

POSLOVNO POROČILO

TRŽNEGA INŠPEKTORATA

REPUBLIKE SLOVENIJE

2017

Ljubljana, januar 2018

KAZALO

1. UVOD.....	1
2. POVZETEK AKTIVNOSTI TRŽNEGA INŠPEKTORATA RS.....	3
2.1. PREVENTIVNO DELOVANJE	3
2.2. PREGLED DELA PO MESECIH	4
2.2.1. Januar.....	5
2.2.2. Februar	5
2.2.3. Marec	5
2.2.4. April.....	6
2.2.5. Maj.....	6
2.2.6. Junij	7
2.2.7. Julij	7
2.2.8. Avgust	7
2.2.9. September	8
2.2.10. Oktober	8
2.2.11. November	9
2.2.12. December.....	9
3. ORGANIZACIJA IN KADRI.....	11
3.1. ORGANIZIRANOST.....	11
3.2. SISTEMIZACIJA DELOVNIH MEST	14
4. STATISTIKA INŠPEKCIJSKEGA DELA IN KAZALNIKI USPEŠNOSTI	17
4.1. INŠPEKCIJSKI PREGLEDI	18
4.2. UKREPI.....	19
4.2.1. Upravni ukrepi	19
4.2.2. Prekrškovni ukrepi	22
4.3. REŠEVANJE ZADEV NA SODIŠČIH	28
5. INŠPEKCIJSKO DELO	31
5.1. VARSTVO POTROŠNIKOV	31
5.1.1. Nepoštene poslovne prakse	32
5.1.2. Nepošteni pogodbeni pogoji.....	36
5.1.3. Pogodbe na daljavo	37
5.1.4. Reševanje reklamacij in prijave potrošnikov.....	39
5.1.5. Pogodbe, sklenjene izven poslovnih prostorov.....	41
5.1.6. Garancije in navodila	42
5.2. NEBANČNI POTROŠNIŠKI KREDITI	43
5.3. NADZOR SKLADNOSTI PROIZVODOV S TEHNIČNIMI PREDPISI	45
5.3.1. Električna oprema	48
5.3.2. Elektromagnetna združljivost	55
5.3.3. Stroji.....	57
5.3.4. Osebna varovalna oprema	60
5.3.5. Radijska oprema.....	64
5.3.6. Plinske naprave	65
5.3.7. Gradbeni proizvodi.....	66
5.3.8. Enostavne tlačne posode	68
5.3.9. Odpadna električna in elektronska oprema	69
5.3.10. Emisije snovi v zrak iz malih kurilnih naprav.....	70
5.3.11. Označevanje z energijskimi nalepkami in okoljsko primerna zasnova proizvodov.....	71
5.3.12. Dvigala – varnostne komponente.....	72
5.3.13. Tlačna oprema.....	73

5.3.14.	Rekreacijska plovila	74
5.3.15.	Informacije o varčnosti porabe goriva, emisijah CO ₂ in emisijah onesnaževal zunanjega zraka, ki so na voljo potrošnikom pri nakupu novega osebnega avtomobila.....	74
5.3.16.	Kristalno steklo.....	75
5.3.17.	Proizvodi, za katera velja Zakon o splošni varnosti proizvodov	75
5.3.18.	Označevanja tekstilnih izdelkov in obutve	81
5.3.19.	Sodelovanje Finančne uprave Republike Slovenije in Tržnega inšpektorata RS pri nadzoru uvoza proizvodov iz tretjih držav	82
5.4.	DAVČNO POTRJEVANJE RAČUNOV	83
5.5.	REGISTRACIJA DEJAVNOSTI, VPIS DEJAVNOSTI V TEMELJNI AKT IN DOVOLJENJA ZA OPRAVLJANJE DEJAVNOSTI	85
5.6.	TRGOVINA.....	86
5.7.	GOSTINSTVO.....	88
5.8.	OBRT	89
5.9.	NEPREMIČNINSKO POSREDOVANJE	91
5.10.	ADMINISTRATIVNO DOLOČENE CENE IZDELKOV IN STORITEV.....	92
5.10.1.	Cene učbenikov.....	92
5.10.2.	Zaračunavanje cen dimnikarskih storitev	92
5.11.	OSTALE VRSTE NADZORA.....	93
5.11.1.	Oglaševanje in prodaja tobačnih izdelkov.....	93
5.11.2.	Oglaševanje in prodaja alkoholnih pijač	95
5.11.3.	Pranje denarja	96
5.11.4.	Kontrola prometa s pirotehničnimi izdelki	97
5.11.5.	Avtorske pravice.....	98
5.11.6.	Slovenski jezik in jezika narodnih skupnosti.....	100
5.11.7.	Gorski vodniki	102
5.11.8.	Komunalne storitve	102
5.11.9.	Dejavnost taksi prevozov	102
5.11.10.	Zamude pri plačilih.....	103
6.	DRUGE DEJAVNOSTI.....	105
6.1.	PREDLAGANE SPREMEMBE PREDPISOV	105
6.1.1.	Zakon o varstvu potrošnikov	105
6.1.2.	Zakon o gostinstvu.....	105
6.1.3.	Zakon o poštnih storitvah.....	106
6.1.4.	Zakon o spodbujanju razvoja turizma.....	107
6.1.5.	Zakon o inšpekcijskem nadzoru	107
6.1.6.	Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja.....	107
6.2.	SODELOVANJE TRŽNEGA INŠPEKTORATA RS.....	107
6.2.1.	Sodelovanje z drugimi inšpektorati in inšpekcijskimi službami – Inšpekcijski svet	107
6.2.2.	Sodelovanje v regijskih koordinacijah inšpektorjev	108
6.2.3.	Sodelovanje z drugimi deležniki.....	108
6.2.4.	Odnosi z javnostjo.....	109
6.3.	MEDNARODNO SODELOVANJE TRŽNEGA INŠPEKTORATA RS	112
6.3.1.	Sistem za izmenjavo podatkov nevarnih proizvodov (RAPEX)	112
6.3.2.	Obvestila proizvajalcev po 12. členu Zakona o splošni varnosti proizvodov.....	117
6.3.3.	Sistem zaščitnih klavzul (SGC)	117
6.3.4.	Mednarodni sistem za izmenjavo podatkov o proizvodih (ICSMS)	118
6.3.5.	Sistem za sodelovanje med EU organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (CPCS)	119
6.3.6.	EU SWEEP 2017	120

6.3.7.	Mednarodno sodelovanje z institucijami Evropske unije.....	120
6.3.8.	Mednarodno sodelovanje s tretjimi državami.....	125
7.	SPLOŠNO.....	127
7.1.	IZVAJANJE PRORAČUNA ZA LETO 2017	127
7.1.1.	Materialni stroški	128
7.1.2.	Analize vzorcev	128
7.1.3.	Investicije	129
7.1.4.	Plače zaposlenih.....	129
7.1.5.	Izmenjava uradnikov	130
7.1.6.	Energijska učinkovitost električnih proizvodov	130
7.1.7.	Odškodnine	130
7.1.8.	Stvarno premoženje	130
7.2.	TEHNIČNA OPREMLJENOST.....	131
7.2.1.	Računalniška oprema.....	131
7.2.2.	Opremljenost s prevoznimi sredstvi.....	131
8.	KAKO NAPREJ.....	133

KAZALO SLIK IN TABEL

Slika 1:	Organigram organiziranosti Tržnega inšpektorata RS.....	11
Slika 2:	Teritorialna razpršenost Tržnega inšpektorata RS od 1. 12. 2012 dalje	13
Slika 3:	Fluktuacija zaposlenih Tržnega inšpektorata RS.....	14
Slika 4:	Organigram organiziranosti Tržnega inšpektorata RS	15
Slika 5:	Število upravnih ukrepov glede na število opravljenih pregledov	17
Slika 6:	Število prekrškovnih ukrepov glede na število opravljenih pregledov	17
Slika 7:	Število opravljenih pregledov v zadnjih 5 letih.....	18
Slika 8:	Število izrečenih in izdanih upravnih ukrepov v zadnjih 5 letih.....	20
Slika 9:	Število izrečenih in izdanih prekrškovnih ukrepov v zadnjih petih letih	23
Tabela 10:	Število vzorčenih v primerjavi z neskladnimi proizvodi zadnjih pet let.....	47
Tabela 11:	Ugotovitve izvedenih pregledov in preizkusov igral v uporabi zadnjih 5 let.....	77
Slika 12:	Odstotek neskladnih oblačil v zadnjih 5 letih	81
Slika 13:	Pregled po direktivah, kjer sprostitev v prosti promet ni bila dovoljena.....	83
Tabela 14:	Število zadev na podlagi obvestil carinskih organov.....	83
Slika 15:	Domača stran Tržnega inšpektorata RS z aktualnimi novicami	110
Slika 16:	Aktualna poročila o opravljenih nadzorih	111
Slika 17:	Rubrika »Pogosta vprašanja«	111
Slika 18:	Nevarni proizvodi	112
Slika 19:	Število prejetih RAPEX obvestil v zadnjih 10 letih	113
Slika 20:	Število posameznih proizvodov v sistemu RAPEX	113
Slika 21:	Število RAPEX obvestil po pristojnih organih	114
Slika 22:	Število najdenih proizvodov (brez vozil)	114
Slika 23:	Število priglašeni vrst proizvodov	115
Slika 24:	Število proizvodov iz RAPEX obvestil v pristojnosti Tržnega inšpektorata RS.....	115
Slika 25:	Število proizvodov iz RAPEX obvestil, ki jih je na trgu našel Tržni inšpektorat RS	116
Slika 26:	Število proizvodov, ki jih je v RAPEX priglasil Tržni inšpektorat RS.....	116
Slika 27:	Proizvodi, ki jih je v RAPEX priglasil Tržni inšpektorat RS	117
Slika 28:	Spletna stran sistema ICSMS.....	118
Slika 29:	Poraba proračuna Tržnega inšpektorata RS 2017.....	127

Tabela 30: Prevozni stroški in storitve	132
Tabela 31: Število vozil po letnikih in povprečno število prevoženih kilometrov	132

PRILOGE

Priloga 1: Seznam zakonov in podzakonskih predpisov	135
Priloga 2: Primerjalni pregled števila pregledov in ukrepov v letih 2007-2017	146
Opombe: Prostor za opombe bralca.....	147

1. UVOD

Vsak konec je začetek nečesa novega in tudi na Tržnem inšpektoratu RS smo s Poslovnim poročilom, ki je pred vami, že začeli pisati novega.

Z delom Tržnega inšpektorata RS v preteklem letu smo zadovoljni. Naša dolgoletna prizadevanja, da poleg inšpekcijskega nadzora, svoje delo usmerjamo tudi v izvajanje preventivnih akcij, se izkazujejo kot uspešen model za doseg zastavljenega cilja, to je visoka stopnja urejenosti trga ter visok nivo varstva in zaščite potrošnikov. Ta model so kot dober prepoznale tudi nekatere institucije izven meja Slovenije, ki Tržni inšpektorat RS vabijo k predstavitvi svojih praks.

Živimo v dinamičnem svetu, v katerem se navade potrošnikov in poslovni modeli podjetji hitro spreminjajo. Vse to od nas zahteva nenehna prilagajanja, izobraževanja in usposabljanja, saj smo le tako lahko pri svojem delu učinkoviti. Ne glede na to, je naše delo omejeno z zakonskimi okviri, ki pa se zaenkrat vsem tem dinamičnim spremembam ne uspejo tako hitro prilagajati. Prav zaradi slednjega je zelo pomembno, da k varovanju pravic, ki jim pripadajo, aktivneje pristopijo tudi potrošniki sami in z visoko stopnjo odgovornosti vstopajo v vlogo kupca na trgu, ki je postal globalen.

Verjamemo, da bomo tudi s tem letnim poročilom prepričali o vloženih naporih in delu Tržnega inšpektorata RS ter njegovem prispevku k urejenosti trga, zadovoljstvu uporabnikov in širše družbene skupnosti. Z roko v roki smo močnejši.

S spoštovanjem,

Andrejka Grlič
Glavna tržna inšpektorica

2. POVZETEK AKTIVNOSTI TRŽNEGA INŠPEKTORATA RS

Tržni inšpektorat RS je inšpekcijski organ v sestavi Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo. Deluje samostojno in neodvisno ter v skladu s predpisi, ki mu določajo način dela ter vodenje upravnih in prekrškovnih postopkov. Pri svojem delu uporablja zakone in podzakonske predpise s področja varstva potrošnikov, nepoštenih poslovnih praks v odnosu do potrošnikov, obrtne dejavnosti, trgovine, nepremičninskega posredovanja, gostinstva in turizma, avtorskih pravic, dajanja potrošniških kreditov, uporabe slovenskega jezika. Obširno področje delovanja predstavlja tudi nadzor na tehničnem področju z vidika splošne varnosti proizvodov, na področju električnih naprav, gradbenih proizvodov, strojev, električne opreme, osebne varovalne opreme in na drugih tehničnih področjih.

Delo tržnih inšpektorjev je usmerjeno k ugotavljanju bistvenih kršitev, ki predstavljajo večjo nevarnost za javni interes in imajo škodljive posledice za osebe, premoženje in okolje. Delo je usmerjeno k temu, da bi bil nadzor opravljen v čim krajšem času, brez nepotrebnega podaljševanja in zavlačevanja postopkov in s čim manjšo obremenitvijo zavezancev, vendar nikakor ne na škodo zakonitosti, varstva načela kontradiktornosti in uporabe ustreznega pravnega sredstva. Tako imajo vsi udeleženi v inšpekcijskih postopkih možnost, da sodelujejo v teh postopkih, da se zagovarjajo v svojo korist in navajajo razloge in dokaze v svojo korist ter da imajo možnost uporabe rednih in izrednih pravnih sredstev.

Kljub temu pa poslanstvo Tržnega inšpektorata RS ni iskanje in sankcioniranje prekrškov, temveč predvsem urejenost trga. Zaposleni na Tržnem inšpektoratu RS verjamejo, da se da urejenost trga doseči predvsem s preventivnim delovanjem, zato tržni inšpektorji veliko svojih aktivnosti izvajajo preventivno, če in ko pa je potrebno, pa posežejo tudi po drugih, za zavezance manj priljubljenih ukrepih.

2.1. PREVENTIVNO DELOVANJE

Preventivnemu delovanju Tržnega inšpektorata RS so namenjeni različni komunikacijski kanali: spletne strani, elektronska in navadna pošta, telefon, osebni obiski, tiskovne konference in sodelovanje v različnih radijskih ali TV oddajah. Leta 2017 je na Tržni inšpektorat RS s svojim problemom poklicalo 7523 oseb, poleg tega pa je bilo pisno odgovorjeno na 220 novinarskih vprašanj in na 994 drugih vprašanj.

Na področju preventivnega delovanja je Tržni inšpektorat RS nadaljeval z novostjo, ki jo je uvedel v letu 2014, in sicer v obliki vprašalnikov. Pred predvidenim nadzorom se je določenemu številu gospodarskih subjektov, ki bi lahko bili predmet nadzora, poslal vprašalnik z vsebino, ki jo bo nadzor pokrival. V vprašalniku je bila gospodarskim subjektom predstavljena zakonodaja ter obveznosti, ki jim jih le-ta nalaga. Vprašalniki so imeli večinoma dvojni namen: prvič, da se gospodarski subjekti že pred nadzorom seznanijo z vsebino zakonodaje z namenom, da že sami preverijo, ali ustrezajo vsem zakonskih zahtevam ter drugič, da si je Tržni inšpektorat RS pred samim nadzorom pridobil ustrezne informacije, ki so sam nadzor olajšale in skrajšale, zaradi česar so bili tudi zavezanci pri nadzoru manj obremenjeni.

Za hitrejše in učinkovitejše reševanje reklamacij potrošnikov Tržni inšpektorat RS v primerih, ko gre za neizdobavo blaga oziroma ko je trgovec priznal stvarno napako, ni je pa rešil v primernem roku, zavezanca z dopisom pozove, da v roku 3 dni posreduje pojasnilo, kako namerava rešiti reklamacijo oziroma nastalo problematiko. Takšnih primerov je bilo 241. Tovrstno reševanje zadev se je izkazalo za izredno učinkovito, saj se

spori že na podlagi dopisa zavezancem v veliki večini primerov rešijo na obojestransko sprejemljiv način.

2.2. PREGLED DELA PO MESECIH

Samo preventivno delovanje Tržnega inšpektorata RS ni dovolj, ampak je treba poseči tudi po milejših ali težjih ukrepih. Tržni inšpektorat RS je tako opravil 16487 pregledov ter izrekel 12489 upravnih in prekrškovnih ukrepov.

Celotno delo Tržnega inšpektorata RS je opravljeno na tri načine: na podlagi letnega načrta nadzorov ali na podlagi prejetih prijav in prejetih obvestil ali na podlagi inšpektorjeve osebne zaznave stanja na trgu.

Pred pripravo letnega načrta nadzorov Tržni inšpektorat RS povabi vse tržne inšpektorje, predstavnike Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, druge inšpektorate, nevladne potrošniške organizacije, interesna združenja gospodarstva ter akreditirane preizkuševalne laboratorije, da podajo svoj predlog, na katerih področjih naj bi se opravljal nadzor. Končni načrt nadzorov se določi z oceno tveganja vseh področij, ki se opravi na podlagi Strategije Tržnega inšpektorata RS, trenutnega stanja in pričakovanih sprememb zakonodaje, trenutnega in pričakovanega stanja na trgu ter drugih dejavnikov.

Letni načrt nadzorov Tržnega inšpektorata RS ni fiksni, ampak se prilagaja aktualnemu stanju na trgu oziroma izrednim dogodkom. Namesto dveh načrtovanih nadzorov (nadzor izpolnjevanja pogojev za opravljanje pogrebni dejavnosti, ker še niso bili sprejeti vsi podzakonski predpisi in nadzor pri uvozu komposta in digestata, ker se je na podlagi ocene stanja na trgu izvedel nadzor električnih koles (EPAC)), je bil izveden izredni nadzor na 8 področjih: nadzor aerosolov, nadzor električnih koles (EPAC), nadzor enostavnih tlačnih posod, nadzor opravljanja taksi dejavnosti, nadzor opreme za dom glede splošne varnosti proizvodov, nadzor minimalnih tehničnih pogojev pri prodaji stavbnega pohištva, nadzor trgovanja s samoniklimi glivami ter nadzor cen za učbenike. Poleg tega so bila izvedena preventivna dejanja z uporabo vprašalnikov za področji tlačne opreme in kristalnega stekla.

Na področjih, ki sodijo v splošni del nadzora, so bili izvedeni nadzori na področju varstva potrošnikov, potrošniškega kreditiranja, obrtne dejavnosti, gostinstva in turizma, omejevanja porabe alkohola, omejevanja porabe tobačnih izdelkov, ter oglaševanja tobačnih izdelkov, trgovine na drobno izven poslovnega prostora, spletne trgovine, varstva avtorske in sorodnih pravic, označevanja obutve, tekstilnih izdelkov, zakonsko določenih cen, nepremičninskega posredovanja in dela na črno. Nadzor, čezmejnega opravljanja dejavnosti, davčnega potrjevanja računov, in nadzor nad označevanja cen se je vršil skozi celo leto.

Na področju tehničnega nadzora so bili izvedeni nadzori proizvodov, za katere veljajo določila Zakona o splošni varnosti proizvodov, električne in elektronske opreme, elektromagnetne združljivosti naprav, radijske opreme, osebne varovalne opreme, strojev, plinskih naprav, gradbenih proizvodov, energijskega označevanja proizvodov ter okoljsko primerne zasnove proizvodov, ki rabijo energij, varnostnih komponent za dvigala, označevanja emisij pri novih vozilih. Poleg navedenega so bili opravljeni nadzori glede prisotnosti proizvodov na trgu na podlagi prejetih obvestil o nevarnih proizvodih iz sistema RAPEX, preko izmenjave informacij o zaščitnih klavzulah, na podlagi obvestil carinskega dela Finančne uprave RS o zadržanju sprostitev proizvodov v prosti promet, pregled prilaganja ustreznih garancijskih listov in navodil za uporabo ter ustrezno označevanje proizvodov na trgu.

V nadaljevanju so po posameznih mesecih navedeni izvedeni načrtovani in nenačrtovani nadzori, ki so jih izvajali tržni inšpektorji.

2.2.1. Januar

Načrtovani nadzori:

- ♦ nadzor čezmejnega opravljanja storitev s strani tujih oseb
- ♦ nadzor davčnega potrjevanja računov
- ♦ nadzor nepoštenih poslovnih praks pri oglaševanju cen in cenovnih prednosti potrošnikom
- ♦ nadzor nepoštenih pogodbenih pogojev na področju avtomobilskih zavarovanj
- ♦ nadzor po obvestilih carinskih organov
- ♦ nadzor po obvestilih zaščitnih klavzul
- ♦ nadzor po RAPEX obvestilih
- ♦ nadzor prodaje na daljavo preko interneta
- ♦ nadzor vrvic in vezalk na otroških oblačilih
- ♦ nadzor in preizkušanje notranjih otroških igrar v uporabi

Nenačrtovani nadzor:

- ♦ označevanje cen blaga in upoštevanje označenih cen v živilskih trgovinah

2.2.2. Februar

Načrtovani nadzori:

- ♦ nadzor informacij o porabi goriva in emisiji pri novih osebnih vozilih
- ♦ nadzor po obvestilih carinskih organov
- ♦ nadzor po obvestilih zaščitnih klavzul
- ♦ nadzor po RAPEX obvestilih
- ♦ nadzor prodaje alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov mladoletnim osebam v prodajalnah
- ♦ nadzor strojev
- ♦ nadaljevanje nadzora čezmejnega opravljanja storitev s strani tujih oseb
- ♦ nadaljevanje nadzora davčnega potrjevanja računov
- ♦ nadaljevanje nadzora nepoštenih pogodbenih pogojev na področju avtomobilskih zavarovanj
- ♦ nadaljevanje nadzora preizkušanja notranjih otroških igrar v uporabi
- ♦ nadaljevanje nadzora prodaje na daljavo preko interneta

2.2.3. Marec

Načrtovani nadzori:

- ♦ nadzor gospodinjskih aparatov
- ♦ nadzor osebne varovalne opreme za zaščito glave
- ♦ nadzor po obvestilih carinskih organov
- ♦ nadzor po obvestilih zaščitnih klavzul
- ♦ nadzor po RAPEX obvestilih
- ♦ nadzor skladnosti električne opreme z metodo vzorčenja po Pravilniku o elektromagnetni združljivosti
- ♦ nadzor skladnosti osebne varovalne opreme z metodo vzorčenja po Pravilniku o osebni varovalni opremi

- ♦ nadzor skladnosti strojev z metodo vzorčenja po Pravilniku o strojih
- ♦ nadaljevanje nadzora čezmejnega opravljanja storitev s strani tujih oseb
- ♦ nadaljevanje nadzora davčnega potrjevanja računov
- ♦ nadaljevanje nadzora prodaje na daljavo preko interneta
- ♦ nadaljevanje nadzora strojev

2.2.4. April

Načrtovani nadzori:

- ♦ nadzor dejavnosti vgrajevanja in vzdrževanja klimatskih naprav
- ♦ nadzor harmoniziranih gradbenih proizvodov
- ♦ nadzor nepoštene poslovne prakse pri oglaševanju cen in cenovnih prednosti
- ♦ nadzor po obvestilih carinskih organov
- ♦ nadzor po obvestilih zaščitnih klavzul
- ♦ nadzor po RAPEX obvestilih
- ♦ nadaljevanje nadzora čezmejnega opravljanja storitev s strani tujih oseb
- ♦ nadaljevanje nadzora davčnega potrjevanja računov
- ♦ nadaljevanje nadzora gospodinjskih aparatov
- ♦ nadaljevanje nadzora osebne varovalne opreme za zaščito glave
- ♦ nadaljevanje nadzora prodaje na daljavo preko interneta

2.2.5. Maj

Načrtovani nadzori:

- ♦ nadzor energijskega označevanja proizvodov
- ♦ nadzor in preizkušanje zunanjih otroških igral v uporabi
- ♦ nadzor okoljsko primerne zasnove proizvodov, ki rabijo energijo
- ♦ nadzor osebne varovalne opreme za zaščito telesa motoristov
- ♦ nadzor po obvestilih carinskih organov
- ♦ nadzor po obvestilih zaščitnih klavzul
- ♦ nadzor po RAPEX obvestilih
- ♦ nadzor prodaje alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov mladoletnim osebam v prodajalnah
- ♦ nadzor prodaje sadja in zelenjave na stojnicah ob cestah
- ♦ nadzor skladnosti električne opreme z metodo vzorčenja po Pravilniku o omogočanju dostopnosti električne opreme na trgu, ki je načrtovana za uporabo znotraj določenih napetostnih mej
- ♦ nadzor skladnosti plinskih naprav z metodo vzorčenja po Pravilniku o plinskih naprav
- ♦ nadzor skladnosti proizvodov z metodo vzorčenja po Uredbi o tehničnih zahtevah za okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo
- ♦ nadzor spremembe programa potovanja in odpoved potovanja s strani organizatorja potovanja
- ♦ nadaljevanje nadzora čezmejnega opravljanja storitev s strani tujih oseb
- ♦ nadaljevanje nadzora davčnega potrjevanja računov
- ♦ nadaljevanje nadzora harmoniziranih gradbenih proizvodov
- ♦ nadaljevanje nadzora prodaje na daljavo preko interneta

Nenačrtovani nadzori:

- ♦ nadzor plovil za rekreacijo

2.2.6. Junij

Načrtovani nadzori:

- ♦ nadzor gospodinjskih aparatov
- ♦ nadzor nebančnega potrošniškega kreditiranja
- ♦ nadzor plinskih naprav
- ♦ nadzor po obvestilih carinskih organov
- ♦ nadzor po obvestilih zaščitnih klavzul
- ♦ nadzor po RAPEX obvestilih
- ♦ nadzor prodaje alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov mladoletnim osebam v prodajalnah
- ♦ nadaljevanje nadzora čezmejnega opravljanja storitev s strani tujih oseb
- ♦ nadaljevanje nadzora davčnega potrjevanja računov
- ♦ nadaljevanje nadzora in preizkušanje zunanjih otroških igrar v uporabi
- ♦ nadaljevanje nadzora osebne varovalne opreme za zaščito telesa motoristov
- ♦ nadaljevanje nadzora prodaje na daljavo preko interneta
- ♦ nadaljevanje nadzora prodaje sadja in zelenjave na premičnih strojnicah ob cesti

Nenačrtovani nadzor:

- ♦ nadzor sobodajalstva

2.2.7. Julij

Načrtovani nadzori:

- ♦ nadzor koles za mlajše otroke
- ♦ nadzor nepoštenih poslovnih praks pri oglaševanju cen in cenovnih prednosti potrošnikom
- ♦ nadzor po obvestilih carinskih organov
- ♦ nadzor po obvestilih zaščitnih klavzul
- ♦ nadzor po RAPEX obvestilih
- ♦ nadzor prodaje na daljavo preko katalogov in telefona
- ♦ nadaljevanje nadzora čezmejnega opravljanja storitev s strani tujih oseb
- ♦ nadaljevanje nadzora davčnega potrjevanja računov
- ♦ nadaljevanje nadzora gospodinjskih aparatov
- ♦ nadaljevanje nadzora in preizkušanje zunanjih otroških igrar v uporabi
- ♦ nadaljevanje nadzora nebančnega potrošniškega kreditiranja
- ♦ nadaljevanje nadzora osebne varovalne opreme za zaščito telesa motoristov
- ♦ nadaljevanje nadzora prodaje na daljavo preko interneta
- ♦ nadaljevanje nadzora prodaje sadja in zelenjave na premičnih strojnicah ob cesti

Nenačrtovani nadzor:

- ♦ nadzor označevanja in oglaševanja tobačnih izdelkov
- ♦ nadaljevanje nadzora sobodajalstva

2.2.8. Avgust

Načrtovani nadzori:

- ♦ nadzor po obvestilih carinskih organov
- ♦ nadzor po obvestilih zaščitnih klavzul
- ♦ nadzor po RAPEX obvestilih
- ♦ nadaljevanje nadzora čezmejnega opravljanja storitev s strani tujih oseb

- ♦ nadaljevanje nadzora davčnega potrjevanja računov
- ♦ nadaljevanje nadzora in preizkušanje zunanjih otroških igrar v uporabi
- ♦ nadaljevanje nadzora koles za mlajše otroke
- ♦ nadaljevanje nadzora nebančnega potrošniškega kreditiranja
- ♦ nadaljevanje nadzora prodaje na daljavo preko interneta
- ♦ nadaljevanje nadzora prodaje sadja in zelenjave na premičnih strojnicah ob cesti

Nenačrtovani nadzor:

- ♦ nadzor gorskih vodnikov
- ♦ nadzor upoštevanja ukrepov kontrole cen za učbenike
- ♦ nadaljevanje nadzora sobodajalstva

2.2.9. September

Načrtovani nadzori:

- ♦ nadzor naključno izbranih subjektov
- ♦ nadzor osebne varovalne opreme
- ♦ nadzor po obvestilih carinskih organov
- ♦ nadzor po obvestilih zaščitnih klavzul
- ♦ nadzor po RAPEX obvestilih
- ♦ nadzor spletne prodaje pogradov
- ♦ nadzor spoštovanja avtorskih pravic na področju računalniških programov
- ♦ nadzor varnostnih komponent za dvigala
- ♦ nadaljevanje nadzora čezmejnega opravljanja storitev s strani tujih oseb
- ♦ nadaljevanje nadzora davčnega potrjevanja računov
- ♦ nadaljevanje nadzora nebančnega potrošniškega kreditiranja
- ♦ nadaljevanje nadzora prodaje na daljavo preko interneta

Nenačrtovani nadzor:

- ♦ nadzor EPAC koles in električnih skuterjev
- ♦ nadzor harmoniziranih gradbenih proizvodov (termoizolacije)
- ♦ nadaljevanje nadzora gorskih vodnikov

2.2.10. Oktober

Načrtovani nadzori:

- ♦ nadzor po obvestilih carinskih organov
- ♦ nadzor po obvestilih zaščitnih klavzul
- ♦ nadzor po RAPEX obvestilih
- ♦ nadzor pranja denarja pri dajanju kreditov, nepremičninskem posredovanju, v zastavljalnica in pri prodaji plemenitih kovin
- ♦ nadzor prodaje cvetja cvetličnih aranžmajev in sveč zunaj prodajaln
- ♦ nadzor prodaje pogradov
- ♦ nadaljevanje nadzora čezmejnega opravljanja storitev s strani tujih oseb
- ♦ nadaljevanje nadzora davčnega potrjevanja računov
- ♦ nadaljevanje nadzora naključno izbranih subjektov
- ♦ nadaljevanje nadzora nebančnega potrošniškega kreditiranja
- ♦ nadaljevanje nadzora prodaje na daljavo preko interneta
- ♦ nadaljevanje nadzora spoštovanja avtorskih pravic na področju računalniških programov

Nenačrtovani nadzor:

- ♦ nadzor enostavnih tlačnih posod
- ♦ nadzor trgovanja s samoniklimi glivami

2.2.11. November

Načrtovani nadzori:

- ♦ nadzor osebne varovalne opreme za zagotavljanje boljše vidljivosti
- ♦ nadzor po obvestilih carinskih organov
- ♦ nadzor po obvestilih zaščitnih klavzul
- ♦ nadzor po RAPEX obvestilih
- ♦ nadzor ponujanja telekomunikacijskih storitev preko interneta
- ♦ nadzor radijske opreme
- ♦ nadzor skladnosti svetlobnih nizov z metodo vzorčenja po Pravilniku o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej
- ♦ nadzor svetlobnih nizov
- ♦ nadaljevanje nadzora čezmejnega opravljanja storitev s strani tujih oseb
- ♦ nadaljevanje nadzora davčnega potrjevanja računov
- ♦ nadaljevanje nadzora naključno izbranih subjektov
- ♦ nadaljevanje nadzora nebančnega potrošniškega kreditiranja
- ♦ nadaljevanje nadzora prodaje na daljavo preko interneta
- ♦ nadaljevanje nadzora prodaje pogradov

Nenačrtovani nadzori:

- ♦ nadzor aerosolnih razpršilnikov

2.2.12. December

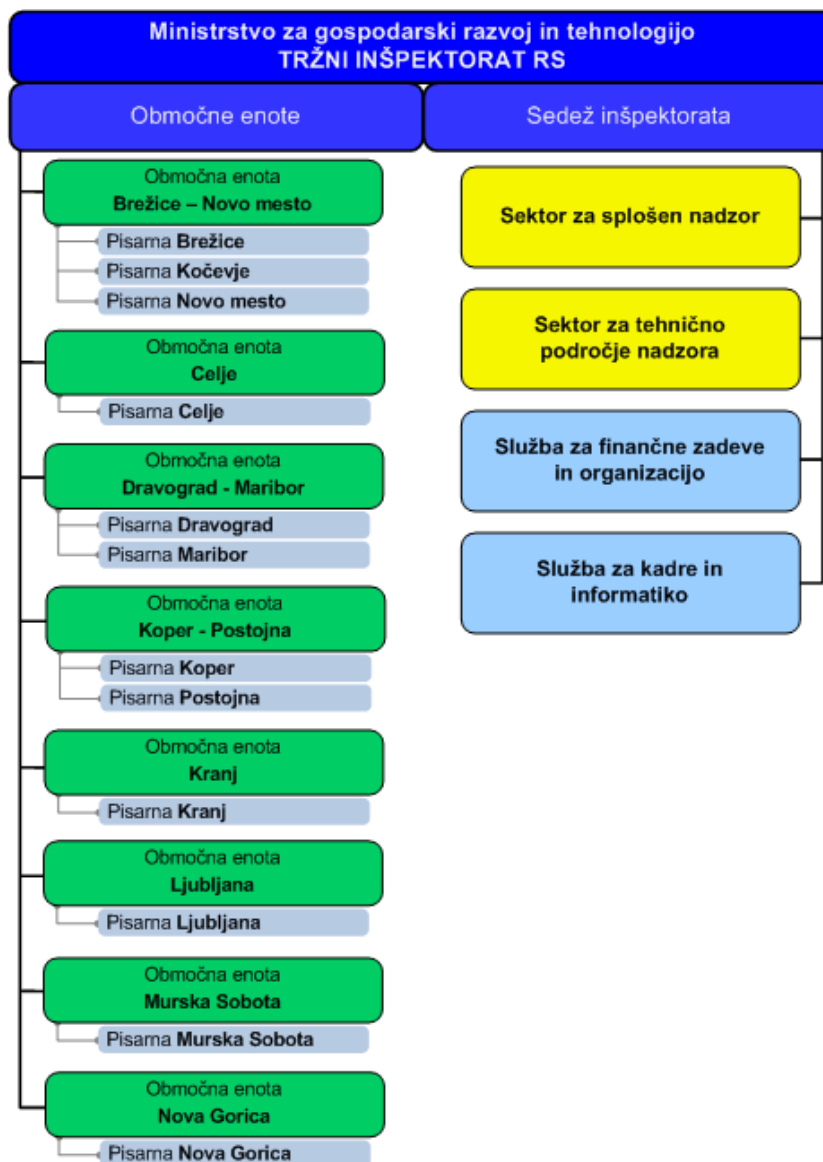
Načrtovani nadzori:

- ♦ nadzor nepoštenih poslovnih praks pri oglaševanju cen in cenovnih prednosti potrošnikom
- ♦ nadzor po obvestilih carinskih organov
- ♦ nadzor po obvestilih zaščitnih klavzul
- ♦ nadzor po RAPEX obvestilih
- ♦ nadzor prodaje alkoholnih pijač in tobačnih izdelkov mladoletnim osebam v prodajalnah
- ♦ nadzor prodaje pirotehničnih izdelkov
- ♦ nadaljevanje nadzora čezmejnega opravljanja storitev s strani tujih oseb
- ♦ nadaljevanje nadzora davčnega potrjevanja računov
- ♦ nadaljevanje nadzora osebne varovalne opreme za zagotavljanje boljše vidljivosti
- ♦ nadaljevanje nadzora prodaje na daljavo preko interneta
- ♦ nadaljevanje nadzora svetlobnih nizov

3. ORGANIZACIJA IN KADRI

3.1. ORGANIZIRANOST

Na Tržnem inšpektoratu RS delo poteka na sedežu ter na 8 notranjih organizacijskih enotah – območnih enotah, ki se nahajajo v Celju, Mariboru, Kranju, Ljubljani, Murski Soboti, Novi Gorici, Novem mestu in Postojni. Zaradi večje učinkovitosti in zagotavljanja večje prisotnosti tržnih inšpektorjev na terenu, deluje v okviru območnih enot tudi 4 inšpekcijske pisarne in sicer v Brežicah, Dravogradu, Kočevju in Kopru.

Slika 1: Organigram organiziranosti Tržnega inšpektorata RS

Na sedežu inšpektorata poteka delo v štirih notranjih organizacijskih enotah in sicer v Sektorju za splošen nadzor, Sektorju za tehnično področje nadzora, Službi za kadre in informatiko ter Službi za finančne zadeve in organizacijo.

Tržni inšpektorat RS vodi in predstavlja glavna tržna inšpektorica. Glavna tržna inšpektorica organizira, usklajuje in vodi delo inšpektorata, skrbi za učinkovito in smotno

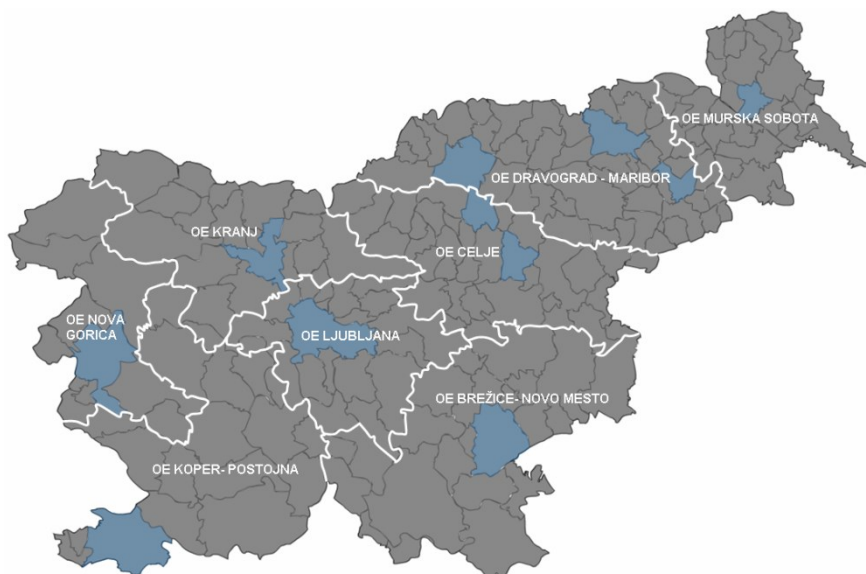
opravljanje nalog, razporeja delo, skrbi za delovno disciplino, organizira ustrezne oblike sodelovanja med zaposlenimi in tudi z drugimi organizacijami ter izdaja akte, za katere je pristojen inšpektorat. Glavna tržna inšpektorica tudi predstavlja Tržni inšpektorat RS v Republiki Sloveniji in v tujini ter izvaja vse oblike komuniciranja s predstavniki medijev.

Vodje sektorjev in služb vsebinsko in strokovno pokrivajo posamezno področje delovanja inšpektorata z opravljanjem nalog upravnega in strokovnega dela na zaokroženem delovnem področju inšpektorata. Vodje sektorjev in služb delujejo v skladu z dolgoročnimi usmeritvami in cilji inšpektorata ter v skladu z usmeritvami glavne tržne inšpektorice, kateri so tudi neposredno odgovorni za svoje delo. Vodje območnih enot organizirajo, usklajujejo in vodijo delo enot, skrbijo za učinkovito in smotrno opravljanje nalog, razporejajo delo v enoti ter opravljajo strokovno najzahtevnejše naloge. Vodje območnih enot vodijo območne enote v skladu z usmeritvami glavne tržne inšpektorice, kateri so tudi neposredno odgovorni za svoje delo.

Služba za kadre in informatiko izvaja strokovne, organizacijske in koordinacijske naloge vezane na izvajanje kadrovskih funkcij v Tržnem inšpektoratu RS. Služba pripravlja spremembe in dopolnitve Akta o notranji organizaciji delovnih mest Tržnega inšpektorata RS, pripravlja navodila in obvestila na kadrovskem področju, nudi pravno in strokovno pomoč na kadrovskem področju, izvajanja postopke zaposlovanja, pripravlja notranje splošne in posamične akte z različnih področij delovanja organa, pripravlja informacije za zaposlene in zunanje, vodi kadrovsko evidenco, pripravlja podatke za obračun in izplačilo plač, izvaja naloge v sistemu MFERAC, načrtuje in izvajanje dejavnosti na področju izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja. Ravno tako pa načrtuje, usklajuje in izvaja naloge na področju informacijske tehnologije, pripravlja načrte nabave s področja informacijske tehnologije, pomaga zaposlenim pri uporabi informacijske tehnologije, objavlja vsebine intranetnih in internetnih strani inšpektorata, pripravlja navodila za uporabo informacijske tehnologije, izvaja izobraževanja in strokovna usposabljanja zaposlenih inšpektorata s področja informacijske tehnologije, spremlja stanje in zagotavlja redno vzdrževanje službenih vozil ter sodeluje pri pripravi letnega poročila o delu inšpektorata.

Služba za finančne zadeve in organizacijo načrtuje, usklajuje in izvaja naloge v zvezi s pripravo in izvrševanjem proračuna, pripravlja in izvaja postopke javnih naročil, pripravlja obvezna navodila s finančnega področja, pripravlja pogodbe FEP obrazce ter pripravlja vsa potrebna gradiva za načrte razvojnih programov (NRP) in ukrepe ter izvaja nadzor in pripravlja poročila in druge potrebne dokumente za izvajanje programov in ukrepov. V okviru službe se evidentirajo plačila glob, sodnih in upravnih taks v prekrškovnih in upravnih postopkih ter stroškov upravnega postopka, pripravlja in izvaja se izterjava neplačanih terjatev ter pripravlja podatke za izterjavo na FURS. Služba pripravlja tudi mesečne in trimesečne likvidnostne načrte, pripravlja, preverja in evidentira račune, odredbe za plačilo, izvaja obračune potnih nalogov, ter pripravlja vso dokumentacijo za letni popis sredstev in zaključni račun. Naloga službe za finance je spremljanje in usklajevanje proračunskih sredstev ter priprava različnih poročil ter odgovorov v zvezi z izvajanjem proračuna in v zvezi z izterjavami.

Delo na Tržnem inšpektoratu RS je organizirano glede na teritorialno razpršenost, določila Uredbe o delovnem času v organih državne uprave ter Navodila o poslovnem času in uradnih urah Tržnega inšpektorata RS ter o delovnem času uslužbencev Tržnega inšpektorata RS.

Slika 2: Teritorialna razpršenost Tržnega inšpektorata RS od 1. 12. 2012 dalje

Uradne ure na sedežu inšpektorata ter pisarnah v Ljubljani, Mariboru in Celju so od ponedeljka do četrтка od 9:00 ure do 15:30 ure ter v petkih od 9:00 ure do 14:30 ure. Uradne ure ostalih pisarn so v ponedeljek in sredo od 9:00 do 11:00 ure.

Za stalno prisotnost na terenu, boljši inšpekcijski nadzor ter ugotavljanje potencialnih kršitev (nekateri dejavnosti, ki so predmet nadzora, se pretežno opravljajo v popoldanskem delovnem času), ima Tržni inšpektorat RS organizirano delo tudi v popoldanskem času od 12:00 do 20:00 ure oziroma od 1. novembra do 31. marca od 10:00 do 18:00 ure in sicer za večje pisarne (Ljubljana, Maribor in Celje) dvakrat tedensko, za manjše pisarne pa enkrat tedensko. Dan omenjenega popoldanskega dela ni določen, saj je v interesu inšpektorata, da potencialni kršitelji ne vedo, kateri dan se bo v okviru rednega delovnega časa izvajal inšpekcijski pregled. Vodja območne enote inšpektorja in dan popoldanske izmene določi s tedenskim razporedom dela.

S takšnim načinom dela se je na Tržnem inšpektoratu RS zmanjšalo opravljanje dela preko polnega delovnega časa, saj se tako nekateri inšpekcijski nadzori (obratovni časi gostinskih obratov, trgovin, sejmov, stojnic ob cesti ...) lahko opravljajo v popoldanskem času. Hkrati sta se zaradi tega zmanjšala tudi obremenjenost in potrebna finančna sredstva za nadurno delo. Kljub temu pa še vedno ostaja potreba po delu preko polnega delovnega časa v nočnem času, sobotah, nedeljah in praznikih, predvsem zaradi posameznih dejavnosti nadzora (kršitve v gostinskih lokalih, izvajanje turistične dejavnosti, različni sejmi...), ki so organizirani le ob določenih dnevih ali časih dneva.

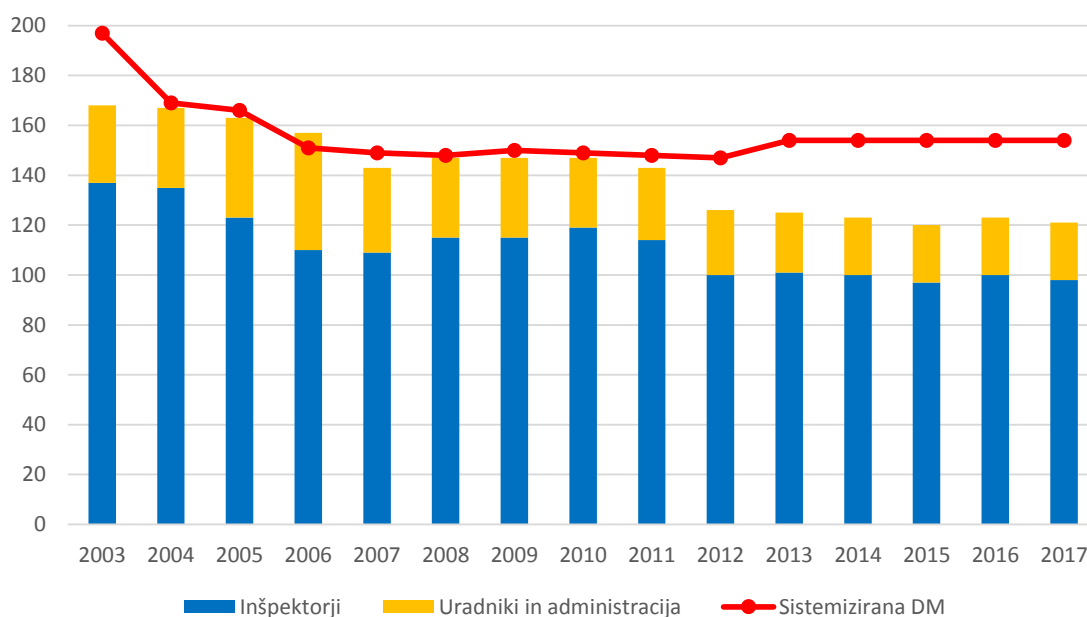
Tržni inšpektorat RS enkrat mesečno organizira sestanke vodij območnih enot, kjer se predstavijo vodila za izvajanje nadzorov na podlagi prej sprejetega letnega načrta nadzorov ter reši tekoča problematika dela posamezne območne enote. Ker pa se zakonodaja vedno spreminja in ker Tržni inšpektorat RS nima zadostnih finančnih sredstev za izvajanje izobraževanja zaposlenih s pomočjo zunanjih strokovnjakov, izvaja izobraževanja le z lastnimi kadri. Zaradi pomanjkanja financ se izobraževanja izvajajo v lastnih prostorih območnih enot ali sedeža. Izobraževanja se izvajajo tako za tržne inšpektorje kot tudi strokovno tehnične sodelavce z namenom predstavitve sprememb na področju zakonodaje oziroma predstavitev ostalih sprememb, ki jih zaposleni potrebujejo za nemoteno izvajanje dela. V trenutni situaciji so za zaposlene Tržnega inšpektorata RS dobrodošli in zato tudi obiskani brezplačni seminarji, delavnice in usposabljanja, ki jih v okviru Ministrstva za javno upravo organizira Upravna akademija.

3.2. SISTEMIZACIJA DELOVNIH MEST

Na dan 31. 12. 2017 je bilo na Tržnem inšpektoratu RS zaposlenih 121 delavcev. Neposredno inšpekcijsko nadzorstvo je opravljalo 98 tržnih inšpektorjev, druge upravne naloge so opravljali 4 uradniki, spremljajoče naloge pa je opravljalo 19 strokovno tehničnih delavcev (od tega sta dve javni uslužbenki zaposleni za 4 urni delovni čas). Povprečna starost javnih uslužbencev je 49,2 leti.

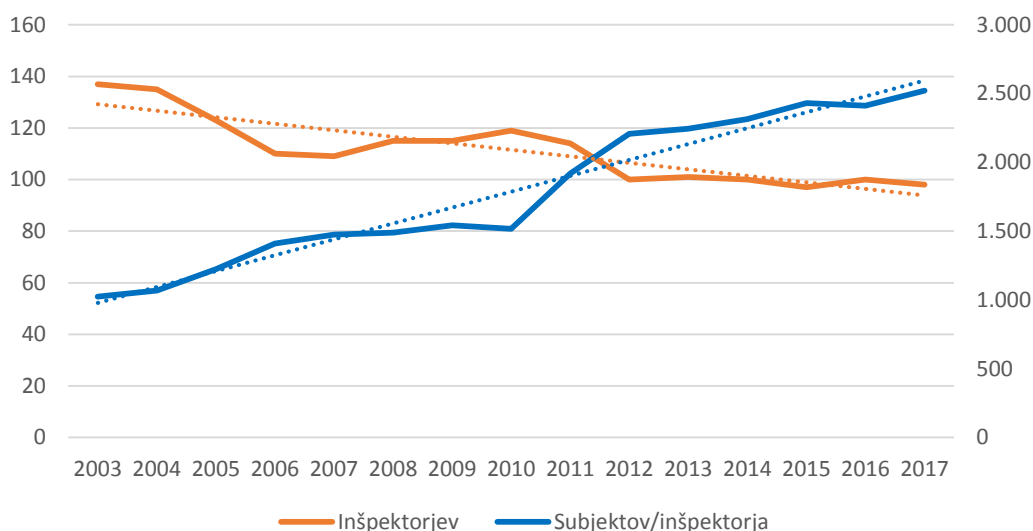
Delovno razmerje je na lastno željo prenehalo 3 javnim uslužbencem in sicer sta se 2 javna uslužbenca upokojila, 1 javna uslužbenka pa je na lastno željo prekinila pogodbo o zaposlitvi. Tako se je število zaposlenih na Tržnem inšpektoratu RS zmanjšalo za 2 inšpektorja in 1 uradnika.

Na Tržnem inšpektoratu RS je vsako leto zaposlenih manj inšpektorjev. Negativni trend se kaže že od leta 2003 dalje (spodnji graf), ko je bilo na Tržnem inšpektoratu RS zaposlenih 168 javnih uslužbencev, od tega 137 inšpektorjev, inšpektorat pa je bil pristojen za nadzor nad izvrševanjem preko 120 zakonskih in podzakonskih predpisov. Konec leta 2017 je bilo tako na Tržnem inšpektoratu RS zaposlenih le še 121 javnih uslužbencev, od tega 98 inšpektorjev, inšpektorat pa je bil pristojen za nadzor nad izvrševanjem 181 zakonskih in podzakonskih predpisov, kljub temu, da bi Tržni inšpektorat RS po kadrovskem načrtu za leto 2017 lahko imel zaposlenih 124 javnih uslužbencev.

Slika 3: Fluktuacija zaposlenih Tržnega inšpektorata RS

Tržni inšpektorat RS je imel leta 2008, ko je nastopila gospodarska kriza, zaposlenih 115 inšpektorjev, ki so opravljali nadzor spoštovanja določil preko 100 predpisov, pri čemer je bilo v Sloveniji registriranih 171126 subjektov, ki so (bi lahko) bili zavezanci za nadzor. V manj kot 10 letih (leta 2017) se je število inšpektorjev zmanjšalo za 15 % (na 98), število predpisov, ki jih morajo nadzirati, pa se je medtem povečalo za 80 % (na več kot 180), za več kot 44 % pa se je povečalo tudi število v Sloveniji registriranih subjektov (247010), ki so (bi lahko) bili zavezanci za nadzor. Ali povedano drugače, če bi tržni inšpektorji želeli samo enkrat letno pregledati vse registrirane gospodarske subjekte, bi moral vsak inšpektor v letu 2008 pregledati 1488 subjektov, v letu 2017 pa kar 2521 subjektov (povečanje za skoraj 70 %).

Slika 4: Razmerje tržnih inšpektorjev in subjektov za nadzor

Ker se je Tržni inšpektorat RS zavedal gospodarske krize, kljub neprestanemu povečevanju števila predpisov in zavezancev ter zmanjševanju števila inšpektorjev, ni zahteval povečanja števila zaposlenih, predvsem inšpektorjev, temveč je svoje delo temu ustrezno prilagajal. Sedaj, ko je krize konec in je v Sloveniji velika gospodarska rast, pa za nemoteno in kvalitetno opravljanje inšpekcijskega nadzora na področjih, za katera nadzor je zadolžen, potrebuje dodatnih 15 inšpektorjev. Pri novih zaposlitvah so vezani na kadrovske načrt in ker jim primanjkuje inšpektorjev, so do sedaj pri novih zaposlitvah vedno dajali prednost inšpektorjem. Zaradi vedno večjih obveznosti, ki jih ima do javnosti in drugih zunanjih deležnikov, ki pa ne pomenijo neposrednega inšpekcijskega nadzora oziroma postopkov, bi Tržni inšpektorat RS nujno potreboval tudi 1 osebo, ki bi opravljala delo PR predstavnika.

Zaradi povečevanja pristojnosti, potrebuje Tržni inšpektorat RS tudi sredstva za zagotovitev ustreznega usposabljanja in izobraževanja inšpektorjev. Za učinkovito delo je treba zagotoviti sredstva za redno posodabljanje opreme, in sicer za posodobitev IT opreme, multifunkcijskih naprav, tiskalnikov, službenih vozil ter osebne varovalne opreme. Zaradi načrtovane uporabe aplikacije Pametni inšpektor na terenu, bi potrebovali tudi 100 tablic.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2017 izvedel dva postopka za zasedbo prostega delovnega mesta inšpektor in sicer eno delovno mesto v Območni enoti Brežice – Novo mesto in eno delovno mesto v Območni enoti Dravograd – Maribor. Do realizacije oziroma do zaposlitve najustreznejšega kandidata bo prišlo šele v začetku leta 2018, saj bo Tržni inšpektorat RS spoštoval odpovedni rok izbranih dveh kandidatov. Še enkrat je potrebno poudariti, da sta bila izvedena postopka internih natečajev nadomestitev odhoda javnih uslužbencev, ki sta zasedala delovni mesti inšpektor. Odhod javne uslužbenke, ki je zasedala uradniško delovno mesto pa na Tržnem inšpektoratu RS ne bodo nadomestili, saj se bo delo izvedlo v okviru obstoječih zaposlitev.

Število zaposlenih na Tržnem inšpektoratu RS se je v letu 2017 zmanjšalo za 2 inšpektorja in 1 uradnika.

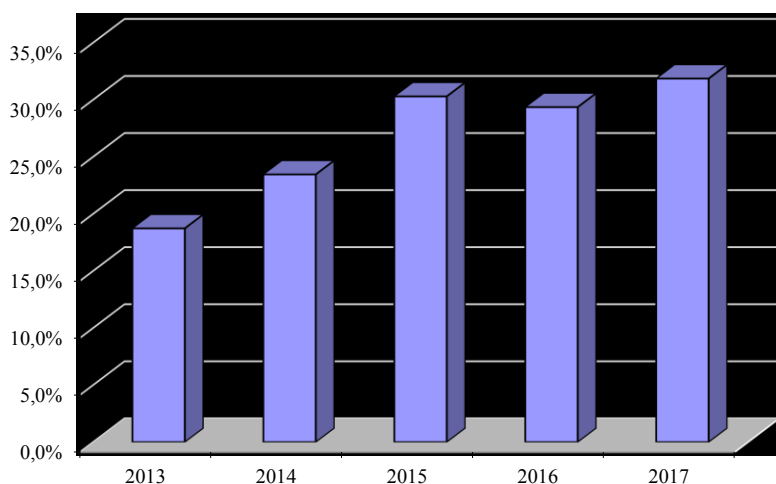
Tržni inšpektorat RS bi lahko imel po kadrovskem načrtu za leto 2017 na dan 31. 12. 2017 zaposlenih 124 javnih uslužbencev, vendar tega ni dosegel, saj so bili postopki nadomestnih zaposlitev sicer zaključeni, odpovedni rok kandidatov pa še vedno teče. Število zaposlenih je tudi nižje, saj sta na enem delovnem mestu zaradi popolnitve

delovnega mesta za krajši delovni čas – 4 ure zaposleni dve javni uslužbenki, kar se v kadrovskem načrtu šteje kot ena zaposlitev. V kolikor bi to upoštevali, bi bilo na dan 31. 12. 2017 na Tržnem inšpektoratu RS zaposlenih 120 javnih uslužbencev.

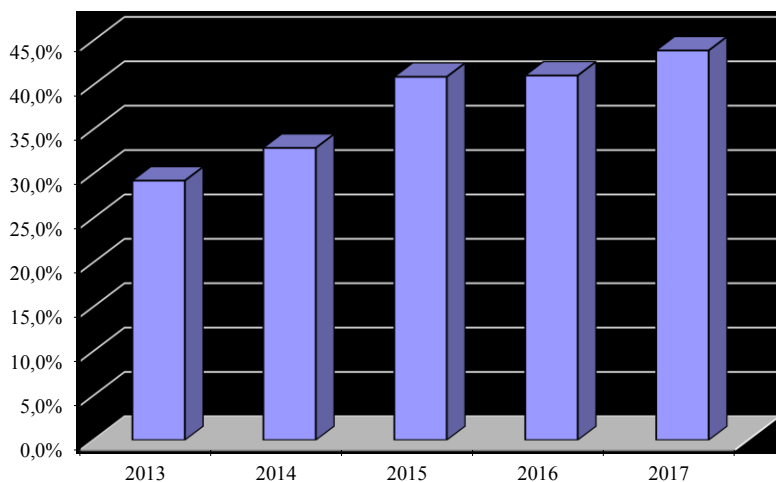
4. STATISTIKA INŠPEKCIJSKEGA DELA IN KAZALNIKI USPEŠNOSTI

Tržni inšpektorji opravljajo nadzor spoštovanja zakonskih in podzakonskih predpisov preko inšpekcijskih pregledov. Če se na pregledu ugotovi kršitev s področja pristojnosti inšpektorata, tržni inšpektor ukrepa v skladu z veljavnimi predpisi in v okviru svojih pristojnosti. Ukrepi, ki jih lahko izreče tržni inšpektor, so lahko upravni (izdaja odločbe o odpravi pomanjkljivosti ali omejitev ali prepoved prodaje oziroma opravljanja storitve), prekrškovni (izrek globe za kaznovanje prekrška ali drugega, z zakonom predpisanega ustreznega ukrepa) ter izvršbeni (predpisan postopek prisilne izvršitve izrečenih upravnih ukrepov).

Leta 2017 je bilo opravljenih 16487 pregledov, v upravnem postopku je bilo izrečenih 5252 upravnih ukrepov (4498 opozoril po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru in 754 upravnih odločb), v prekrškovnem postopku pa 7237 prekrškovnih ukrepov (4923 opozoril po Zakonu o prekrških, 1500 opominov, 289 glob s plačilnim nalogom, 522 glob z odločbo o prekršku ter 3 obdolžilne predloge).

Slika 5: Število upravnih ukrepov glede na število opravljenih pregledov

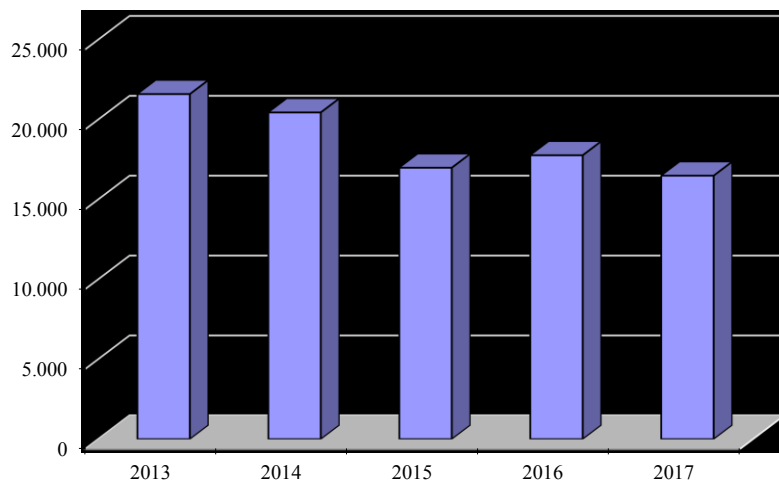
Slika 6: Število prekrškovnih ukrepov glede na število opravljenih pregledov

V primerjavi z letom 2016 so tržni inšpektorji opravili za 7,2 % manj pregledov (17764 v letu 2016), zaradi odkritih kršitev pa je bilo izrečenih za 0,7 % (5214) več upravnih in za 0,8 % (7296) manj prekrškovnih ukrepov. Res pa je, da je bila večina prekrškov takšne narave, da so se tržni inšpektorji lahko odločili za milejši ukrep. Če namreč obstajajo zakonski pogoji, tržni inšpektorji pri ugotovljenih nepravilnostih najprej uporabijo milejši ukrep kot sta opozorilo ali opomin, šele nato izdajo odločbo ali globo. Razlogi za to so najmanj trije. Prvič, ker to narekuje že zakonodaja sama, drugič, ker inšpektor z izrekom milejšega ukrepa večinoma lažje in hitreje doseže cilj pri kršitelju in tretjič, ker delujejo tudi preventivno in so zato tudi posledice kršitve manjše.

V nadaljevanju so podrobneje razčlenjeni pregledi ter upravni in prekrškovni ukrepi Tržnega inšpektorata RS v letu 2017.

4.1. INŠPEKCIJSKI PREGLEDI

Tržni inšpektorat RS je prejel 5674 prijav (7,9 % manj kot 2016) oziroma 23 prijav vsak delovni dan. Ker je večina prijav pomembna za tistega, ki je prijavo podal, tržni inšpektorji obravnavajo vsako prijavo. Glede na vsebino prijave se večina prijav obravnava tudi v inšpekcijskem nadzoru na terenu. Poleg prejetih prijav opravljajo tržni inšpektorji inšpekcijske preglede še na podlagi letnega načrta, ki je sestavljen tako, da pokrije vsa tista področja nadzora Tržnega inšpektorata RS, ki so bila v oceni tveganja ocenjena kot rizična za tekoče leto, ter osebne zaznave na terenu, v medijih ali na spletu. Tržni inšpektorji so tako pri nadzoru izvajanja zakonskih in drugih predpisov iz svoje pristojnosti opravili 16487 pregledov.

Slika 7: Število opravljenih pregledov v zadnjih 5 letih

Tržni inšpektorji stremijo k izvajanju kompleksnejših pregledov, t. j. da se na enem pregledu opravi nadzor spoštovanja določil po več zakonih oziroma po različnih določilih (členih) znotraj enega ali več zakonov. V vseh pregledih skupaj je bilo pregledanih 46537 zakonov oziroma 116836 določil predpisov. V povprečju je bilo tako na vsakem pregledu pregledano 2,8 zakona oziroma 7,1 določil predpisov.

Na pregledih so se najpogosteje pregledovali:

- Zakon o varstvu potrošnikov (na 10832 pregledih ali 65,7 % vseh pregledov),
- Zakon o davčnem potrjevanju računov (7036 ali 42,7 %),

- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (5054 ali 30,7 %),
- Zakon o trgovini (3218 ali 19,5 %),
- Zakon o gostinstvu (3205 ali 19,4 %).

Najpogosteje pregledana določila (členi) zakonov so bila:

- določila Zakona o varstvu potrošnikov, ali je imel gospodarski subjekt, ki je posloval s potrošniki, proizvode oziroma storitve označene s ceno (v 6349 pregledih ali 38,5 % vseh pregledov),
- določila Zakona o davčnem potrjevanju računov, ali je imel izdani račun vse z zakonom predpisane podatke (v 5707 pregledih ali 34,6 % vseh pregledov),
- določila Zakona o davčnem potrjevanju računov, ali je gospodarski subjekt v poslovnem prostoru na vsaki elektronski napravi za izdajo računov ali drugem kupcu vidnem mestu objavil obvestilo o obveznosti izdaje računa in izročitve računa kupcu ter obveznosti kupca, da prevzame in zadrži izdani račun (5554 ali 33,7 %),
- določila Zakona o davčnem potrjevanju računov, ali gospodarski subjekt za opravljeno dobavo blaga ali storitev izda račun najpozneje, ko je dobava opravljena in prejeta plačilo z gotovino (3971 ali 24,1 %),
- Zakona o varstvu potrošnikov, ali gospodarski subjekt ob izročitvi blaga oziroma po opravljeni storitvi potrošniku izstavi račun ter ali mu omogoči preverjanje pravilnosti izstavljenega računa (3878 ali 23,5 %).

Ostale podrobnosti glede opravljenih pregledov so podane v poglavju »5. Inšpekcijsko delo«. Pri tem je potrebno še enkrat poudariti, da tržni inšpektorji praviloma izvajajo kompleksnejše preglede, na katerih se z enim pregledom preveri opravljanje dejavnosti subjekta nadzora po več zakonskih in podzakonskih predpisih hkrati.

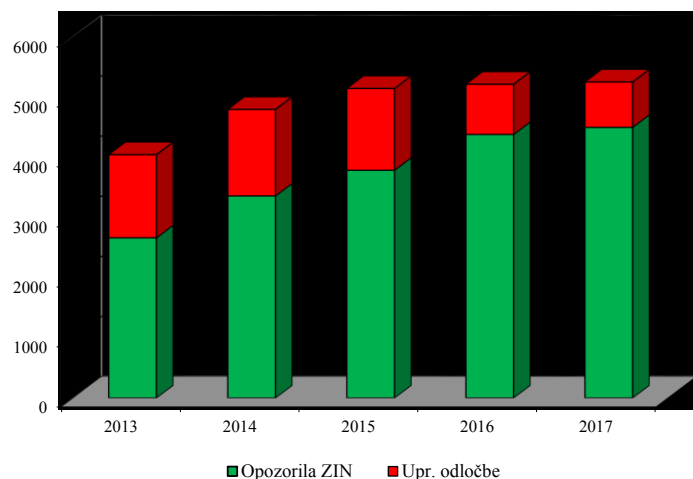
4.2. UKREPI

Tržni inšpektor je v primeru, da pri inšpekcijskem pregledu ugotovi, da subjekt nadzora ne spoštuje določil zakonskih in podzakonskih predpisov, dolžan ukrepati glede na določila predpisa, iz katerega kršitev izhaja. Ukrep je lahko ali upravni ali prekrškovni, večinoma pa sta oba skupaj.

4.2.1. Upravni ukrepi

V primeru ugotovljenih in dokazanih kršitev zakonskih in podzakonskih predpisov lahko inšpektor upravno ukrepa, če mu ustrezni zakoni dajejo takšna pooblastila. Po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru ima inšpektor na voljo dve vrsti upravnega ukrepa: kršitelja lahko na ugotovljene nepravilnosti samo ustno opozori (v nadaljevanju: opozorilo ZIN), ali pa mu izda ustrezno upravno odločbo. Opozorilo ZIN se izreče, kadar inšpektor oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo ZIN zadosten ukrep. Ugotovljene nepravilnosti, izrečeno opozorilo ZIN in rok, do katerega je potrebno nepravilnosti odpraviti, se zapišejo v zapisnik o inšpekcijskem pregledu. Inšpektor mora, če zavezanec nepravilnosti ne odpravi v določenem roku, ukrepati v skladu z ustrezno zakonodajo.

Skupno so tržni inšpektorji izrekli 5252 upravnih ukrepov, od tega so v 4498 primerih izrekli opozorilo ZIN, v 754 primerih pa so izdali upravno odločbo. S temi upravnimi ukrepi je bilo, v skladu s posameznimi predpisi, kršiteljem naloženo, da odpravijo ugotovljene pomanjkljivosti, ali pa jim je bilo prepovedano opravljanje dejavnosti oziroma prepovedana ali omejena prodaja določenih proizvodov.

Slika 8: Število izrečenih in izdanih upravnih ukrepov v zadnjih 5 letih

Podrobnosti glede upravnih ukrepov na posameznem področju nadzora so podane v poglavju »5. Inšpekcijsko delo«.

4.2.1.1. [Opozorila ZIN](#)

V skladu z Zakonom o inšpekcijskem nadzoru lahko inšpektor namesto izdaje ustrezne upravne odločbe kršitelja na ugotovljene nepravilnosti samo ustno opozori (ugotovitve, izrečeno opozorilo in rok za odpravo nepravilnosti mora inšpektor navesti tudi v zapisniku o pregledu). Tržni inšpektorji so opozorila ZIN izrekli v 4498 primerih, kar pomeni v primerjavi z 2016 (4380 opozoril ZIN) povečanje za 2,7 %.

Subjekt nadzora lahko krši določila enega ali več zakonov, znotraj enega zakona pa lahko krši več določil (členov). Tržni inšpektor za vse kršitve skupaj izreče eno samo opozorilo ZIN. Z vsemi opozorili ZIN skupaj so bili zavezanci opozorjeni na kršitev 5049 zakonov (v povprečju 1,1 zakon na opozorilo ZIN) oziroma 5322 določil predpisov (v povprečju 1,2 določila predpisa na opozorilo ZIN).

Kršitve zakonov, zaradi katerih je bilo najpogosteje izrečeno opozorilo ZIN:

- Zakon o varstvu potrošnikov (v 1875 primerih ali 41,7 % vseh izrečenih opozoril ZIN),
- Zakon o gostinstvu (750 ali 16,7 %),
- Zakon o trgovini (467 ali 10,4 %),
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (365 ali 8,1 %),
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (239 ali 5,3 %).

Kršitve določil (členov) zakonov, zaradi katerih je bilo najpogosteje izrečeno opozorilo ZIN:

- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker gospodarski subjekt, ki je posloval s potrošniki, ni imel proizvodov ali storitev označenih s ceno (v 1087 primerih ali 24,2 % vseh izrečenih opozoril ZIN),
- določilo Zakona o gostinstvu, ker gostinec ni izpolnjeval pogojev ali niso bili izpolnjeni pogoji glede storitev, ki jih določajo ta zakon ali ni označil cen v skladu z določbami tega zakona (711 ali 15,8 %),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker gospodarski subjekt za blago, ki je namenjeno prodaji potrošnikom v prodajalnah, zunaj prodajaln in prodaji blaga, sklenjeni s pogodbami na daljavo, ni izročil označb, certifikata, izjave o skladnosti, garancijskega lista, navodila za sestavo in uporabo, seznama pooblaščenih servisov oziroma drugih spremnih dokumentov (371 ali 8,2 %),

- določilo Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, ker je gospodarski subjekt do potrošnikov uporabljal zavajajočo poslovno prakso (302 ali 6,7 %),
- določilo Zakona o trgovini, ker trgovec ni izpolnjeval minimalnih tehničnih in drugih pogojev za opravljanje trgovinske dejavnosti (256 ali 5,7 %).

4.2.1.2. Upravne odločbe

Tržni inšpektorji so izdali 754 upravnih odločb, kar pomeni 9,6 % manj kot leta 2016 (834 odločb).

Subjekt nadzora lahko krši določila enega ali več zakonov, znotraj enega zakona pa lahko krši več določil (členov). Praviloma tržni inšpektor za vse kršitve skupaj izreče eno samo upravno odločbo. Z vsemi upravnimi odločbami skupaj je bilo zavezancem odrejena odprava nepravilnosti zaradi kršitev 989 zakonov (v povprečju 1,3 zakona na upravno odločbo) oziroma 1343 določil predpisov (v povprečju 1,8 določil predpisov na upravno odločbo). V povprečju so tržni inšpektorji z eno upravno odločbo subjektom nadzora naložili odpravo kršitev 1,3 zakona oziroma 1,8 določila zakona.

Kršitve zakonov, zaradi katerih je bilo najpogosteje izdana upravna odločba:

- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (v 160 primerih ali 21,2 % vseh izdanih upravnih odločbah),
- Zakon o varstvu potrošnikov (150 ali 19,9 %),
- Zakon o trgovini (130 ali 17,2 %),
- Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (116 ali 15,4 %),
- Zakon o gostinstvu (96 ali 12,7 %).

Kršitve določil (členov) zakonov, zaradi katerih je bilo najpogosteje izdana upravna odločba:

- določilo Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je pravna oseba opravljala dejavnost, ki ni bila določena v ustanovitvenem aktu, ali ni imela z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dejavnosti, določene v ustanovitvenem aktu (v 100 primerih ali 13,3 % vseh izdanih upravnih odločbah),
- določilo Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, ker je subjekt nadzora kršil materialne avtorske pravice avtorja (74 ali 9,8 %),
- določilo Zakona o trgovini, ker trgovec za prodajo blaga na premičnih stojnicah, prodajo s prodajnimi avtomati ali potujočo prodajalno ni pridobil pisno soglasje lastnika ali pooblaščenega upravljavca prostora, na katerem se je blago prodajalo (67 ali 8,9 %),
- določilo Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je samozaposlena oseba opravljala dejavnost, ki je ni imela vpisano v register, ali ni imela z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje te dejavnosti (58 ali 7,7 %),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker gospodarski subjekt, ki je posloval s potrošniki, ni imel proizvodov ali storitev označenih s ceno (44 ali 5,8 %).

4.2.1.3. Ostali upravni ukrepi in postopki

Na odločbe tržnih inšpektorjev so se kršitelji pritožili v 76 primerih (7,7 % glede na vse izdane upravne odločbe). Na drugi stopnji, ki obravnava vse pritožbe, je bilo 15 (1,5 % glede na vse izdane upravne odločbe) pritožb spoznanih za upravičene, s čimer je bila upravna odločba odpravljena. Tako majhno število pritožb in predvsem uspešnih pritožb vsekakor odraža visoko usposobljenost in strokovnost tržnih inšpektorjev.

Po pravnomočnosti odločbe je tržni inšpektor dolžan preveriti, ali je kršitelj spoštoval izdano odločbo in ugotovljeno nepravilnost odpravil. Če inšpektor ugotovi, da subjekt nadzora določil odločbe ni upošteval, začne s postopkom izvršbe, t. j. s sklepom o dovolitvi izvršbe. Na ta način so tržni inšpektorji ukrepali v 54 primerih (5,5 % glede na vse izdane upravne odločbe). Kljub temu, da je v sklepu o dovolitvi izvršbe zagrožena denarna kazen, če kršitelj izdane odločbe ne bo spoštoval, je bilo zaradi nespoštovanja upravne odločbe v nadaljevanju izvršbe izrečenih še nadaljnjih 26 sklepov z denarno kaznijo (ta ukrep lahko tržni inšpektor izreče istemu kršitelju večkrat zapored).

V primeru, da subjekt nadzora ne spoštuje niti določil izdane odločbe, niti denarne kazni v izvršbi, se izvede pečatenje delovnih prostorov in opreme kršitelja, kar se ni zgodilo.

4.2.2. Prekrškovni ukrepi

Prekršek je dejanje, ki pomeni kršitev zakona, uredbe vlade ali odloka samoupravne lokalne skupnosti, ki je kot tako določeno kot prekršek in je zanj predpisana sankcija za prekršek. Z uveljavitvijo Zakona o prekrških leta 2005 je Tržni inšpektorat RS postal tudi prekrškovni organ, tržni inšpektorji pa pooblaščen uradne osebe prekrškovnega organa.

Pooblaščen uradna oseba odloča o prekrških po hitrem postopku, razen v primerih, če predlagatelj rednega sodnega postopka glede na naravo kršitve oceni, da so podani pogoji za izrek stranske sankcije, proti mladoletnim storilcem prekrškov, za prekrške s področja obrambnih dolžnosti in za prekrške s področja nezdržljivosti javnih funkcij s pridobitno dejavnostjo.

Pooblaščen uradna oseba po uradni dolžnosti brez odlašanja, hitro in enostavno ugotovi tista dejstva in zbere tiste dokaze, ki so potrebni za odločitev o prekršku. Če ugotovi kršitev zakonskega ali podzakonskega predpisa, storilcu izreče globo v znesku, v katerem je predpisana. Če je globa predpisana v razponu, mu izreče najnižjo predpisano višino globe, razen če materialni zakon določa, da se lahko kršitelju izreče tudi višja globa od najnižje predpisane. Globa se izreka z odločbo o prekršku ali s plačilnim nalogom.

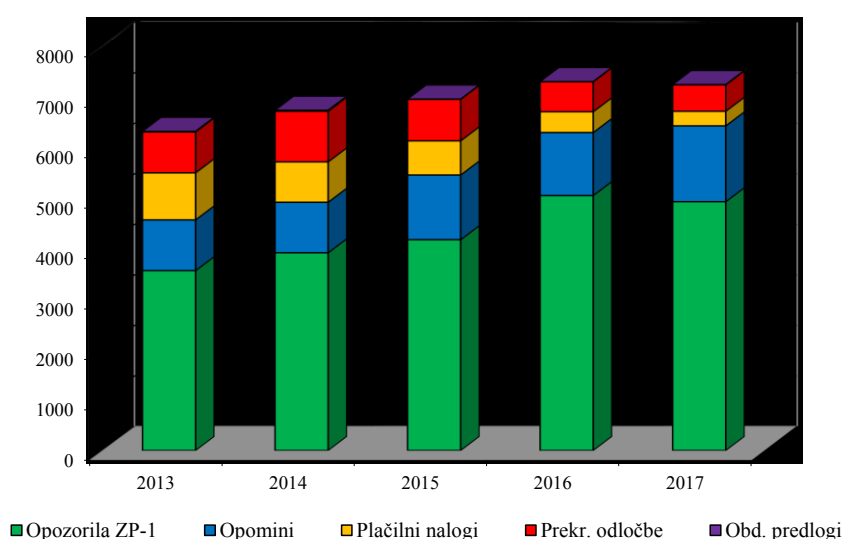
Za prekrške neznatnega pomena in v primerih, ko pooblaščen uradna oseba oceni, da je glede na pomen dejanja to zadosten ukrep, lahko namesto izreka sankcije izreče samo opozorilo (v nadaljevanju: opozorilo ZP-1). Hkrati z opozorilom ZP-1 mora pooblaščen uradna oseba kršitelju predstaviti storjeni prekršek. Namesto globe lahko pooblaščen uradna oseba kršitelju izreče opomin, vendar le, če je prekršek storjen v takih olajševalnih okoliščinah, ki ga delajo posebno lahkega. Opomin se sme izreči tudi kršitelju, ki je storil prekršek s tem, da ni izpolnil predpisane obveznosti ali pa je s prekrškom povzročil škodo, vendar je pred izdajo odločbe o prekršku izpolnil predpisano obveznost oziroma popravil ali povrnil povzročeno škodo.

Tržni inšpektorji so kršiteljem izrekli 7237 prekrškovnih ukrepov, od tega v 4923 primerih opozorilo ZP-1, v 1500 primerih opomin, v 289 primerih globo s plačilnim nalogom in v 522 primerih globo z odločbo o prekršku, v 3 primeru pa je bil zoper kršitelje vložen obdolžilni predlog. Število izrečenih prekrškovnih ukrepov v primerjavi z letom 2016 padlo za 0,8 % (skupaj 7296 prekrškovnih ukrepov).

Posamezni kršitelj lahko z enim ali več dajanci krši enega ali več zakonov, znotraj enega zakona pa lahko krši več določil (členov). Vse tako storjene prekrške mora tržni inšpektor praviloma obravnavati skupaj in kršitelju izreči tako enotno sankcijo, kot jo predpisujeta Zakon o prekrških in tisti zakon, katerega kršitev je bila ugotovljena.

Poleg pravne osebe po Zakonu o prekrških odgovarja za storjeni prekršek tudi odgovorna oseba in sicer za tisti prekršek, ki ga stori pri opravljanju poslov, za katere je pri njej pooblaščen. Odgovorna oseba je odgovorna za prekršek, če je bil storjen z njenim dejanjem ali z opustitvijo dolžnega nadzorstva. Odgovornost odgovorne osebe ne preneha s prekinitvijo delovnega razmerja pri pravni osebi, niti s prenehanjem poslovanja pravne osebe. Enako kot za pravno osebo velja tudi za samostojnega podjetnika posameznika, pri čemer oseba, ki je nosilec posla samostojnega podjetnika posameznika, ne more biti hkrati tudi njegova odgovorna oseba (ker odgovarja že kot nosilec posla). Tržni inšpektorji so tako obravnavali 8810 kršiteljev (pravnih oseb in njihovih odgovornih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in njihovih odgovornih oseb ter domačih in tujih fizičnih oseb), kar je 1,1 % več kot leta 2016.

Vsem kršiteljem skupaj je bilo leta 2017 izrečenih za 2.029.784,10 EUR glob, 246.919,27 EUR upravnih in sodnih taks, 26.257,43 EUR upravnih in prekrškovnih stroškov postopka, 2.696,66 EUR odvzete premoženjske koristi ter 26.500,00 EUR denarne kazni in izvršbe.

Slika 9: Število izrečenih in izdanih prekrškovnih ukrepov v zadnjih petih letih

Podrobnosti glede posameznih sankcij, ki so jih izrekli tržni inšpektorji, so razvidne v nadaljevanju poročila.

4.2.2.1. [Opozorila ZP-1](#)

Glede na določila Zakona o prekrških lahko tržni inšpektor namesto izreka globe kršitelja opozori, če je storjeni prekršek neznatnega pomena in če oceni, da je glede na pomen dejanja opozorilo zadosten ukrep. Tržni inšpektorji so opozorila ZP-1 izrekli v 4498 primerih, kar je za 2,4 % manj kot leta 2016 (5044 opozoril ZP-1). Z vsemi opozorili ZP-1 skupaj so bili zavezanci opozorjeni na kršitev 5754 zakonov (v povprečju 1,2 zakona na opozorilo ZP-1) oziroma 11142 določil predpisov (v povprečju 2,3 določila predpisa na opozorilo ZP-1).

Kršitve zakonov, zaradi katerih je bilo najpogosteje izrečeno opozorilo ZP-1:

- ♦ Zakon o varstvu potrošnikov (v 2142 primerih ali 43,5 % vseh izrečenih opozoril ZP-1),
- ♦ Zakon o gostinstvu (890 ali 18,1 %),
- ♦ Zakon o trgovini (521 ali 10,6 %),
- ♦ Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (374 ali 7,6 %),
- ♦ Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (350 ali 7,1 %).

Kršitve določil (členov) zakonov, zaradi katerih je bilo opozorilo ZP-1 najpogosteje izrečeno:

- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker gospodarski subjekt, ki je posloval s potrošniki, ni imel proizvodov ali storitev označenih s ceno ali je ni vidno označil ali pa cena ni vključevala DDV (v 894 primerih ali 18,2 % vseh izrečenih opozoril ZP-1),
- določilo Zakona o gostinstvu, ker gostinec cen gostinskih storitev ni objavil na predpisan način (396 ali 8,0 %),
- določilo Zakona o gostinstvu, ker gostinski obrat ni izpolnjeval vseh minimalnih tehničnih zahtev za opravljanje gostinske dejavnosti (382 ali 7,8 %),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker gospodarski subjekt blagu, ki je namenjeno prodaji potrošnikom, ni priložil predpisanih dokumentov in listin oziroma te listine niso vsebovale vseh predpisanih podatkov (344 ali 7,0 %),
- določilo Zakona o avtorski in sorodnih pravicah, ker subjekt nadzora ni spoštoval materialne avtorske pravice avtorja (338 ali 6,9 %).

4.2.2.2. Opomini

Glede na določila Zakona o prekrških sme tržni inšpektor izreči opomin za prekršek, storjen v takih olajševalnih okoliščinah, ki ga delajo posebno lahkega, ali pa če je prekršek v tem, da ni bila izpolnjena predpisana obveznost, ali je bila s prekrškom povzročena škoda, storilec pa je pred izdajo odločbe o prekršku izpolnil predpisano obveznost oziroma popravil ali povrnil povzročeno škodo. Tržni inšpektorji so za storjene prekrške v 1500 primerih 2407 kršiteljem izrekli opomin, kar je za 20,3 % več kot leta 2016 (1247 opominov).

Z vsemi opomini so bili kršitelji opomnjeni na kršitev 1851 zakonov (v povprečju 1,2 zakona na opomin) oziroma 2232 določila predpisov (v povprečju 1,5 določil predpisa na opomin).

Kršitve zakonov, zaradi katerih je bil najpogosteje izdan opomin:

- Zakon o varstvu potrošnikov (v 499 primerih ali 33,3 % vseh izdanih opominov),
- Zakon o gostinstvu (365 ali 24,3 %),
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (257 ali 17,1 %),
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (160 ali 10,7 %),
- Zakon o trgovini (106 ali 7,1 %).

Kršitve določil (členov) zakonov, zaradi katerih je bil najpogosteje izdan opomin:

- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker gospodarski subjekt, ki je posloval s potrošniki, ni imel proizvodov ali storitev označenih s ceno (v 242 primerih ali 16,1 % vseh izdanih opominov),
- določilo Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je samozaposlena oseba opravljala dejavnost, ki je ni imela vpisano v register, ali ni imela z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje te dejavnosti (136 ali 9,1 %),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, ker so subjekti do potrošnikov uporabljali zavajajočo poslovno prakso (127 ali 8,5 %),
- določilo Zakona o gostinstvu, ker gostinec ni posloval v določenem obratovalnem času (122 ali 8,1 %),
- določilo Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je gospodarski subjekt opravljal dejavnost, ki ni bila določena v ustanovitvenem aktu, ali ni imel z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dejavnosti, ki jih je imel določene v ustanovitvenem aktu (113 ali 7,5 %).

4.2.2.3. [Globe, izrečene s plačilnim nalogom](#)

Tržni inšpektor izda plačilni nalog v skladu z Zakonom o prekrških in ga vroči kršitelju praviloma takoj na kraju prekrška, če prekršek osebno zazna ali ga ugotovi z uporabo ustreznih tehničnih sredstev ali naprav. Ob vročitvi plačilnega naloga kršitelju hkrati predstavi storjeni prekršek in dokaze, kar zaznamuje tudi na plačilnem nalogu. Tržni inšpektorji so za storjene prekrške v 289 primerih 476 kršiteljem izdali globo s plačilnim nalogom, kar je za 29,7 % manj kot leta 2016 (411 plačilnih nalogov).

Z vsemi plačilnimi nalogi je bila kršiteljem izrečena globa zaradi kršitev 304 zakonov (v povprečju 1,1 zakon na plačilni nalog) oziroma 341 določil predpisov (v povprečju 1,2 določila predpisa na plačilni nalog).

Kršitve zakonov, zaradi kršitve katerih je bila najpogosteje izdana globa s plačilnim nalogom:

- Zakon o varstvu potrošnikov (v 77 primerih ali 26,6 % vseh izdanih plačilnih nalogov),
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru (75 ali 26,0 %),
- Zakon o trgovini (51 ali 17,6 %),
- Zakon o davčnem potrjevanju računov (29 ali 10,0 %),
- Zakon o gostinstvu (18 ali 6,2 %).

Kršitve določil (členov) zakonov, zaradi kršitve katerih je bila najpogosteje izdana globa s plačilnim nalogom:

- določilo Zakona o inšpekcijskem nadzoru, ker subjekt nadzora inšpektorju v roku ni predložil pisnih pojasnil, dokumentacije ali izjav v zvezi s predmetom nadzora (v 66 primerih ali 22,8 % vseh izdanih plačilnih nalogov),
- določilo Zakona o trgovini, ker trgovec za prodajo blaga na premičnih stojnicah, prodajo s prodajnimi avtomati ali potujočo prodajalno ni pridobil pisno soglasje lastnika ali pooblaščenega upravljavca prostora, na katerem se je blago prodajalo (33 ali 11,4 %),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker gospodarski subjekt ob izročitvi blaga ali po opravljeni storitvi potrošniku ni izstavil računa (30 ali 10,4 %),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker gospodarski subjekt, ki je posloval s potrošniki, ni imel proizvodov ali storitev označenih s ceno (28 ali 9,7 %),
- določilo Zakona o davčnem potrjevanju računov, ker gospodarski subjekt za opravljeno dobavo blaga ali storitev ni izdal račun najpozneje, ko je dobava opravljena in prejeto plačilo z gotovino (27 ali 8,7 %).

4.2.2.4. [Globe, izrečene z odločbo o prekršku](#)

Glede na določila Zakona o prekrških mora tržni inšpektor vsako kršitev zakonskih in podzakonskih predpisov sankcionirati z globo, ki jo izreče v odločbi o prekršku. Izjeme, kdaj lahko prekršek sankcionira tudi z drugimi ukrepi (opozorilom, opominom ali plačilnim nalogom), določa zakon. Tržni inšpektorji so za storjene prekrške v 522 primerih 1001 kršitelju izrekli globo z odločbo o prekršku, kar je za 12,0 % manj kot leta 2016 (593 prekrškovnih odločb).

Z vsemi odločbami o prekršku je bila kršiteljem izrečena globa zaradi kršitev 636 zakonov (v povprečju 1,2 zakona na odločbo o prekršku) oziroma 809 določil predpisov (v povprečju 1,5 določila predpisa na odločbo o prekršku).

Kršitve zakonov, zaradi kršitve katerih je bilo najpogosteje izdana odločba o prekršku:

- Zakon o gostinstvu (v 152 primerih ali 29,1 % vseh izdanih odločb o prekršku),

- Zakon o varstvu potrošnikov (128 ali 24,5 %),
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (90 ali 17,2 %),
- Zakon o inšpekcijskem nadzoru (50 ali 9,6 %),
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (37 ali 7,1 %).

Kršitve določil (členov) zakonov, zaradi kršitve katerih je bila najpogosteje izdana odločba o prekršku:

- določilo Zakona o gostinstvu, ker gostinec ni posloval v določenem obratovalnem času (v 123 primerih ali 23,6 % vseh izdanih odločbah o prekršku),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, ker so subjekti do potrošnikov uporabljali zavajajočo poslovno prakso (51 ali 9,8 %),
- določilo Zakona o varstvu potrošnikov, ker gospodarski subjekt, ki je posloval s potrošniki, ni imel proizvodov ali storitev označenih s ceno (29 ali 5,6 %),
- določilo Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, ker je gospodarski subjekt opravljal dejavnost, ki ni bila določena v ustanovitvenem aktu, ali ni imel z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dejavnosti, ki jih je imel določene v ustanovitvenem aktu (26 ali 5,0 %),
- določilo Zakona o trgovini, ker trgovec za prodajo blaga na premičnih stojnicah, prodajo s prodajnimi avtomati ali potujočo prodajalno ni pridobil pisno soglasje lastnika ali pooblaščenega upravljavca prostora, na katerem se je blago prodajalo (26 ali 5,0 %).

4.2.2.5. Obdolžilni predlogi

Glede na določila Zakona o prekrških mora tržni inšpektor vložiti pri pristojnem sodišču obdolžilni predlog samo v primeru, če hitri postopek po zakonu ni dovoljen. Tržni inšpektorji so za storjene prekrške v 3 primerih vložili obdolžilni predlog (1 obdolžilni predlog leta 2016). Razlog za tako majhno število vloženih obdolžilnih predlogov je v pristojnosti Tržnega inšpektorata RS za prekrške, saj lahko tržni inšpektorji obdolžilni predlog podajo le v primeru, če je kršitelj ali odgovorna oseba kršitelja mladoletna oseba. Vse ostale kršitelje obravnavajo sami.

Tržni inšpektorji so vložili 1 obdolžilni predlog proti mladoletni odgovorni osebi kršitelja zaradi kršitve določil Zakona o gostinstvu, ker gostinec ni posloval v določenem obratovalnem času, 1 obdolžilni predlog proti mladoletni osebi zaradi kršitve določil Zakona o trgovini, ker je opravljala trgovinsko dejavnost na stojnici, pri čemer pa si ni zagotovila soglasja lastnika zemljišča in 1 obdolžilni predlog zoper gospodarski subjekt zaradi odvzema začasno zaseženih predmetov..

Sodišča so obravnavala 3 storilce, zoper katera je bil v istem ali preteklih letih vložen obdolžilni predlog. V dveh primerih je bil storilec spoznan za odgovornega za očitani prekrške, zoper enega storilca pa je bil postopek ustavljen.

4.2.2.6. Zahteve za sodno varstvo

Tržni inšpektorji so vsega skupaj obravnavali 3887 kršiteljev – pravnih oseb in odgovornih oseb pravnih oseb, samostojnih podjetnikov posameznikov in odgovornih oseb samostojnih podjetnikov posameznikov, posameznikov, ki samostojno opravljajo dejavnost ter fizičnih oseb. 2407 kršiteljem (61,9 %) je bil izrečen opomin, 476 kršiteljem (12,2 %) plačilni nalog, 1001 kršitelju (25,8 %) odločba o prekršku, zoper 3 kršitelje (0,1 %) pa je bil podan obdolžilni predlog.

S spremembo Zakona o prekrških ZP-1J, ki je začela veljati v začetku novembra 2016, se izrečeni opomini in odločbe o prekršku najprej izdajo brez obrazložitve in šele, če vsaj en izmed kršiteljev napove vložitev zahteve za sodno varstvo, mora inšpektor isti ukrep izdati

še z obrazložitvijo. Kdor v predpisanem roku ne napove vložitev zahteve za sodno varstvo, je kasneje tudi ne more vložiti. Napoved zahteve za sodno varstvo je vložilo 222 (5,7 %) kršiteljev.

Zoper izrečeni ukrep lahko kršitelj, ki mu je bil izdan plačilni nalog ali je izdan opomin ali prekrškovno odločbo prehodno vložil napoved zahteve za sodno varstvo (če je le-ta dovoljena), vloži zahtevo za sodno varstvo. Zahtevo za sodno varstvo je vložilo 225 (5,8 %) kršiteljev.

Statistično se vložitev zahteve za sodno varstvo gospodarskega subjekta in njegove odgovorne osebe obravnava ločeno, ker lahko vloži vsak kršitelj zahtevo za sodno varstvo neodvisno drug od drugega (npr. zahteva za sodno varstvo, ki jo je vložila pravna oseba, ne velja tudi za njeno odgovorno osebo, ki je bila kaznovana z isto sankcijo, in obratno). Zato je pri zahtevah za sodno varstvo prikazano, koliko kršiteljev je vložilo zahtevo za sodno varstvo in ne v koliko zadevah (primerih) je bila zahteva za sodno varstvo vložena.

Vlagatelj zahteve za sodno varstvo lahko le-to umakne do izdaje sodbe o prekršku, kar se ni zgodilo.

Zahteva za sodno varstvo ni dovoljena, če jo je vložila oseba, ki je nima pravice vložiti ali če jo je vložil kršitelj, ki je pred pravnomočnostjo odločitve inšpektorja plačal polovico globe ali če po zakonu ni dovoljena. Nedovoljeno ali prepozno zahtevo za sodno varstvo inšpektor s sklepom zavrže. Tržni inšpektorji so pravnomočno zavrgli 21 zahtev za sodno varstvo.

Inšpektor mora po prejemu zahteve za sodno varstvo ugotoviti (lahko tudi z dopolnjenim dokaznim postopkom), ali lahko navedbe v njej kakorkoli vplivajo na prvotno izrečen ukrep. Če ugotovi, da je zahteva utemeljena, lahko svojo prvotno odločitev (zoper katero je bila vložena zahteva za sodno varstvo) odpravi in ustavi postopek zoper kršitelja, ali pa se odloči, upoštevajoč nova dejstva, za nov ukrep, ki je v skladu z novim dejanskim stanjem. Na podlagi vložene zahteve za sodno varstvo je bil 7 kršiteljem izdan nov opomin, plačilni nalog ali odločba o prekršku, zoper 12 kršiteljev (0,3 %) pa je bil prekrškovni postopek ustavljen.

Inšpektor mora, če zahteva za sodno varstvo ni umaknjena s strani vlagatelja in če je sam ni zavrgel in če ne izreče nov ukrep ali če prvotno izrečen ukrep ni odpravil v celoti (postopek ustavljen), takšno zahtevo za sodno varstvo z vsemi dokumenti in dokazi posredovati v odločitev pristojnemu sodišču. Od vseh vloženi zahtev za sodno varstvo je bilo odstopljenih v nadaljnje reševanje na okrajna sodišča 177 zahtev.

Leta 2017 so sodišča rešila 222 zahtev za sodno varstvo, ki so jim jih tržni inšpektorji v preteklosti odstopili v nadaljnje reševanje. Od vseh rešenih zahtev za sodno varstvo so okrajna sodišča v 4 primerih zahtevo za sodno varstvo zavrgla kot nedovoljeno ali prepozno, v 105 primerih pa zavrnili, s čimer je bil pri obeh vrstah odločitev sodišča ukrep tržnega inšpektorja v celoti potrjen. V 2 primerih so sodišča sicer potrdila odločitev tržnega inšpektorja, ker pa se je zoper kršitelja v času, ko se je zahteva za sodno varstvo reševala na sodišču, začel ali celo že končal stečaj, sodišča globe niso izrekla. Kljub vsemu je tudi v tem primeru ukrep tržnega inšpektorja potrjen. V 57 primerih so sodišča načeloma sicer potrdila ukrep inšpektorja, vendar so ocenila, da je zakonsko predpisana globa previsoka in so zato znižala izrečeno globo ali pa namesto globe izrekla opomin. V 54 primerih pa je bil ukrep inšpektorja odpravljen, ker so sodišča odločila v korist kršitelju.

4.2.2.7. Plačila in izterjave

Kršitelj, ki mu je bila izrečena globa s plačilnim nalogom in ni vložil zahteve za sodno varstvo oziroma mu je bila izrečena globa z odločbo o prekršku in ni napovedal vložitve zahteve za sodno varstvo, lahko v 8 dneh po pravnomočnosti plačilnega naloga ali odločbe o prekršku plača samo polovico izrečene globe. Kršitelj, ki zamudi ta rok, ali ki je vložil napoved zahteve za sodno varstvo (če je dovoljena), ali ki je vložil zahtevo za sodno varstvo (če napoved ni dovoljena), mora plačati globo v celoti. V celoti mora plačati tudi vse ostale terjatve (sodno takso, upravno takso, stroške postopka, denarno kazen...).

Do spremembe Zakona o prekrških ZP-1J je lahko kršitelj prekrškovni organ zaprosil za plačilo globe na največ 12 obrokov, vendar samo, če so bili izpolnjeni zakonsko določeni pogoji. V primeru odobritve obročnega plačila je moral kršitelj plačati globo v celoti. Po spremembi Zakona o prekrških ZP-1J pa lahko kršitelj za obročno plačilo zaprosi šele, ko je neplačana prekrškovna terjatev v izterjavi in sicer organ, ki je pristojen za izterjavo neplačanih prekrškovnih terjatev (t. j. Finančna uprava RS).

Vsem subjektom skupaj je bilo v letu 2017 izrečenih za 2.332.212,46 EUR različnih terjatev:

- 2.029.784,10 EUR glob,
- 245.065,91 EUR sodnih taks,
- 25.814,53 EUR stroškov upravnega postopka,
- 21.000,00 EUR denarnih izvršb,
- 10.547,92 EUR ostalih terjatev.

Zaradi plačila globe (ne glede na leto nastanka) v predpisanem roku 8 dni je bilo zaprtih za 824.951,32 EUR glob, kar pomeni, da so bili kršitelji zaradi plačila polovične globe deležni popusta v višini 412.475,66 EUR. Po tem roku je bilo plačanih še za 132.963,07 EUR glob in 187.624,82 ostalih terjatev (145.347,09 EUR sodnih taks, 28.438,86 EUR stroškov upravnega postopka, 6.371,00 EUR denarne izvršbe, 3.999,26 EUR odvzete premoženjske koristi, 3.468,61 EUR ostalih terjatev).

Zakon o prekrških določa, da se vse prekrškovne terjatve, ki se odstopijo v prisilno izterjavo organu, pristojnem za izterjavo nedavčnih terjatev, prenesejo na ta organ. Tržni inšpektorat RS je tako na Finančno upravo RS, ki izterjuje nedavčne terjatve, prenesel za 908.716,07 EUR prekrškovnih terjatev (821.976,82 EUR glob, 86.574,25 EUR sodnih taks in 165,00 EUR stroškov prekrškovnega postopka).

Dodatno pa je bilo zaprtih še za 410.396,20 EUR terjatev zaradi različnih razlogov: zaradi upravičeno vloženih zahtev za sodno varstvo, kjer je tržni inšpektor sam odpravil svojo sankcijo, zaradi odločitev sodišč, da kršiteljem zmanjšajo globo ali namesto globe izrečejo opomin ali globo v celoti odpravijo, ker terjatve ni bilo možno izterjati, zaradi neizterljivosti terjatev in drugo.

Preostanek odprtih terjatev predstavljajo terjatve v zadevah, kjer je vložena zahteva za sodno varstvo, ki še niso postale pravnomočne, kjer terjatev še ni postala izvršljiva oziroma kjer zoper neplačnike še vedno poteka postopek prisilne izterjave.

4.3. REŠEVANJE ZADEV NA SODIŠČIH

Kot je razvidno iz zgornjih podatkov, so tržni inšpektorji leta 2017 pristojnim sodiščem predali v nadaljnje reševanje 180 kršiteljev (177 zaradi vloženih zahtev za sodno varstvo in 3 z obdolžilnim predlogom). Sodišča so skupno obravnavala 225 kršiteljev, ki so v

preteklosti vložili zahtevo za sodno varstvo (222 kršiteljev) oziroma je bil zoper njih podan obdolžilni predlog (3 kršitelje).

Iz zgornjih podatkov izhaja, da so okrajna sodišča obravnavala 45 (23,3 %) več kršiteljev kot pa jim jih je Tržni inšpektorat RS v istem letu odstopil v reševanje. To pomeni, da so sodišča rešila tudi nekaj zaostanka pri reševanju zadev Tržnega inšpektorata RS preteklih let.

5. INŠPEKCIJSKO DELO

5.1. VARSTVO POTROŠNIKOV

Tržni inšpektorat RS opravlja nadzor nad spoštovanjem določil naslednjih zakonov in na njihovi podlagi sprejetih predpisov, ki so sprejeti z namenom zaščite pravic potrošnikov:

- Zakon o varstvu potrošnikov
- Pravilnik o načinu označevanja cen blaga in storitev
- Pravilnik o blagu, za katerega se izda garancija za brezhibno delovanje
- Pravilnik o obrazcih v zvezi z uveljavljanjem pravice do odstopa od pogodbe, sklenjene na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov
- Pravilnik o uporabi jezikov narodnih skupnosti v procesih poslovanja podjetij s potrošniki na območjih, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost
- Pravilnik o obrazcih za informacije o pogodbah o časovnem zakupu, o dolgoročnem počitniškem proizvodu, o nadaljnji prodaji in o zamenjavi ter o obrazcu za odstop od pogodb
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami
- Zakon o potrošniških kreditih
- Zakon o elektronskem poslovanju na trgu
- Zakon o spodbujanju razvoja turizma
- Zakon o izvensodnem reševanju potrošniških sporov.

Področje varstva potrošnikov je eno izmed najpomembnejših področij, na katerih Tržni inšpektorat RS opravlja inšpekcijske nadzore. Temu področju je tudi v letu 2017 namenjal posebno pozornost, saj je ravno visoka raven varstva potrošnikov in visoka stopnja spoštovanja pravic potrošnikov eden od temeljev pravne države in namena potrošniške zakonodaje. Leta 1998 sprejeti in kasneje nekajkrat spremenjeni Zakon o varstvu potrošnikov ostaja temeljni pravni akt, ki ureja pravice potrošnikov v razmerju do podjetij. Seveda pa to ni edini zakon na področju varstva potrošnikov: s sprejetjem Zakona o potrošniških kreditih leta 2002 je bilo Tržnemu inšpektoratu RS dodeljeno povsem novo področje nadzora, in sicer zaščita potrošnikovih pravic v razmerju do kreditodajalcev, kadar le-ti niso bančni subjekti (banke ali hranilnice), s sprejetjem Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami leta 2007 pa je zakonodajalec podrobneje uredil področje poštenega poslovanja podjetij v razmerju do potrošnikov, s tem, ko je navedel vrsto poslovnih praks, ki že po samem zakonu štejejo za nepošteno in kot take prepovedane.

V okviru področja varstva potrošnikov se opravlja nadzor nad poslovanjem podjetij in podjetnikov, v konkretnih primerih pa se rešujejo tudi različne reklamacije potrošnikov zoper takšna podjetja. V vse več primerih se t. i. potrošniški spori rešijo s posredovanjem tržnega inšpektorja, saj je v korist in zadovoljstvo vseh, da se vsaka reklamacija reši brez izdaje odločbe ali drugega ukrepa, tržni inšpektor pa v takšnih primerih predstavlja bolj obliko mediatorja kot pa represivni in nadzorni organ. Žal se je tudi v letu 2017 ugotavljalo, da je še vedno ogromno takšnih posredovanj s strani Tržnega inšpektorata RS, saj v letu 2015 sprejet Zakon o izvensodnem reševanju potrošniških sporov ni prinesel rezultatov, za katere si je Tržni inšpektorat RS več let prizadeval. Potrošniški spori namreč zaradi svoje specifičnosti niso primerni za reševanje preko rednih sodišč, ampak bi bilo nujno vzpostaviti učinkovit sistem izvensodnega reševanja teh sporov, v okviru katerega bi se potrošniški spori reševali hitro, pregledno in učinkovito. Tako Slovenija še vedno ostaja ena izmed redkih držav v EU, ki nima vzpostavljenega učinkovitega izvensodnega načina reševanja potrošniških sporov, potrošniki pa v določenih primerih ostajajo brez ustreznega varstva.

V normativnem načrtu za leto 2017 je bilo ponovno predvideno tudi sprejetje novega Zakona o varstvu potrošnikov, v pripravo katerega je Tržni inšpektorat RS vložil veliko svojega časa, znanja in izkušenj. Tržni inšpektorat RS si namreč že vrsto let prizadeva, da bi se pravice potrošnikov iz 37. člena Zakona o varstvu potrošnikov uskladile z evropsko zakonodajo in bi se vzpostavila hierarhija zahtevkov iz naslova stvarne napake, da bi se začela uveljavljati prostovoljna garancija namesto obvezne in da se natančneje določijo organi, ki bi bili pristojni za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov. Žal noveliran Zakon o varstvu potrošnikov v letu 2017 ni bil sprejet, si bo pa Tržni inšpektorat RS aktivno prizadeval, da pride do sprejetja v letu 2018.

5.1.1. Nepoštenne poslovne prakse

Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami kot nepošteno poslovno prakso opredeljuje poslovno prakso, ki nasprotuje zahtevam poklicne skrbnosti in v zvezi z izdelkom bistveno izkrivlja ali bi lahko izkrivljala ekonomsko obnašanje povprečnega potrošnika, ki ga doseže ali mu je namenjena. Kadar je poslovna praksa namenjena posebni ciljni skupini potrošnikov (npr. otroci in starejši), se presoja ali izkrivlja oziroma bi lahko izkrivljala ekonomsko obnašanje povprečnega člana te skupine.

V zvezi s splošno opredelitvijo nepoštenne poslovne prakse velja, da je za izdelek škodi tako blago kot storitev. Poslovno prakso Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami opredeljuje kot dejanja, opustitve, ravnanja, izjave ali tržno komuniciranje, vključno z oglaševanjem in trženjem, ki so neposredno povezani s promocijo, prodajo ali dobavo izdelka, bistveno izkrivljanje ekonomskega obnašanja potrošnikov pa uporabo poslovne prakse v razmerju do potrošnikov z namenom bistveno omejiti potrošnikovo sposobnost sprejeti odločitev ob poznavanju vseh pomembnih dejstev in tako povzročiti, da potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel.

Za nepoštenne poslovne prakse zakon šteje zlasti tiste, ki so zavajajoče ali agresivne, s tem da zavajajoče poslovne prakse deli na zavajajoča dejanja in zavajajoče opustitve. Zavajajoče dejanje predstavlja poslovna praksa, ki vsebuje napačne informacije in je torej neresnična, ter tudi poslovna praksa, če kakor koli, vključno s celotno predstavitvijo, zavaja ali bi utegnila zavajati povprečnega potrošnika, četudi je informacija točna glede enega ali več naštetih elementov, ter v vsakem primeru povzroči ali bi utegnila povzročiti, da povprečen potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel. Kot zavajajočo opustitev zakon opredeljuje poslovno prakso, kjer podjetje izpusti bistvene informacije, ki jih glede na dejanske okoliščine povprečen potrošnik potrebuje za sprejem odločitve o poslu, in prav s tem povzroči ali bi utegnila povzročiti, da potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel, ter tudi primere, ko podjetje prikriva ali nejasno, nerazumljivo, dvoumno ali ob neprimernem času navede bistvene informacije, ki jih glede na dejanske okoliščine povprečen potrošnik potrebuje za sprejem odločitve o poslu, in prav s tem povzroči ali bi utegnila povzročiti, da potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel. Agresivno poslovno prakso pa predstavlja ravnanje podjetja, pri katerem se z nadlegovanjem, prisilo, vključno z uporabo sile ali nedopustnim vplivanjem, bistveno zmanjša ali bi utegnila bistveno zmanjšati svoboda izbire ali ravnanja povprečnega potrošnika v zvezi z izdelkom ter se s tem povzroči ali bi utegnilo povzročiti, da potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel.

Tržni inšpektorat RS je kot pretekla leta tudi v letu 2017 nadzor na področju nepoštenih poslovnih praks izvajal na podlagi prejetih prijav in osebnih zaznav ter v okviru koordiniranih nadzorov. Skupaj je bilo po določilih Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami opravljenih 1978 inšpekcijskih pregledov, kar je nekoliko več kot v letu 2016, ko so inšpektorji skupaj opravili 1846 pregledov.

Inšpektorji so v okviru vseh opravljenih inšpekcijskih pregledov izdali 55 upravnih odločb (49 odločb v letu 2016), s katerimi so prepovedali uporabo nepoštenih poslovnih praks. V posameznih primerih, ko je podjetje z nepošteno poslovno prakso že prenehalo (npr. prostovoljno je umaknilo sporno oglaševanje, določeno oglaševanje se je zaključilo), inšpektorji upravnih odločb niso izdajali, v 365 primerih pa so izrekli opozorila ZIN (322 v letu 2016).

V okviru prekrškovnih postopkov so inšpektorji za storjene prekrške v 95 primerih (v letu 2016 v 109 primerih) izrekli globo, od tega v 90 primerih z izdano odločbo (v letu 2016 v 103 primerih) in v 5 primerih s plačilnim nalogom (v letu 2016 v 6 primerih). V 159 primerih (v letu 2016 v 85 primerih) so inšpektorji kršiteljem, ker je šlo za manjše kršitve ali pa so nepravilnosti oziroma kršitve kršitelji še pred izdano odločbo o prekršku odpravili, izrekli opomin, v 374 primerih (v letu 2016 v 366 primerih) pa so inšpektorji kršiteljem izrekli opozorilo ZP-1.

Skladno z zgoraj navedenimi podatki je tako opaziti, da se je povečalo število pregledov na področju nepoštenih poslovnih praks, temu trendu pa sledi tudi povečanje števila ukrepov. Razloge za povišanje je iskati v vedno novih oglaševalskih prijemih, ki se jih lotevajo oglaševalci z namenom opozoriti nase in vplivati na nakupne odločitve potrošnika, po drugi strani pa tudi v vedno večjem zavedanju potrošnikov, ki nekatere prakse oglaševalcev že prepoznajo kot potencialno prepovedane in se tako odločijo za oddajo prijave na Tržni inšpektorat RS.

Zavajajoče poslovne prakse

V okviru koordiniranih nadzorov se je Tržni inšpektorat RS zlasti osredotočil na zavajajoča dejanja, in sicer predvsem zavajanja potrošnikov glede cen, načina izračunavanja cen in določenih cenovnih prednosti blaga in storitev, ki jih podjetja oglašujejo oziroma obljublajo. Prav z morebitnim zavajajočim oglaševanjem oziroma zavajajočo poslovno prakso na področju cen lahko namreč pride do največjih oškodovanj potrošnikov, ki se odzivajo na obljube podjetij in tako na podlagi zavajajočih informacij sprejemajo svoje odločitve o nakupovanju. Oglaševane cene oziroma cenovne prednosti namreč znatno vplivajo na odločitev potrošnika za nakup določenega izdelka, poleg tega pa je mogoče zavajajoče oglaševanje zaznati že skoraj na vsakem koraku. Inšpektorji so morebitno zavajanje pri cenah in cenovnih prednostih preverjali v januarju, aprilu, juliju in decembru 2017.

Prvi nadzori v letu 2017 so se tako na tem področju začeli že v januarju. Kljub temu, da trgovci, po ukinitvi Pravil pri sezonskih razprodajah tekstilnega blaga in obutve, časovno niso več vezani na uvedbo razprodaje na prvi delovni ponedeljek v januarju, se v tem času večina trgovcev vseeno odloči za razprodajo ali drugo obliko znižanja cen. V mesecu januarju so tako tržni inšpektorji skupaj opravili kontrolne preglede pri 187 trgovcih, od katerih je le 5 uvedlo razprodajo, ostali pa so se odločili za uvedbo drugih oblik znižanj cen blaga (akcije, popusti, znižanja ipd.). Pri trgovcih, ki so se odločili za uvedbo razprodaj, so bile kršitve ugotovljene v enem primeru, in sicer ni bilo označenih dvojnih cen, pri ostalih pa so bile ugotovljene zlasti naslednje kršitve: objava razprodaje, dejansko pa se je pri blagajni obračunaval popust, neoznačitev časa in trajanja akcije, nesorazmerno obsežno oglaševanje popustov glede na minimalno količino dejanskega blaga, ki je bilo znižano, neoznačitev cen, na določenih tekstilnih izdelkih ni bila navedena surovinska sestava oziroma le-ta ni bila navedena v slovenskem jeziku, uporaba nepoštenih poslovnih praks (odstotek znižanja, ni bilo prodajano po višji ceni, ni bilo navedeno, kaj ne sodi med blago s popusti, ipd.). Tržni inšpektorji so zaradi navedenih kršitev ukrepali predvsem z izdajo prekrškovnih opozoril, saj so bile nepravilnosti takoj odpravljene, v primerih, ko je šlo za kršitve Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami pa tudi z izdajo prekrškovnih in upravnih odločb.

V mesecu aprilu je Tržni inšpektorat RS opravljal poostren nadzor ponujanja prehranskih izdelkov po znižanih cenah. Inšpektorji so v okviru nadzora preverjali tako različne oblike oglaševanja znižanih cen preko letakov, katalogov ipd. kot tudi objavljane akcijskih ponudb v samih trgovinah. V dneh pred velikonočnimi prazniki namreč predvsem trgovci s prehranskimi izdelki potrošnikom ponujajo številne izdelke v okviru različnih cenovnih akcij, preko katerih želijo pospešiti njihovo prodajo. Oglaševanje znižanih cen izdelkov, katerih nakup je za potrošnike v tem obdobju zelo aktualen, pa zagotovo pritegne pozornost potrošnikov in vpliva na njihovo odločitev za nakup izdelkov pri posameznem trgovcu. V okviru nadzora je bilo skupaj opravljenih 151 pregledov trgovcev, pri čemer le v 40 primerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti. Inšpektorji so najpogosteje ugotavljali kršitve 26. člena Zakona o varstvu potrošnikov, in sicer v prodajalni kakšen od izdelkov ni imel označene cene, ugotavljali pa so tudi kršitve določil Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, da se npr. izdelki, ki so se prodajali po znižani ceni, pred akcijo niso nikoli prodajali po prečrtani (višji) redni ceni ali pa trgovci teh izdelkov dejansko pred akcijo sploh niso prodajali, da so trgovci uporabljali različna poimenovanja akcij ugodnosti, pri tem pa potrošnikom niso na jasen in razumljiv način predstavili v čem je določena ugodnost, npr. z navedbo odstotka popusta, da niso navedli časa oziroma obdobja trajanja akcijske ponudbe, ipd. Poleg tega so inšpektorji ugotavljali tudi kršitve drugih predpisov, npr. Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, saj nekatera podjetja niso bila ustrezno »registrirana« za dejavnost, ki jo opravljajo, Zakona o trgovini, saj nekateri trgovci niso zagotavljali potrebnih podatkov o stanju blaga na prodajnem mestu, na zunanji strani prodajalne ni bil na vidnem mestu napis z navedbo firme in sedeža trgovca, ipd. Zaradi ugotovljenih kršitev so inšpektorji izdali 10 upravnih odločb, s katerimi so kršiteljem prepovedali uporabo nepoštenih poslovnih praks, prepovedali opravljanje dejavnosti na črno oziroma naložili odpravo nepravilnosti. V 49 primerih so kršitelji po opozorilu ZIN pomanjkljivosti odpravili v postavljenem roku. V okviru uvedenih prekrškovnih postopkov so tržni inšpektorji v 1 primeru izdali prekrškovno odločbo z izrekom globe, v 7 primerih so ocenili, da je opomin zadostna sankcija za storjeni prekršek, v 52 primerih pa so kršitelje zgolj opozorili. Ob tem velja poudariti, da je bila razlog »milemu« ukrepanju inšpektorju takojšnja odprava ugotovljenih nepravilnosti.

V mesecu juliju se je nadzor usmeril predvsem na prodajo pohištva po znižanih cenah. Poletni meseci so namreč že tradicionalno meseci, ko se trgovci v večji meri odločajo za različne akcije in popuste. Tržni inšpektorji so na tem področju skupaj opravili kontrolne preglede pri 134 trgovcih, ugotovljene pa so bile zlasti naslednje kršitve: vsebinska neopredelitev akcije, prodaja izdelkov po znižanih cenah, pri čemer se ti izdelki nikoli niso prodajali po višjih cenah, nejasna označitev cene, neoznačitev cen izdelkov, ki so v izložbi, neoznačitev razstavnih eksponatov. Tržni inšpektorji so zaradi navedenih kršitev ukrepali predvsem z izdajo prekrškovnih opozoril, saj so bile nepravilnosti takoj odpravljene, v primerih, ko je šlo za kršitve Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami pa tudi z izdajo prekrškovnih in upravnih odločb.

V mesecu decembru pa se je nadzor na področju zavajajočih poslovnih praks usmeril zlasti na prodajo igrač, in sicer tako v klasičnih trgovinah kot tudi na spletu. V mesecu decembru namreč zaradi prihajajočih praznikov in obdarovanj otrok naraste prodaja igrač, s tem pa tudi različne aktivnosti trgovcev na tem področju, ki si seveda z različnimi akcijami in popusti želijo privabiti čim več potrošnikov. Tržni inšpektorji so tako na tem področju skupaj opravili preglede pri 63 trgovcih, pri čemer v 15 primerih nepravilnosti niso bile ugotovljene, v ostalih primerih pa so bila izdana predvsem opozorila, saj so bile nepravilnosti takoj odpravljene.

Poleg zgoraj navedenega je Tržni inšpektorat RS nadzor nepoštenih poslovnih praks koordinirano izvajal še v okviru drugih nadzorov kot npr. nadzora pogodb na daljavo, v okviru katerega so inšpektorji poleg morebitnega zavajanja glede cen in cenovnih prednosti preverjali tudi morebitne druge zavajajoče navedbe. V zvezi s slednjimi velja

izpostaviti npr. napačno seznanjanje potrošnikov z njihovo pravico do odstopa od pogodbe, sklenjene na daljavo. Več o tem nadzoru v nadaljevanju v okviru področja spletne prodaje.

Agresivne poslovne prakse

Agresivno poslovno prakso po Zakonu o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami predstavlja ravnanje podjetja, pri katerem se z nadlegovanjem, prisilo, vključno z uporabo sile ali nedopustnim vplivanjem, bistveno zmanjša ali bi utegnila bistveno zmanjšati svoboda izbire ali ravnanja povprečnega potrošnika v zvezi z izdelkom ter se s tem povzroči ali bi utegnilo povzročiti, da potrošnik sprejme odločitev o poslu, ki je sicer ne bi sprejel.

Na tem področju velja izpostaviti zlasti primere, ki se vlečejo že več let, in jih, kljub aktivnemu postopanju in ukrepanju s strani Tržnega inšpektorata RS, ni mogoče vedno prekiniti oziroma ustaviti. Gre zlasti za prakso podjetij, ki potrošnikom pošiljajo oglasna sporočila, s katerimi ustvarjajo lažen vtis, da je potrošnik že dobil veliko nagrado pod pogojem nakupa izdelkov, posledično potrošniki kupujejo te izdelke, ki jih sicer ne bi, ali pa prakso podjetij, ki z načinom in potekom televizijskih kvizov oziroma oddaj na slovenskih TV vabijo gledalce k klicu na plačljivo telefonsko številko, pri čemer gledalci, kljub že vzpostavljeni čakalni vrsti, dobijo vtis, da drugih klicateljev ni na liniji in da bodo kmalu sprejeti v studio ali pa da nihče ne ve pravega odgovora, zato so klic v prvi vrsti vzpostavili in na vzpostavitev linije lahko tudi dlje časa čakali.

Glede takšnih in podobnih nagradnih iger je potrebno opozoriti zlasti na naslednje: Tržni inšpektorat RS ima v zvezi s tovrstnimi praksami določene pristojnosti, ki jih dosledno tudi izvršuje, vendar pa je vezan na zakonsko določene postopke in roke, zaradi česar zavezanci, ki se odločijo poslovati v nasprotju z zakonodajo, pridobijo na času in možnostih nadaljevati s poslovanjem na nezakonit način. Potrebno se je zavedati, da bi največji učinek pri preprečevanju takšnega poslovanja, poleg doslednega ukrepanja s strani Tržnega inšpektorata RS, doseglo zavedanje potrošnikov, da ni vedno vse tako kot se zdi na prvi pogled oziroma da nihče ne podeli večje količine denarja za nič. Dokler pa se bo podjetju izplačala takšna praksa (torej dokler bo deležen odziva s strani potrošnikov), so tudi aktivna prizadevanja Tržnega inšpektorata RS premalo, saj podjetje plača globo in nadaljuje z nekoliko spremenjenim poslovanjem, kar za sabo potegne, da je potrebno postopke uvajati vedno od začetka.

Zaključek

Tudi v prihodnje bo Tržni inšpektorat RS nadaljeval s poostrenim nadzorom področja nepoštenih poslovnih praks, saj podjetja iščejo vedno nove načine oglaševanja blaga in storitev, da bi povečala prodajo oziroma obdržala svoj tržni delež in potrošnike prepričala, da je ravno njihovo blago tisto, ki ga potrebujejo. Množično se oglašujejo akcije, popusti, razprodaje in druge vrste ugodnosti, slovenski potrošniki pa so zelo dovzetni za takšno oglaševanje. Največ uporabe nepoštenih poslovnih praks je tako prav na področju oglaševanja cen in popustov. Hkrati podjetja potrošnikov ne privabljajo več le z vsebino in ceno svoje lastne ponudbe (izdelkov ali storitev), pač pa z namenom pospeševanja prodaje na nakupe velikokrat vežejo tudi raznorazne dodatne privlačne akcije (npr. organiziranje nagradnih iger).

Tržni inšpektorat RS bo preko nasvetov potrošnikom in objavami na spletnih straneh nadaljeval tudi z ozaveščanjem oziroma seznanjanjem potrošnikov na kaj morajo biti pozorni pred odločitvijo za nakup, saj npr. objava visokega popusta še zdaleč ne pomeni nujno najnižje cene na trgu. Prav tako se bo Tržni inšpektorat RS tudi v prihodnje trudil opozarjati na sporne prakse podjetij, s katerimi se srečuje pri svojem nadzoru.

5.1.2. Nepoštena pogodbeni pogoji

V letu 2017 je Tržni inšpektorat RS izvajal nadzor nad nepoštenimi pogodbenimi pogoji na podlagi prejetih prijav, pri čemer so se področja nadzora razlikovala in so inšpektorji preverjali nepoštena pogodbeni pogoje tako pri zavarovalnicah kot tudi pri nepremičninskih posrednikih, pri spletnih prodajalcih, ponudnikih telekomunikacijskih storitev, itd.

Pogodbeni pogoji pri zavarovalnicah so se preverjali tudi v okviru splošnega vodila za nadzor nad nepoštenimi pogodbenimi pogoji zavarovalnic na področju sklepanja pogodb za avtomobilsko kasko zavarovanje in avtomobilsko asistenco ter v okviru nadzoru nad nepoštenimi pogodbenimi pogoji zavarovalnic na področju življenjskih in nezgodnih zavarovanj. Tekom leta se je v okviru inšpekcijskih postopkov na podlagi prejetih prijav preverjalo tudi pogodbeni pogoje pri nepremičninskih posrednikih, kreditodajalcih, pri spletnih prodajalcih, ponudnikih telekomunikacijskih storitev, in drugih.

Zakon o varstvu potrošnikov za pogodbeni pogoje šteje vse sestavine pogodbe, ki jih enostransko določi podjetje, zlasti tiste, ki so določene v obliki formularne pogodbe ali splošnih pogojev poslovanja, na katere se pogodba sklicuje. Pogodbeni pogoji so običajno oblikovani enostransko, s strani močnejše pogodbeni stranke, to je podjetja in veljajo za vse potrošnike, ki sklepajo določeno vrsto pogodb, s tem, da potrošniki na njihovo vsebino nimajo nobenega vpliva. Ker so v takšnih primerih potrošniki v bistveno šibkejšem položaju od podjetij, ki tovrstne pogodbeni pogoje določajo, morajo biti potrošniki z njimi seznanjeni še preden jih zavezujejo, pogoji pa morajo biti jasni in razumljivi ter nikakor ne smejo biti nepoštena do potrošnika. V nasprotnem primeru so nični, kar posledično pomeni, da so neveljavni in v razmerju do potrošnika ne učinkujejo.

Pri nadzoru sedmih zavarovalnic, ki sklepajo pogodbe za avtomobilsko kasko zavarovanje ter avtomobilsko asistenco, je bilo izdanih sedem upravnih opozoril, saj so imele zavarovalnice v svojih splošnih pogojih ter pogodbah navedena pogodbeni določila, ki so nepoštena v razmerju do potrošnikov. Največkrat so inšpektorji sporna določila pogodbenih pogojev ugotovili v zvezi s pogoji glede izplačila zavarovalnine, v zvezi s fikcijami vročitve priporočenih pošilk, v zvezi z določili, kdaj se šteje premija za plačano ter v zvezi z nejasno opredelitvijo pojmov v zvezi z zavarovanjem. Pri sami izvedbi nadzora so tržni inšpektorji upoštevali določila V. poglavja Zakona o varstvu potrošnikov, predvsem pa so ugotavljali kršitve 23. in 24. člena Zakona o varstvu potrošnikov. Hkrati so inšpektorji upoštevali tudi določila Obligacijskega zakonika, ki urejajo zavarovalno pogodbo in ki določajo osnove zavarovanj, še zlasti v delu, ki se nanaša na premoženjska zavarovanja, med katere sodi tudi avtomobilsko kasko zavarovanje ter avtomobilska asistenca.

Tekom leta 2017 sta bili v okviru nadzora nad nepoštenimi pogodbenimi pogoji na področju sklepanja pogodb za življenjska in nezgodna zavarovanja pregledani še dve zavarovalnici, ki nista bili pregledani v nadzoru leta 2014. Ugotovljenih je bilo kar nekaj določb, ki štejejo kot nepoštena pogodbeni pogoj, zato sta bila zavarovalnicam izdana dva upravna opozorila z namenom njihove odprave.

Zaradi kršitev določb 24. člena Zakona o varstvu potrošnikov, ki taksativno določa, kdaj gre za nepoštena pogodbeni pogoje, so bile v večini primerov ugotovljene zgolj manjše nepravilnosti ali pomanjkljivosti, vendar so bile slednje zaznane pri skoraj vseh pregledanih subjektih. Primeri nekaterih nepoštenih pogodbenih pogojev so:

- nejasna opredelitev pojma nadomestno vozilo (npr. za kakšen čas prejme potrošnik nadomestno vozilo, natančna opredelitev, kaj vse sodi v ta čas, itd...)
- nezakonita določila glede izplačila zavarovalnine (npr. zavarovalnice so imele določen rok 30 dni za izplačilo zavarovalnine, ki se šteje od dneva, ko je

zavarovanec zavarovalni primer prijavil policiji, kar je v nasprotju z določilom 943. člena OZ)

- nezakonita določila, kdaj se šteje priporočena pošiljka za vročeno (npr. zavarovalnice določajo različne fikcije, kdaj štejejo določeno pošto pošiljko za vročeno, nekatere štejejo pošiljko za vročeno 1. dan poskusa vročitve, nekatere štejejo vročitev za opravljeno na dan, ko je bila pošiljka oziroma sporočilo o pošiljki puščeno na zadnjem sporočenem naslovu, itd.);
- določila v zvezi z obveščanjem o spremembah zavarovalnih pogojev
- nezakonita določila, kdaj se šteje, da je zavarovalna premija plačana (npr. zavarovalnice imajo navedeno, da v primeru če je premija plačana po pošti ali banki, šteje za dan plačila dan, ko sredstva prispejo na TRR zavarovalnice, kar je v nasprotju z 27. členom Zakona o varstvu potrošnikov)
- nepoštenimi pogodbenimi pogoji določeni v splošnih pogojih za življenjsko zavarovanje, in sicer določba glede obveznosti upravičenca, da ob nastopu zavarovalnega primera v primeru smrti zavarovanca zavarovalnici predloži polico;
- nepošteni pogodbeni pogoji določeni v splošnih pogojih za nezgodno zavarovanje oseb:
 - obveznost upravičenca, da predloži polico in dokazilo o plačani premiji v primeru, da je zavarovanec zaradi nezgode umrl;
 - obveznost zavarovanca, da predloži polico in dokazilo o plačani premiji v primeru, da je posledica nezgode njegova trajna invalidnost;

V celotnem letu 2017 so tržni inšpektorji po vprašanju nepoštenih pogodbenih pogojev opravili 258 inšpekcijskih pregledov. Glede na to, da so bila podjetja v večini primerov že ob izvedbi nadzora pripravljena odpraviti ugotovljene kršitve oziroma nepravilnosti, saj Zakon o varstvu potrošnikov predvideva upravni ukrep prepovedi prodaje blaga in storitev do odprave nepravilnosti, so inšpektorji pretežno izrekli opozorila ZIN, s katerim se je podjetju naložilo odpravo nepravilnosti in rok za odpravo le-teh. Tako je bilo izrečenih 84 opozoril ZIN in 73 opozoril ZP-1. V 9 primerih so inšpektorji izdali upravno odločbo, s katero so prepovedali prodajo blaga oziroma storitev z uporabo nepoštenih pogodbenih pogojev, poleg tega pa jo bilo izdanih še 20 prekrškovnih odločb z izrekom predpisane globe ter 19 prekrškovnih odločb z izrekom opomina.

Po mnenju Tržnega inšpektorata RS je področje nepoštenih pogodbenih pogojev še vedno precej problematično, saj je število ugotovljenih kršitev, ne glede na vrsto storitev ali blaga, dokaj visoko. Podjetja še vedno uporabljajo nepoštene pogodbene pogoje, ki so zelo nedoločni in se lahko v vsakem primeru posebej tolmačijo v škodo potrošnika, ob tem pa ni mogoče spregledati, da je uporaba nepoštenih pogodbenih pogojev velikokrat posledica prepisovanja pogodbenih pogojev od konkurenčnega podjetja. Glede na navedeno bo potrebno tudi v letu 2018 spremljati to področje in preveriti urejenost tudi na katerem izmed drugih področij, kjer podjetja množično uporabljajo splošne pogoje poslovanja, ki urejajo pogodbene pravice med podjetjem in potrošnikom.

5.1.3. Pogodbe na daljavo

Zakon o varstvu potrošnikov pogodbe na daljavo v 43. členu določa kot pogodbe, sklenjene med podjetjem in potrošnikom na podlagi organizirane prodaje na daljavo ali sistema opravljanja storitev brez istočasne fizične prisotnosti pogodbenih strank, ki ga vodi podjetje, ki za namen sklenitve uporablja izključno enega ali več sredstev za komuniciranje na daljavo vse do takrat in vključno s trenutkom, ko je pogodba sklenjena. Kot sredstva za komuniciranje na daljavo po tem zakonu se štejejo tista komunikacijska sredstva, ki omogočajo sklenitev pogodbe tako, da ni potrebna istočasna fizična prisotnost pogodbenih strank. To so zlasti pisemske pošiljke in druge tiskovine, katalogi, telefonski

pogovori, oglaševanje v tisku z naročilnico, televizijska prodaja, faksimile naprava, elektronska pošta, svetovni splet ali internet.

Tržni inšpektorat na tem področju preverja predvsem spoštovanje določil Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno z vidika ustreznega statusa podjetja oziroma prigrisatve dejavnosti, določil Zakona o varstvu potrošnikov, ki veljajo za pogodbe, sklenjene na daljavo, določil Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (npr. podjetje v spletni trgovini navede napačno informacijo glede pravice potrošnika do odstopa od pogodbe), določil Zakona o elektronskem poslovanju na trgu, ki specifično urejajo področje elektronskega poslovanja na trgu, in določil 32. člena Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov, v skladu s katerim mora podjetje, če priznava določenega izvajalca izvensodnega reševanja potrošniških sporov, to navesti na svojih spletnih straneh in v pogojih poslovanja, oziroma mora podjetje, ki ne priznava nobenega izvajalca, to navesti na enak način. Hkrati morajo vsa podjetja, ki se ukvarjajo s spletno prodajo ali spletnimi storitvami, na svojih spletnih straneh dodatno objaviti tudi elektronsko povezavo na platformo za spletno reševanje potrošniških sporov.

V letu 2017 je Tržni inšpektorat RS tako kot vsako leto poleg nadzora na podlagi prijav opravljal koordiniran nadzor opravljanja dejavnosti sklepanja pogodb na daljavo preko spleta s potrošniki oziroma nadzor spletne prodaje. Nadzor je potekal čez celo leto, pregledanih pa je bilo 261 spletnih trgovin. Skoraj v vseh primerih so bile ugotovljene nepravilnosti: podjetja potrošnikom niso posredovala vseh potrebnih informacij (npr. o odgovornosti prodajalca za stvarne napake na blagu) ali pa so bile te napačne (npr. napačen rok za odstop od pogodbe), funkcija, ki sproži naročilo, ni bila ustrezno označena z navedbo ipd. Prav tako so inšpektorji ugotovili, da podjetja niso spoštovala 32. člena Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov, nekatera podjetja pa svoje dejavnosti niso imela ustrezno urejene z vidika Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno, spet druga so zavajala potrošnike z različnimi navedbami na svojih spletnih straneh. Zaradi ugotovljenih kršitev je bilo izdanih 228 opozoril ZIN, s katerimi je bila podjetjem naložena odprava ugotovljenih kršitev, izdanih pa je bilo tudi 26 upravnih odločb, s katerimi se je v večini primerov podjetjem prepovedalo izvajanje nepoštenih poslovnih praks, npr. zavajanje potrošnikov glede pravic, ki jim pripadajo po Zakonu o varstvu potrošnikov. V okviru uvedenih prekrškovnih postopkov so tržni inšpektorji v dveh primerih izdali odločbo z izrekom globe, v 11 primerih opomin, v 194 primerih pa so inšpektorji, ker so podjetja po opozorilu inšpektorja ugotovljene manjše nepravilnosti odpravila v postavljenem roku, izrekli opozorila ZP-1.

Večina potrošnikov se za nakupe na daljavo poslužuje interneta, vendar pa se veliko starejših potrošnikov še vedno raje, predvsem zaradi osebnega stika z osebo na drugi strani ali nepoznavanja in/ali nezaupanja modernejšim oblikam nakupovanja, odloča za nakup preko telefona ali kataloga. Prav starejši so tudi tisti, ki jih v prvi vrsti ciljajo podjetja, ki izvajajo telefonsko prodajo. Glede na navedeno je Tržni inšpektorat RS v mesecu maju opravljal nadzor izvajanja telefonske prodaje, kataloške prodaje (kot oblike sklepanja pogodb na daljavo in ne tudi primerov, ko potrošnik v poslovnih prostorih podjetja naroči blago preko kataloga) in morebitnih drugih oblik sklepanja pogodb na daljavo (npr. preko objavljene naročilnice za nakup blaga v časopisu, letaku). V okviru nadzora je bilo skupaj opravljenih 29 pregledov podjetij, ki se ukvarjajo s takšnim načinom prodaje, pri čemer so inšpektorji najpogosteje ugotavljali nepravilnosti v zvezi z zagotavljanjem informacij potrošnikom pred sklenitvijo pogodbe v skladu z določili Zakona o varstvu potrošnikov, kot npr. pravice do odstopa od pogodbe skupaj z obrazcem za odstop, odgovornosti podjetja za stvarne napake ipd. V enem primeru pa je bila ugotovljena tudi nepoštena poslovna praksa po Zakonu o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami, in sicer zavajajoča opustitev, ker podjetje pri telefonski prodaji potrošnikom ni posredovalo informacije o firmi in sedežu podjetja, ki vzpostavi stik s potrošnikom, niti o firmi in sedežu podjetja, ki nastopa kot prodajalec. Zaradi

ugotovljenih kršitev so tržni inšpektorji izdali 1 upravno odločbo, s katero so prepovedali uporabo nepoštenih poslovnih praks, v 22 primerih pa so podjetja po opozorilu ZIN pomanjkljivosti odpravila v postavljenem roku. V okviru uvedenih in že zaključenih prekrškovnih postopkov so tržni inšpektorji v 7 primerih izrekli opozorilo ZP-1.

Prodaja na daljavo, predvsem preko spleta, tako še vedno ostaja področje, kjer tržni inšpektorji v okviru koordiniranih nadzorov ugotovijo veliko kršitev, vendar pa gre v večini primerov za manjše pomanjkljivosti, kot je npr. odsotnost katerega od številnih podatkov, ki ga mora podjetje navesti na spletni strani oziroma v spletni trgovini. Na podlagi opozorila inšpektorjev večinoma podjetja že med samim pregledom ali pa takoj po tem pomanjkljivost odpravijo, ugotovljena kršitev pa je največkrat le posledica nezadostnega poznavanja predpisov oziroma nepoučenosti in ne namerne izogibanja določilom predpisov. Ker pa se ponujanja blaga in storitev na takšen način poslužuje vedno več podjetij, bo Tržni inšpektorat RS tudi v prihodnje izvajal koordinirane nadzore na tem področju.

Sploh pri nakupih preko spleta pa Tržni inšpektorat RS potrošnikom svetuje, da vedno najprej preverijo, kdo je ponudnik oglaševanega izdelka. Če podatkov o ponudniku ni ali pa se ponudnik nahaja v tujini (sploh če gre za ponudnika iz tretje države), naj dobro premislijo, ali bodo res opravili nakup, saj si bodo na ta način morda prihranili razočaranje in suho denarnico. Prav tako lahko potrošniki veliko informacij o ponudniku in ponujenih izdelkih pridobijo preko spleta in povprašajo za izkušnje na raznih forumih. Tržni inšpektorat RS toplo priporoča vsakomur, da te možnosti izkoristi, hkrati pa vabi k rednemu spremljanju svoje spletne strani, na katerih skuša opozarjati na sporne ponudbe, in spletne strani Varni na internetu (<https://www.varninainternetu.si/>), preko katere Slovenski center za posredovanje pri omrežnih incidentih SI-CERT uporabnike interneta seznani z varno uporabo interneta.

5.1.4. Reševanje reklamacij in prijave potrošnikov

Na Tržni inšpektorat RS se obrne veliko potrošnikov, ki običajno iščejo pomoč pri reševanju svoje reklamacije, velikokrat pa podajo tudi prijavo zoper podjetje. Prijave se največkrat nanašajo na zavajajoče oglaševanje, previsoke stroške opomina, neupravičeno zaračunane stroške opomina, neizplačila obresti na predplačilo, neizdajanje računov, različne cene na izdelku in računu, poslovanje v tujem jeziku, neizdajo garancijskega lista za rabljeno vozilo, poslovanje upravnikov, razdeljevanje stroškov toplotne energije v večstanovanjskih stavbah, nakup stanovanja, opravljanje dimnikarskih storitev ipd.

Če se ugotovi, da Tržni inšpektorat RS ni pristojen za obravnavanje posamezne prijave, jo odstopi v reševanje pristojnemu organu. Če te možnosti ni, se potrošnika seznani, da lahko svoje pravice uveljavlja pred sodiščem oziroma pred drugim pristojnim organom oziroma institucijo.

Na podlagi zaprosil potrošnikov za pomoč pri reševanju njihovih sporov s podjetjem se, kadar gre za uveljavljanje reklamacijskih zahtevkov, seveda ob utemeljenih zahtevkih, zagotavlja spoštovanje potrošnikovih pravic. Pri tem se opaža, da potrošniki še vedno ne ločijo reklamacije iz naslova odgovornosti prodajalca za stvarne napake in reklamacije iz naslova garancije. Slednje je zelo pomembno, saj gre za dva različna instituta, v okviru katerih ima potrošnik možnost uveljavljanja različnih zahtevkov, prav tako pa so tudi drugačne pristojnosti Tržnega inšpektorata RS. V primeru uveljavljanja stvarne napake ob izpolnjenih predpisanih predpostavkah, lahko namreč tržni inšpektor izda odločbo, s katero podjetju naloži, da potrošnikovemu zahtevku ugodi. Tega pa ne more storiti pri uveljavljanju garancijskih zahtevkov. Na tem področju namreč zakonodaja ne daje tržnemu inšpektorju podlage za izdajo upravne odločbe, s katero bi podjetje prisililo k

spoštovanju in uresničitvi potrošnikovih pravic, pač pa lahko zoper garanta ukrepa zgolj z izrekom globe. Na tem področju je tako še kako pomembno dejstvo, da se večina reklamacij reši zgolj s posredovanjem tržnega inšpektorja, s čimer se zagotovi reševanje tudi tistih reklamacij, ki jih sicer ne bi bilo mogoče rešiti s prisilnim ukrepanjem in bi potrošniku preostala le še sodna pot za uveljavljanje njegovih pravic. Le-ta pa ravno zaradi specifičnosti potrošniških sporov ni najbolj primerna. Potrošniki tudi ne poznajo zakonodaje v zvezi s stvarno napako ali pa je za njih enostavneje, da se najprej obrnejo za pomoč na Tržni inšpektorat RS, namesto da bi reklamacijo najprej prijavili trgovcu in šele, če bi bila reklamacija neupravičeno zavrnjena, na Tržni inšpektorat RS.

Reklamacije, ki jih prejme Tržni inšpektorat RS, se sicer nanašajo na različno blago in storitve, najpogostejše pa so zagotovo reklamacije različnih tehničnih izdelkov. Pogoste so tudi reklamacije oblačil in obutve, pri obravnavi katerih pa se večkrat izkaže, da ne gre za napake na blagu, pač pa za posledico obrabe oziroma nepravilne uporabe. Med reklamacijami storitev so pogoste reklamacije storitev obrtnikov in storitev turističnih agencij.

Leta 2017 je Tržni inšpektorat RS v okviru inšpekcijskih postopkov obravnaval 143 (124 v letu 2016) reklamacij potrošnikov.

V primerih, ko podjetje v okviru dane garancije ni izpolnilo zakonsko določenih obveznosti (zagotovitev popravila v predpisanem roku oziroma zamenjava okvarjenega izdelka z novim, brezhibnim izdelkom), so tržni inšpektorji kršiteljem tudi v letu 2017 izrekli predvsem opozorila.

V primerih reševanja reklamacij iz naslova odgovornosti za stvarne napake oziroma nepravilno opravljene storitve so tržni inšpektorji, zaradi nespoštovanja zakonskih določil, ki določajo pravice potrošnikov in obveznosti podjetij, izdali 43 (17 v letu 2016) upravnih odločb, s katerimi so podjetjem naložili, da ugodijo potrošnikovemu zahtevku, kadar napaka oziroma nepravilnost ni bila sporna. Ker podjetje ni ugodilo potrošnikovemu zahtevku iz naslova stvarne napake, kljub temu, da napaka ni bila sporna, so inšpektorji izrekli tudi prekrškovne ukrepe, in sicer so v 5 (4 v letu 2016) primerih izrekli globo, v 2 (13 v letu 2016) primerih opomin, v 7 (17 v letu 2016) primerih pa so zavezancem izrekli le opozorilo ZP-1. Ker podjetje ni odgovorilo na potrošnikov zahtevek v predpisanem roku, so inšpektorji v 10 (4 v letu 2016) primerih podjetju izrekli globo, v 9 (5 v letu 2016) primerih opomin in v 15 (9 v letu 2016) primerih opozorilo ZP-1.

Kot je mogoče videti iz zgornjih podatkov je Tržni inšpektorat RS v letu 2017 prejel nekoliko več reklamacij kot v prejšnjem letu, temu sledi tudi več izdanih upravnih odločb in več ukrepov, sprejetih v okviru prekrškovnega postopka. Trgovci so namreč čedalje manj pripravljeni slediti potrošnikovemu zahtevku, kljub temu, da je ta utemeljen, in svojo obveznost iz tega naslova izpolnijo šele po prejemu odločbe. Pri tem je potrebno poudariti, da se trgovci premalo zavedajo pomena ustreznega reševanja potrošniških zahtevkov iz naslova napake na izdelku – od reševanja le-teh je namreč velikokrat odvisno, ali se bo potrošnik vrnil k istemu trgovcu, ali pa bo rajši izbral tistega, ki ustrežneje rešuje takšne zahtevke. Po drugi strani pa velja omeniti tudi dejstvo, da je v Sloveniji področje stvarne napake urejeno ugodneje za potrošnika kot ga predvideva pravo EU. Po našem pravu namreč velja, da ima potrošnik na voljo štiri različne zahtevke (vračilo kupnine, vračilo sorazmernega dela kupnine, popravilo, zamenjava), pri čemer se sam odloči, katerega izmed njih bo uveljavljal. Tako lahko na primer potrošnik v Sloveniji že za manjšo napako zahteva vračilo kupnine in trgovec mora temu zahtevku slediti, če na izdelku ta napaka dejansko obstaja, medtem ko bi v drugi državi članici lahko zahteval vračilo kupnine le, če se izdelka ne bi dalo popraviti.

Z željo po hitrejšem in učinkovitejšem reševanju reklamacij potrošnikov Tržni inšpektorat RS v primerih, ko gre npr. za (ne)dobavo blaga ali ko je trgovec priznal stvarno napako, pa reklamacije kljub temu ne reši v primernem roku, sicer zavezanca najprej z dopisom pozove, da v roku 3 dni posreduje pojasnilo, kako namerava rešiti reklamacijo oziroma pojasnilo o nastali problematiki. Takšen način reševanja teh zadev se je izkazal za izredno učinkovit, saj se spori že na podlagi dopisa zavezancem v več kot 90 % rešijo v korist ene ali druge strani.

Tudi v letu 2017 je mogoče opaziti trend nadaljevanja oglaševanja različnih t. i. medicinskih pripomočkov oziroma prehranskih dopolnil, ki se s strani tujih podjetij ponujajo slovenskim potrošnikom preko internetnih strani v slovenskem jeziku. Tržni inšpektorat RS je tudi z obveščanjem potrošnikov preko svoje spletne strani skušal opozoriti potrošnike na previdnost pri nakupih preko spletnih strani, kjer izdelke, pa čeprav v slovenskem jeziku, ponujajo podjetja s sedežem v tretji državi. Takšen nakup je namreč tvegan, saj ni nujno, da bo potrošnik izdelek sploh prejel, če ga bo prejel, pa mogoče ne bo ustrezal pričakovanjem potrošnika glede na opis, podan s strani ponudnika. Prav tako je uveljavljanje pravic potrošnikov zoper ponudnike iz tretjih držav zelo oteženo ali celo nemogoče, saj pristojnost Tržnega inšpektorata RS v takšnih primerih ni podana.

Tržni inšpektorji se pri svojem delu vse prevečkrat srečujejo z zavezanci in prijavitelji, ki imajo vsak svoja pričakovanja glede izida inšpekcijskega postopka ter zato pričakujejo, da bo inšpektor kljub zakonom ravnal v njihovo korist. Tako nekateri zavezanici ne želijo sodelovati v inšpekcijskih postopkih, se izogibajo nadzoru in ga na različne načine ovirajo, zaradi česar se trajanje postopkov po nepotrebnem podaljšuje. Prijavitelji pa po drugi strani pričakujejo, da bodo s pomočjo inšpekcije lahko razreševali osebne spore in zamere. Če v takšnem primeru prejmejo odgovor, da določena problematika ni v pristojnosti nadzora Tržnega inšpektorata RS (ali da gre za civilno zadevo, ki ni v pristojnosti nobene inšpekcije), tega ne želijo sprejeti in pošiljajo pritožbe zoper delo inšpektorjev na različne organe in institucije. Enako ravnaajo, če ugotovitve inšpekcijskega postopka niso v skladu z njihovimi pričakovanji.

5.1.5. Pogodbe, sklenjene izven poslovnih prostorov

Po Zakonu o varstvu potrošnikov se za pogodbo, sklenjeno zunaj poslovnih prostorov, šteje pogodba med podjetjem in potrošnikom, ki se sklene ob istočasni prisotnosti podjetja in potrošnika zunaj poslovnih prostorov podjetja, ali pogodba, za katero je potrošnik dal ponudbo za sklenitev ob istočasni prisotnosti podjetja in potrošnika zunaj poslovnih prostorov podjetja, ali pogodba, ki je sklenjena v poslovnih prostorih podjetja ali z uporabo sredstev za komuniciranje na daljavo takoj za tem, ko je bil potrošnik s strani podjetja ob njuni istočasni prisotnosti osebno obravnavan v prostorih, ki niso poslovni prostori podjetja, ali pogodba, ki se sklene med izletom, ki ga organizira podjetje z namenom ali učinkom trženja in prodaje blaga ali storitev. V primeru sklepanja pogodbe zunaj poslovnih prostorov Zakon o varstvu potrošnikov podjetju nalaga določene obveznosti (npr. obveznost po posredovanju določenih informacij pred sklenitvijo pogodbe), potrošniku pa daje posebne pravice, ki jih pri klasičnem oziroma običajnem sklepanju prodajnih pogodb nima (npr. pravico do odstopa od pogodbe brez navedbe razloga).

Tržni inšpektorat RS se v okviru svojega nadzora srečuje z različnimi načini prodaje izven poslovnih prostorov, pri čemer prevladujeta prodaja po domovih potrošnikov s strani t. i. akviziterjev in sejemska prodaja oziroma prodaja na različnih stojnicah. Nadzor prodaje po domovih tržni inšpektorji izvajajo na podlagi prejetih prijav potrošnikov, nadzor sejemske prodaje pa tako na podlagi prijav kot tudi v obliki koordiniranih nadzorov.

V letu 2017 je Tržni inšpektorat RS nadzor sejemske prodaje izvajal čez celo leto preko nadzorov sejmov po celotnem območju Slovenije, prav tako je nadzore vršil tudi na podlagi prejetih prijav. V okviru opravljenih nadzorov so tržni inšpektorji preverjali, če podjetja izpolnjujejo vse pogoje takšne prodaje. Tako so se nadzori opravljeni predvsem z vidika preverjanja spoštovanja določil Zakona o varstvu potrošnikov glede označevanja cen in posebnih pravil, ki veljajo pri sklepanju pogodb izven poslovnih prostorov, izdaje računov v skladu z določili Zakona o davčnem potrjevanju računov, soglasja za prodajo, označenosti stojnic in prisotnosti podatkov o stanju blaga v skladu z določili Zakona o trgovini, kot tudi ustreznosti registrirane dejavnosti upoštevajoč določila Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno.

Tržni inšpektorat RS že vrsto let takoj ko se ob cestah pojavijo prvi prodajalci sadja in zelenjave začne opravljati nadzor nad prodajo na stojnicah. V letu 2017 je z nadzorom stojnic ob cestah pričel že konec aprila – takoj, ko so se pojavili prvi prodajalci špargljev in jagod. Sadje in zelenjavo na stojnicah lahko prodajajo trgovci, ki so ustrezno registrirani in kmetje oziroma pridelovalci v okviru osnovne kmetijske dejavnosti, dopolnilne dejavnosti na kmetiji ali druge kmetijske dejavnosti. Sicer pa tržni inšpektorji pri nadzoru poleg preverjanja ustrezne registracije nadzirajo še označevanje cen in upoštevanje označenih cen v skladu z določili Zakona o varstvu potrošnikov, izdajanje računov v skladu z določili Zakona o davčnem potrjevanju računov ter soglasja za prodajo, označenost stojnic in prisotnost podatkov o stanju blaga v skladu z določili Zakona o trgovini. Od konca aprila do konca avgusta so tako tržni inšpektorji na območju celotne Slovenije opravili 176 inšpekcijskih pregledov. Pomanjkljivosti so bile ugotovljene tako pri označitvi prodajnih mest, zagotavljanju podatkov o stanju blaga, soglasju za prodajo, kot tudi pri označevanju cen in izdajanju računov. Zaradi ugotovljenih nepravilnosti je bilo izdanih 56 upravnih odločb (največ, ker ni bilo ustreznega soglasja) in 60 opozoril ZIN s katerimi se je zavezancem naložila odprava pomanjkljivosti. Izrečenih je tudi 50 glob (od tega največ, ker ni bilo soglasja). Zaradi pomanjkljivosti, ki so jih zavezanci nemudoma odpravili, je bilo izrečenih tudi 60 opozoril ZP-1.

Pred Dnevom spomina na mrtve se je izvajal poostren nadzor nad prodajo cvetja, cvetličnih aranžmajev in sveč zunaj prodajaln (na tržnicah in v okolici pokopališč). Opravljenih je bilo 155 inšpekcijskih pregledov, pri čemer je bilo največ pomanjkljivosti ugotovljenih pri označevanju cen in stojnic ter zagotavljanju podatkov o stanju blaga na stojnicah. Zaradi ugotovljenih pomanjkljivosti so inšpektorji izdali 8 upravnih odločb, 40 opozoril ZIN, v prekrškovnem postopku pa 1 plačilni nalog zaradi neizdaje računa potrošniku in 36 opozoril ZP-1.

5.1.6. Garancije in navodila

Tržni inšpektorat RS je v okviru poizvedb nevarnih proizvodov skozi leto 2017 v prodajalnah nadziral prilaganje garancijskega lista in navodil za uporabo v slovenskem jeziku pri naključno izbranih proizvodih. Zakon o varstvu potrošnikov določa, da mora podjetje za blago, ki je namenjeno prodaji potrošnikom, v prodajalnah, zunaj prodajaln in prodaji blaga, sklenjeni s pogodbami na daljavo, med drugim izročiti garancijski list, navodilo za sestavo in uporabo, oziroma druge spremne dokumente, če je s predpisom tako določeno.

Nadzor se je opravil pri 525 zavezancih, v okviru katerih se je pregledalo ustreznost garancijskega lista in navodila za uporabo v slovenskem jeziku za 1449 proizvodov.

Ugotovljenih je bilo, da 55 proizvodov ni imelo ustreznega garancijskega lista, 93 proizvodov pa ni imelo ustreznih navodil za uporabo v slovenskem jeziku.

Glede na to, da so bila podjetja v večini primerov že ob izvedbi nadzora pripravljena odpraviti ugotovljene kršitve oziroma nepravilnosti, so inšpektorji pretežno izrekli opozorila ZIN, s katerim se je podjetju naložilo odpravo nepravilnosti in rok za odpravo le-teh. Če so bile nepravilnosti odpravljene skoraj nemudoma, so inšpektorji izrekli le opozorila ZP-1. Tako je bilo izrečenih 85 opozoril ZIN in 66 opozoril ZP-1. Izdanih je bilo 18 prekrškovnih odločbe z izrekom opomina.

Tržni inšpektorat bo tudi v prihodnje v okviru svojih pristojnosti nadaljeval s tovrstnimi aktivnostmi.

5.2. NEBANČNI POTROŠNIŠKI KREDITI

Eden od pomembnejših in zahtevnejših nadzorov v letu 2017, ki ga je izvajal Tržni inšpektorat RS, je bil nadzor opravljanja storitev potrošniškega kreditiranja. Nadzor se je izvajal nad dajalci kreditov, ki dajejo ali obljublajo, da bodo dali potrošniku kredit v okviru svoje dejavnosti, poslovanja ali poklica in to niso banke ali hranilnice. Nadzor nad slednjimi je namreč v pristojnosti Banke Slovenije.

Podlaga za določitev zavezancev nadzora so bili rezultati izvedenih nadzorov v preteklem obdobju, prijave potrošnikov in drugih organov, število let od zadnjega nadzora ter tudi Register dajalcev kreditov z veljavnim dovoljenjem Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Pravna podlaga za izvajanje nadzorov in ukrepanje:

- Zakon o potrošniških kreditih,
- Pravilnik o pogojih za opravljanje storitev potrošniškega kreditiranja,
- Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kreditni posrednik,
- Pravilnik o poročanju dajalcev kreditov o sklenjenih kreditnih pogodbah,
- Pravilnik o vsebini predhodnih informacij in obrazcih za predhodne informacije o potrošniških kreditih,
- Povprečne učinkovite obrestne mere potrošniških kreditov bank in hranilnic,
- Zakon o varstvu potrošnikov,
- Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami,
- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno.

Tržni inšpektorat RS temu področju nadzora vsako leto posveča posebno pozornost, saj je od pravilnosti in zakonitosti poslovanja odvisen tako ekonomski kot tudi socialni položaj potrošnikov. Kljub zelo uspešnemu delu tržnih inšpektorjev pa običajno le-ti ne morejo preprečiti vseh sklenjenih pogodb, ki jih potrošniki sklepajo zaradi svojega slabega materialnega položaja, v želji premostiti finančne težave, ki nastajajo zaradi nenadnih potreb po denarju in ne nazadnje zaradi pomanjkanja informacij o posameznem dajalcu kreditov. V takšnih primerih so te družbe, ki ponujajo takojšnjo gotovino »na roke« nekakšen odrešitelj, šele po določenem času pa se potrošniki zavedo, da bo bistveno preplačali svoje posojilo.

Tržni inšpektorat RS pri nadzoru ugotavlja predvsem, ali zavezanci spoštujejo materialna določila Zakona o potrošniških kreditih in sicer: ali ima dajalec kreditov dovoljenje Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo za opravljanje storitev potrošniškega kreditiranja in ustrezno nalepko, s katero izkazuje pridobitev takšnega dovoljenja; ali kreditna pogodba vsebuje vse predpisane sestavine kot jih določa zakon; ali dajalec kredita izračunava učinkovito obrestno mero ali skupne stroške kredita skladno z zakonom; ali s kreditno pogodbo dogovorjena učinkovita obrestna mera ostaja v obsegu najvišje še dopustne učinkovite obrestne mere kot to določa zakon; ali dajalec kreditov in kreditni

posrednik izpolnjujejo pogoje, ki jih morajo sicer izpolnjevati po veljavnih predpisih; ali oglašaji, s katerimi se ponuja kredit ali posredovanje pri pridobitvi kredita vsebujejo predpisano obvezno vsebino; ali gospodarska družba posluje na način, s katerim se skuša izogniti določbam veljavnih predpisov na področju potrošniškega kreditiranja; ali z oglaševanjem in označevanjem svojega produkta zavaža potrošnika. Poleg navedenih bistvenih pogojev, se pri nadzorih preverjajo tudi izpolnjevanje drugih določb Zakona o potrošniških kreditih ter prav tako poslovanje dajalcev kredita z vidika spoštovanja določb Zakona o varstvu potrošnikov in Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami.

V letu 2017 so tržni inšpektorji na podlagi Zakona o potrošniških kreditih opravili 118 inšpekcijskih pregledov. Pri tem je bilo zaradi ugotovljenih kršitev določil Zakona o potrošniških kreditih v upravnem postopku izdanih 6 upravnih odločb in 1 opozorilo ZIN, v okviru prekrškovnega postopka pa je bil izdan 1 plačilni nalog, 17 odločb o prekršku za plačilo globe in 5 opozoril ZP-1. Pomembnejše ugotovljene kršitve so se nanašale na odobranje kreditov brez dovoljenja, napačno navajanje efektivne obrestne mere v kreditnih pogodbah in izračunavanju le-te, pri čemer efektivna obrestna mera kljub temu ni presegala najvišje dopustne, napačno navajanje skupnega zneska kredita, ki ga mora plačati potrošnik v pogodbi, neporočanje Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo o sklenjenih kreditnih pogodbah, nepopolne informacije v oglasnih sporočilih ter pomanjkljive informacije potrošnikom glede spremembe kreditne obrestne mere.

Glede na ugotovitve inšpekcijskega nadzora se ugotavlja, da se situacija na področju potrošniškega kreditiranja s strani nebančnih dajalcev kreditov nekoliko izboljšuje, saj je bilo pri nadzoru v letu 2017 ugotovljenih manj kršitev in z izjemo ene niso bile takšne, da bi bil ekonomski položaj potrošnikov zaradi njih bistveno slabši. Ne glede na navedene ugotovitve pa se ne sme prezreti dejstva, da je bilo število prijav s strani potrošnikov minimalno, prav prijave potrošnikov pa so pokazatelj dejanske prakse kreditodajalcev. Šele iz konkretnih prijav je namreč mogoče ugotoviti, da pogodba oziroma način poslovanja kreditodajalca, ki sama po sebi na podlagi dokumentov ni nepravilna, ne ustreza dejanskemu stanju in kot takšna predstavlja kršitev veljavne zakonodaje. Pri enem dajalcu kredita je bilo ugotovljeno, da le-ta sklepa pogodbe z ročnostjo do enega meseca in brez obresti, kar je izjema po Zakonu o potrošniških kreditih, dejansko pa se podjetje s potrošnikom dogovori za ročnost več mesecev, s čimer se bistveno spremenijo pogoji kredita in dovoljena efektivna obrestna mera in kar dodatno pomeni tudi obveznost pridobitve dovoljenja Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo za opravljanje tovrstnih storitev. Tako kot v preteklih letih so se še vedno pojavljali tudi primeri kreditodajalcev, ko so le-ti v primeru ugotovljenih kršitev, dejavnost prenesli na drugo družbo, v zvezi s katero je bilo potrebno v novem inšpekcijskem postopku ponovno ugotavljati kršitve Zakona o potrošniških kreditih.

Kljub navedenemu se stanje na področju potrošniškega kreditiranja izboljšuje, k čemur zagotovo prispevajo tudi različni državni in drugi organi (Tržni inšpektorata RS, Finančna uprava RS, Policija, Vrhovno državno tožilstvo RS in Zveza potrošnikov Slovenije), ki temu področju že več let namenjajo posebno pozornost, vse z namenom odprave in preprečitve različnih anomalije. Nenazadnje je za ureditev razmer na trgu pomemben tudi informiran potrošnik. V ta namen si lahko na brezplačni telefonski številki Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (080/ 8899) ali na Tržnem inšpektoratu RS potrošniki pridobijo potrebne informacije o zakonitosti posameznih pogojev kreditiranja.

5.3. NADZOR SKLADNOSTI PROIZVODOV S TEHNIČNIMI PREDPISI

Pravna podlaga za izvajanje nadzorov in ukrepanje na področju skladnosti proizvodov s tehničnimi predpisi so:

- Zakon o splošni varnosti proizvodov,
- Uredba o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi,
- Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu,
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti,
- Pravilnik o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej,
- Pravilnik o elektromagnetni združljivosti (EMC),
- Pravilnik o radijski opremi,
- Pravilnik o osebni varovalni opremi,
- Pravilnik o varnosti strojev,
- Pravilnik o plinskih napravah,
- Pravilnik o aerosolnih razpršilnikih
- Pravilnik o označevanju materialov, ki se uporabljajo za glavne sestavne dele obutve, namenjene prodaji potrošnikom,
- Zakon o gradbenih proizvodih,
- Uredba (EU) št. 305/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. 3. 2011 o določitvi usklajenih pogojev za trženje gradbenih proizvodov in razveljavitvi Direktive sveta 89/106/EGS,
- Zakon o varstvu okolja,
- Uredba o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo,
- Uredba o ravnanju z baterijami in akumulatorji ter odpadnimi baterijami in akumulatorji,
- Uredba o informacijah o varčnosti porabe goriva, emisijah ogljikovega dioksida in emisijah onesnaževal zunanjega zraka, ki so na voljo potrošnikom o novih osebnih avtomobilih,
- Energetski zakon,
- Uredba o označevanju proizvodov, povezanih z energijo, glede rabe energije in drugih virov,
- Uredba o tehničnih zahtevah za okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo,
- Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. 7. 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93,
- Uredba (ES) št. 764/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi postopkov za uporabo nekaterih nacionalnih tehničnih pravil za proizvode, ki se zakonito tržijo v drugi državi članici in o razveljavitvi Odločbe št. 3052/95/ES.

Z uveljavitvijo tehničnih predpisov, ki prevzemajo določbe direktiv, ki temeljijo na usmeritvah t.i. »novega pristopa« k tehnični harmonizaciji in standardom in »globalnega pristopa« k ugotavljanju skladnosti, se je spremenil tudi način nadzora skladnosti proizvodov z zahtevami, ki so določene s temi predpisi. Razlog je v tem, da se sistem izkazovanja skladnosti spreminja tako, da vsak proizvajalec skladnost proizvoda, ki ga je dal na trg, načeloma potrjuje sam z izdajo ES izjave o skladnosti in znakom skladnosti in ne nujno s posameznimi listinami, ki jih obvezno izda tretja stranka. To pa pomeni, da se nadzorstvo pristojnih državnih organov nad izpolnjevanjem tehničnih zahtev izvaja potem, ko je proizvod že dan na trg kot skladen. Dodatne zahteve v zvezi z izvajanjem nadzora pa je prinesla tudi uveljavitev Uredbe (ES) št. 765/2008.

Glede na predpisane načine ugotavljanja in potrjevanja skladnosti ter označevanja proizvodov, preden so ti dani na trg, se je načrtovan in koordiniran nadzor na trgu vršil predvsem v treh smereh:

- Nadzor prilaganja predpisanih listin in označevanja proizvodov, kar se preverja z metodo t.i. administrativnega nadzora, ki obsega nadzor označevanja proizvodov s predpisanimi znaki skladnosti in drugimi oznakami (npr. označevanje z znakom o obveznem ločenem zbiranju odpadne opreme) ter prilaganja navodil, listin o skladnosti ter drugih predpisanih dokumentov. V ta nadzor, ki praviloma poteka na celotnem območju Slovenije istočasno, je vključena širša strokovna skupina inšpektorjev s tehnično izobrazbo.
- Administrativni nadzor, ki poleg preverjanja prilaganja predpisanih listin in označevanja proizvodov, kot je opisano v prejšnji točki, obsega nadzor izvedbe predpisanega postopka ugotavljanja skladnosti, izdelave in hranjenja tehnične dokumentacije v predpisanem obsegu, izjave EU o skladnosti in označevanja proizvodov ter izvajanja in dokumentiranja notranje kontrole proizvodnje. Tudi v ta nadzor je vključena širša strokovna skupina inšpektorjev s tehnično izobrazbo.
- Nadzor dejanskega izpolnjevanja varnostnih in drugih predpisanih zahtev iz ustreznih tehničnih predpisov, kar se preverja z metodo vzorčenja, je vključena ožja strokovna skupina inšpektorjev s tehnično izobrazbo. Pri tej vrsti nadzora se odvzamejo vzorci proizvodov, ki so bili kot skladni dani na trg, in se predajo na tehnične analize - pregled in preizkus glede izpolnjevanja predpisanih zahtev v usposobljenih preizkuševalnih laboratorijih.

Ugotovljene neskladnosti z zahtevami se razvrščajo v eno od naslednjih skupin:

- v okviru izvedenih pregledov in preskušanj ni bilo ugotovljenih neskladnosti;
- neskladen proizvod.

V okviru načrtovanih nadzorov nad izvajanjem tehničnih predpisov je bilo v t.i. administrativnih nadzorih skupno pregledanih 6653 različnih tipov proizvodov (1391 s področja splošne varnosti proizvodov, 540 elektrotehničnih proizvodov, 167 strojev, 249 s področja osebne varovalne opreme, 63 plinskih naprav, 80 gradbenih proizvodov, 136 radijskih naprav in 168 s področja energijskega označevanja, 819 aerosolov, 201 vozilo, pri katerih se je preverjalo navajanje informacij o varčnosti porabe goriva, emisijah CO₂ in emisijah onesnaževal zunanjega zraka pri nakupovanju novih osebnih vozil, 75 malih kurilnih naprav, pri katerih se je preverjalo emisije snovi v zrak, 25 varnostnih komponent za dvigala, 33 enostavnih tlačnih posod ter označevanje surovinske sestave pri 2299 tekstilnih izdelkih in označevanje sestave pri 407 obuvalu.

Največji delež proizvodov z ugotovljenimi nepravilnostmi je bil ugotovljen pri nadzoru prodaje pogradov, najmanjši delež neskladnosti pa je bil ugotovljen na področju vrvic in vezalk na otroških oblačilih.

Na tehnične analize v usposobljenih laboratorijih je bilo predanih 16 elektrotehničnih proizvodov, 5 strojev, 8 proizvodov osebne varovalne opreme, 2 plinski napravi, 5 aparatov, pri katerih se je preizkušalo izpolnjevanje zahtev glede elektromagnetne združljivosti, 3 proizvodi, pri katerih se je preizkušalo izpolnjevanje zahtev glede okoljsko primerne zasnove in 4 tekstilne izdelke.

Skupaj je Tržni inšpektorat RS predal na analize 43 proizvodov, pri katerih so bile neskladnosti z zahtevami ugotovljene v 23 primerih (53,5 % od vseh odvzetih vzorcev). Pri jemanju vzorcev usmerjajo tržni inšpektorji pozornost na proizvode, za katere obstoja sum, da so neskladni z zahtevami, kar je tudi eden od razlogov za velik delež neskladnosti, ki se vsakoletno ugotavlja.

	2013	2014	2015	2016	2017
Število vzorčenih proizvodov	100	93	79	53	43
Število neskladnih proizvodov	62	50	54	33	23
Delež neskladnih (%)	62,0 %	53,8 %	68,4 %	62,3 %	53,5 %

Tabela 10: Število vzorčenih v primerjavi z neskladnimi proizvodi zadnjih pet let

V primeru ugotovljenih neskladnosti so tržni inšpektorji ukrepali v skladu s posameznimi zakonskimi pooblastili za izdajo odločbe, s katero so zavezancu odredili odpravo ugotovljenih neskladnosti, omejili oziroma prepovedali dajanje v promet, odredili umik neskladnih proizvodov iz prometa, pogojevali nadaljnje trženje proizvoda s predhodno izpolnitvijo pogojev, ki zagotovijo njegovo varnost in v primeru zelo nevarnih proizvodov odredili objavo obvestil o nevarnosti v časnikih oziroma odpoklic. Kršitelja so za storjeni prekršek kaznovali z izrekom globe na kraju storjenega prekrška z izdajo plačilnega naloga ali z izdajo odločbe o prekršku. V primeru prekrška neznatnega pomena so izrekli opozorilo ZP-1.

Na področju administrativnega nadzora tržni inšpektorji še vedno ugotavljajo, da nekaterim proizvodom niso priložena navodila za uporabo, da proizvodom niso priložene listine o skladnosti, kjer je to predpisano in da proizvodi niso označeni z opozorili v slovenskem jeziku. Stanje na posameznih področjih se v splošnem izboljšuje, čeprav obstajajo odstopanja. V primeru ponovljenega nadzora iste skupine proizvodov pa se delež proizvodov z ugotovljenimi nepravilnostmi praviloma zmanjša.

Poleg navedenega je Tržni inšpektorat RS opravljal kontrolo prisotnosti proizvodov na trgu na podlagi prejetih obvestil o nevarnih proizvodih iz sistema RAPEX, preko izmenjave informacij o zaščitnih klavzulah in sistema ICSMS ter na podlagi obvestil Carinske uprave RS o zadržanju sprostitev proizvodov v prosti promet.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2017 od Finančne uprave RS 52 pisnih obvestil o zadržanju sprostitev proizvodov v prost promet, od katerih je bilo v 31 primerih ugotovljeno, da gre za neskladne proizvode in sprostitev ni bila dovoljena, v 20 primerih pa neskladnosti niso bile ugotovljene in je bila izvedena sprostitev proizvodov v prost promet. V enem primeru je bilo ugotovljeno, da se obvestilo o zadržanju ne nanaša na proizvod iz pristojnosti Tržnega inšpektorata RS. Več podrobnosti je v poglavju o sodelovanju Finančne uprave RS in Tržnega inšpektorata RS pri nadzoru uvoza proizvodov iz tretjih držav.

V letu 2017 je Tržni inšpektorat RS odkril na slovenskem trgu skupno 19 nevarnih proizvodov. Nekateri so bili odkriti v okviru preverjanja prisotnosti priglašeni nevarnih proizvodov v sistem RAPEX na slovenskem trgu, ostali pa so bili odkriti v okviru izvajanja rednega nadzora. Podatki o nevarnih proizvodih so objavljeni na spletnih straneh inšpektorata.

Nadzore opravljajo tržni inšpektorji, ki so usposobljeni za tehnični nadzor proizvodov na trgu, pred izvedbo nadzorov pa se organizirajo tudi usposabljanja, katera vodi zaposleni na sedežu inšpektorata, ki je tudi koordinator takšnih skupnih nadzorov. Cilj Tržnega inšpektorata RS je, da so na trgu skladni proizvodi, za kar si tržni inšpektorji s svojim delom nenehno prizadevajo.

Podrobnejši pregled po posameznih področjih sledi v nadaljevanju.

5.3.1. Električna oprema

Tržni inšpektorat RS redno izvaja nadzor skladnosti električne opreme na slovenskem trgu. Niskonapetostna direktiva 2006/95/ES, ki je predpisovala zahteve glede skladnosti proizvodov je bila prenesena v slovenski pravni red v obliki Pravilnika o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej. Z 20.4.2016 pa je stopila v veljavo nova direktiva 2014/35/ES, ki je prenesena v slovenski pravni red v obliki Pravilnika o omogočanju dostopnosti električne opreme na trgu, ki je načrtovana za uporabo znotraj določenih napetostnih mej. Zagotavljanje urejenosti trga zahteva stalno prisotnost organa nadzora ter organiziran in aktiven nadzor nad prometom in uvozom električnih proizvodov tako v prodaji na drobno kot pri drugih pravnih subjektih v dobavni verigi. Le na ta način je možno zagotavljati, da se na slovenskem tržišču pojavi čim manj neskladnih proizvodov oziroma takšnih, ki ne izpolnjujejo osnovnih varnostnih zahtev iz veljavnega pravilnika. Takšni proizvodi lahko tudi ob pravilni uporabi (predpisana v navodilih s strani proizvajalca) povzroči neposreden dotik delov pod napetostjo oziroma električni udar, zaradi prekomernega segrevanje aparata ali delov aparata, ki normalno niso vroči lahko pride do opeklin, v skrajnem primeru tudi do požara, lahko pa privede tudi do fizičnih poškodb uporabnikov, poškodovanja njihovega imetja ali onesnaženja okolja. Ti proizvodi so ljudem in okolju nevarni in jih je zato potrebno na trgu čim hitreje zaznati ter izločiti iz prostega pretoka. Inšpektorji tržnega inšpektorata za dosego zastavljenega cilja izvajajo administrativni nadzor proizvodov na trgu in vzorčenje proizvodov. Odvzem vzorcev in preverjanje skladnosti v akreditiranem laboratoriju da ustrezne rezultate glede tehničnih lastnosti proizvoda ter izpolnjevanja bistvenih zahtev po predpisu. Vsekakor pa je potrebno poudariti, da je bil Tržni inšpektorat odziven tudi na prijave potrošnikov ali drugih organizacij v zvezi z zaznavo nevarnega proizvoda na trgu. Dodaten poudarek je bil dan tudi preverjanju potencialno nevarnih proizvodov na slovenskem trgu, o katerih je prejel nadzorni organ obvestila iz EU ali je sam zaznal potencialno nevarnost. Večina električne opreme je izdelane tako, da vsebuje tudi elektronske sklope ali podsklope, zato se je izvajalo administrativne nadzore varnosti električne opreme skupaj z izpolnjevanjem bistvenih zahtev po Pravilniku o elektromagnetni združljivosti, kar je prispevalo k zmanjšanju obremenitve inšpektorjev in subjektov nadzora.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2017 izvedel nadzor slovenskega tržišča na več področjih:

Marca in aprila je bil izveden administrativni nadzor gospodinjskih aparatov: vgradna pečica, vgradno kuhališče, samostoječi štedilnik, prenosno kuhališče, večnamenski kuhalnik, mikrovalovna pečica, kontaktni žar, aparat za peko kruha in opekač kruha, v prodajalnah na drobno, pri prvih distributerjih, uvoznikih in pri proizvajalcih. Za navedene proizvode veljajo določbe Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, z namenom ugotovitve ustreznosti označevanja proizvodov, ustreznosti prilaganja listin, ustreznosti izdanih Izjav EU o skladnosti, pri proizvajalcih in nosilcih lastnih blagovnih znamk pa tudi ustreznost tehnične dokumentacije. Nadzor se je izvajal tudi v povezavi z določili Zakona o varstvu okolja v povezavi z označevanjem proizvodov z znakom za ločeno zbiranje odpadne električne in elektronske opreme ter določili Energetskega zakona za opremo, za katero veljajo uredbe o okoljsko primerni zasnovi proizvodov ter uredbe za ustrezno označevanje proizvodov z energijskimi nalepkami. V okviru določil Zakona o varstvu potrošnikov pa se je pregledovalo še navodila za uporabo v slovenskem jeziku in ustreznost izdanih garancijskih listov v primerih, ko je le-ta predpisan.

Aprila je bil izveden tudi nadzor električne opreme z vzorčenjem proizvodov v prodajalnah z namenom tehničnega preverjanja skladnosti opreme v akreditiranih laboratorijih.

Junija in julija je potekal koordiniran administrativni nadzor gospodinjskih aparatov: mešalniki, kuhinjski roboti, sekljalniki, aparati za mletje mesa, sokovniki in ožemalniki,

rezalniki, kavni mlini, mlinčki za mletje kuhinjskih odpadkov, v prodajalnah na drobno, pri prvih distributerjih, uvoznikih in pri proizvajalcih, za katere veljajo določbe Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, z namenom ugotovitve ustreznosti označevanja proizvodov, ustreznosti prilaganja listin, ustreznosti izdanih Izjav EU o skladnosti, pri proizvajalcih in nosilcih lastnih blagovnih znamk pa tudi ustreznost tehnične dokumentacije. Nadzor se je izvajal tudi v povezavi z določili Zakona o varstvu okolja v povezavi z označevanjem proizvodov z znakom za ločeno zbiranje odpadne električne in elektronske opreme ter določili Energetskega zakona za proizvode, za katere veljajo uredbe za okoljsko primerno zasnovo proizvodov, ki rabijo energijo. V okviru določil Zakona o varstvu potrošnikov pa se je pregledovalo še navodila za uporabo v slovenskem jeziku in ustreznost izdanih garancijskih listov v primerih, ko je le-ta predpisan.

Novembra in decembra je bil izveden redni letni administrativni nadzor svetlobnih nizov (novoletna okrasna razsvetljava) v prodajalnah na drobno, pri prvih distributerjih in uvoznikih. Za te proizvode veljajo določbe Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, z namenom ugotovitve ustreznosti označevanja proizvodov, ustreznosti prilaganja listin, navajanja ustreznih opozoril, ustreznosti izdanih Izjav EU o skladnosti. Po Zakonu o varstvu potrošnikov pa se je pregledovalo še navodila za uporabo in opozorila v slovenskem jeziku. V okviru nadzora se je prav tako izvedlo vzorčenje tovrstnih proizvodov ter njihovo preverjanje skladnosti v akreditiranem laboratoriju.

Preko celega leta se je izvajal nadzor v povezavi s Carinsko upravo RS glede sproščanja/zavrnitve uvoza potencialno neskladnih proizvodov.

Na podlagi prejetih obvestil držav članic Evropske unije - podanih zaščitnih klavzul in RAPEX obvestil - so se preko celega leta izvajali pregledi spletnih strani ter občasno tudi slovenskih prodajaln.

Razen navedenega je Tržni inšpektorat RS prav tako reagiral na vse prejete prijave potrošnikov in pravnih subjektov glede reklamacij ali nevarnosti električne opreme.

V letu 2017 je Tržni inšpektorat RS preko sistema ICSMS prejel 116 obvestil o zaščitnih klavzulah, s strani Slovenije pa Komisiji ni bila priglašena nobena zaščitna klavzula, saj so zavezanci, pri katerih so bile ugotovljene nepravilnosti pri proizvodih, le-te prostovoljno umaknili s trga. Po prejetih obvestilih iz RAPEX sistema je bilo najdenih na slovenskem trgu 5 proizvodov, en proizvod pa je bil s strani TIRS priglašen v ta sistem.

Nadzor gospodinjskih aparatov

Marca in aprila je bil izveden koordiniran administrativni nadzor skladnosti velikih gospodinjskih aparatov v prodaji na drobno, pri distributerjih in uvoznikih z namenom, da se ugotovi stanje tovrstnih proizvodov na trgu. Navedeni izdelki, ki za svoje delovanje rabijo izmenično napetost višjo od 50 V, morajo izpolnjevati bistvene zahteve glede varnosti, v kolikor pa imajo vgrajene še elektronske sklope ali podsklope, ki bi lahko povzročali elektromagnetne motnje ali bi lahko bilo njihovo delovanje odvisno od tujega magnetnega polja, pa morajo izpolnjevati še zahteve glede elektromagnetne združljivosti. Istočasno se je izvajal tudi nadzor glede izdajanja garancijskih listov, navodil za uporabo v slovenskem jeziku, označevanja proizvodov z oznako za ločeno zbiranje odpadne električne in elektronske opreme, v povezavi z okoljsko primerno zasnovo proizvodov, ki rabijo energijo in označevanjem proizvodov z energijsko nalepko, pa se je nadzor vršil pri proizvodih za katere veljajo ustrezne uredbe.

Predmet nadzora so bile naslednje skupine proizvodov, ki rabijo električno energijo: vgradna pečica, vgradno kuhališče, samostojni štedilnik, prenosno kuhališče,

večnamenski kuhalnik, mikrovalovna pečica, kontaktni žar, aparat za peko kruha in opekač kruha.

V okviru nadzora so inšpektorji pri uvozniku in prvemu distributerju preverjali: vsebino Izjave EU o skladnosti, označevanje proizvodov z oznako CE in drugimi zahtevanimi podatki po Pravilniku LVD in EMC, navodila za uporabo, garancijski list, označevanje proizvodov z oznako za ločeno zbiranje odpadne električne in elektronske opreme, v povezavi z okoljsko primerno zasnovo proizvodov, ki rabijo energijo in označevanjem proizvodov z energijsko nalepko, pa se je nadzor vršil pri proizvodih za katere veljajo ustrezne evropske uredbe; pri trgovcu v maloprodaji pa so preverjali: označevanje proizvodov z oznako CE in drugimi zahtevanimi podatki po Pravilniku LVD in EMC, navodila za uporabo v slovenskem jeziku, vsebino garancijskega lista, označevanje proizvodov z oznako za ločeno zbiranje odpadne električne in elektronske opreme, v povezavi z okoljsko primerno zasnovo proizvodov, ki rabijo energijo in označevanjem proizvodov z energijsko nalepko, pa se je nadzor vršil pri proizvodih za katere veljajo ustrezne evropske uredbe.

Pregledanih je bilo 71 subjektov, od tega 58 prodajalcev (zadnjih distributerjev), 4 distributerji, 1 prvi distributer, 4 prvi distributerji, ki so hkrati tudi prodajalci, 2 distributerja, ki sta hkrati tudi prodajalca, 1 uvoznik, ki je hkrati tudi prodajalec ter 1 proizvajalec.

Skupno je bilo pregledanih 179 proizvodov, od tega 19 zamrzovalnikov, 32 hladilnikov, 25 zamrzovalnikov s hladilnikom, 48 pralnih strojev, 24 sušilnih strojev, 2 pralno sušilna stroja ter 29 pomivalnih strojev.

Ugotovitve nadzora so naslednje: brez energijske nalepke: 2 izdelka, z neustrezno podatkovno kartico: 3 izdelki, brez podatkovne kartice: 3 izdelki, neustrezna označitev nivoja hrupa: 1 izdelek, brez označitve nivoja hrupa: 2 izdelka, navodila za uporabo samo v tujem jeziku: 4 izdelki, navodila za uporabo niso priložena: 1 izdelek.

Na podlagi zgornjih ugotovitev je bilo v upravnem postopku izdanih 11 opozoril ZIN ter 4 opozorila ZIN v povezavi s 16. členom Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti.

Zavezanci so izvedli 2 prostovoljne umika proizvodov, pri 12 proizvodih pa so zavezanci nepravilnosti odpravili (uredili) že v času pregleda.

V prekrškovnem postopku pa so bili izdani naslednji ukrepi: 13 opozoril ZP-1, 1 plačilni nalog ter 1 opomin.

Tovrstni kompleksni nadzor za navedene skupine proizvodov je bil izveden prvič. Glede na ugotovitve, organ nadzora predvideva ponoviti nadzor v roku treh do pet let oziroma prej, če bi se spremenili predpisi tako, da bi morali ti proizvodi izpolnjevati še kakšne druge bistvene zahteve, ki bi vplivale na varnost.

Nadzor malih gospodinjskih aparatov

Junija in julija je bil izveden koordiniran administrativni nadzor malih gospodinjskih aparatov v prodajalnah na drobno, pri prvih distributerjih, uvoznikih in pri proizvajalcih z namenom ugotovitve ustreznosti označevanja proizvodov, ustreznosti prilaganja listin, ustreznosti izdanih Izjav EU o skladnosti, pri proizvajalcih pa tudi ustreznost tehnične dokumentacije. Mali gospodinjski aparati za svoje delovanje rabijo izmenično napetost 230 V, zato morajo izpolnjevati bistvene zahteve glede varnosti, in ker imajo vgrajene še elektronske sklope ali podsklope, ki bi lahko povzročali elektromagnetne motnje ali bi

lahko bilo njihovo delovanje odvisno od tujega magnetnega polja, morajo izpolnjevati še bistvene zahteve glede elektromagnetne združljivosti. Istočasno se je izvajal nadzor tudi glede izdajanja garancijskih listov, označevanja proizvodov z oznako za ločeno zbiranje odpadne električne in elektronske opreme, v povezavi z okoljsko primerno zasnovo proizvodov, ki rabijo energijo in označevanjem proizvodov z energijsko nalepko, pa se je nadzor vršil pri proizvodih za katere veljajo ustrezne evropske uredbe.

Predmet nadzora so naslednje skupine proizvodov, ki rabijo električno energijo: mešalniki, kuhinjski roboti, sekljalniki, aparati za mletje mesa, sokovniki in ožemalniki, rezalniki, kavni mlinčki in mlinčki za mletje kuhinjskih odpadkov.

V okviru nadzora so inšpektorji pri proizvajalcu preverjali: vsebino tehnične dokumentacije (poseben poudarek na izvedbi postopka preverjanja skladnosti glede varnosti in EMC), izvajanje in dokumentiranje notranje kontrole proizvodnje, vsebino Izjave EU o skladnosti, označevanje proizvodov z oznako CE in drugimi zahtevanimi podatki po veljavnem Pravilniku LVD in EMC, navodila za uporabo, označevanje proizvodov z oznako za ločeno zbiranje odpadne električne in elektronske opreme, v povezavi z okoljsko primerno zasnovo proizvodov, ki rabijo energijo in označevanjem proizvodov z energijsko nalepko, pa se je nadzor vršil pri proizvodih za katere veljajo ustrezne evropske uredbe; pri uvozniku in prvemu distributerju: vsebino Izjave EU o skladnosti, označevanje proizvodov z oznako CE in drugimi zahtevanimi podatki po veljavnem Pravilniku LVD in EMC, navodila za uporabo, garancijski list, označevanje proizvodov z oznako za ločeno zbiranje odpadne električne in elektronske opreme, v povezavi z okoljsko primerno zasnovo proizvodov, ki rabijo energijo in označevanjem proizvodov z energijsko nalepko, pa se je nadzor vršil pri proizvodih za katere veljajo ustrezne evropske uredbe; pri trgovcu v maloprodaji pa: označevanje proizvodov z oznako CE in drugimi zahtevanimi podatki po veljavnem Pravilniku LVD in EMC, navodila za uporabo v slovenskem jeziku, vsebino garancijskega lista, označevanje proizvodov z oznako za ločeno zbiranje odpadne električne in elektronske opreme, v povezavi z okoljsko primerno zasnovo proizvodov, ki rabijo energijo in označevanjem proizvodov z energijsko nalepko, pa se je nadzor vršil pri proizvodih za katere veljajo ustrezne evropske uredbe.

Pregledanih je bilo 62 pravnih subjektov, od tega 42 prodajalcev (zadnjih distributerjev), en prvi distributer, 15 prvih distributerjev, ki so hkrati tudi prodajalci, 1 uvoznik, 1 proizvajalec in 1 proizvajalec, ki je hkrati tudi prodajalec.

Skupno je bilo pregledanih 143 proizvodov, od tega: 6 aparatov za mletje, 10 kavnih mlinčkov, 14 kuhinjskih robotov, 66 mešalnikov, 11 ožemalnikov, 13 rezalnikov, 14 sekljalnikov in 8 sokovnikov. Aparatov za mletje gospodinjskih odpadkov v okviru izvedenega nadzora ni bilo najdenih!

Po poreklu je bilo 71 proizvodov iz Kitajske, 57 iz EU (od tega 7 iz Slovenije), 2 iz Turčije, pri enem proizvodu poreklo ni bilo znano, pri 12 proizvodih pa se poreklo ni ugotavljalo.

Ugotovitve nadzora so naslednje: na proizvodu ni oznake skladnosti CE: 0 izdelkov, neustrezna oznaka skladnosti CE: 0 izdelkov, pomanjkljivi drugi podatki na proizvodu: 1 izdelek, brez drugih podatkov na proizvodu: 1 izdelek, pomanjkljivi podatki na embalaži: 1 izdelek, izjava o skladnosti je bila pomanjkljiva: 14 izdelkov, neustrezen znak za OEEO: 3 izdelki, navodila za uporabo samo v tujem jeziku: 3 izdelki, navodila za uporabo niso priložena: 2 izdelka, navodila za uporabo so bila pomanjkljiva: 1 izdelek, garancijski list ni obstajal: 4 izdelki, garancijski list ni bil ustrezen: 6 izdelkov in pomanjkljiv garancijski list: 9 izdelkov.

Na podlagi zgornjih ugotovitev je bilo 21 pravnim subjektom (zavezancem) v upravnem postopku izdanih 14 opozoril ZIN in 7 opozoril ZIN v povezavi s 16. členom Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti.

Zavezanci so 4 proizvode prostovoljni umaknili s trga, pri 24 proizvodih pa so nepravilnosti odpravili (uredili).

V prekrškovnem postopku pa je bilo zavezancem izrečenih 17 opozoril ZP-1, 3 opomini in 1 plačilni nalog.

Glede na ugotovitve se bo nadzor ponovil v obdobju naslednjih treh let oziroma prej, če bi se spremenili predpisi tako, da bi morali ti proizvodi izpolnjevati še kakšne druge bistvene zahteve, ki bi vplivale na varnost.

Nadzor svetlobnih nizov

Tržni inšpektorat RS že veliko let sistematično nadzira svetlobne nize na slovenskem trgu. Pravna podlaga za nadzor je Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, na njegovi podlagi izdana Pravilnik o omogočanju dostopnosti električne opreme na trgu, ki je načrtovana za uporabo znotraj določenih napetostnih mej, Pravilnik o elektromagnetni združljivosti ter Uredba (ES) št. 765/2008 evropskega parlamenta in sveta o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov.

Novembra je bil izveden nadzor administrativne skladnosti novoletnih svetlobnih proizvodov po Zakonu o varstvu potrošnikov, v okviru katerega je preverjal pri prodajalcih ustreznost označevanja proizvodov ter ustreznost opozoril in navodil za uporabo v slovenskem jeziku. Prav tako je pri prodajalcih preverjal morebitno prisotnost proizvodov, za katere je Tržni inšpektorat RS prejel v letu 2017 obvestila s strani komisije o priglasi v sistem RAPEX.

V decembru pa je bil izveden nadzor tovrstnih proizvodov glede izpolnjevanja administrativnih in varnostnih zahtev. Okrasna razsvetljava mora, prav tako kot druga električna oprema, priključena na napetost med 50 in 1000V~, izpolnjevati bistvene tehnične in varnostne zahteve ter v primeru, ko ima vgrajene elektronske sklope še bistvene zahteve glede elektromagnetne združljivosti. Prav tako gre za proizvod, ki je kot nevaren predmet RAPEX notifikacij, katerih proizvajalci, večinoma iz Kitajske, posvečajo premalo pozornosti izpolnjevanju administrativnih zahtev.

Tržni inšpektorji so izvedli administrativni nadzor v prodajalnah, pri distributerjih in uvoznikih glede ustreznosti označevanja s predpisano oznako skladnosti CE, zagotavljanja drugih predpisanih podatkov in opozoril na proizvodu ali na tablici s podatki in embalaži ter prilaganja ustrezne spremne dokumentacije (opozorila in navodila za uporabo v slovenskem jeziku).

Nadzor je bil opravljen pri 86 zavezancih. Od tega je bil 1 uvoznik, 8 prvih distributerjev, 16 uvozniki, ki so hkrati tudi prodajalci, 19 prvih distributerjev, ki so hkrati tudi prodajalci, 7 distributerjev, ki so hkrati tudi prodajalci ter 35 prodajalcev.

Skupno je bilo pregledanih 208 tipov tovrstnih proizvodov, od tega 184 tipov svetlobnih nizov, 16 tipov svetlobnih cevi in 8 tipov druge okrasne novoletne razsvetljave.

Ugotovljene so bile naslednje nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti: 2 proizvoda nista imela oznake skladnosti CE, 1 proizvod ni imel ustrezne oznake skladnosti CE, 2 proizvoda nista imela drugih podatkov, 5 proizvodov ni imelo drugih podatkov, 5 proizvodov je imelo neustrezne druge podatke, 24 proizvodov je imelo pomanjkljive druge podatke, 11 proizvodov ni imelo opozoril, 6 proizvodov ni imelo ustreznih opozoril, 24 proizvodov je

imelo pomanjkljiva opozorila, 8 proizvodov je imelo prekratek priključni kabel, 7 proizvodov ni imelo priloženih navodil za uporabo, 16 proizvodov ni imelo ustreznih navodil za uporabo, 5 proizvodov ni imelo navodil za uporabo v slovenskem jeziku, 15 proizvodov ni imelo ustrezne Izjave EU o skladnosti, za 4 proizvode pa Izjava EU o skladnosti ni bila na voljo.

Zaradi ugotovljenih nepravilnosti in pomanjkljivosti so bili s strani gospodarskih subjektov privzeti za 72 proizvodov prostovoljni ukrepi (49 ureditev, 19 proizvodov je bilo umaknjenih s trga, 4 proizvodi pa so bili dani na uničenje).

Tržni inšpektorji so v upravnem postopku subjektom izrekli 17 opozoril ZIN, 1 opozorilo ZIN v povezavi s 16. členom Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti ter izdali 1 odločbo o prepovedi dajanja proizvodov v promet po Zakonu o varstvu potrošnikov.

V prekrškovnih postopkih pa so izrekli 17 opozoril, 2 opomina in 1 plačilni nalog.

Svetlobni nizi se množično uporabljajo v gospodinjstvih v prednovoletnem času. Posledice zaradi neizpolnjevanja varnostnih zahtev so lahko zelo resne (električni udar, požar, opekline, ...), zato bo Tržni inšpektorat RS s tovrstnim nadzorom nadaljeval tudi v letu 2018.

Vzorčenje električne opreme

Vsako leto so določena finančna sredstva namenjena za vzorčenje električne opreme. Dejansko se lahko edino na tak način potrdi ali ovrže dejansko izpolnjevanje varnostnih zahtev proizvodov, ki se nahajajo na slovenskem tržišču, zanje pa je proizvajalec izdal listino o skladnosti - Izjavo EU o skladnosti. S to listino proizvajalec ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z veljavni predpisi in standardi ali tehničnimi specifikacijami, ki jih navede v njej. V času izvedbe postopka vzorčenja proizvodov so bili opravljeni nadzori v večjem številu prodajaln po vsej Sloveniji, kjer so inšpektorji na podlagi izkušenj iz preteklosti in dodatnih kriterijev odvzemali proizvode. Po predhodno sklenjeni pogodbi, so bili vzorci oddali izbranemu laboratoriju v preverjanje izpolnjevanja bistvenih zahtev glede varnosti.

Tržnim inšpektorjem so pri odločanju, katere proizvode vzorčiti, pomagale večletne izkušnje, kakor tudi naslednji kriteriji oziroma informacije o proizvodih:

- ♦ blagovne skupine, za katere se je v preteklih letih ugotovila neskladnost,
- ♦ proizvodi, ki so imeli sorazmerno nizko ceno v primerjavi z drugimi istovrstnimi proizvodi,
- ♦ proizvodi novih oziroma ne znanih blagovnih znamk,
- ♦ proizvodi, za katere ni mogoče ugotoviti porekla, ali pa je poreklo vzorca ocenjeno kot bolj rizično,
- ♦ podatki iz prijav potrošnikov, informacij iz sistemov ICSMS in RAPEX ter zaščitnih klavzul.

Za ugotavljanje skladnosti električne opreme z določili veljavnih predpisov je bilo predanih na analize 10 vzorcev in sicer: 5 gospodinjstskih aparatov in 5 vzorcev druge električne opreme.

Preizkušanje je izvedel akreditiran laboratorij SIQ. Skladno s sklenjeno pogodbo je bila njegova naloga, da preveri skladnost proizvodov po standardih v izdanih izjavah o skladnosti, oziroma v primeru navedbe napačnih standardov ali njene ne predložitve, po merodajnih standardih za predmetne proizvode, in se na osnovi ugotovitev opredeli do ugotovitev preskušanja kot:

- ♦ v okviru izvedenih preskušanj in pregledov ni bilo ugotovljenih neskladnosti,
- ♦ neskladen proizvod.

V okviru preskušanj je bilo ugotovljeno, da je 7 proizvodov neskladnih, za 3 proizvode pa neskladnosti v okviru preskušanj in pregledov niso bile ugotovljene.

Glede na ugotovljene neskladnosti so zavezanci privzeli 7 prostovoljnih ukrepov, in sicer 4 umike s trga ter 3 odprave neskladnosti. V prekrškovnem postopku je bil izrečenih 6 opominov in 1 globa.

Podatki o vseh preskušanih proizvodih in njihovi rezultati so bili vneseni v mednarodni sistem za izmenjavo informacij ICSMS.

Glede na navedeno je ugotovljen visok delež neskladnih proizvodov na trgu, katerih uporaba bi lahko povzročila nevarnost za uporabnika in okolje. Zato se bo tudi v prihodnjem letu izvajal nadzor skladnosti električne opreme z metodo vzorčenja.

Vzorčenje svetlobnih nizov

V letu 2017 so bila namenjena določena finančna sredstva za vzorčenje svetlobnih nizov, ki so se nahajali na slovenskem trgu. Edino na tak način se lahko preverja dejansko izpolnjevanje varnostnih zahtev proizvodov, ki se nahajajo na trgu, zanje pa je proizvajalec izdal listino o skladnosti - Izjavo EU o skladnosti. V času izvedbe postopka vzorčenja proizvodov so bili opravljeni nadzori v večjem številu prodajaln po vsej Sloveniji, kjer so inšpektorji na podlagi izkušenj iz preteklosti in dodatnih kriterijev odvzemali proizvode. Po predhodno sklenjeni pogodbi, so bili vzorci oddali izbranemu laboratoriju v preverjanje izpolnjevanja bistvenih zahtev glede varnosti po relevantnih standardih.

Za ugotavljanje skladnosti svetlobnih nizov z določili veljavnih predpisov je bilo predanih v analizo 6 vzorcev. Administrativno preverjanje skladnosti so izvedli inšpektorji, samo preizkušanje in pregled pa je izvedel akreditiran laboratorij SIQ. Skladno s sklenjeno pogodbo je bila njegova naloga, da preveri skladnost proizvodov po standardih v izdanih izjavah o skladnosti, oziroma v primeru navedbe napačnih standardov ali njene ne predložitve, po merodajnih standardih za predmetne proizvode, in se na osnovi ugotovitev opredeli do ugotovitev preskušanja kot:

- ♦ v okviru izvedenih preskušanj in pregledov ni bilo ugotovljenih neskladnosti,
- ♦ neskladen proizvod.

Že v postopku odvzema vzorcev je bilo ugotovljeno, da so vsi odvzeti vzorci administrativno neskladni (neustrezna Izjava EU o skladnosti, pomanjkljiva opozorila, brez oznake CE, pomanjkljivi ali neustrezni drugi podatki). Laboratorij pa je ugotovil, da trije preskušanci v okviru izvedenih preskušanj niso izpolnjevali bistvenih zahtev glede varnosti, od tega je bil en proizvod spoznan kot nevaren, zato je bil priglašen v sistem RAPEX

Inšpektorji so pri administrativnem pregledu proizvodov in dokumentacije ugotovili, da je bilo vseh šest odvzetih vzorcev administrativno neskladnih (neustrezna Izjava EU o skladnosti, pomanjkljiva opozorila, brez oznake CE, pomanjkljivi ali neustrezni drugi podatki). V okviru preskušanj (ugotavljanja skladnosti po merodajnih standardih iz Izjave

EU o skladnosti) pa je bilo ugotovljeno, da trije preskušanci v okviru izvedenih preskušanj niso izpolnjevali bistvenih zahtev glede varnosti, torej so bili neskladni.

Glede na ugotovljene neskladnosti so zavezanci privzeli 6 prostovoljnih ukrepov, in sicer 3 ureditve, 2 umika s trga ter 1 odpoklic proizvoda. V prekrškovnem postopku je bilo izrečeno 1 opozorilo, 4 opomini in 1 globa.

Podatki o vseh preskušanih proizvodih in njihovi rezultati so bili vneseni v mednarodni sistem za izmenjavo informacij ICSMS. Nevaren proizvod pa je bil priglašen tudi v sistem RAPEX.

Glede na ugotovitve se bo predvidoma tudi v prihodnjem letu izvajal nadzor skladnosti svetlobnih nizov z metodo vzorčenja v okviru razpoložljivih sredstev.

Zaključek

Na področju varnosti električne opreme so bili v letu 2017 izvedeni 4 načrtovani in koordinirani administrativni nadzori ter trije nadzori z vzorčenjem električne opreme. Koristni so bili v smislu urejanja trga ter seznanjanja zavezancev z zahtevami predpisov, ki veljajo za dajanje električne opreme na trg, omogočanje njene dostopnosti na trgu ali dajanje v uporabo. Skupno je bilo vzorčenih 16 proizvodov, od tega 10 proizvodov malih gospodinskih aparatov in druge električne opreme ter 6 svetlobnih nizov. Ugotovitve kažejo na to, da je v primerjavi z letom 2016 (vzorčenih 14 proizvodov, neskladnih 11 proizvodov) v letu 2017 (neskladnih 10 proizvodov) stanje nekoliko boljše, kar pa glede na raznolikost izbranih proizvodov in majhnega števila ne izkazuje dejanskega stanja skladnosti proizvodov na trgu.

V primerih prejetih prijav in pobud za reševanje reklamacij, so tržni inšpektorji hkrati z reševanjem reklamacij izvedli tudi administrativni nadzor pri zavezancih, ki so bili predmet postopka. Cilj inšpektorjev Tržnega inšpektorata RS je, in bo tudi v bodoče, preventivno ukrepanje ter redna prisotnost na trgu; torej želja po zagotavljanju varnih in skladnih proizvodov na trgu.

5.3.2. Elektromagnetna združljivost

Bistvene zahteve, ki jih mora izpolnjevati električna in elektronska oprema glede elektromagnetne združljivosti, so določene v Pravilniku o elektromagnetni združljivosti, ki je bil izdan na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti in povzema direktivo 2004/108/ES, katero je po 20.4.2016 nadomestila nova direktiva 2014/30/ES.

V letu 2017 so bili izvedeni administrativni nadzori po določilih Pravilnika o elektromagnetni združljivosti v sklopu izvedbe administrativnih nadzorov varnosti električne opreme, in sicer z nadzorom gospodinskih aparatov (vgradna pečica, vgradno kuhališče, samostoječi štedilnik, prenosno kuhališče, večnamenski kuhalnik, mikrovalovna pečica, kontaktni žar, aparat za peko kruha, opekač kruha), malih gospodinskih aparatov (mešalniki, kuhinjski roboti, sekljalniki, aparati za mletje mesa, sokovniki in ožemalniki, rezalniki, kavni mlinčki, mlinčki za mletje kuhinjskih odpadkov) ter z nadzorom svetlobnih nizov. Rezultati administrativnega nadzora so objavljeni skupaj s področjem varnosti električne opreme. Skupno je bilo tudi upravno in prekrškovno ukrepanje.

Vzorčenje

Pri nadzoru glede izpolnjevanja bistvenih zahtev elektromagnetne združljivosti z metodo vzorčenja je bilo vzorčenih 5 proizvodov električne in elektronske opreme iz sicer: 3 CO detektorji, 1 zajeralna žaga in 1 kontaktni žar.

Na vzorcih so bili opravljeni delni preizkusi po zahtevah harmoniziranih standardov v akreditiranem laboratoriju.

Proizvodi, preizkušeni glede bistvenih zahtev elektromagnetne združljivosti, se razvrščajo v dve skupini:

- ♦ v okviru izvedenih pregledov in preskušanj ni bilo ugotovljenih neskladnosti, in
- ♦ neskladen proizvod.

Preizkušanja odvzetih vzorcev v letu 2017 so dala naslednje rezultate:

- ♦ pri štirih vzorcih v okviru izvedenih pregledov in preskušanj ni bilo ugotovljenih neskladnosti,
- ♦ en vzorec pa je bil spoznan kot neskladen
- ♦ en vzorec pa je bil le administrativno neskladen.

Na področju elektromagnetne združljivosti oziroma ugotovitev pri vzorčenju po Zakonu o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti je bila izdana 1 odločba o prepovedi dajanja neskladnega proizvoda na trg ter izrečena 1 globa in 1 opozorilo ZP-1.

V primerjavi z letom 2015 (57 % neskladnih proizvodov), ko je bilo na tem področju vzorčenih in danih na preizkušanje 7 proizvodov (v letu 2016 je bilo izvedeno le izredno vzorčenje dveh prenosnih indukcijskih kuhališč za sodelovanje v projektu ADCO, pri njih pa neskladnosti v okviru izvedenih preskušanj niso bile ugotovljene), je ugotovljeno v letu 2017 boljše stanje (20 % neskladnih proizvodov), seveda pa je na podlagi tako majhnega števila odvzetih vzorcev težko govoriti o dejanskem stanju električne in elektronske opreme na slovenskem trgu, še posebej ne zato, ker se po letih vzorčijo različni proizvodi. Kljub ugotovljenemu stanju bi bilo dobro z vzorčenjem nadaljevati tudi v bodoče, predlaga se povečanje števila odvzetih vzorcev, saj se lahko edino s preizkušanjem ugotovi tehnična skladnost proizvodov z bistvenimi zahtevami iz predpisov.

Že v letu 2015 je bil izveden nadzor v okviru mednarodnega sodelovanja dveh ADCO skupin LVD in EMC glede izpolnjevanja bistvenih zahtev elektromagnetne združljivosti z metodo vzorčenja, pri čemer so bili odvzeti trije vzorci LED reflektorjev. Projekt še ni zaključen. Na vzorcih so bili opravljeni delni preizkusi po zahtevah harmoniziranih standardov glede sevanih motenj v akreditiranem laboratoriju. V okviru izvedenih preskušanj sta bila dva proizvoda spoznana kot neskladna.

Prav tako je bil že v letu 2016 izveden izredni nadzor v okviru mednarodnega sodelovanja EMC ADCO glede izpolnjevanja bistvenih zahtev elektromagnetne združljivosti z metodo vzorčenja, pri čemer sta bila odvzeta vzorca dveh prenosnih indukcijskih kuhalnikov. Projekt še ni zaključen. Na vzorcih so bili opravljeni delni preizkusi po zahtevah harmoniziranih standardov glede sevanih motenj v akreditiranem laboratoriju. V okviru izvedenih preskušanj ni bilo ugotovljenih neskladnosti.

Zaključek

Na področju elektromagnetne združljivosti so bili izvedeni 3 planirani in koordinirani administrativni nadzori v sklopu električne varnosti ter vzorčenje električne in elektronske opreme. Nadzori so bili uspešni in koristni v smislu ureditve trga ter seznanjanja

zavezancev z zahtevami predpisov, ki veljajo za dajanje električne opreme na trg, omogočanje dostopnosti na trgu ali dajanja v uporabo.

V večini primerov prejetih prijav in pobud za reševanje reklamacij, so tržni inšpektorji hkrati z reševanjem reklamacij izvedli tudi administrativni nadzor pri zavezancih, ki so bili predmet postopka. Cilj inšpektorjev Tržnega inšpektorata RS je izvajanje nadzorov za zagotavljanje urejenosti trga.

5.3.3. Stroji

Tržni inšpektorat RS je v letu 2017 na trgu izvajal nadzor skladnosti strojev, kot to predvidevajo določila Zakona o tehničnih zahtevah in o ugotavljanju skladnosti, ter na njegovi osnovi sprejet Pravilnik o varnosti strojev. Nadzor skladnosti strojev je potekal na administrativni ravni s pregledom označevanja strojev in prilaganjem predpisanih listin in z metodo vzorčenja strojev, kjer je bila skladnost ugotavljana na podlagi določil harmoniziranih standardov v testnem laboratoriju.

V letu 2017 je tako Tržni inšpektorat RS opravil nadzore skladnosti na administrativnem področju za kotle za gretje vode z nazivno močjo do 500kW in njihovih emisij snovi v zrak. Nadzor skladnosti z metodo vzorčenja pa je bil opravljen za zajeralne žage.

Kotli za gretje vode z nazivno močjo do 500kW in njihove emisije snovi v zrak

Tržni inšpektorat RS je v februarju in marcu 2017 opravil nadzor skladnosti kotlov za gretje vode z nazivno močjo do 500kW in njihovih emisij snovi v zrak (v nadaljevanju kotli za gretje vode) na slovenskem trgu. Nadzor je potekal koordinirano na podlagi pripravljenega vodila za nadzor, zajemal pa je prodajalce, distributerje, uvoznike in pooblaščen zastopnike predmetnih kotlov za gretje vode..

Pravno podlago za izvedbo nadzora skladnosti kotlov za gretje vode so v času nadzora omogočali naslednji predpisi: : Zakon o tehničnih zahtevah in o ugotavljanju skladnosti ter na njegovi osnovi sprejeti Pravilnik o varnosti strojev, Pravilnik o elektromagnetni združljivosti in seznama harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvarja domeno o skladnosti z zahtevami Pravilnika o varnosti strojev in Pravilnika o elektromagnetni združljivosti, Zakon o varstvu okolja, ter na njegovi osnovi sprejeta Uredba o emisiji snovi v zrak iz malih in srednji kurilnih naprav, ter Zakon o varstvu potrošnikov.

Predmet nadzora, ki je tokrat zajel prvič tudi kotle za gretje vode, ki so oskrbovani z ročnim dodajanjem trdnih goriv vseh vrst, so bili vsi kotli za gretje vode, ki so se v času nadzora tržili na slovenskem trgu. Kotli za gretje vode so kotli, ki so namenjeni za ogrevanje prostorov s pomočjo centralne kurjave, prenosnik toplote pa je voda in so oskrbovani z ročnim ali avtomatskim dodajanjem trdnih goriv (polena premog lesni sekanci, peleti ipd).

Tržni inšpektorji so v postopku nadzora skladnosti kotlov za gretje vode tako pri trgovcih na drobno preverjali navodila za uporabo, ES Izjave o skladnosti na podlagi pravilnika o varnosti strojev (direktive o strojih), napisne ploščice in oznake na kotlih za gretje vode, prisotnost oznake skladnosti CE, informacije o vrednosti emisij snovi v zrak, ter garancijske liste.

Pri svojem delu so tržni inšpektorji uporabljali v naprej pripravljene kontrolne liste. V primeru ugotovljenih neskladnosti so se nadzori nadaljevali pri proizvajalcih, distributerjih ali uvoznikih in pooblaščenih zastopnikih, kjer so inšpektorji preverjali tudi tehnično dokumentacijo v skladu s točko A Priloge 7 Pravilnika o varnosti strojev.

V nadzoru je bilo pregledano skupno 55 gospodarskih subjektov. Tako so tržni inšpektorji skupno pregledali 75 različnih tipov kotlov za gretje vode. Glede na ugotovljene pomanjkljivosti pri osnovnih pregledih, so tržni inšpektorji za nadaljevalne nadzore pri proizvajalcih, distributerjih, uvoznikih in pooblaščenih zastopnikih odstopili 12 tipov kotlov za gretje vode.

Na podlagi opravljenih nadzorov so inšpektorji pri 42 pregledih ugotavljali, da zavezanci tržijo nepopolno označene kotle za gretje (v 15 primerih), prav tako ne prilagajo potrošnikom spremno dokumentacijo, ali pa je ta nepopolna (v 27 primerih so bila nepopolna navodila za uporabo, nepopolne ES Izjave o skladnosti, v 22 primerih ni bilo pravilno ali pa je manjkalo navajanje emisij dimnih plinov, v 10 primerih garancijski listi, niso vsebovali vseh zahtevanih informacij, predpisanih v 16. členu Zakona o varstvu potrošnikov).

Tržni inšpektorji so tako skupno pri svojih nadzorih zaradi ugotovljenih neskladnosti kotlov za gretje vode izrekli 1 upravno odločbo, 42 opozoril ZIN ter v prekrškovnem delu 4 prekrškovne odločbe, 1 plačilni nalog, 4 opomine in 12 opozoril ZP-1.

Nadzor kotlov za gretje vode je pokazal, da je na trgu še vedno večje število neskladnih kotlov za gretje vode, kar je v večini primerov pogojeno z neprimernim poznavanjem zakonodaje proizvajalcev in vseh ostalih subjektov, ki sodelujejo v dobavni verigi do potrošnika. Tržni inšpektorat RS bo tovrstne nadzore zato v prihodnosti še ponovil.

Kolesa z električnim pomožnim pogonom in električni skuterji

Motorna in tudi električna kolesa se uvrščajo med motorna vozila, katerih zahteve določa Pravilnik o homologaciji dvo- in trikolesnih motornih vozil ter njihovih sistemov, sestavnih delov in samostojnih tehničnih enot. Omenjeni pravilnik v 2. členu določa, da zahteve pravilnika ne veljajo za kolesa s pedali, opremljena s pomožnim električnim motorjem z največjo trajno nazivno močjo 0,25 kW, katerega moč se progresivno zmanjšuje in končno prekine, ko vozilo doseže hitrost 25 km/h ali prej, če voznik preneha poganjati pedala. Zaradi navedenega se kolesa z električnim pomožnim pogonom (v nadaljevanju: EPAC (electrical power assisted cycles)) prištevajo med stroje, ki morajo izpolnjevati bistvene zahteve iz Pravilnika o varnosti strojev. Zahteve za EPAC kolesa ureja tudi evropski standard EN 15194:2009+A1:2011 (Cycles - Electrical power assisted cycles - EPAC Bicycles, ki ga je Slovenski inštitut za standardizacijo sprejel leta 2012 kot SIST EN 15194:2009+A1:2012.

Prav tako se tudi električni skuterji in skiroji, ki nimajo pridobljene homologacije in niso namenjeni za uporabo na javnih cestah, prištevajo med stroje in morajo izpolnjevati bistvene zahteve Priloge 1 Pravilnika o varnosti strojev.

Po točki 1.7.3 Priloge 1 Pravilnika o varnosti strojev mora biti vsak stroj in zato tudi električni skuter in EPAC kolo vidno, čitljivo in neizbrisljivo označen vsaj z oznako stroja, CE oznako, tipom, serijsko številko, če obstoja in letom izdelave, to je leto končanja proizvodnega procesa.

Prav tako morajo biti zapisane tudi informacije, ki so pomembne za EPAC kolesa predvsem z vidika varne uporabe. Po standardu SIST EN 15194 mora biti na vsakem EPAC kolesu navedena največja hitrost, pri kateri se prekine električni pogon, največjo trajna nazivna moč ter da gre za EPAC kolo.

K električnim skuterjem in EPAC kolesom morajo biti priložena navodila za uporabo. Navodila za EPAC kolesa morajo biti poleg klasičnih navodil za uporabo običajnega kolesa navedene še specifične zahteve pri uporabi EPAC v zvezi z konceptom in opisom

električnega pogona, priporočilo za pranje EPAC koles, kontrola pomembnih delov in nasveti, specifična EPAC priporočila za uporabo, specifična EPAC opozorila in priporočila za polnjenje baterije in tudi uporaba ustreznega polnilca.

V mesecu septembru in oktobru 2017 so tržni inšpektorji opravili nadzor pri prodajalcih in distributerjih električnih skuterjev in EPAC koles. Skupno je bilo opravljenih 57 pregledov, kjer se je pregledalo 86 EPAC koles in 6 električnih skuterjev.

V 88 primerih so bila navodila za uporabo pomanjkljiva, v enem primeru ni bilo slovenskih navodil, nepopolno je bilo označenih 30 vozil, v 45 primerih je bila nepopolna Izjava o skladnosti, v 18 primerih ni bilo priložena Izjava o skladnosti. V enem primeru ni bil priložen garancijski list, v 17 primerih pa je bil garancijski list nepopoln. Na podlagi gornjih ugotovitev je bilo pravnim subjektom izrečenih 29 opozoril ZIN ter 19 opozoril ZP-1. Poleg tega so bili izdani še 4 opomini.

Zaradi ekološke osveščenosti potrošnikov se pričakuje, da se bo ponudba električnih skuterjev in EPAC koles v prihodnje še povečevala, zato bo tudi v prihodnjih letih načrtoval nadzor teh proizvodov.

Vzorčenje strojev

Analize in preizkušanje strojev so bile v letu 2017 izvedene za zajeralne žage.

Analize so bile opravljene z namenom ugotavljanja varnosti in skladnosti strojev na podlagi določil Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti. Analize za zajeralne žage je opravil Slovenski institut za kakovost in meroslovje SIQ iz Ljubljane. Po končanih analizah je preizkuševalni laboratorij izdal poročila ter opravil oceno skladnosti strojev.

Skupno je bilo tako poslano na analize 5 strojev - zajeralnih žag.

Glede na ugotovljena odstopanja od zahtev, ki jih vsebujejo predpisi in standardi, ki so bili uporabljeni kot osnova za ugotavljanje skladnosti vzorčenih strojev so bili stroji uvrščeni v naslednji skupini:

- v okviru izvedenih pregledov in preskušanj ni bilo ugotovljenih neskladnosti in
- neskladen proizvod

Rezultati opravljenih analiz so pokazali, da je bilo od skupno 5 zajeralnih žag pri 1 zajeralni žagi ugotovljeno, da v okviru izvedenih pregledov in preskušanj ni bilo ugotovljenih neskladnosti. Pri 4 zajeralnih žagah pa so bile ugotovljene pomanjkljivosti, kar jih je uvrstilo med neskladne proizvode. Vse ugotovljene neskladnosti so bile administrativne, ki pa so jih zavezanci v nadaljevanju postopkov prostovoljno odpravili. Na podlagi ugotovljenih nepravilnosti so inšpektorji izrekli 1 opozorilo ZIN, 2 opomina in 2 opozorila ZP-1.

Analize strojev - zajeralnih žag v letu 2017 so pokazale, da je še vedno relativno veliko zajeralnih žag na trgu, ki so neskladni predvsem na administrativnem področju, kar pomeni, da njihova neskladnost lahko vpliva na varnost uporabnika.

Vsi postopki so bili vodeni v skladu z veljavnimi predpisi, kar pomeni, da so v primerih neskladnosti inšpektorji na podlagi Uredbe (ES) 765/2008 Evropskega Parlamenta in Sveta obveščali tudi proizvajalce zajeralnih žag, ki so se primerno odzvali ter sodelovali pri odpravljanju ugotovljenih nepravilnosti. Slovenski distributerji so prostovoljno umaknili vse neskladne zajeralne žage s trga, do odprave ugotovljenih neskladnosti tako, da

uporaba ostrejših ukrepov ni bila potrebna. Vsi podatki o vzorčenih zajeralnih žagah so vneseni tudi v mednarodni sistem ICSMS.

Zaključek

Tržni inšpektorat RS je na področju strojev opravil 2 načrtovana nadzora strojev ter izdal 72 opozoril ZIN, 1 plačilni nalog, 4 prekrškovne odločbe, 11 opominov in 33 opozoril ZP-1.

Opravljen je bil tudi načrtovan nadzor skladnosti 5 zajeralnih žag – strojev na podlagi analiz, katere je izvedel akreditiran laboratorij za področje strojev. Pridobljeni rezultati so pokazali, da so na našem trgu še vedno tudi neskladni proizvodi, katerih neskladnosti lahko vplivajo na varnost uporabnikov.

Nadzore strojev opravljajo tržni inšpektorji, ki so usposobljeni za tehnični nadzor na trgu. Pred vsakim nadzorom se organizira tudi izpopolnjevanje, ki ga vodi nosilec področja strojev na sedežu inšpektorata in ki je hkrati tudi koordinator takšnih skupnih nadzorov. Cilj Tržnega inšpektorata RS je, da so na trgu skladni stroji, za kar si tržni inšpektorji s svojim delom nenehno prizadevajo.

5.3.4. Osebna varovalna oprema

Tržni inšpektorat Republike Slovenije je v letu 2017 na trgu izvajal inšpekcijski nadzor skladnosti osebne varovalne opreme z administrativno obliko in z metodo tehničnih preizkusov. Z inšpekcijskim nadzorom je pričel pri zadnjem distributerju v dobavni verigi z nadaljevanjem pri prvem distributerju oziroma dobavitelju v Republiko Slovenije. Predmet nadzora so bili proizvodi osebne varovalne opreme uvrščene v posamezne certifikacijske kot je kategorija: I - preprosta, kategorija II - navadna in kategorija III - zahtevna in je kot takšna namenjenim potrošnikom za varovanje pred posameznimi tveganji pri športnih aktivnostih, domačih opravilih in poklicnih dejavnostih.

Pravna podlaga izvajanja inšpekcijskega nadzorstva je Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, kateri ureja pogoje dajanja proizvodov na trg, tehnične zahteve za proizvode, postopke ugotavljanja skladnosti ter njihove dostopnosti na trgu Republike Slovenije. Pogoje, pod katerimi se lahko daje osebna varovalna oprema v promet in uporabo, določa Pravilnik o osebni varovalni opremi, s katerim je v pravni red Republike Slovenije, vključno z njenimi spremembami prenešena Direktiva Sveta 89/686/EGS z dne 21. 12. 1989 o osebni varovalni opremi. Proizvodi osebne varovalne opreme morajo, skladno z določili Pravilnika o osebni varovalni opremi, pred dajanjem na trg, izpolnjevati predpisane zahteve skladnosti, kot je usklajenost z ustreznimi osnovnimi varnostnimi in zdravstvenimi zahtevami, z zagotovljeno tehnično dokumentacijo, oznako CE, identifikacijskimi oznakami na proizvodu in tudi na embalaži ter z navodilom za uporabo v slovenskem jeziku.

Osebna varovalna oprema za zaščito glave

Administrativno obliko inšpekcijskega nadzora osebne varovalne opreme so tržni inšpektorji izvajali v marcu in aprilu s kontrolo izpolnjevanja zahtev skladnosti varovalnih in zaščitnih čelad ter gasilskih čelad.

Izvajanje nadzora je potekalo po določilih Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, Pravilnika o osebni varovalni opremi in Seznama harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o osebni varovalni opremi opreme izdelane po standardih: SIST EN 397:2012+A1:2012 Industrijske zaščitne čelade, SIST EN 812:2012 Lahke industrijske čelade

za varovanje pred udarci, SIST EN 14052:2012+A1:2012 Industrijske zaščitne čelade z visoko stopnjo zaščite in SIST EN 443:2008 Gasilske čelade za gašenje v stavbah in drugih zgradbah.

Tržni inšpektorji so pri nadzoru posameznega tipa čelade pri zadnjem distributerju preverjali izpolnjevanje zahtev določenih v 7. členu Pravilnika o osebni varovalni opremi, kot je označevanje z oznako CE, identifikacijskih ali prepoznavnih oznak, ki so neposredno ali posredno povezane z varnostjo in zdravjem, vsebino navodila za uporabo v slovenskem jeziku v povezavi z zahtevami standarda za tip čelade. V nadaljevanju se je pri prvem distributerju oziroma dobavitelju še dodatno preverilo ES izjavo o skladnosti in po potrebi tudi ES certifikat o pregledu tipa.

Tržni inšpektorji so opravili 57 inšpekcijskih nadzorov ter pregledali 68 varovalnih zaščitnih čelad in 5 gasilskih čelad. V inšpekcijskih postopkih so bile ugotovljene neskladnosti in s tem kršitve določil 7. člena Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, v povezavi s 7. členom Pravilnika o osebni varovalni opremi, zato so tržni inšpektorji zoper kršitelje ukrepali in izdali: 29 opozoril ZIN v povezavi s 16. členom Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, 9 opominov in 19 opozoril ZP-1.

Osebna varovalna oprema za zaščito sklepov, hrbta in rok motoristov

Tržni inšpektorji so v maju, juniju in juliju izvajali administrativni nadzor osebne varovalne opreme, ki jo uporabljajo motoristi za zaščito sklepov, hrbta in rok.

Nadzor osebne varovalne opreme za motoriste se je izvajal najprej pri zadnjem distributerju v dobavni verigi in v nadaljevanju pri proizvajalcu, uvozniku, distributerju oziroma dobavitelju v Republiki Slovenijo s kontrolo izpolnjevanja zahtev skladnosti določil Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, Pravilnika o osebni varovalni opremi ter Seznama harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o osebni varovalni opremi.

Pri inšpekcijskem nadzoru so tržni inšpektorji preverjali izpolnjevanje zahtev skladnosti opreme II certifikacijske kategorije, izdelane po standardih: SIST EN 1621-1:2013 Varovalne obleke za zaščito motoristov pred mehanskimi vplivi - 1. del: Ščitniki sklepov za motoriste - Zahteve in preskusne metode, SIST EN 1621-2:2014 Varovalne obleke za motoriste pred mehanskimi vplivi - 2. del: Ščitniki hrbta za motoriste - Zahteve in preskusne metode in SIST EN 13594:2015 Varovalne rokavice za poklicne voznike motornih koles - zahteve in preskusne metode.

Preverjalo se je ali so na proizvodu zagotovljene predpisane oznake, kot je oznaka CE, sklic na številko serije posameznega standarda, blagovno znamko proizvajalca ali pooblaščenega zastopnika v evropski skupnosti, identifikacijo tipa proizvoda, komercialno ime ali kodo, označevanje namembnosti ščitnika, trajnost in vidljivost označevanja, piktograme, vsebino navodila za uporabo v slovenskem jeziku, glede na določila 7. člena Pravilnika o osebni varovalni opremi..

Opravljenih je bilo 41 inšpekcijskih nadzorov in pregledanih 71 proizvodov ter ugotovljenih 64 % administrativnih neskladnosti pri zagotavljanju navodil za uporabo v slovenskem jeziku (največ pri ščitnikih in rokavicah) ter 21 % neskladnost pri nepopolnem označevanju ščitnikov hrbta in oblačil. Na podlagi ugotovljenih neskladnosti in s tem kršitev določil 7. člena Zakona o tehničnih zahtevah za ugotavljanje skladnosti v povezavi 7. členom Pravilnika o osebni varovalni opremi so tržni inšpektorji so zoper kršitelje ukrepali in izdali 35 opozoril ZIN, 12 opominov, 27 opozoril ZP-1 in 1 plačilni nalog.

Osebna varovalna oprema za zagotavljanje boljše vidljivosti

Tržni inšpektorji so v mesecu novembru in decembru izvajali administrativno obliko inšpekcijskega nadzora skladnosti osebne varovalne opreme za zagotavljanje boljše vidljivosti, kot so oblačila in opozorilni vidni pripomočki za nepoklicno uporabo.

Z nadzorom so pričeli najprej pri zadnjem distributerju v dobavni verigi in nadaljevali pri proizvajalcu, uvozniku oziroma distributerju v Republiko Slovenijo, s kontrolo izpolnjevanja zahtev skladnosti po določenih Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, Pravilnika o osebni varovalni opremi in Seznamu harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o osebni varovalni opremi.

Preverjala se je oprema izdelana po standardih SIST EN ISO 20471:2013 Dobro vidna obleka - Preskusne metode in zahteve (ISO 20471:2013), SIST EN ISO 20471:2013/A1:2017 Dobro vidna obleka - Preskusne metode in zahteve - Dopolnilo A1 (ISO 20471:2013/Amd 1:2016), SIST EN ISO 13688:2013 Varovalna obleka - Splošne zahteve (ISO 13688:2013), SIST EN 1150:1999 (EN 1150:1999), Varovalna obleka - Vidna obleka za nepoklicno uporabo - Preskusne metode in zahteve in SIST EN 13356:2001 (EN 13356:2001), Opozorilni vidni pripomočki za nepoklicno uporabo - Preskusne metode in zahteve.

Z inšpekcijskim nadzorom se je pri tipu kontrolirane opreme preverilo izpolnjevanje zahtev skladnosti 7. člena Pravilnika o osebni varovalni opremi v povezavi s točko 1.4. (navodilo za uporabo) in 2.12 Priloge II (identifikacijske oznake), oznako CE ter identifikacijskih oznak glede na posamezno točko standarda.

Skupno je bilo opravljenih 73 inšpekcijski nadzorov in pregledali 97 proizvodov, ter pri tem ugotovili 20,6 % neskladnost pri zagotavljanju informacij v navodilu za uporabo v slovenskem jeziku in 0,2 % neskladnost pri označevanju pripomočkov za nepoklicno uporabo.

Na podlagi ugotovljenih neskladnosti in s tem kršitev določil 7. člena Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti v povezavi s 7. členom Pravilnika o osebni varovalni opremi so tržni inšpektorji zoper kršitelje ukrepali in izrekli: 26 opozoril ZIN, 2 upravni odločbi po Zakonu o varstvu potrošnikov, 2 opomina in 22 opozoril ZP-1.

Vzorčenje osebne varovalne opreme za zaščito rok

Tržni inšpektorat Republike Slovenije je v letu 2017 izvajal inšpekcijski nadzor izpolnjevanja skladnosti osebne varovalne opreme z metodo preizkušanj varovalnih rokavic za zaščito pred mehanskimi nevarnostmi za katere mora gospodarski subjekt v dobavni verigi pred dajanjem na trg izpolniti zahteve določil Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti in Pravilnika o osebni varovalni opremi.

Predmet nadzora so bili proizvodi varovalnih rokavic izdelanih po standardu SIST EN 388:2003 (EN 388:2003) Varovalne rokavice za zaščito pred mehanskimi nevarnostmi v povezavi z SIST EN 420:2003+A1:2010 (EN 420:2003+A1:2009) Varovalne rokavice – Splošne zahteve in preskusne metode.

V postopku je bilo v prodajalnah na drobno po metodi na preskok odvzetih 8 parov varovalnih rokavic, kateri so bili skupaj z listinami oddani v preizkušanje akreditiranemu laboratoriju za preverjanje izpolnjevanja skladnosti osebne varovalne opreme z zahtevami Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, Pravilnika o osebni varovalni opremi ter standarda SIST EN 388:2003 v povezavi z SIST EN 420:2003+A1:2010. Laboratorij je preizkuse izvajal po posameznih točkah standarda SIST EN 388:2003, v

točkah: 6.1 odpornost na abrazijo, 6.2 odpornost na rezanje z nožem, 6.3 odpornost na trganje, 6.4 odpornost na prebadanje, 7 označevanje in 8 navodilo za uporabo, v povezavi z SIST EN 420.2003+A1:2010, v točkah: 4.3.2. vrednost pH, 5.1.2 velikosti in meritve rokavic, 5.3.1 in 5.3.2 propustnost in absorpcija vodnih hlapov, 7.2 označevanje, 7.2.2 označevanje embalaže, 7.3 informacija proizvajalca.

Iz rezultatov preizkušanj izhaja 5 tehnično neskladnih proizvodov v delu posameznih točk standarda SIST EN 388, kar skupaj predstavlja 62 % neskladnost varovalnih rokavic po SIST EN 388: s točko 6.1 odpornost na abrazijo 2x; s točko 6.2. odpornost na rezanje z nožem 2x; s točko 6.3. odpornost na trganje in s točko 6.4: odpornost na prebadanje 2x. Neskladnost predstavljajo proizvodi prekla Kitajska 1x, Pakistan 1x, Nemčija 2x in neznano poreklo 1x. Poreklo proizvodov, pri katerih z analizami ni bilo ugotovljenih neskladnosti, predstavlja uvoz iz Kitajske 1x, Nizozemske 1x in Pakistana 1x.

Na podlagi ugotovljenih neskladnosti določb 7. člena Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti v povezavi s 7. členom Pravilnika o osebni varovalni opremi so tržni inšpektorji zoper kršitelje ukrepali in izrekli 4 opomine in 1 prekrškovno odločbo.

V postopku so prvi distributerji po seznanitvi z neskladnostmi pristopili k izvedbi prostovoljnih ukrepov in posamezne neskladne varovalne rokavice umaknili iz prodaje.

Ugotovitve vzorčenj so bile vnesene tudi v aplikacijo mednarodne izmenjave informacij nadzornih organov EU ICSMS (Information and Communication System on Market Surveillance).

Podatki o neskladni osebni varovalni opremi so objavljeni na spletni strani TIRS v rubriki nevarnih proizvodov.

Zaključek

Tržni inšpektorji ob inšpekcijskem nadzoru preverjajo ali je gospodarski subjekt, glede na svojo vlogo v dobavni verigi izdelal oziroma zagotovil predpisane postopke ugotavljanja skladnosti, določene v Zakonu o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, Pravilniku o osebni varovalni opremi v povezavi z vsebino posameznega harmoniziranega standarda po katerem je proizvod izdelan.

Na področju nadzora skladnosti osebne varovalne opreme so tržni inšpektorji v letu 2017 skupno izvedli 179 inšpekcijskih nadzorov in izvedli kontrolo 249 primerov varovalne opreme in za 125 proizvodov ugotovili administrativne neskladnosti pri zagotavljanju informacij za potrošnike.

Pri izvedbi tehničnih preizkusov je bila ugotovljena tehnična neskladnost varovalnih rokavic za zaščito pred mehanskimi nevarnostmi z neizpolnjevanjem zahtev skladnosti, kjer so vrednosti odpornosti na prebadanje, abrazijo in trganje pokazali nižje vrednosti, kot so bile podane oznake na rokavicah.

Tržni inšpektorji so po ugotovljenih administrativnih in tehničnih neskladnosti za osebno varovalno opremo skupno izdali 2 upravni odločbi, 90 opozoril ZIN, 72 opozoril ZP-1, 23 opominov in 1 prekrškovno odločbo.

Prostovoljnih umikov proizvodov in vrnitev le-teh proizvajalcu je bilo izvedenih v 4 primerih z administrativno neskladnostjo in 5 umikov proizvodov iz prometa zaradi tehničnih neskladnosti.

Tržni inšpektorat RS ocenjuje, da višja prodajna cena izdelka ne predstavlja večje skladnosti proizvoda z veljavnimi predpisi.

Iz opravljene analize inšpekcijskih nadzorov izhaja prisotnost proizvodov osebne varovalne opreme za katere je bila ugotovljena administrativna neskladnost s pomanjkljivimi ali odsotnimi oziroma nepopolnimi informacijami za uporabnika v obliki navodil za uporabo v slovenskem jeziku. Na podlagi ugotovljenih neskladnosti so zavezanci, v postopku nadzora pristopili k takojšnji izvedbi odprave neskladnosti oziroma k prostovoljnemu umiku proizvoda s trga.

5.3.5. Radijska oprema

Zahteve za radijsko opremo so opredeljene v Pravilniku o radijski opremi, ki prenaša v slovenski pravni red direktivo RED 2014/53/EU. Pravilnik je sprejet na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti.

Tržni inšpektorat RS je v novembru in decembru 2017 izvedel administrativni nadzor radijske opreme. Opravljen je bil nadzor izpolnjevanja bistvenih zahtev za radijsko opremo, ustreznosti označevanja proizvodov in ustreznost priloženih listin. Predmet nadzora je bila radijska oprema za široko potrošnjo, ki je dosegljiva potrošnikom v splošnih in specializiranih prodajalnah.

Nadzor je bil opravljen na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, Pravilnika o radijski opremi, Pravilnika o radijski opremi in telekomunikacijski terminalski opremi, Zakona o varstvu okolja, Uredbe o odpadni električni in elektronski opremi, Zakona o varstvu potrošnikov in Pravilnika o blagu, za katero se izda garancija za brezhibno delovanje.

Administrativni nadzor je zajemal:

- oznake na proizvodih, embalaži in v priloženi dokumentaciji,
- EU izjava o skladnosti,
- navodila za uporabo,
- garancijski list, servis.

Opravljenih je bilo 76 (v letu 2016 38) inšpekcijskih nadzorov, kar predstavlja 100,0 % povečanje. Pregledanih je bilo 136 (v letu 2016 72) proizvodov oziroma 88,9 % več. Od tega je bilo 85 proizvodov nadziranih pri zadnjem distributerju, 18 pri prvem distributerju in 10 pri uvozniku. Pri tem za 25 proizvodov ni bila navedena skladnost z direktivo, 6 proizvodov je bilo nepravilno označenih, pri 6 proizvodih so bile oznake pomanjkljive. Ugotovljenih je bilo 9 neustreznih oznak na embalaži, nepravilnosti v zvezi z izjavo o skladnosti pa so bile ugotovljene pri 66 proizvodih. Navodila za uporabo so bila neustrezna v 15 primerih, 14 proizvodov pa je imelo neustrezno garancijsko izjavo.

Od pregledanih proizvodov je 61 oziroma 44,6 % izkazovalo skladnosti po novi, junija 2016 uveljavljeni direktivi št. 2014/53/EU, 53 oziroma 39,6 % izjav EU o skladnosti se je nanašalo na staro direktivo št. 1999/5/ES, kar je dopustno za proizvode, ki so bili dani na trg do 12. junija 2017. Za 22 proizvodov ali 16,1 % ni bila razvidna skladnost z nobeno od obeh direktiv.

Na podlagi ugotovljenih nepravilnosti so bile izdane 3 upravne odločbe in 1 opomin. Izdanih je bilo 29 opozoril ZP-1 in 45 opozoril ZIN.

Namen administrativnega nadzora je bil preveriti, ali je na trgu Slovenije prisotna neskladna radijska oprema in preveriti odziv proizvajalcev na zahteve nove direktive o

radijski opremi 2014/53/EU. Iz razmer na trgu je mogoče sklepati, da se je veliko proizvajalcev zanašalo na prehodni rok in so proizvode po novi direktivi dali na trg šele po koncu prehodnega obdobja, v katerem je mogoče dajati na trg tudi še proizvode, ki so skladni s staro direktivo 1999/5/ES.

Na področju radijske opreme Tržni inšpektorat prejema številne zahteve potrošnikov za pomoč pri reševanju reklamacij. Večina pritožb potrošnikov se nanaša na zavrnitev brezplačnega popravila iz naslova garancije in zavrnitve uveljavljanja pravic iz naslova stvarne napake. Pooblaščenimi servisi in prodajalci najpogosteje zavračajo uveljavljanje pravic potrošnikov zaradi okvar aparatov, ki so posledica vdora tekočin v aparat in mehanskih poškodb aparata. Tržni inšpektor ima v takih primerih malo možnosti za ukrepanje, razen kadar potrošnik uspe dokazati napačno stališče servisa, kar pa je redko.

V letu 2017 Tržni inšpektorat RS ni prejel nobene prijave v zvezi z radijsko opremo na trgu, ki bi pri uporabi povzročala radijske motnje.

Pri nadzoru je bilo ugotovljeno, da na trg prihaja veliko proizvodov namenjenih široki potrošnji, za katere veljajo zahteve Pravilnika o radijski opremi, ki jo uvažajo subjekti, ki niso specializirani uvozniki radijske opreme. Ti ne poznajo zahtev glede skladnosti radijske opreme, zato je smiselno nadzor radijske opreme ponavljati tudi v prihodnje.

5.3.6. Plinske naprave

Bistvene zahteve, ki jih morajo izpolnjevati plinske naprave, so določene v Pravilniku o plinskih napravah, ki je bil izdan na podlagi Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti in povzema direktivo 90/396/EGS.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2017 izvedel administrativne nadzore po določilih Pravilnika o plinskih napravah pri plinskih žarih, ki so namenjeni zunanji uporabi na prostem. Za nadzor teh žarov se je pripravilo kontrolne liste na podlagi zahtev iz Priloge I pravilnika in pripadajočega standarda.

V okviru nadzora so tržni inšpektorji preverjali označevanje proizvodov z oznako skladnosti CE ter ustreznost oznake skladnosti CE, zagotavljanje predpisanih podatkov na napisni tablici, ustreznost opozoril na embalaži in proizvodu, navodila za uporabo in vzdrževanje ter vsebino garancijskega lista.

Tržni inšpektorji so pri 42 prodajalcih in treh prvih distributerjih pregledali 63 plinskih žarov namenjenih za zunanjo uporabo. Zaradi ugotovljenih nepravilnosti je bilo izdanih 13 opozoril po 33. členu zakona o inšpekcijskem nadzoru ter 12 opozoril po Zakonu o prekrških. Zaradi kršitev je bil izdan en opomin ter dva plačilna naloga po Zakonu o prekrških.

Pri 8 plinskih žarih so bila slovenska navodila pomanjkljiva, pri treh žarih so bila opozorila na embalaži nepopolna, nepopolna opozorila na napravi so bila tudi pri treh žarih, en žar pa ni imel slovenskih opozoril na embalaži. V enem primeru žar ni imel navedene na napisni tablice kategorije plinske naprave ter poleg CE oznake ni bila številka organa za ugotavljanje skladnosti, ki je vključen v kontrolo proizvodnje. V osmih primerih pa so bili garancijski listi priloženi k plinskim žarom nepopolni, ker niso imeli vseh zakonsko predpisanih elementov.

Tržni inšpektorat RS bo tudi v letu 2018 izvajal nadzor plinskih naprav ter jih tudi vzorčil, saj rezultati večletnih testiranj naprav kažejo, da plinske naprave, ki niso izdelane v Evropski uniji, pogosteje ne dosegajo tehničnih mej glede moči in produktov izgorovanja.

Vzorčenje plinskih naprav

Leta 2017 je Tržni inšpektorat RS za namen ugotavljanja dejanske skladnosti plinskih naprav vzorčil 2 plinska žara. Pri enem plinskem žaru, ki je imel priložen plinski regulator tlaka, je akreditiran laboratorij ugotovil, da spoj regulatorja na visokotlačni strani ni ustrezen za povezavo na slovenski tip jeklenke, ker ima regulator vijačni spoj za povezavo na nemški tip jeklenke, zato se tega žara ni preskušalo, ker se ga ne sme tržiti na slovenskem trgu.

Ugotovitve preizkušanj drugega vzorčenega plinskega žara v akreditiranem laboratoriju, kjer se je preverjala in ugotavljala skladnost s harmoniziranimi standardi, so pokazale, da žar ne dosega nazivna toplotna moč navedene na napisni tablici žara v tolerančnem območju, ki jo predvideva standard SIST EN 498:2012.

Prav tako na napravi in embalaži niso bili navedeni vsi zahtevani napisi, pomanjkljiva so bila tudi navodila za uporabo, namenjena uporabnikom. Distributer, ki je dal plinski žar na slovenski trg, je takoj reagiral tako, da je prostovoljno umaknil te tipe žarov s trga.

5.3.7. Gradbeni proizvodi

Tržni inšpektorat RS je izvedel načrtovane in nenačrtovane nadzore administrativne skladnosti gradbenih proizvodov. Pravna podlaga za izvedbo inšpekcijskih nadzorov gradbenih proizvodov sta Zakon o gradbenih proizvodih in Uredba (EU) št. 305/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. 3. 2011 o določitvi usklajenih pogojev za trženje gradbenih proizvodov in razveljavitvi Direktive sveta 89/106/EGS.

Tržni inšpektorji so v upravnem postopku opravili 140 inšpekcijskih pregledov na podlagi določil Zakona o gradbenih proizvodih in Uredbe (EU) št. 305/2011, od katerih je bilo 35 načrtovanih nadzorov, 21 izrednih koordiniranih in 84 nenačrtovanih nadzorov. Na podlagi ugotovitev inšpekcijskih nadzorov je bilo v upravnem postopku izrečenih ali izdanih 36 opozoril ZIN in 2 upravni odločbi, v prekrškovnih postopkih pa 41 opozoril ZP-1 in 6 opominov.

Nenačrtovane nadzore so tržni inšpektorji kot reakcijo na stanje na trgu (informacije s strani carinskih organov, reklamacije, prijave in lastne zaznave inšpektorjev) izvajali tekom celega leta, pri čemer so bili zaradi požara stolpnice v Londonu kot reakcija na ugotovitve glede neustrezno vgrajene termoizolacije, izvedeni sistematično vodeni administrativni nadzori termoizolacij na našem trgu.

Načrtovane in sistematično vodene administrativne nadzore so tržni inšpektorji izvajali za izbrano družino gradbenih proizvodov – konstrukcijsko jeklo in izredni nadzori termoizolacij.

S strani carine je Tržni inšpektorat RS zaradi odsotnosti oznak in izjave o lastnostih prejel 1 obvestilo o zadržanju sprostitve gradbenih proizvodov (litoželezni pokrovi) v prost promet, za katero je nato podal 1 zahtevo, da se proizvod ne sprost v prost promet.

Konstrukcijsko jeklo

Tržni inšpektorji so v mesecih april in maj izvedli administrativne nadzore nad izpolnjevanjem administrativne skladnosti in varnostnih zahtev, ki veljajo za konstrukcijsko jeklo.

Za dajanje na trg in omogočanje dostopnosti na trgu konstrukcijskega jekla je potrebno upoštevati zahteve Uredbe (EU) št. 305/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. 3.

2011 o določitvi usklajenih pogojev za trženje gradbenih proizvodov in razveljavitvi Direktive sveta 89/106/EGS in zahteve harmoniziranega standarda: SIST EN 10025-1, SIST EN 10210-1 in SIST EN 10219-1.

Tržni inšpektorji so tako opravili 35 inšpekcijskih nadzorov pri čemer so formalno skladnost tipskega konstrukcijskega jekla preverjali pri 20 zavezancih za nadzor: 1 uvoznik, 19 distributerjev, od teh 6 hkrati tudi prodajalcev. Ugotovljeno je, da so na trgu konstrukcijska jekla 19 različnih proizvajalcev (3 iz Srbije, 2 iz Poljske, 7 iz Italije, 1 iz Češke, 1 iz Romunije, 1 iz Makedonije, 1 iz Turčije, 2 iz Slovaške in 1 iz Slovenije- Sij Acroni d.o.o., Jesenice).

Z inšpekcijskimi nadzori so tržni inšpektorji z uporabo kontrolnega lista preverjali ustreznost Izjave o lastnostih in CE oznako z zahtevanimi informacijami ter označevanje proizvodov. Z 20 administrativnimi nadzori je bilo pregledanih 56 tipov proizvodov, od katerih je bilo 18 tipov izdelanih in danih na trg po EN 10025-1, 1 tip po EN 10210-1 in 37 tipov po EN 10219-1. Pri 5 zavezancih je bilo 13 tipov proizvodov, kjer ni bilo ugotovljenih administrativnih nepravilnosti, pri večini zavezancev pa je bila formalna nepravilnost prostovoljno odpravljena.

Zaradi ugotovljenih administrativnih neskladnosti je bilo zavezancem izrečenih 18 opozoril ZIN, 12 opozoril ZP-1 in 2 opomina. Enemu zavezancu je bila izdana upravna odločba z odrejeno odpravo ugotovljene nepravilnosti, saj Izjava o lastnostih ni bila zagotovljena v slovenskem jeziku.

Tržni inšpektorji s tokratnimi nadzori niso preverjali že izdelanih konstrukcij iz konstrukcijskih jekel, temveč konstrukcijska jekla po zgoraj navedenih standardih. Ker za izvedbo jeklenih in aluminijastih konstrukcij velja obvezna uporaba drugega harmoniziranega standarda SIST EN 1090-1 in ker so bile le-te že predmet nadzorov gradbenih inšpektorjev na gradbiščih, so tržni inšpektorji v primeru proizvajalca konstrukcije in podatka o zadnjem objektu, kjer je bila konstrukcija vgrajena, o le-tem z odstopom seznanili Inšpektorat RS za okolje in prostor.

Podatki o nadziranih proizvodih so bili v 39 primerih vpisani v informacijski sistem za izmenjavo informacij o proizvodih med organi nadzora ICSMS. Nadzor konstrukcijskih jekel se je izvajal v skladu z letnim načrtom, oblikovanim tudi na podlagi dogovora o skupnih nadzorih 8 držav članic na ravni AdCo skupine za gradbene proizvode, pri čemer so se nadzori začeli na slovenskem trgu in se bodo v nadaljevanju izvajali tudi na področju drugih držav članic.

Pri nadzoru konstrukcijskega jekla je bilo ugotovljeno, da je mnogo ponudbe tudi netipskih jekel oziroma po projektu izdelane jeklene konstrukcije.

Termoizolacija

Tržni inšpektorji so septembra izvedli izredne administrativne nadzore nad izpolnjevanjem administrativne skladnosti in varnostnih zahtev, ki veljajo za termoizolacijske proizvode, namenjene vgradnji v objekte.

Odločitev za izvedbo izrednih nadzorov je posledica požara stanovanjske stolpnice v Londonu, za katero je preiskava pokazala, da vgrajena termoizolacija ni ustrezala varnostnim kriterijem za graditev. Iz medijev je bilo zaznati podatek, da ko so preiskovalci preverjali materiale, je (zaradi požara hladilnika) takoj zagorela izolacija objekta, nato pa še plastične fasadne plošče iz gorljivega materiala, zaradi česar se je požar hitro razširil na celoten objekt.

Za dajanje na trg in omogočanje dostopnosti na trgu termoizolacijskega materiala za vgradnjo v objekte je potrebno upoštevati zahteve Uredbe (EU) št. 305/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. 3. 2011 o določitvi usklajenih pogojev za trženje gradbenih proizvodov in razveljavitvi Direktive sveta 89/106/EGS in zahteve številnih harmoniziranih standardov, med njimi tudi naslednji toplotnoizolacijski proizvodi za stavbe, ki so bili predmet tokratnega izrednega koordiniranega nadzora: SIST EN 13162 Proizvodi iz mineralne volne (MW), SIST EN 13163:2013 Proizvodi iz ekspandiranega polistirena (EPS), SIST EN 13164 Proizvodi iz ekstrudiranega polistirena (XPS), SIST EN 13165 Proizvodi iz trde poliuretanske pene (PUR), SIST EN 13166 Proizvodi iz fenolne pene (PF), SIST EN 13167 Proizvodi iz penjenega stekla (CG), SIST EN 13168 Proizvodi iz lesne volne (WW) in SIST EN 13169 Proizvodi iz ekspandiranega perlita (EPB).

Z inšpekcijskimi nadzori so tržni inšpektorji z uporabo kontrolnega preverjali ustreznost Izjave o lastnostih in CE oznako ter označevanje proizvodov.

Tržni inšpektorji so nadzore opravili pri 21 zavezancih, od katerih je 17 zavezancev (6 proizvajalcev, 1 uvoznik, 9 prvih distributerjev na trg RS in 1 distributer) imelo na zalogi in v ponudbi proizvode, ki so bili predmet tokratnega nadzora.

Pregledanih je bilo 24 tipov proizvodov 20 različnih blagovnih znamk: Austrotherm, Bauder, Bramac, Eurotherm, Fibran, Fragmat, Gutex, Isostif, Isover, Jubizol, Knauf, Polifoam, Rockwool, Rotaflex, Stiferite, Stysol, Sympor, Tegotherm, Tektalan in Ursa. Ugotovljeno je, da je 7 tipov izdelanih po EN 13162, 7 tipov po EN 13163, 5 tipov po EN 13164, 4 tipi po EN 13165 in 1 tip po EN 13168. 6 tipov proizvodov je bilo pomanjkljivo označenih in 5 tipov s pomanjkljivimi podatki ob CE oznaki, 7 tipov je imelo pomanjkljivo Izjavo o lastnostih, skupno je bilo 10 tipov proizvodov (41 % pregledanih) administrativno neskladnih, pri večini zavezancev pa je bila formalna nepravilnost prostovoljno odpravljena. Pri 9 zavezancih je bilo zaznanih 14 tipov proizvodov, kjer ni bilo ugotovljenih administrativnih nepravilnosti.

Zaradi ugotovljenih administrativnih neskladnosti je bilo zavezancem izrečenih 10 opozoril ZIN, 3 opozorila ZP-1 in 1 opomin, vsi zavezanci pa so ugotovljene nepravilnosti odpravili.

Zaključek

Izvedeni načrtovani inšpekcijski nadzori so bili uspešni in koristni v tako v smislu seznanjanja z zahtevami predpisov, ki veljajo za dajanje na trg gradbenih proizvodov, kot tudi v smislu urejanja razmer na trgu na tem področju ter sodelovanja z gradbeno inšpekcijo. Tržni inšpektorat RS bo tudi v prihodnje nadaljeval z izvajanjem inšpekcijskih nadzorov gradbenih proizvodov.

5.3.8. Enostavne tlačne posode

Tržni inšpektorat RS je v oktobru 2017 opravil nadzor skladnosti enostavnih tlačnih posod na slovenskem trgu. Nadzor je potekal koordinirano na podlagi pripravljenega vodila za nadzor, zajemal pa je prodajalce in distributerje enostavnih tlačnih posod.

Nadzor skladnosti enostavnih tlačnih posod je potekal na podlagi določil zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, ter na njegovi osnovi sprejetega pravilnika o enostavnih tlačnih posodah.

Enostavne tlačne posode so posode, ki se proizvajajo v serijah, izdelane s postopki varjenja in so predvidene, da nanje deluje notranji relativni tlak, višji od 0,5 bara,

namenjene so za shranjevanje zraka ali dušika in niso predvidene za segrevanje z neposrednim plamenom.

Tržni inšpektorji so v postopku nadzora skladnosti enostavnih tlačnih posod preverjali prisotnost oznake skladnosti CE, označevanje enostavnih tlačnih posod (tip, serija in druge identifikacijske sestavine), enotno Izjavo EU o skladnosti, ki mora biti prevedena v slovenski jezik, navodila za uporabo, ki morajo biti priložena v slovenskem jeziku in tehnično dokumentacijo (kontrola certifikata o EU pregledu tipa).

Pri svojem delu so tržni inšpektorji uporabljali v naprej pripravljene kontrolne liste za nadzor enostavnih tlačnih posod. V primeru ugotovljenih nepravilnosti so postopke vodili in zaključili pri zavezancih pri katerih so bili inšpekcijski pregledi tudi začeti.

Na podlagi opravljenih nadzorov so tržni inšpektorji opravili 36 inšpekcijskih pregledov enostavnih tlačnih posod, od tega 24 pregledov pri prvih distributerjih in 12 pregledov pri končnem (2.) distributerju enostavnih tlačnih posod. Skupno je bilo pregledanih 36 enostavnih tlačnih posod, od tega je bilo za tri (3) enostavne tlačne posode ugotovljeno, da so bile izdelane in dane na trg v letih 2013 oziroma 2014, zato se določila sedaj veljavnega Pravilnika o enostavnih tlačnih posodah za njih ne morejo uporabiti.

Za 3 (9 %) enostavne tlačne posode je bilo ugotovljeno, da so skladne, pri 30 (90,9 %) enostavnih tlačnih posodah pa so bile ugotovljene pomanjkljivosti pri označevanju, EU Izjavah o skladnosti, ter nepravilno zapisanih številkah certifikatov za enostavne tlačne posode, izdelanih s strani priglašanih organov za enostavne tlačne posode po tem pravilniku in pri priloženih navodilih. Predpisane listine (EU Izjave o skladnosti in navodila za uporabo) je bilo v vseh primerih potrebno priložiti še v slovenskem jeziku. Nadzor skladnosti listin po vsebini je pokazal vsebinske pomanjkljivosti pri EU Izjavah o skladnosti, navodila za uporabo, pa so bila pomanjkljiva in niso dajala vseh informacij potrebnih za pravilno uporabo enostavnih tlačnih posod. Pomanjkljivosti so bile ugotovljene tudi pri nepopolnem označevanju enostavnih tlačnih posod (nekateri manjkajoči obvezni podatki na napisni ploščici). Po ugotovljenih pomanjkljivostih so zavezanci le-te v večini primerov odpravili, v enem primeru pa je zavezanec (distributer) s trga umaknil celotno zalogo enostavnih tlačnih posod in jih vrnil distributerju v ES, saj prvi distributer ni uspel odpraviti pomanjkljivosti ugotovljenih pri nadzoru. Vsi začeti upravni postopki so tako zaključeni.

Tržni inšpektorji so tako skupno pri svojih nadzorih zaradi ugotovljenih neskladnosti enostavnih tlačnih posod izdali 30 opozoril ZIN in 30 opozoril ZP-1.

S spremembo Pravilnika o enostavnih tlačnih posodah je Tržni inšpektorat RS postal organ nadzora za enostavne tlačne posode na trgu (pred tem so nadzor na trgu opravljali energetski inšpektorji, ki delujejo v okviru Inšpektorata RS za infrastrukturo). Zato je bil nadzor enostavnih tlačnih posod na trgu s strani Tržnega inšpektorata RS izveden prvič. Ugotovljene so bile številne pomanjkljivosti administrativne narave, saj v takem obsegu nadzor trgu, na tem področju še ni bil izveden, zato zavezanci z zahtevami veljavnega pravilnika o enostavnih tlačnih posodah niso bili pravilno seznanjeni. Tržni inšpektorat RS bo, glede na ugotovljene številne pomanjkljivosti, v prihodnosti tovrstni nadzor vsekakor še ponovil.

5.3.9. Odpadna električna in elektronska oprema

Na podlagi Zakona o varstvu okolja je bila sprejeta Uredba o ravnanju z odpadno električno in elektronsko opremo, ki določa pravila ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo z namenom preprečevanja nastajanja odpadne opreme in

zagotavljanja njene ponovne uporabe, recikliranja in drugih načinov predelave v skladu z Direktivo 2012/19/ES o odpadni električni in elektronski opremi.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2017 izvajal nadzor nameščanja ustreznega znaka na električno in elektronsko opremo v sklopu administrativnih nadzorov in odvzema vzorcev, kar se nanaša na področje nadzora po nizkonapetostni direktivi oziroma Pravilniku o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej (od 20.4.2016 dalje pa po Pravilniku o omogočanju dostopnosti električne opreme na trgu, ki je načrtovana za uporabo znotraj določenih napetostnih mej), po direktivi o elektromagnetni združljivosti oziroma Pravilniku o elektromagnetni združljivosti, po direktivi o R&TTE oziroma Pravilniku o radijski opremi in telekomunikacijski terminalski opremi (od 12. 6. 2016 dalje po direktivi o radijski opremi (RED) oziroma Pravilniku o radijski opremi) ter Energetskem zakonu v povezavi z okoljsko primerno zasnovo proizvodov in energijskim označevanjem proizvodov. Preverjenih je bilo več kot 450 različnih proizvodov električne in elektronske opreme, za katere je predpisano nameščanje tega znaka. Zaznanih je bilo zanemarljivo malo število kršitev v primerjavi s številom pregledanih proizvodov, za kar so bila gospodarskim subjektom izrečena opozorila ZIN, drugo ukrepanje ni bilo potrebno, saj so gospodarski subjekti prostovoljno odpravili ugotovljene pomanjkljivosti že tekom nadzora.

V letu 2018 se bo prav tako izvajal nadzor prisotnosti znaka za ločeno zbiranje odpadne električne in elektronske opreme istočasno z drugimi nadzori električne in elektronske opreme.

5.3.10. Emisije snovi v zrak iz malih kurilnih naprav

Na podlagi Zakona o varstvu okolja je bila v letu 2013 objavljena Uredba o emisiji snovi v zrak iz malih in srednjih kurilnih naprav. Po drugem odstavku 21a. člena te uredbe se male kurilne naprave, ki uporabljajo trdno gorivo in niso enosobne kurilne naprave, osnovne peči ali odprti kamini, uporabljajo pa se za ogrevanje prostorov ali ogrevanje prostorov in sanitarne vode z nazivno toplotno močjo, manjšo ali enako 500kW, ali za proizvodnjo elektrike z nazivno toplotno močjo manjšo ali enako 50kW, naprave, ki se lahko dajejo na trg, če emisije celotnega prahu in ogljikovega monoksida ne presegajo mejnih koncentracij, kot so določene v drugem odstavku 11. člena te uredbe.

Tržni inšpektorat RS je mejne vrednosti emisij snovi za male kurilne naprave na trdno gorivo, ki niso enosobne kurilne naprave, osnovne peči ali odprti kamini in so določene na podlagi 11. člena uredbe, preverjal pri nadzorih malih kurilnih naprav – kotlov za gretje vode z nazivno močjo do 500kW, ki za kurjenje uporabljajo trdno gorivo.

Tržni inšpektorji so na podlagi Uredbe o emisiji snovi v zrak iz malih in srednjih kurilnih naprav opravili 55 nadzorov, pri čemer so opravili nadzor nad 75 kotli za gretje vode. Pri tem je bilo 22 kotlov za gretje vode ugotovljeno, da so bila kršena določila uredbe, saj emisije snovi v zrak niso bile izmerjene ali pa niso bila priložena ustrezna obvestila o izmerjenih vrednostih teh emisij.

Zaradi ugotovljenih nepravilnosti so tržni inšpektorji v postopku izrekli 22 opozoril ZIN in 12 opozoril ZP-1, saj so bile ugotovljene nepravilnosti v nadaljevanju postopka odpravljen.

Rezultati nadzora so pokazali, da večina proizvajalcev proizvaja kotle za gretje vode v skladu z določili uredbe, so pa klub temu bile ugotovljene nekatere nepravilnosti administrativne narave. Tržni inšpektorat RS bo nadzor na tem področju zato naslednje leto spet ponovil.

5.3.11. Označevanje z energijskimi nalepkami in okoljsko primerna zasnova proizvodov

Tržni inšpektorat RS je v maju 2017 izvedel redni administrativni nadzor energijskega označevanja klimatskih naprav ter njihove energijsko primerne zasnove, za katere veljajo določbe Energetskega zakona, Uredbe o tehničnih zahtevah za okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo, Uredbe o označevanju proizvodov, povezanih z energijo, glede rabe energije in drugih virov, Uredbe Komisije (ES) št. 206/2012, Delegirana uredbe Komisije (EU) št. 626/2011 in Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 518/2014.

Administrativni nadzor je zajemal:

- nameščenost in ustreznost energijske nalepke
- zagotavljanje predpisanih podatkov
- ustreznost energijskega razreda.

Nadzor se je opravljal tako v klasičnih prodajalnah kot tudi v spletnih trgovinah.

Opravljen je bilo 87 inšpekcijskih nadzorov. V letu 2016 je bil podoben nadzor opravljen nad kurilnimi napravami s 44 nadzori. Obseg nadzorov je tako povečan za 98 %. Pri tem je bil opravljen pregled 118 proizvodov v klasičnih trgovinah. V spletnih prodajalnah je bil opravljen nadzor 50 proizvodov. Glavni namen nadzora je preveriti ustreznost energijskega označevanja, ki je namenjeno potrošnikom na prodajnem mestu, zato se je nadzor vršil pri 50 distributerjih in 12 uvoznikih oziroma prvih distributerjih, v primerih, ko je bila ugotovljena neskladnost podatkov, ki jih ti posredujejo distributerjem.

Pri nadzoru v klasičnih prodajalnah je bilo ugotovljeno, da trije proizvodi niso bili ustrezno označeni, v 18 primerih niso bile priložene ustrezne listine. V 13 primerih ni bilo podatkovne kartice, v 30 primerih pa ta ni bila ustrezna. 19 proizvodov ni imelo energijske nalepke, pri 17 proizvodih ta ni bila ustrezna. Največji delež neskladnosti je tako pri zagotavljanju ustreznih podatkovnih kartic, saj jih je bilo teh kar 29 % neustreznih. 19 % proizvodov v maloprodaji ni bilo opremljenih s podatkovno kartico, 18 % podatkovnih kartic pa je bilo neustreznih.

Slabše je stanje glede predpisanega energijskega označevanja klimatskih naprav v spletnih prodajalnah s sedežem v Republiki Sloveniji. Kar 78 % pregledanih proizvodov ni bilo ustrezno opremljenih z energijsko nalepko. V 60 % podatkovna kartica ni bila ustrezno prikazana. Po seznanitvi zavezancev s kršitvijo so vsi prostovoljno pristopili k odpravi neskladnosti.

Izrečenih je bilo 34 opozoril ZIN in 58 opozoril ZP-1. Poleg tega je bil izdan še 1 opomin in 2 plačilna naloga.

Na podlagi opravljenega nadzora je Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da se na trgu še vedno pojavljajo posamezni proizvodi, za katere proizvajalci ne zagotavljajo ustreznih energijskih nalepk in podatkovnih kartic. Veliko pogosteje pa prodajalci na prodajnem mestu energijskih nalepk ne namestijo na predpisan način. Prav tako je seznanjenost spletnih prodajalcev z obveznostjo navajanja predpisanih podatkov še vedno nizka. Velika večina nadziranih subjektov je takoj po seznanitvi z ugotovljenimi pomanjkljivostmi pristopila k odpravi le teh, zato so inšpektorji izrekli le opozorila.

Zaradi velikega števila ugotovljenih nepravilnosti je potrebno s podobnimi nadzori nadaljevati tudi v prihodnjih letih.

Vzorčenje

V letu 2017 je Tržni inšpektorat RS izvedel inšpekcijski nadzor z vzorčenjem proizvodov s področja preverjanja izpolnjevanja zahtev za okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo in energijskim označevanjem. Odvzeti so bili trije vzorci gospodinjskih pečic, pri katerih se je preverjalo skladnost z Uredbo Komisije (EU) št. 66/2014 glede zahtev za okoljsko primerno zasnovo gospodinjskih pečic in Delegirano Uredbo Komisije (EU) št. 65/2014 v zvezi z označevanjem gospodinjskih pečic z energijskimi nalepkami.

Vzorci so bili predani v preskusni laboratorij, ki pri dveh pečicah ni ugotovil neskladnosti, pri tretji pa je ugotovil neskladnost pri navajanju energijskega razreda. Na podlagi dodatnih pojasnil proizvajalca so bila opravljena na tej pečici ponovna preverjanja. Preskusni laboratorij pri ponovnem preverjanju ni ugotovil neskladnosti.

Inšpektorji so v enem primeru ugotovili administrativno neskladnost in sicer neustrezno izjavo o skladnosti, zato je bilo izdano opozorilo ZP-1.

5.3.12. Dvigala – varnostne komponente

Tržni inšpektorat RS je v septembru 2017 opravil nadzor skladnosti varnostnih komponent za dvigala na slovenskem trgu. Nadzor je potekal koordinirano na podlagi pripravljenega vodila za nadzor, zajemal pa je distributerje varnostnih komponent za dvigala, ki le-te dajejo na trg ali jih neposredno vgrajujejo v nova ali obstoječa dvigala v okviru rednega vzdrževanja dvigal.

Nadzor skladnosti varnostnih komponent za dvigala je potekal na podlagi določil zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti, ter na njegovi osnovi sprejetega pravilnika o varnosti dvigal.

Priloga 3 pravilnika o varnosti dvigal določa, da so varnostne komponente za dvigala naprave za zaklepanje etažnih vrat, naprave za preprečevanje padcev, navedene v 3.2 točki Priloge 1 tega pravilnika, ki preprečujejo padec kabine ali nenadzorovane premike, naprave za omejevanje vrtljajev motorja, blažilniki, ki akumulirajo energijo kot nelinearni ali z dušenjem povratnega gibanja in blažilniki, ki energijo porabijo, varnostne naprave, nameščene v mehanizme hidravličnih tokokrogov, kadar se ti uporabljajo kot naprave za preprečevanje padcev in električne varnostne naprave v obliki varnostnih tokokrogov, ki vsebujejo elektronske komponente.

Tržni inšpektorji so v postopku nadzora skladnosti varnostnih komponent za dvigala, katerih lastnosti so določene na podlagi Priloge 3 pravilnika o varnosti dvigal tako pri distributerjih varnostnih komponent za dvigala preverjali prisotnost oznake skladnosti CE, označevanje varnostnih komponent (tip, serija in druge identifikacijske sestavine), enotno Izjavo EU o skladnosti, ki mora biti prevedena v slovenski jezik in navodila za uporabo, ki morajo biti priložena v slovenskem jeziku.

Pri svojem delu so tržni inšpektorji uporabljali v naprej pripravljene kontrolne liste za nadzor varnostnih komponent za dvigala. V primeru ugotovljenih nepravilnosti so postopke vodili in zaključili pri zavezancih pri katerih so bili inšpekcijski pregledi tudi začeti.

Na podlagi opravljenih nadzorov so tržni inšpektorji opravili 25 inšpekcijskih pregledov varnostnih komponent za dvigala, od tega 24 pregledov pri prvih distributerjih in 1 pregled pri končnem (2.) distributerju varnostnih komponent za dvigala. Pri dveh 1. distributerjih

pa je bilo ugotovljeno, da v času pregleda nista imela na zalogi varnostnih komponent za dvigala. Skupno je bilo pregledanih 25 varnostnih komponent za dvigala. Glede na določila priloge 3 pravilnika o varnosti dvigal pa so bile pregledane 4 naprave za zaklepanje etažnih vrat, 7 naprav za preprečevanje padcev kabine, 10 naprav za omejitev vrtljajev motorja in 4 blažilniki za akumulacijo energije. Ugotovljene so bile neskladnosti varnostnih komponent za dvigala pri skupno 13 (52 % od vseh varnostnih komponent za dvigala) pregledanih varnostnih komponentah za dvigala, ki so se nanašale na priložene spremne listine (enotna EU Izjava o skladnosti in navodila za montažo, povezovanje, prilagoditev in vzdrževanje), ki niso bile posredovane, glede na zahteve pravilnika o varnosti dvigal, v slovenskem jeziku. Pri kontroli označevanja varnostnih komponent za dvigala pa nepravilnosti niso bile ugotovljene. Vsi upravni postopki so bili zaključeni tako, da so zavezanci ugotovljene pomanjkljivosti v celoti odpravili.

Tržni inšpektorji so tako skupno pri svojih nadzorih zaradi ugotovljenih neskladnosti varnostnih komponent za dvigala izdali 12 opozoril ZIN in 12 opozoril ZP-1.

Nadzor varnostnih komponent za dvigala je v letu 2017 potekal prvič, saj je Tržni inšpektorat RS šele s sprejemom pravilnika o varnosti dvigal v letu 2016 postal nadzorni organ za varnostne komponente za dvigala. Na podlagi tega je bil možnim zavezancem že v letu 2016 posredovan vprašalnik v zvezi z ugotavljanjem skladnosti varnostnih komponent za dvigala, na katerega je bilo prejetih 42 % odgovorov. Tako so mnogi zavezanci, možne pomanjkljivosti že odpravili pred izvedbo nadzora varnostnih komponent za dvigala, kar potrjuje tudi dejstvo, da pri 11 pregledanih zavezancih niso bile ugotovljene pomanjkljivosti. To pa dokazuje, da se je Tržni inšpektorat RS odločil pravilno, saj je osnovni namen nadzora čim večja urejenost trga. Glede na to, da je bil tokratni nadzor izveden prvič, bo Tržni inšpektorat RS vsekakor tovrstni nadzor varnostnih komponent za dvigala v prihodnosti še ponovil.

5.3.13. Tlačna oprema

Tržni inšpektorat RS je v letu 2017 s sprejetjem novega pravilnika o tlačni opremi postal pristojen za nadzor tlačne opreme na trgu. Do sprejetja tega pravilnika je nadzor tlačne opreme na trgu opravljal Energetski inšpektorat. Ker je Tržni inšpektorat RS, s sprejetjem novega pravilnika o tlačni opremi pridobil novo področje nadzora, je bil izdelan vprašalnik, ki je zajemal vprašanja v zvezi z zahtevami, ki jih morajo izpolnjevati prenosni gasilni aparati, ki jih določa pravilnik o tlačni opremi. Vprašalnik je vseboval vprašanja v zvezi z označevanjem gasilnih aparatov, navodil za uporabo in vsebino Izjave EU o skladnosti za prenosne gasilne aparate in garancijskih listih. Skupno je bil vprašalnik posredovan 20 gospodarskim subjektom, ki tržijo prenosne gasilne aparate na slovenskem trgu. Odgovore pa je Tržni inšpektorat RS prejel od 18 gospodarskih subjektov, ki so v večini primerov poleg pravilno izpolnjenega vprašalnika v prilogah posredovali tudi spremne listine EU Izjave o skladnosti in navodila za prenosne gasilne aparate, garancijske liste, nekateri tudi fotografije prenosnih gasilnih aparatov. Tako je bilo ugotovljeno, da se na slovenskem trgu trži najmanj 14 različnih blagovnih znamk prenosnih gasilnih aparatov, od katerih so nekateri primerni tudi za uporabo na plovilih kot pomorska oprema.

Namen tovrstnega obveščanja gospodarskih subjektov je predvsem v tem, da se jih s pomočjo posredovanega vprašalnika ozavešča o zahtevah, ki jih morajo prenosni gasilni aparati izpolnjevati pri dajanju na trg. Pravni subjekti so tako pravočasno obveščeni o tem, da se bo na tem področju izvajal inšpekcijski nadzor in imajo tako tudi še čas, da morebitne pomanjkljivosti sami odpravijo. Tržni inšpektorat RS bo na podlagi tako pridobljenih informacij opravil koordiniran nadzor skladnosti prenosnih gasilnih aparatov v letu 2018 in opravil nadzore tudi pri pravnih subjektih, ki odgovorov na posredovani vprašalnik niso posredovali.

5.3.14. **Rekreacijska plovila**

Področje zahtev plovil dolžine 2,5m do 24m namenjenih za prosti čas in njihovih pogonskih motorjev glede emisije dimnih plinov in hrupa določa Pravilnik o plovilih za rekreacijo, ki povzema evropsko direktivo 2013/53/EU.

Bistvene zahteve za plovila in njene pogonske motorje so določene v Prilogi I pravilnika. Tako mora biti vsako rekreacijsko plovilo označeno z identifikacijsko številko plovila in opremljeno s tablico graditelja, ki vsebuje podatke ime, registrirano trgovsko ime ali registrirano blagovno znamko ter kontaktni naslov proizvajalca, oznako CE, kategorijo načrtovanja plovila v skladu s 1. točko Priloge I A pravilnika, največjo obremenitev, ki jo priporoča proizvajalec ter število oseb, ki jo priporoča proizvajalec in za katero je bilo plovilo načrtovano.

K vsakemu plovilu mora biti priložen priročnik za lastnika, kjer so vse informacije potrebne za varno uporabo proizvoda, posebna pozornost pa je namenjena sestavi, vzdrževanju, normalnemu delovanju ter preprečevanju in obvladovanju tveganj.

Tudi pisna izjava EU o skladnosti iz Priloge 4 Pravilnika mora biti priložena k plovilom, pogonskim motorjem in sestavnim delom, če so dani na trg ločeno. Izjava dokazuje izpolnjevanje zahtev, določenih v 4. členu in Prilogi 1 Pravilnik o plovilih za rekreacijo ali zahtev iz b in c točke tretjega odstavka 5. člena Pravilnika.

Tržni inšpektor je opravil nadzore na sejmu Internautica v Portorožu. Skupno je bilo pregledanih 23 plovil za rekreacijo. Kontroliralo se je identifikacijske številke plovil ter napise na tablici graditelja. Podrobneje pa se je pregledalo tri gumenjake, če imajo vgrajene privezne vrvi, ročaje in napravo za vleko. Vsa kontrolirana plovila so bila opremljena z identifikacijsko številko plovila ter napisi na tablici proizvajalca. Eno plovilo pa je bilo brez oznake CE vendar je bilo plovilo jasno označeno, da je v postopku certificiranja in pridobivanja CE oznake. Razstavljanje neskladnih plovil dovoljuje 5. člen Pravilnika o plovilih za rekreacijo pod pogojem, da so taki proizvodi jasno označeni, da niso skladni.

5.3.15. **Informacije o varčnosti porabe goriva, emisijah CO₂ in emisijah onesnaževal zunanjega zraka, ki so na voljo potrošnikom pri nakupu novega osebnega avtomobila**

Na podlagi Zakona o varstvu okolja je bila v letu 2014 objavljena Uredba o informacijah o varčnosti porabe goriva, emisijah CO₂ in emisijah onesnaževal zunanjega zraka, ki so na voljo potrošnikom o novih osebnih avtomobilih, ki vsebinsko povzema direktivo 1999/94/ES in 1137/2008/ES o informacijah o varčni rabi goriva in emisijah CO₂, ki so na voljo potrošnikom v zvezi z trženjem novih osebnih vozil.

Po uredbi mora dobavitelj za vsak model novega osebnega vozila, ki se nahaja na prodajnem mestu, izdelati oznako o varčni porabi goriva, in emisijah CO₂ in emisijah onesnaževal zunanjega zraka in jo posredovati prodajalcu. Prodajalec oznako namesti na levo sprednje stransko steklo vsakega novega osebnega avtomobila, ki se nahaja na prodajnem mestu, ali jo razstavi v razdalji 50 cm od vozila. Prav tako mora prodajalec za vsa nova osebna vozila, ki se nahajajo na prodajnem mestu, na vidnem mestu prikazati plakat o prodajanih modelih velikosti 70 cm x 50 cm oziroma zaslon 25 cm x 32 cm. V prodajalni vozil mora biti potrošnikom brezplačno dostopna tudi zadnja izdaja priročnika v tiskani ali elektronski obliki.

Skupno so tržni inšpektorji v februarju 2017 opravili nadzor pri 65 prodajalcih vozil. Pregledali so 201 novo vozilo, če se pri vozilih nahaja oznaka o varčni porabi goriva in emisijah CO₂ ter če se v prodajalni vozil nahaja na vidnem mestu tudi plakat velikosti 70 cm x 50 cm oziroma zaslon 25 cm x 32 cm in če je na voljo potrošnikom priročnik o varčni porabi goriva in emisijah CO₂.

Tržni inšpektorji so odkrili, da v 17 primerih na ali poleg avtomobila ni bilo oznake o varčni porabi goriva, emisijah CO₂ in emisijah onesnaževal zunanjega zraka. V treh primerih ni bilo v prodajalni plakata o prodajanih vozilih, 15 primerih na plakatih o seznamu prodajanih vozilih ni bilo navedenih vseh predpisanih informacij. V 4 prodajalnah pa priročnik o varčni porabi goriva in emisijah CO₂ ni bil na voljo potrošniku. V času inšpekcijskega pregleda so prodajalci zagotovili pri vseh vozilih oznake o varčni porabi goriva in emisijah CO₂ ter tudi priročnik.

Zaradi navedenih nepravilnosti so inšpektorji na zapisnik izrekli 32 opozoril ZIN ter 31 opozoril ZP-1, v 2 primerih, kjer je bilo več nepravilnosti, pa sta inšpektorja izdala prekrškovno odločbo.

5.3.16. Kristalno steklo

Zahteve s področja kristalnega stekla ureja iz Pravilnika o proizvodih iz kristalnega stekla. Po podatkih, s katerimi je razpolagal Tržni inšpektorat RS, naj bi bila v Sloveniji dva proizvajalca proizvodov iz stekla. Obema je bil poslan vprašalnik z zahtevami, povzetimi iz Pravilnika o proizvodih iz kristalnega stekla, in oba sta nanj tudi odgovorila. En subjekt je odgovoril, da steklene proizvode sicer proizvaja, ne izdeluje pa proizvodov iz kristalnega stekla. Drugi proizvajalec pa je zagotovil, da je proizvajalec proizvodov iz kristalnega stekla ter da njegovi proizvodi izpolnjujejo zahteve Pravilnika o proizvodih iz kristalnega stekla glede lastnosti in označenosti proizvodov.

5.3.17. Proizvodi, za katera velja Zakon o splošni varnosti proizvodov

5.3.17.1. Otroška igrala

Varnost otroških igral je posredno urejena z Zakonom o splošni varnosti proizvodov, ki opredeljuje pogoje, ki jih morajo izpolnjevati proizvodi, da so lahko varni dani na trg in v uporabo. Inšpekcijski nadzori so se izvajali na igrali v uporabi pri gospodarskih subjektih, ki nudijo uporabo igral v okviru opravljanja svoje poslovne dejavnosti (igralnice, hoteli, gostinski obrati, turistične kmetije, trgovski centri, bencinske črpalke, živalski vrt in drugi) in sicer po metodah, določenih v standardih za otroška igrala: SIST EN 1176-1,2,3,4,5,6,7,10:2008 in SIST EN 1177:2008 ter SIST EN 13219:2009 ter SIST EN 14960:2007.

Tržni inšpektorat RS je v skladu z letnim načrtom in v sklopu skupnega projekta PROSAFE JA 2015, v katerem poleg Slovenije sodeluje še 6 držav članic, že deseto leto zapored izvedel koordinirane nadzore otroških igral s preskušanjem z lastnimi merili. Tako so bili januarja in februarja izvedeni nadzori otroških igral v notranjih igralnicah in od maja do septembra nadzori zunanjih otroških igral v uporabi ter administrativni nadzor pri dobavitelju igral.

Notranja otroška igrala v zaprtih igralnicah

Opravljenih je bilo 22 nadzorov notranjih igralnic, kjer je bilo preverjenih 47 otroških igral in sicer: 2 plezalni mreži, 1 vrv z okroglim plezalom, 1 otroški poligon s hiškami, 1 vrtiljak, 2

trampolina, 4 gugalnice, 6 plastičnih hišk, 9 več funkcijskih igral, tudi s toboganom, 10 napihljivih igral in 11 toboganov.

Nepravilnosti so bile ugotovljene pri 33 igralih (70 % vseh pregledanih) in sicer zaradi naslednjih nepravilnosti, ki lahko povzročijo nevarnost pri uporabi igrala: 1 igrača za domačo uporabo na voljo v javni uporabi, 8 igral ni bilo fiksiranih, 4 igrala so omogočala zatikanje delov oblačil, 6 igrala z možnostjo zatikanja delov telesa in 2 igrali z možnostjo zatikanje glave, 14 igral je bilo z neustrezno podlago pod/ ob igralu, 4 tobogani v višino nad 120cm so bili brez zaščitne prečke, 1 igralo je imelo neustrezno privite vijake, 1 igralo z neustrezno ograjo na podestu, 1 plezalna mreža je bila neustrezno pritrjena v zid, 3 igrala so bila neustrezno sestavljena, 4 gugalnice so bile preblizu skupaj, 1 trampolin ni imel navodil, 1 tobogan je bil z oviro v prostoru z možnostjo padca, možen dostop do vpihovalnika napihljivega igrala, poškodovano igralo z možnostjo padca, 2 igrali brez slovenskih navodil za uporabo in opozoril. Pri 8 igralih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, manjše neskladnosti pri 6 igralih pa niso vplivale na varnost.

Ugotovljenih je bilo 14 igral, brez ugotovljenih nepravilnosti, 12 igral z manjšimi neskladnostmi, 6 igral z neskladnostmi, ki lahko ogrožajo varnost in 15 igral, katerih neskladnosti lahko povzročijo neposredno nevarnost. Vseh 16 zavezancev je neskladnosti, ugotovljenih pri 33 igralih, prostovoljno odpravilo pred izdajo odločbe ter tako sledilo zapisniškemu pozivu za odpravo neskladnosti.

Zunanja otroška igrala

Nadzor zunanjih otroških igral v uporabi je bil opravljen pri 129 zavezancih (leta 2016: pri 93 zavezancih), pri katerih je bilo pregledanih in z merili preskušanih 277 otroških igral (leta 2016: igral).

Od 277 nadziranih otroških igral, pri 98 igralih (leta 2016: 54 igral) ni bilo ugotovljenih neskladnosti, 22 igral (leta 2016: 6 igral) je bilo zaznanih z manjšimi neskladnostmi, 64 igral (leta 2016: 37 igral) z neskladnostmi, ki lahko ogrožajo varnost in 93 igral (leta 2016: 99 igral), katerih neskladnosti lahko povzročijo neposredno nevarnost (večinoma zaradi neustrezne podlage pod in ob igralih). Vsi zavezanci so sledili pozivu tržnega inšpektorja za odpravo nepravilnosti na način, da so prostovoljno izvedli umik, popravilo ali zamenjavo igral ali podlog, ureditev dokumentacije oziroma da so preprečili nadaljnje ponujanje nevarnih igral.

Vsi zavezanci- lastniki oziroma upravljavci otroških igral so bili seznanjeni z varnostnimi zahtevami in ugotovitvami nadzora in preskušanja igral ter pozvani k sodelovanju na način, da prostovoljno odpravijo ugotovljene nepravilnosti ali da preprečijo dostop in uporabo nevarnih igral. Vsi inšpekcijski postopki so zaključeni in končani. 58 zavezanecem je bilo izrečeno opozorilo ZIN, 15 zavezancem pa je bilo namesto globe na izrečeno opozorilo ZP-1.

Zaključek

Najpogostejše ugotovitve neustreznosti otroških igral so neredno vzdrževanje igral, posledično brez dokumentacije o rednih vizualnih pregledih igral, neprimerna ali premajhna površina zaščitne podloge, neustrezno temeljenje, neupoštevanje navodil o pravilni montaži, ustrezni podlagi, prisotnost igrač v javni uporabi in ne zavedanje možnih posledic nepreverjenih, lastno izdelanih ali nestrokovno montiranih igral. Največ nadziranih igral je neustreznih zaradi neustreznih ali manjkajočih podlog za ublažitev morebitnega padca z igrala, pri čemer se odstotek takšnih zadnja leta znižuje. Zavezanci sodelujejo z nadzornim organom in pristopijo k sanaciji igral ali umiku le-teh iz uporabe.

	2013	2014	2015	2016	2017
Število nadzorov	135	83	96	93	151
Skupno preizkušenih igral	268	167	190	196	324
Neustrezna, neskladna igrala	220	128	148	136	178
V odstotkih	82,0 %	76,6 %	77,9 %	69,4 %	54,9 %

Tabela 11: Ugotovitve izvedenih pregledov in preizkusov igral v uporabi zadnjih 5 let

Tržni inšpektorat RS je v 10 letih pri 917 zavezancih izvedel preskušanja 1617 otroških igral v uporabi in administrativne nadzore pri 58 dobaviteljih igral (proizvajalci, uvozniki in prvi distributerji).

Delež nevarnih igral se zadnja leta počasi znižuje, z nadzori v letu 2017 je bilo zaznanih doslej najmanj nevarnih igral (54,9 % pregledanih), v uporabi je več novejših in urejenih igral. Zavezanci sodelujejo z nadzornim organom in pristopijo k sanaciji igral ali umiku letih iz uporabe.

Tržni inšpektorat RS bo tudi v prihodnje nadaljeval z inšpekcijskimi nadzori otroških igral z namenom čim večjega števila varnih otroških igral.

5.3.17.2. [Kolesa za mlajše otroke](#)

Inšpektorat je v mesecu juliju in avgustu 2017 vršil administrativni nadzor nad izpolnjevanjem zahtev za kolesa za mlajše otroke, ki ne sodijo med igrače. Pravno podlago za nadzor predstavljajo Zakon o splošni varnosti proizvodov, Odredba o seznamu standardov, ob uporabi katerih se domneva, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov in Zakon o varstvu potrošnikov. Zakon o splošni varnosti proizvodov v 5. členu določa, da smejo proizvajalci dati na trg samo varne proizvode ter nadalje, da morajo biti potrošniki seznanjeni z ustreznimi informacijami, kar vključuje tudi ustrezna opozorila (9. člen). Nadalje v 10. členu predpisuje obveznost zagotavljanja sledljivosti proizvodov z navedbo (na proizvodu ali njegovi embalaži) natančnih podatkov o proizvajalcu in proizvodu oziroma njegovi seriji, razen kadar je navedba upravičeno izpuščena. Tako je za proizvode, za katere velja omenjeni zakon, potrebno zagotavljati ustrezno sledljivost (npr. s trajno oznako imena oziroma blagovnim znakom ali drugim znakom razlikovanja, ki identificira proizvajalca in oznako oziroma kodo, ki identificira proizvod).

Glede posebnih varnostnih zahtev, ki jih morajo izpolnjevati evropski standardi za kolesa, kolesa za mlajše otroke in prtljažnike za kolesa v skladu z Direktivo 2001/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta, je Evropska komisija sprejela Sklep št. 2011/786/EU. Podrobneje so tehnične zahteve za kolesa za mlajše otroke tako določene v standardu SIST EN ISO 8098:2014 Kolesa - Varnostne zahteve za kolesa za mlajše otroke (ISO 8098:2014). Referenca standarda je navedena v prilogi Odredbe o seznamu standardov, ob uporabi katerih se domneva, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov.

Glede na določbe 33. člena Zakona o varstvu potrošnikov mora proizvajalec blagu priložiti navodilo za uporabo. Vsebina navodila mora biti za potrošnika lahko razumljiva in mu mora omogočati pravilno uporabo izdelka. Navodilo za uporabo je dolžno priložiti tudi podjetje pri prodaji blaga potrošnikom. Nadalje 34. člen Zakona o varstvu potrošnikov določa, da mora podjetje za blago, ki je namenjeno prodaji potrošnikom v prodajalnah, zunaj prodajaln in prodaji blaga, sklenjeni s pogodbami na daljavo, izročiti označbe, certifikat, izjavo o skladnosti, garancijski list, navodilo za sestavo in uporabo, seznam pooblaščenih servisov oziroma druge spremne dokumente, če je s predpisom tako

določeno. V skladu s Pravilnikom o blagu, za katero se izda garancija za brezhibno delovanje, je obvezna izdaja garancije za kolesa (5. alineja 2. točke 2. člena). Glede na navedeno določbo je obvezna izdaja garancije za vsa kolesa, vključno za kolesa za mlajše otroke, razen za kolesa-igračke, katera se uvrščajo med igrače.

Nadzor se je opravil tako v prodaji na drobno, kot pri dobaviteljih, med katere se štejejo proizvajalci, uvozniki iz tretjih držav in (prvi) distributerji proizvodov na trg Slovenije iz enotnega trga EU. V prodajalni na drobno so bili predmet podrobnejšega pregleda tisti tipi proizvodov, pri kateri je ugotovljeno pomanjkljivo označevanje proizvoda in/ali pomanjkljivo označevanje embalaže z opozorilom in/ali navodila za uporabo niso v slovenskem jeziku in/ali garancijski list ne vsebuje vseh predpisanih podatkov. Za kontrolo se je uporabil kontrolni list, v katerem je razdelana tudi vsebina navodil glede na zahteve standarda in zahteve glede predpisane vsebine garancijskega lista.

Skupno je bilo opravljenih 57 inšpekcijskih pregledov, pri čemer je bilo pregledanih 81 modelov koles. Kontrola je bila opravljena pri 32 prodajalcih na drobno, 18 distributerjih, 4 uvoznikih in enem subjektu, ki nastopa v vlogi proizvajalca. Administrativne nepravilnosti glede oznak proizvodov so bile ugotovljene pri 2 modelih, glede garancije pri 13 modelih in glede navodil pri 42 modelih otroških koles. Poleg tega je bilo 10 modelov koles brez odsevnikov, pri enem je bila ugotovljena nepopolna zaščita gonilnega jermena glede na zahteve standarda, pri dveh modelih pa je bilo ugotovljeno, da proizvoda ne sodita v skupino koles za mlajše otroke. Zaradi ugotovljenih nepravilnosti so inšpektorji izdali 29 opozoril po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru ter 29 opozoril po Zakonu o prekrških, v 17 primerih je bil postopek ustavljen na zapisnik.

V bodoče se bo nadzor te skupine proizvodov izvajal predvsem na podlagi prijav oziroma drugih informacij, ki bi kazale na neskladnosti opreme z zahtevami (npr. prejeta obvestila iz sistema RAPEX) oziroma ob spremembi slovenskih tehničnih standardov, ki določajo zahteve za zadevno opremo.

5.3.17.3. Pogradi

Tržni inšpektorat RS je v letu 2017 v okviru skupne akcije nadzora spletne prodaje pogradov, katero je koordiniral pristojni francoski organ DGCCRF (Direction Générale de la Concurrence, de la Consommation et de la Répression des Fraudes), v septembru opravil preglede spletnih strani (ang. sweep) in v nadaljevanju nadzor v klasičnih prodajalnah. V prvi fazi nadzora se je z brskalnikom iskalo spletne prodajalce pogradov s sedežem v Sloveniji, iskali pa so se tudi potencialni ponudniki iz drugih držav, ki imajo spletne vsebine v slovenskem jeziku. Na spletni strani so se pregledale slike in drugi podatki o proizvodu, pri čemer so se inšpektorji osredotočili na očitne neskladnosti. V primeru, da so bila na podlagi pregleda zaznana možna neskladja proizvoda oziroma druge nepravilnosti na spletni strani, se je v nadaljevanju izvedel inšpekcijski nadzor pri zadevnem gospodarskem subjektu.

Pravno podlago za nadzor predstavljata Zakon o splošni varnosti proizvodov in Zakon o varstvu potrošnikov. Zakon o splošni varnosti proizvodov v 5. členu določa, da smejo proizvajalci dati na trg samo varne proizvode ter nadalje, da morajo biti potrošniki seznanjeni z ustreznimi informacijami, kar vključuje tudi ustrezna opozorila (9. člen). Nadalje v 10. členu predpisuje obveznost zagotavljanja sledljivosti proizvodov z navedbo (na proizvodu ali njegovi embalaži) natančnih podatkov o proizvajalcu in proizvodu oziroma njegovi seriji, razen kadar je navedba upravičeno izpuščena. Tako je za proizvode, za katere velja omenjeni zakon, potrebno zagotavljati ustrezno sledljivost (npr. s trajno oznako imena oziroma blagovnim znakom ali drugim znakom razlikovanja, ki identificira proizvajalca in oznako oziroma kodo, ki identificira proizvod).

Predmet pregleda so bili pogradi, za katere so zahteve podrobneje določene v tehničnem standardu SIST EN 747-1:2012+A1:2015 Pohištvo - Pogradi in visoke postelje - 1. del: Zahteve za varnost, trdnost in trajnost. Referenca tega standarda ni navedena v prilogi Odredbe o seznamu standardov, ob uporabi katerih se domneva, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov, vendar se lahko uporabi kot podlaga za presojo varnosti. Glede ugotavljanja izpolnjevanja zahtev za varen proizvod, Zakon o splošni varnosti proizvodov namreč v 7. členu določa, da v kolikor ni standardov, katerih referenca je navedena na seznamu standardov, se skladnost proizvoda z zahtevami tega zakona, med drugim, ugotavlja na podlagi slovenskih nacionalnih standardov, pripravljenih na podlagi evropskih standardov, ki niso navedeni v seznamu.

V skladu s Pravilnikom o blagu, za katero se izda garancija za brezhibno delovanje, je obvezna izdaja garancije za hišno, pisarniško in šolsko pohištvo (16. alineja 1. točke 2. člena), kar pomeni, da je za pogoje obvezna izdaja garancije.

Pregledanih je bilo 20 spletnih strani s podatki o pogradih, v zvezi z njimi je bilo identificiranih 17 gospodarskih subjektov. Glede na vrsto oziroma funkcionalnost spletnih strani, je 7 spletnih strani omogočalo samo spletni nakup, pri 4-ih je bil poleg spletnega nakupa mogoč tudi nakup proizvoda v klasični prodajalni, 6 spletnih strani je navajalo samo podatke o proizvodu, nakup pa je bil mogoč le v klasični prodajalni, pregledane pa so bile tudi 3 spletne strani proizvajalcev, na katerih so bili navedeni podatki o proizvodu, brez možnosti spletnega nakupa.

Na 20-tih spletnih straneh so bili pregledani objavljeni podatki in slike za 24 različnih tipov pogradov, od tega jih je bilo na podlagi pregleda podatkov 11 ocenjenih kot potencialno neskladnih z zahtevami.

Pri iskanju proizvodov po ključnih besedah, je bil glede na opis proizvoda, najden tudi pograd, za katerega se je kasneje ugotovilo, da je po svoji funkcionalnosti igrača. V času izvedbe sweep-a ni bilo identificiranih spletnih strani tujih gospodarskih subjektov, ki bi omogočale spletni nakup pogradov in bi bile s tem povezane vsebine v slovenskem jeziku.

V okviru pregleda spletnih strani se je preverjalo tudi navajanje podatkov o ponudniku storitev informacijske družbe, glede na zahteve četrtega odstavka 2. člena Zakona o varstvu potrošnikov, navajanje pravice do odstopa od pogodbe v roku 14 dni, ustrezna označitev funkcije, ki sproži naročilo ter glede na zahteve 32. člena Zakona o izvensodnem reševanju potrošniških sporov, navajanje podatkov o priznavanju izvajalca izvensodnega reševanja potrošniških sporov in navedbo povezave na platformo za spletno reševanje potrošniških sporov.

Po izvedenem pregledu spletnih strani, se je glede na ugotovljene nepravilnosti, v nadaljevanju opravi inšpekcijski nadzor pri posameznih gospodarskih subjektih. Skupno je bilo opravljenih 23 inšpekcijskih pregledov, pri čemer je bilo administrativno pregledanih 25 modelov pogradov. Devetih modelov, ki so bili predstavljeni na spletnih straneh, fizično ni bilo mogoče pregledati, saj ti niso bili na zalogi.

Pregledi so bili opravljeni pri 5 prodajalcih na drobno, 9 prvih distributerjih, 2 uvoznikih in 2 proizvajalcih. Administrativne nepravilnosti glede oznak proizvodov so bile ugotovljene pri 8 modelih, glede garancije pri 5 modelih, glede navodil pri 11 modelih in neizpolnjevanje tehničnih zahtev pri 3 modelih.

Zaradi ugotovljenih nepravilnosti so inšpektorji izdali 16 upravnih opozoril po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru, 10 opozoril po Zakonu o prekrških, eno prekrškovno odločbo z izrekom globe, v 2 primerih je bil postopek ustavljen na zapisnik.

Zaradi neizpolnjevanja tehničnih zahtev je bila za en pograd opravljena priglasitev v sistem RAPEX, pod številko INFO 0172/17, podatki o nevarnem proizvodu pa objavljeni na spletni strani inšpektorata.

V bodoče se bo nadzor te skupine proizvodov izvajal predvsem na podlagi prijav oziroma drugih informacij, ki bi kazale na neskladnost z zahtevami (npr. prejeta obvestila iz sistema RAPEX) oziroma ob spremembi slovenskih tehničnih standardov, ki določajo zahteve za zadevne proizvode.

5.3.17.4. Nadzor vrvic in vezalk na otroških oblačilih

Varnost otroških oblačil posredno ureja Zakon o splošni varnosti proizvodov, ki opredeljuje pogoje, ki jih morajo izpolnjevati proizvodi, da so lahko dani na trg, in standard SIST EN 14682:2015: Varnost otroških oblačil - Vrvic in vezalke na otroških oblačilih - Specifikacije. Tržni inšpektorat RS je v letu 2017 izvajal nadzor otroških oblačil in sicer prisotnost vrvic in vezalk na otroških oblačilih.

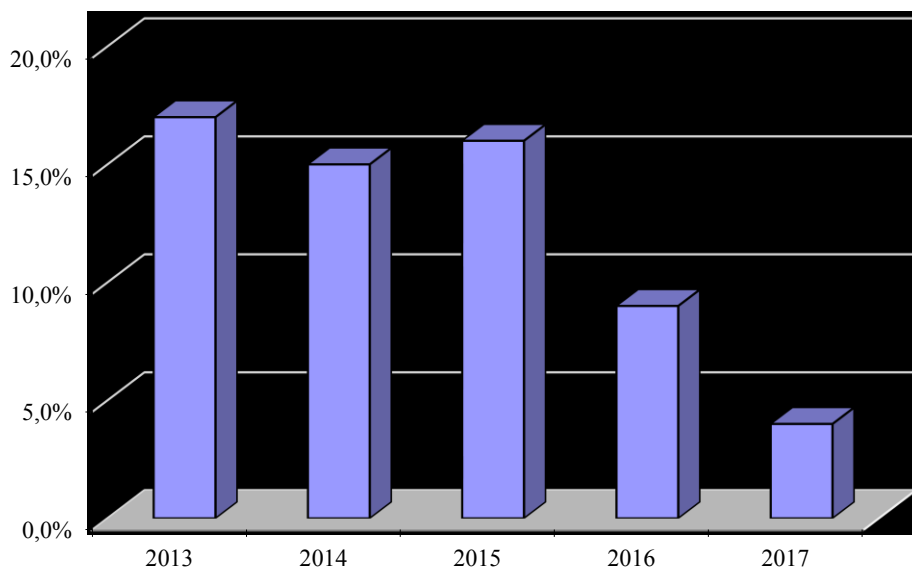
Nadzor se je opravil pri 361 zavezancih. Od tega je bilo 175 prodajalcev, 95 distributerjev, 72 prvih distributerjev, 10 uvozniki in 9 proizvajalcev. Skupno je bilo pregledano 961 otroških oblačil.

Na podlagi predpisanih kriterijev, ki so podani v standardu SIST EN 14682:2015, se je z merjenjem ugotavljala skladnost dolžine vrvic in vezalk na otroških oblačilih v predelu glave in vratu, predelu pasu, predelu pod boki ter na rokavih.

Nesreče, ki se lahko zgodijo zaradi neustreznih vrvic in vezalk na otroških oblačilih so zadušitev, v kolikor so prisotne vrvic in vezalke na območju vratu, poškodbe oči ali zob, v kolikor so elastične vrvic nameščene na oblačilu blizu obraza in druge poškodbe, v kolikor so dolge vrvic ali vezalke speljane v predelu pasu, rokavov in gležnjev.

Ugotovljenih je bilo 42 neskladnosti na otroških oblačilih, kar predstavlja 4 % neskladje in sicer:

- pri 22 otroških oblačilih so bile ugotovljene neskladnosti v predelu glave in vratu,
- pri 12 otroških oblačilih so bile ugotovljene neskladnosti v predelu pasu,
- pri 7 otroških oblačilih so bile ugotovljene neskladnosti v predelu pod boki,
- pri 1 otroškem oblačilu so bile ugotovljene neskladnosti na rokavih.

Slika 12: Odstotek neskladnih oblačil v zadnjih 5 letih

Zavezanci so bili o vseh ugotovitvah nadzora seznanjeni in pozvani k nadaljnjem sodelovanju na način, da odpravijo ugotovljene neskladnosti. Zaradi ugotovljenih kršitev je bilo izdanih 8 opozoril ZIN ter 9 opozoril ZP-1. Prav tako so bili izdani 4 opomini.

Za 2 otroški oblačili so bile informacije o izvedenih ukrepih in dejanjih priglašene tudi Evropski komisiji preko sistema RAPEX.

Tržni inšpektorat RS bo tudi v prihodnje v okviru svojih pristojnosti nadaljeval s tovrstnimi aktivnostmi.

5.3.18. Označevanja tekstilnih izdelkov in obutve

Vsako leto se istočasno z nadzorom otroških oblačil izvede tudi nadzor označevanja tekstilnih izdelkov in obutve. Tekstilni izdelki morajo imeti obvezno navedeno surovinsko sestavo, in sicer v slovenskem jeziku v skladu z Uredbo o izvajanju Uredbe (EU) o imenih tekstilnih vlaken. Obutev pa mora biti obvezno označena s piktogrami ali pisnimi oznakami glavnih sestavnih delov obutve in s piktogrami ali pisnimi oznakami materialov, ki se nanašajo na glavne sestavne dele obutve, kot je določeno s Pravilnikom.

Skupno je bilo pregledano 2299 tekstilnih izdelkov ter 407 obutve. Ugotovljeno je bilo, da od 2299 tekstilnih izdelkov 267 ni imelo navedbe surovinske sestave v slovenskem jeziku, kar predstavlja 12 % neskladnih proizvodov. Pregledana obutev ni bila ustrezno označena v 21 primerih (od 407 tipov obutve), kar predstavlja 5 % neskladne obutve.

Zavezanci so bili o vseh ugotovitvah nadzora seznanjeni in pozvani k nadaljnjem sodelovanju na način, da odpravijo ugotovljene neskladnosti. Zaradi ugotovljenih kršitev je bilo izdanih 46 opozoril ZIN ter 47 opozoril ZP-1. Prav tako so bili izrečeni 4 opomini.

Vzorčenje tekstilnih izdelkov

Tržni inšpektorat RS je skozi leto v prodajalnah nadziral tekstilne izdelke in sicer skladnost surovinske sestave tekstilnih izdelkov s predloženimi informacijami o surovinski

sestavi teh izdelkov v skladu z Uredbo o izvajanju Uredbe (EU) o imenih tekstilnih vlaken, katera med drugim določa, da morajo imeti tekstilni izdelki obvezno navedeno surovinsko sestavo.

Nadzor se je opravil pri 5 zavezancih, v okviru katerih se je pregledalo skladnost surovinske sestave tekstilnih izdelkov s predloženimi informacijami o surovinski sestavi za 5 proizvodov.

Neskladnosti ni bilo ugotovljenih.

Tržni inšpektorat RS bo tudi v prihodnje v okviru svojih pristojnosti nadaljeval s tovrstnimi aktivnostmi.

5.3.19. Sodelovanje Finančne uprave Republike Slovenije in Tržnega inšpektorata RS pri nadzoru uvoza proizvodov iz tretjih držav

Po vstopu Slovenije v Evropsko unijo se je na podlagi Uredbe Sveta 339/93/EGS o preverjanju skladnosti s pravili o varnosti proizvodov za izdelke, uvožene iz tretjih držav, okrepil nadzor nad uvozom proizvodov iz tretjih držav. Na podlagi te uredbe sodeluje Tržni inšpektorat RS s carinskimi organi že od leta 2003.

S 1. 1. 2010 se je začela uporabljati Uredba (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in sveta z dne 9. 7. 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93, ki ureja sodelovanje med organi za nadzor zunanjih meja in organi za nadzor trga pri nadzoru proizvodov, ki vstopajo na trg Evropske unije. Tako je bilo v letu 2016 veliko aktivnosti tržnih inšpektorjev usmerjenih v sodelovanje s Finančno upravo RS oziroma izvajanje nadzora - ocene skladnosti zadržanih proizvodov na podlagi obvestil carinskih organov.

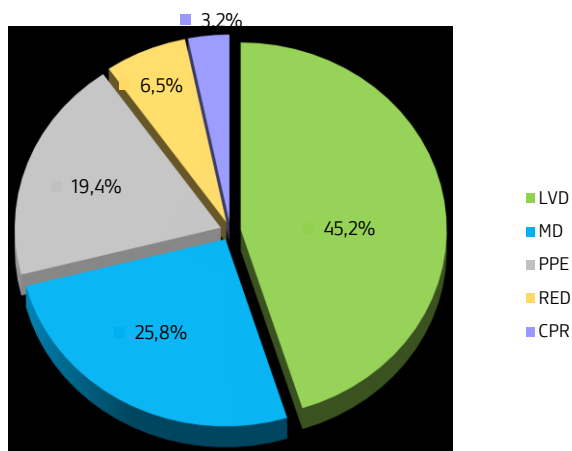
Za obveščanje Tržnega inšpektorata RS s strani Finančne uprave RS je pomembna določba tretjega odstavka 27. člena Uredbe 765/2008, ki določa, da organi, pristojni za nadzor zunanjih meja, zadržijo sprostitev proizvoda v prosti promet na trgu Evropske unije in če se med izvajanjem kontrol iz prvega odstavka ugotovi karkoli od naslednjega:

- proizvod ima značilnosti, ki vzbuja verjetnost, da proizvod, kadar je pravilno vgrajen, vzdrževan in uporabljen, resno ogroža zdravje, varnost, varovanje okolja ali kateri koli drugi javni interes iz 1. člena,
- proizvodu ni priložena pisna ali elektronska dokumentacija, obvezna po ustreznih usklajevalnih zakonodaji Evropske unije, ali pa ni označen v skladu s to zakonodajo,
- na proizvod je bila nameščena napačna ali zavajajoča oznaka CE,

organi, pristojni za nadzor zunanjih meja, takoj uradno obvestijo organe za nadzor trga o vsakem takem zadržanju.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2017 prejel od Finančne uprave RS 52 pisnih obvestil o zadržanju sprostitve proizvodov v prost promet (59 obvestil v letu 2016), od katerih je bilo v 31 primerih (v letu 2016 v 22 primerih) ugotovljeno, da gre za neskladne proizvode in sprostitev ni bila dovoljena, v 20 primerih (v letu 2016 v 37 primerih) pa neskladnosti niso bile ugotovljene in je bila izvedena sprostitev proizvodov v prost promet. V enem primeru je bilo ugotovljeno, da se obvestilo o zadržanju ne nanaša na proizvod iz pristojnosti Tržnega inšpektorata RS. V enem primeru je bila na podlagi obvestila o zadržanju vzgonskega pomagala, ki sodi med osebno varovalno opremo, poleg administrativne ugotovljena tudi tehnična neskladnost proizvoda, zato je bilo glede na oceno tveganja podano RAPEX obvestilo pod št. A11/0057/17 s priglasitvijo ukrepa zavrnitve sprostitve v prosti promet.

Poleg naštetega so tržni inšpektorji preko telefonskih razgovorov s carinskimi organi sproti ugotavljali administrativno skladnost proizvodov z zahtevami predpisov.

Slika 13: Pregled po direktivah, kjer sprostitvev v prosti promet ni bila dovoljena

Leto	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Število obvestil	434	601	705	300	150	77	43	61	59	52*
Število prepovedi	210	434	494	169	67	33	14	23	22	31
Število sprostitvev	224	167	211	131	83	43	29	38	37	20

* V enem primeru se obvestilo o zadržanju ni nanašalo na proizvod iz pristojnosti Tržnega inšpektorata RS.

Tabela 14: Število zadev na podlagi obvestil carinskih organov

Primerjava podatkov zadnjih petih let kaže, da število obvestil po uveljavitvi novega Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti v letu 2011, ki je prinesel drugačne opredelitve zavezancev za skladnost proizvodov, to so gospodarski subjekti, in posledično izvajanje nadzora s strani carinskih organov, bistveno ne odstopa glede na predhodno leto.

Nadaljnje aktivnosti nadzora proizvodov ob uvozu se bodo izvajale v koordinaciji s Finančno upravo RS, Generalnim finančnim uradom, Upravo za carine.

5.4. DAVČNO POTRJEVANJE RAČUNOV

Zakon o davčnem potrjevanju računov določa po katerem morajo zavezanci od začetka leta 2016 izvajati postopek potrjevanja računov, in sicer z uporabo elektronske naprave za izdajo računov in potrditvijo računa v času njegove izdaje oziroma z uporabo vezane knjige računov in naknadno potrditvijo izdaje računa prek elektronske povezave. Zavezanec mora pred prvo izdajo računa z internim aktom določiti, na kakšen način bo račune izdajal in upoštevati, da v istem poslovnem prostoru ni mogoče uporabljati oba načina hkrati.

Zakon predpostavlja, da je zavezanec po Zakonu o davčnem potrjevanju računov tisti poslovni subjekt, ki kumulativno izpolnjuje 3 pogoje (glede na vsak račun posebej, ne glede na pretežno dejavnost) in sicer: obveznost vodenja poslovnih knjig in evidenc,

obveznost izdaje računa za dobavo blaga ali storitev in plačilo nakupa blaga ali storitve opravljeno z gotovino. Te pogoje bolj podrobno določajo davčni predpisi, predvsem Zakon o davčnem postopku in Zakon o davku na dodano vrednost ter njuni podzakonski predpisi. Oba zakona tudi določata izjeme bodisi od obveznosti vodenja knjig (npr. kmečka gospodinjstva, osebno dopolnilno delo), bodisi od izdaje računov (kot npr. državni organi in organizacije, organi lokalnih skupnosti ter druge osebe javnega prava, v zvezi z dejavnostmi ali transakcijami, ki jih opravljajo kot organ oblasti, prodaja vozovnic, kart in žetonov, periodičnega tiska, prodaja blaga iz avtomatov, društva pod določenimi pogoji), ne nazadnje pa tudi od izdaje gotovine (neposredno nakazilo na TR ne predstavlja gotovine). Že sam Zakon o davčnem potrjevanju računov določa tri izjeme od obveznega potrjevanja računov in sicer: dobava blaga s strani zavezanca, s sedežem izven Slovenije (prodaja na daljavo), dobava telekomunikacijskih storitev, storitev oddajanja in elektronskih storitev, ki jih opravi zavezanec, ki nima sedeža v Sloveniji, osebi, ki ni davčni zavezanec, ter kontinuirane dobave blaga in storitev naročniku, v dejavnostih oskrbe z električno energijo, plinom in paro, oskrbe z vodo, ravnanja z odpadki in odpadki, ter v telekomunikacijski dejavnosti (npr. plačilo električne energije).

Tržni inšpektorat RS je po Zakonu o davčnem potrjevanju računov pristojen za nadzor vsebine računa, ki ga zavezanec izda kupcu, neizdaje računa po opravljeni dobavi in plačilu z gotovino, in obvestila o obveznosti izdaje računa in izročitve računa kupcu ter obveznosti kupca, da prevzame in zadrži izdani račun.

Delovanje inšpektorjev v razmerju do kupcev, predvsem potrošnikov, je v izvajanju preventivne in izobraževalne funkcije, v seznanjanju potrošnikov s pravico zahtevati in vzeti račun, v opozarjanju na posledice, če kupec računa ne vzame (uveljavljanje potrošniških pravic, dokazovanje obstoja nakupa itd.) in k odkrivanju kršiteljev zavezancev, ki ne izdajajo računov pri dobavi blaga in opravljanju storitev.

Nadzor spoštovanja določb Zakona o davčnem potrjevanju računov je bil v letu 2017 vključen v vse inšpekcijske nadzore, ki so bili povezani z nakupom blaga in/ali storitve v prodajnem prostoru zavezanca (gostinstvo, trgovina, tržnica, vulkanizerska dejavnost, frizerstvo, cvetličarstvo) in v primerih prejetih prijav kršitev zadevnega zakona.

V letu 2017 je Tržni inšpektorat RS tako izvedel 6980 nadzorov spoštovanja določil Zakona o davčnem potrjevanju računov. V primeru ugotovljenih nepravilnosti so tržni inšpektorji ukrepali v skladu s pooblastili, in sicer so bile, zaradi ugotovljenih prekrškov po Zakonu o davčnem potrjevanju računov, v upravnem postopku izdane 4 upravne odločbe, v prekrškovnem postopku pa je bilo zaradi manjših kršitev izrečenih 235 opozoril ZP-1 ter izdanih 16 opominov, 29 plačilnih nalogov in 16 prekrškovnih odločb.

Uvedba davčnih blagajn je v povezavi z neprestanim poostrenim nadzorom pristojnih inšpekcij prinesla želene učinke v boju proti sivi ekonomiji, zato je smiselno s takšnim pristopom nadaljevati tudi v prihodnje.

5.5. REGISTRACIJA DEJAVNOSTI, VPIS DEJAVNOSTI V TEMELJNI AKT IN DOVOLJENJA ZA OPRAVLJANJE DEJAVNOSTI

Subjekti, ki želijo v Sloveniji zakonito opravljati dejavnost, morajo le-to ustrezno registrirati (če gre za samostojnega podjetnika) oziroma dejavnost vpisati v svoj temeljni akt (če gre za pravno osebo). Prav tako si morajo za opravljanje dejavnosti pridobiti dovoljenje, če je predpisano s področnim predpisom. Poslovanje subjektov v nasprotju z navedenimi zahtevami sankcionira Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno in sicer v 3. členu. Za delo na črno po tem členu šteje, če:

- pravna oseba ali tuj pravni subjekt, ki je pravna oseba, opravlja dejavnost, ki ni določena v ustanovitvenem aktu, ali če nima z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dejavnosti, določene v ustanovitvenem aktu,
- samozaposlena oseba ali tuj pravni subjekt, ki je samozaposlena oseba, opravlja dejavnost, ki ni vpisana v register, ali nima z zakonom predpisanih listin o izpolnjevanju pogojev za opravljanje te dejavnosti.

Ta člen ureja tudi opravljanje dejavnosti s strani tujih pravnih subjektov in sicer se za delo na črno po tem členu Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno šteje, če:

- tuj pravni subjekt opravlja dejavnost v Sloveniji brez registrirane podružnice ali brez predpisanega dovoljenja,
- pravni subjekt, ki ima sedež v državi članici Evropske unije, Evropskem gospodarskem prostoru ali Švicarski konfederaciji, ne opravlja dejavnosti storitev v skladu z zakonom, ki ureja storitve na notranjem trgu.

Opravljanje dela na črno je prepovedano in je z zakonom opredeljeno kot prekršek, hkrati je predvidena izdaja odločbe, s katero se delo na črno prepove. Prepovedano je tudi oglaševanje dela na črno, ki je v 6. členu Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno opredeljeno kot nedovoljeno oglaševanje, kamor se uvršča naročanje, objavljanje ali posredovanje oglasov in oglasnih sporočil v časopisih, revijah, na radiu, televiziji in v drugih elektronskih medijih ali na drug način, ki je dostopen javnosti, če pravna oseba, tuj pravni subjekt, samozaposlena oseba, delodajalec ali posameznik ponuja ali oglašuje dejavnost ali delo, ki se šteje za delo na črno po določbah tega zakona ali če delodajalec objavi potrebo po delavcu za delo, ki ni vezano na njegovo registrirano ali priglašeno dejavnost. Oglaševalska organizacija ne sme objaviti oglasa, če naročnik oglasa ne poda podatkov iz prejšnjega odstavka.

Leta 2017 so tržni inšpektorji v 5005 primerih (v 5070 primerih leta 2016) preverjali spoštovanje določil Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno. Zaradi ugotovljenih kršitev je bilo izdanih skupaj 761 ukrepov, v upravnih postopkih 160 odločb o prepovedi opravljanja dejavnosti (154 v letu 2016) in 92 opozoril ZIN (139 v letu 2016), v prekrškovnih postopkih pa je bilo izrečenih 42 glob (54 v letu 2016), 256 opominov (196 v letu 2016) in 162 opozoril ZP-1 (236 v letu 2016).

Tržni inšpektorji načeloma pri vseh nadzorih ugotavljajo pravno istovetnost subjekta, ki ga nadzirajo, v okviru tega pa preverijo tudi vpis dejavnosti v temeljni akt oziroma registracijo, razen kadar gre za subjekt, ki je bil že večkrat predmet nadzora. V veliko primerih se zgodi, da zavezanec dejavnosti nima vpisane v svoj temeljni akt iz razloga, ker dejavnosti sam ne zna uvrstiti v pravilno šifro ali pa tega ne zna niti registrski organ ali pa so se z neko dejavnostjo pričeli ukvarjati, ker se je tekom poslovanja pokazala poslovna priložnost. V takih primerih so inšpektorji, ob upoštevanju načela sorazmernosti, zavezancu postavili rok za odpravo nepravilnosti in v večini primerov so zavezanci nepravilnosti takoj odpravili.

Tržni inšpektorat RS nadzira tudi področne predpise, s katerimi so za opravljanje dejavnosti predpisana posebna dovoljenja. Za opravljanje nekaterih obrtnih dejavnosti si je potrebno pridobiti obrtno dovoljenje, prav tako je potrebno posebno dovoljenje oziroma licenca za opravljanje dejavnosti organiziranja in prodaje turističnih aranžmajev. Podrobneje o tem v poglavjih o nadzoru obrti in turističnih aranžmajev.

Nedovoljeno oglaševanje po določilih Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno so inšpektorji preverjali v 20 primerih (v letu 2016 v 34 primerih) in zaradi ugotovljenih kršitev izrekli 20 ukrepov (v letu 2016 18) in sicer 5 opozoril, 11 opominov in 4 globe.

Prav tako so inšpektorji čez celo leto preverjali tako imenovano čezmejno poslovanje, torej poslovanje subjektov s sedežem v državah članicah Evropske unije na slovenskem ozemlju, pri čemer so obravnavali 64 tujih subjektov (v letu 2016 13).

Ker je tuje subjekte na terenu brez kakršnihkoli informacij težko zaslediti, se je Tržni inšpektorat RS obrnil na Zavod RS za zaposlovanje, s strani katerega je prejel informacije o subjektih, ki v skladu z Zakonom o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev vodi evidenco v zvezi z izvajanjem storitev podjetij s sedežem v državi članici EU, EGP ali Švicarski konfederaciji. Na podlagi teh podatkov je inšpektorjem na voljo lokacija tujega izvajalca storitve, kar omogoča učinkovitejši nadzor. V nadaljevanju je bil z Zavodom podpisan tudi sporazum o neposredni izmenjavi podatkov med obema organoma.

Inšpektorji so glede čezmejnega opravljanja storitev opravljali nadzor predvsem tistih dejavnosti, ki se uvrščajo med obrtne, pri čemer so, kot rečeno zgoraj, opravili 64 nadzorov, zavezancem pa so na podlagi ugotovljenih kršitev izrekli 28 ukrepov in sicer 3 upravne odločbe, 11 opozoril ZIN, 3 globe, 1 opomin in 10 opozoril ZP-1. Največkrat se je izkazalo, da podjetja niso prijavila dejavnosti na Obrtni zbornici oziroma si niso pridobila dovoljenja za občasno opravljanje obrtne dejavnosti pri Obrtno podjetniški zbornici.

V marcu 2017 je Tržni inšpektorat RS sodeloval pri skupnem nadzoru tujih podjetij, ki opravljajo dejavnost oziroma delo v Sloveniji in sicer skupaj z Inšpektoratom RS za delo, Finančno upravo RS in Policijo. Tržni inšpektorji so v okviru te akcije izvedli nadzor pri 12 subjektih (10 tujih in 2 domačih). Nadzor je bil opravljen glede spoštovanja določil Obrtnega zakona, ki predvideva pridobitev dovoljenj za občasno opravljanje obrtne dejavnosti. Ugotovljene so bile 4 kršitve, izrečeno je bilo eno opozorilo ZIN, v prekrškovnih postopkih pa 1 opozorilo ZP-1 in 3 opomini.

Nadzor dela na črno je bil dolga leta prednostna naloga Tržnega inšpektorata RS, saj so se nadzorovali posamezniki, ki so opravljali delo na črno. Sedaj pa se nadzorujejo le registrirani zavezanci, kljub temu pa se še vedno pojavlja precejšnje število kršitev. V luči čim večje urejenosti trga bo Tržni inšpektorat RS tudi v nadaljevanju spremljal to področje.

5.6. TRGOVINA

Način in pogoje za opravljanje trgovinske dejavnosti določa Zakon o trgovini in na njegovi podlagi izdan Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih za opravljanje trgovinske dejavnosti.

Nadzor določil Zakona o trgovini se je pri nadzoru opravljanja trgovinske dejavnosti opravljal sočasno z nadzorom drugih predpisov, kot na primer Zakona o varstvu

potrošnikov, Zakona o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti in Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno.

Inšpekcijski pregledi so se opravljali v prodajnih objektih in zunaj njih - na tržnicah, sejmi, premičnih stojnicah ob cesti, na prireditvah in predstavitev pri gospodarskih družbah, samostojnih podjetnikih posameznikih in kmetijskih pridelovalcih

Tržni inšpektorji so opravljali nadzor izpolnjevanja minimalnih tehničnih in drugih pogojev za opravljanje trgovinske dejavnosti, kontrolo evidentiranja poslovnih dogodkov v zvezi s stanjem blaga, opremljenosti blaga s predpisanimi listinami o skladnosti in spremnimi listinami, deklaracijami blaga v slovenskem jeziku, kjer je to s posebnimi predpisi določeno, ter označenost blaga s cenami. Pri prodaji zunaj prodajaln so preverjali tudi, ali si je prodajalec pridobil pisno soglasje lastnika oziroma upravljavca prostora ter soglasje lokalne skupnosti.

V času od 4.9. do 15. 9. 2017 so tržni inšpektorji opravili poostren nadzor pri 178 prodajalcih stavbnega pohištva, v luči spoštovanja Pravilnika o minimalnih tehničnih pogojih za opravljanje trgovinske dejavnosti, ki določa, da mora razporeditev opreme v prodajalni zagotavljati varno gibanje kupcev in varno ravnanje z blagom. Inšpektorji so nepravilnosti, pri razporeditvi stavbnega pohištva, ki lahko predstavlja potencialno nevarnost za zdravje potrošnikov in zaposlenih ugotovili v 85 primerih, na podlagi katerih so bili izrečeni ustrezni ukrepi za odpravo nepravilnosti.

Septembra so tržni inšpektorji opravili poostren nadzor pri 178 prodajalcih stavbnega pohištva, v luči spoštovanja Pravilnika o minimalnih tehničnih pogojih za opravljanje trgovinske dejavnosti, ki določa, da mora razporeditev opreme v prodajalni zagotavljati varno gibanje kupcev in varno ravnanje z blagom. Inšpektorji so nepravilnosti, pri razporeditvi stavbnega pohištva, ki lahko predstavlja potencialno nevarnost za zdravje potrošnikov in zaposlenih ugotovili v 85 primerih, na podlagi katerih so bili izrečeni ustrezni ukrepi za odpravo nepravilnosti.

V letu 2017 je bilo na področju opravljanja trgovinske dejavnosti po določilih Zakona o trgovini opravljenih 2776 pregledov. V primeru ugotovljenih nepravilnosti so tržni inšpektorji ukrepali v skladu s pooblastili: z izdajo upravne odločbe, s katero so kršitelju odredili odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti, ali pa mu prepovedali prodajo. Tako je bilo iz naslova nadzora opravljanja trgovinske dejavnosti v letu 2017 izdanih 127 upravnih odločb, največ, ker ni bilo ustreznega soglasja. Zaradi ugotovljenih manjših nepravilnosti (minimalni tehnični pogoji) pri opravljanju trgovinske dejavnosti, so tržni inšpektorji v 467 primerih izrekli opozorilo ZIN.

Zaradi ugotovljenih prekrškov po Zakonu o trgovini je bilo izdanih 84 odločb o prekršku z izrekom globe (največ ker ni bilo soglasja) in 92 opominov (največ, ker ni bilo podatkov o stanju blaga v prodajalni) Zaradi manjših kršitev, ki so bile nemudoma odpravljene, je bilo izrečeno še 501 opozorilo ZP-1.

Stanje je v primerjavi s preteklim letom nekoliko slabše, ugotovljenih je bilo nekoliko več kršitev in posledično izrečenih tudi več ukrepov (sankcije v letu 2016 izrečene 78 subjektom, v letu 2017 pa 176 subjektom), kar gre deloma pripisati večjemu številu pregledov, predvsem pa poostrenemu nadzoru prodajalcev ob cesti, ki niso imeli ustreznih soglasij (soglasje lastnika prostora in soglasje lokalne skupnosti).

Z nadzorom se bo nadaljevalo tudi v prihodnje, potrebno pa je omeniti, da se predvsem mlajši potrošniki poslužujejo modernejših načinov nakupa (spletne prodaje), medtem ko skušajo trgovci starejše potrošnike pritegniti s prodajo izven poslovnih prostorov, kjer

pripravijo razne predstavitve (npr. sejnih, na domovih potrošnikov, v gostinskih obratih ipd), pri čemer pa se pogosto ugotavlja uporaba agresivne poslovne prakse.

5.7. GOSTINSTVO

Tržni inšpektorji so tudi v letu 2017 opravljali nadzor nad izvajanjem gostinske dejavnosti in sicer tako v okviru načrtovanih akcij po vodilih za nadzor in po prijavah. Tržni inšpektorji so pri osebah, ki opravljajo gostinsko dejavnost, ugotavljali, ali so vpisani za opravljanje gostinske dejavnosti oziroma imajo dejavnost določeno v temeljnem aktu, ali izpolnjujejo vse pogoje po navedenih pravilnikih, ali imajo označene cene gostinskih storitev in ali gostom izdajajo račune za opravljeno storitev.

Opravljanje gostinske dejavnosti je urejeno z Zakonom o gostinstvu, Pravilnikom o minimalnih tehničnih pogojih in o obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti, Pravilnikom o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost in Pravilnikom o kategorizaciji nastanitvenih obratov.

V poletnem času je bil sprejet nov Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih in o obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti, ki je v določeni meri olajšal pogoje za opravljanje gostinske dejavnosti, saj nekateri pogoji niso bili v koraku s časom oziroma se je ugotovilo, da spadajo v druga področja.

Na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo je v pripravi tudi sprememba načina kategorizacije nastanitvenih obratov, ki bo spremenila Pravilnik o kategorizaciji nastanitvenih obratov.

Tržni inšpektorji so v letu 2017 pregledali 2816 gostinskih obratov. Ob ugotovljenih kršitvah gostinske zakonodaje so tržni inšpektorji zoper kršitelje upravno in prekrškovno ukrepali in izdali 93 upravnih odločb, s katerimi so gostincem odredili odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti in nepravilnosti, v primeru manjših kršitev pa izrekli 950 opozoril ZIN. Zoper gostince so tržni inšpektorji tudi prekrškovno ukrepali z izdajo 151 prekrškovnih odločb, 17 plačilnih nalogov, 352 opominov in gostincem izrekli tudi 1021 opozoril ZP-1 zaradi manjših kršitev.

Na področju obratovalnega časa gostinskih obratov se ne zaznava povečanega trenda kršitev obratovalnega časa v primerjavi s preteklimi leti.

Kot že navedeno, je predvidena sprememba kategorizacije nastanitvenih obratov, zato so bili v letu 2017 na podlagi ugotovitev iz registra nastanitvenih obratov, k odpravi nepravilnosti oziroma k kategorizaciji pozvani zgolj hoteli, katerim je kategorizacija že pred časom potekla. Ti hotelirji so pristopili k kategorizaciji in jo v večini tudi takoj opravili.

V poletnih mesecih 2017 pa je bil opravljen nadzor nad spoštovanjem določb Zakona o gostinstvu pri opravljanju dejavnosti sobodajalstva.

V zadnjih letih je trend naraščanja oddajanja nastanitvenih kapacitet preko različnih portalov (kot npr. AirBnB), kjer oddajajo tako registrirani subjekti (tako sobodajalci, hotelirji, kot tudi ostali nastanitveni gostinski obrati) kot tudi posamezniki, ki pa glede na trenutno veljavno zakonodajo lahko oddajajo tudi preko najemne pogodbe. Predmet nadzora Tržnega inšpektorata RS so lahko le registrirani subjekti, ki opravljajo dejavnost na podlagi Zakona o gostinstvu, posamezniki, ki oddajajo ali na črno ali preko najemne pogodbe so predmet nadzora drugih nadzornih organov (Finančna uprava RS, Geodetska

uprav RS). Prav tako ima pomembno vlogo pri nadzoru opravljanja dejavnosti oziroma oddajanja v večstanovanjskih stavbah Stanovanjska inšpekcija.

Tržni inšpektorji so pregledali 303 subjekte na območju celotne Slovenije. Pri pregledih so tržni inšpektorji poleg registracije, posebno pozornost namenili v pridobivanje podatkov, kje in na kakšen način se subjekti oglašujejo (npr. portali kot so AirBnB, booking.com in ostali), izdajanje računov in cenike ter vzpodbujanju registriranih subjektov, da tudi v bodoče dejavnost opravljajo legalno.

Ugotovljeno je bilo, da jih manj kot tretjina oglašuje oziroma posluje preko portala AirBnB, več kot polovica pa preko booking.com in pa tudi na ostalih portalih. Iz navedenega je mogoče zaključiti, da je med registriranimi subjekti manj tistih, ki jih oddaja kapacitete preko portala AirBnB in da se na tem portalu očitno pojavlja več subjektov, ki opravljajo dejavnost brez registracije.

V primeru manjših nepravilnosti (manjkajoči oziroma pomanjkljivi ceniki, ni obvestila o obveznosti izdaje in prevzema računa), ki so jih zavezanci takoj odpravili, so inšpektorji izrekli 72 opozoril ZIN in 105 opozoril ZP-1.

5.8. OBRT

Obrtna dejavnost se lahko opravlja v skladu s pogoji, ki jih določata Obrtni zakon in Uredba o obrtnih dejavnostih. Uredba določa obrtne dejavnosti, za opravljanje katerih je, zaradi varovanja življenja, zdravja in premoženja ljudi ali zaradi zagotavljanja varstva okolja, potrebna ustrezna poklicna usposobljenost. Z Uredbo so nekatere dejavnosti, ki so se prej uvrščale med obrti podobne in za katere ni bilo potrebno pridobiti obrtnega dovoljenja, uvrščene med obrtne dejavnosti.

Obrtna dejavnost je pridobitna proizvodna ali storitvena dejavnost, ki se opravlja na podlagi individualnih naročil, ali v majhnih serijah, ki se trajno opravlja s stroji, orodji in tehničnimi napravami, ki so primerne za opravljanje le-te in nimajo značaja tekočih trakov ali avtomatiziranega delovnega procesa.

V zvezi z obrtno dejavnostjo Tržni inšpektorat RS prejme veliko prijav, ki pa se največkrat nanašajo na neizdajo računa potrošnikom ali na nepravilno opravljeno storitev, kar Tržni inšpektorat RS nadzira z vidika določil Zakona o varstvu potrošnikov in Zakona o davčnem potrjevanju računov. V inšpekcijskem postopku se velikokrat izkaže, da račun dejansko ni bil izdan. Prav tako se veliko prijav nanaša na povzročanje prekomernega hrupa ali na obratovanje brez gradbenih in uporabnih dovoljenj. Ta problematika ni urejena z Obrtnim zakonom, pač pa je to stvar okoljskih in gradbenih predpisov, ki sodijo v pristojnost okoljske in gradbene inšpekcije, katerima so takšne prijave posredovane.

Tržni inšpektorji so na podlagi Obrtnega zakona leta 2017 opravili 965 inšpekcijskih pregledov (1021 v letu 2016) in zavezancem zaradi kršitev določb Obrtnega zakona izrekli 66 ukrepov (36 v letu 2016) in sicer 17 upravnih odločb, 25 opozoril ZP-1, 21 opominov in 3 globe.

Število ukrepov na podlagi Obrtnega zakona je nizko, v primerjavi z letom poprej pa je ukrepov vseeno za 54 % več. Poudariti pa je potrebno, da je pri obrtnikih navadno ugotovljenih veliko nepravilnosti z drugih področij, v veliki večini se nanašajo na določbe Zakona o varstvu potrošnikov, saj poslovanje posameznega zavezanca inšpektorji preverjajo celostno, z vidika vseh predpisov, ki so v pristojnosti Tržnega inšpektorata RS.

Poleg splošnih nadzorov je bila v letu 2017 organizirana tudi akcija poostrenega nadzora in sicer so v aprilu 2017 tržni inšpektorji opravljali nadzor na področju vgrajevanja in vzdrževanja klima naprav. Inšpektorji so preverjali tako subjekte, ki nudijo montažo, popravilo in servisiranje industrijskih naprav kot tudi tiste, ki omenjene storitve nudijo gospodinjstvom. V to kategorijo pa se ne uvrščajo storitve na avtomobilskih klimatskih napravah, ki se opravljajo v okviru servisiranja motornih vozil. Nadzor se je opravljal z vidika vseh predpisov, ki jih nadzoruje Tržni inšpektorat RS in ki jih mora upoštevati zavezanec, ki opravlja dejavnost vgrajevanja in popravila klimatskih naprav.

Inšpektorji so v okviru zgoraj omenjene akcije skupaj opravili 250 inšpekcijskih pregledov, pri čemer so ugotovili 85 kršitev. Največ kršitev je bilo ugotovljenih v zvezi z Zakonom o varstvu potrošnikov in sicer glede označevanja cen 53, v 4 primerih so bile ugotovljene nepravilnosti v zvezi z vsebino in izročanjem garancijskega lista strankam, v enem primeru je bila ugotovljena uporaba nepoštenega pogodbenega pogoja ter v 1 primeru oglaševanje v nasprotju z zakonom. V 12 primerih je bilo ugotovljeno, da si zavezanci niso pridobili obrtnega dovoljenja za opravljanje dejavnosti, v 2 primerih je bilo ugotovljeno, da nosilec obrtnega dovoljenja ni več zaposlen pri zavezancu, v 7 primerih pa zavezanci niso imeli v temeljni akt oziroma registracijo vpisane ustrezne šifre dejavnosti, ki so jo opravljali. V 3 primerih zavezanci niso spoštovali določil Zakona o javni rabi slovenščine pri označevanju blaga, v 2 primerih pa zavezanci strankam niso zagotavljali vseh podatkov, kot jih predvideva Zakon o elektronskem poslovanju na trgu.

V zvezi z ugotovljenimi nepravilnostmi so inšpektorji zavezancem izrekli 144 ukrepov, od tega 25 upravnih odločb, 63 opozoril ZIN, 11 opominov in 45 opozoril ZP-1.

Iz navedenega izhaja, da je bil nadzor področja dobrodošel, saj kar petina nadzorovanih subjektov ni imela ustreznih cenikov oziroma so bili le-ti zelo pomanjkljivi. V celoti gledano so bile kršitve ugotovljene v 34 %, kar pomeni, da zavezanci niso bili dovolj seznanjeni z zakonodajo, res pa je, da so v vseh primerih takoj pristopili k odpravi nepravilnosti, tudi glede obrtnih dovoljenj, zaradi česar so inšpektorji ob upoštevanju načela sorazmernosti in s ciljem urejenosti trga zavezancem izrekli milejše ukrepe, saj je bil namen predpisa z odpravo kršitve dosežen.

Prav tako so bili inšpektorji na terenu posebej pozorni na čezmejno opravljanje dejavnosti, torej na subjekte s sedežem v državah članicah Evropske unije. Inšpektorji so glede čezmejnega opravljanja storitev opravljali nadzor predvsem tistih dejavnosti, ki se uvrščajo med obrtne, pri čemer so opravili 64 nadzorov, zavezancem pa so na podlagi ugotovljenih kršitev izrekli 28 ukrepov in sicer 3 upravne odločbe, 11 opozoril ZIN, 3 globe, 1 opomin in 10 opozoril ZP-1. Največkrat se je izkazalo, da podjetja niso prijavila dejavnosti na Obrtni zbornici oziroma si niso pridobila dovoljenja za občasno opravljanje obrtne dejavnosti pri Obrtno podjetniški zbornici.

Tržni inšpektorat RS zgledno sodeluje tudi z Obrtno-podjetniško zbornico, predvsem s svojimi prispevki na izobraževanjih, ki so organizirana v okviru različnih obrtnih sekcij. Posebej je treba izpostaviti sodelovanje na strokovnem posvetu Obrtno podjetniške zbornice, Sekcije avtoserviserjev, ki je potekalo v Ljubljani, oktobra 2017, kjer sta predstavnici Tržnega inšpektorata RS predstavili vse obveznosti, ki jim jih prinašajo predpisi iz pristojnosti inšpektorata, kar je bilo med obrtniki sprejeto z odobravanjem, zato si bo Tržni inšpektorat RS za enak način sodelovanja prizadeval še naprej.

Na podlagi zgornjih ugotovitev bo Tržni inšpektorat RS tudi v prihodnosti spremljal in nadziral obrtne dejavnosti, glede na aktualnost posamezne dejavnosti pa tudi organiziral posebne poostrene akcije nadzora.

5.9. NEPREMIČNINSKO POSREDOVANJE

V Sloveniji je od leta 2003 v veljavi Zakona o nepremičninskem posredovanju, ki določa pogoje za opravljanje dejavnosti nepremičninskega posredovanja in druge obveznosti nepremičninskih družb, s katerimi se uporabnikom storitev nepremičninskega posredovanja zagotavlja večja pravna varnost, kot na primer izročitev pogodbe o posredovanju in splošnih pogojev poslovanja, preverjanje pravnega in dejanskega stanja nepremičnine, seznanjanje z okoliščinami, ki so pomembne za sklenitev pogodbe v prometu z nepremičninami.

Nepremičninski trg je bil več let v krizi, sedaj pa promet na trgu nepremičnin že nekaj časa raste, posledično se višajo tudi cene nepremičnin, več prometa se zato ustvari prek nepremičninskih družb.

Za leto 2017 ni bila predvidena poostrena akcija nadzora, pač pa se je nadzor opravljal predvsem na podlagi prijav oziroma obvestil. Leta 2017 so tržni inšpektorji spoštovanje določil Zakona o nepremičninskem posredovanju preverjali v 92 primerih (222 v letu 2016), izrekli pa so 52 ukrepov (45 v letu 2016) zaradi kršitev tega zakona.

Največ ukrepov je bilo izrečenih zoper nepremičninske posrednike, ki niso deponirali izkaznice nepremičninskega posrednika pri Ministrstvu za okolje in prostor, kar so bili dolžni storiti zaradi začasnega odvzema statusa nepremičninskega posrednika, o čemer je bil inšpektorat obveščen s strani ministrstva. V postopkih se je izkazalo, da je šlo večinoma za osebe, ki se z dejavnostjo nepremičninskega posredovanja niso ukvarjale, so pa v preteklosti opravile izobraževanje in pridobile izkaznice, zato so takoj po prejemu obvestila s strani inšpektorata izkaznico deponirale in s tem zadostile zakonski zahtevi. Ostale kršitve so se nanašale na neizpolnjevanje pogojev za opravljanje dejavnosti, pomanjkanje vseh predpisanih sestavin v pogodbi o posredovanju in v splošnih pogojih poslovanja.

Glede na to, da je zakon v veljavi že 14 let, se je pokazala potreba po prenovi Zakona o nepremičninskem posredovanju, ki ga je Ministrstvo za okolje in prostor pričelo pripravljati v letu 2017 in pri pripravi katerega je s svojimi pripombami in priporočili sodeloval tudi Tržni inšpektorat RS.

Po izkušnjah Tržnega inšpektorata RS bi morala biti pisnost pogodbe o posredovanju pogoj za veljavno sklenitev le-te. Trenutno veljaven predpis omogoča tudi sklepanje ustnih pogodb o posredovanju, v zvezi s priznavanjem le-teh je mogoče najti kar nekaj sodne prakse, kar nekatere nepremičninske družbe izkoriščajo. Pisnost pogodbe, sploh kadar je naročitelj fizična oseba, je po mnenju inšpektorata nujno potrebna za zagotovitev ustrezne ravni varstva naročitelja. Preko nadzorov je Tržni inšpektorat RS zaznal, da nekatere nepremičninske družbe potrošnikom zaračunavajo enormne stroške v primerih, ko nimajo pravice do plačila za posredovanje. Zato je predlagal tudi, da se v zakonu uredi povračilo dejanskih stroškov, ki je trenutno urejeno le v Obligacijskem zakoniku in zato ni predmet nadzora inšpektorata. Prav tako se inšpektorat zavzema za drugačno urejenost sankcij, saj so trenutno globe določene enotno za vse prekrške, po novem pa bi bile globe določene nižje, kadar gre za lažje prekrške.

Predlogi Tržnega inšpektorata RS so bili v veliki meri upoštevani pri pripravi predloga zakona. Ustrezne rešitve so tudi izključitev določb o omejitvi višine plačila, kadar gre za gospodarske pogodbe, poleg tega je ministrstvo v predlogu predvidelo tudi izrecno prepoved vsiljevanja pogodb o posredovanju tretjim osebam, kar je bilo na trgu tudi zaznano kot praksa nekaterih nepremičninskih družb, ki se je izvajala z namenom pridobitve plačila za posredovanje.

Predlog je bil po medresorskem usklajevanju v decembru 2017 obravnavan in potrjen na Vladi ter poslan v Državni zbor, zato se predvideva, da bo v letu 2018 tudi dejansko sprejet.

Glede na ugotovitve nadzora in z namenom zagotoviti čim večjo urejenost področja, bo potrebno dejavnost nepremičninskega posredovanja tudi v prihodnje nadzirati tako po prijavah kot v okviru poostrenih akcij nadzora in v primeru spremembe zakonodaje nadzor temu ustrezno prilagoditi.

5.10. ADMINISTRATIVNO DOLOČENE CENE IZDELKOV IN STORITEV

5.10.1. Cene učbenikov

Tržni inšpektorji so v mesecu avgustu 2017, opravili nadzor nad oblikovanjem cen učbenikov, ki so edini za posamezne predmete oziroma strokovne module v nekem razredu, letniku ali programu. Nadzor se je vršil po določitih Uredbe o oblikovanju cen učbenikov, ki je bila sprejeta na podlagi Zakona o kontroli cen. Nadzor se je opravljal v prodajalnah učbenikov na celotnem območju Republike Slovenije, in sicer se je ugotavljalo usklajenost prodajnih cen učbenikov s cenami, ki jih je s sklepom na podlagi uredbe kot najvišje določila Vlada RS v letih 2015, 2016 in 2017. Opravljenih je bilo 69 inšpekcijskih pregledov, v okviru katerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti glede višine cen edinih učbenikov.

Tako kot v preteklih letih se je tudi pri letošnjem nadzoru izkazalo, da prodajalci učbenikov spoštujejo cene, ki jim jih sporočijo založniki. Poleg tega pa tržni inšpektorji tudi ugotavljajo, da se v prosti prodaji, zlasti v manjših mestih, prodaja zelo malo učbenikov, saj se učenci vse bolj poslužujejo učbeniških skladov na šolah.

5.10.2. Zaračunavanje cen dimnikarskih storitev

S 1. 1. 2017 se je začel uporabljati nov Zakon o dimnikarskih storitvah, ki je bistveno spremenil obstoječo, koncesijsko ureditev saj je nekakšna mešanica tržnega in reguliranega sistema izvajanja dimnikarskih storitev. Zakon je uvedel licence za dimnikarje in dovoljenja za dimnikarske družbe, uporabniki dimnikarskih storitev dimnikarsko družbo sami izberejo, najvišjo dovoljeno ceno izvajanja dimnikarskih storitev pa določi Vlada.

Tržni inšpektorat RS je v skladu s pooblastilom, ki mu ga daje Zakon o dimnikarskih storitvah, pristojen za nadzor nad cenami dimnikarskih storitev in sicer ali dimnikarska družba pri zaračunavanju dimnikarskih storitev upošteva sklep vlade glede cene dimnikarskih storitev ter ali ima objavljen cenik dimnikarskih storitev.

Zakon o dimnikarskih storitvah določa, da se znesek za izvedene dimnikarske storitve, katere plača uporabnik dimnikarskih storitev oblikuje kot zmnožek cene izvajanja dimnikarskih storitev in normativnega števila časovnih enot dela dimnikarskih storitev. Najvišjo dovoljeno ceno izvajanja dimnikarskih storitev določi vlada s sklepom, minister pa predpiše časovne normative za posamezne storitve in sklope dimnikarskih storitev. Podzakonski predpis, Pravilnik o časovnih normativih za posamezne storitve in sklope dimnikarskih storitev in podrobnejši vsebini cenika ter višini potnih stroškov, je bil sprejet šele v septembru 2017. Prav tako je Vlada s Sklepom določila najvišjo dovoljeno ceno izvajanja dimnikarskih storitev šele v mesecu juliju 2017. Prekršek je storjen, če dimnikarska družba pri zaračunavanju dimnikarskih storitev ne upošteva sklepa vlade glede cene dimnikarskih storitev in če nima objavljenega cenika.

V prehodnem obdobju, do sprejetja zgoraj navedenega pravilnika, se je znesek za izvedene dimnikarske storitve oblikoval kot zmnožek cene izvajanja dimnikarskih storitev in dejanskega števila časovnih enot dela dimnikarskih storitev pri uporabniku dimnikarskih storitev, kjer je bila določena najvišja dovoljena cena 25,20 EUR na uro dela dimnikarskih storitev pri uporabniku brez davka na dodano vrednost. Zakon pa prekrška za kršitev prehodne določbe ni predvidel.

Tržni inšpektorat RS je nadzor dimnikarskih družb glede zaračunavanja dimnikarskih storitev, tako v času veljavnosti prehodnih določb, kot tudi po sprejetju pravilnika, opravljal na podlagi prijav, ki so se nanašale predvsem na zavajajoča obvestila o opravljanju dimnikarskih storitev, izdajanje računov, obračunavanje dimnikarskih storitev (stari ceniki), izpolnjevanje pogojev za opravljanje dimnikarskih storitev. V prehodnem obdobju je bilo obravnavanih 27 dimnikarskih podjetji. V 6 primerih je bila z opozorilom ZIN zavezancem naložena odprava nepravilnosti. Zaradi kršitev določb Zakona o varstvu potrošnikov so bile izdane 4 odločbe o prekršku in izrečena 3 opozorila ZP-1. Po uveljavitvi zgoraj navedenega pravilnika so bile dimnikarske družbe obravnavane na podlagi prijav, ki so se nanašale predvsem na cenike dimnikarskih družb.

V letu 2018 je predviden koordiniran nadzor po določilih Zakona o dimnikarskih storitvah, ki bo zajel večino dimnikarskih družb.

5.11. OSTALE VRSTE NADZORA

5.11.1. Oglaševanje in prodaja tobačnih izdelkov

Februarja 2017 je bil sprejet Zakon o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov, ki v slovenski pravni red prenaša Direktivo 2014/40/EU, ki med drugim uvaja velika slikovno-besedilna zdravstvena opozorila, prepoved dajanja na trg izdelkov z značilno aromo, celovito ureditev elektronskih cigaret, novih tobačnih izdelkov in zeliščnih izdelkov, prepoved prodaje tobačnih in povezanih izdelkov na daljavo. Skladno z določbami Okvirne konvencije Svetovne zdravstvene organizacije za nadzor nad tobakom uvaja dodatne ukrepe kot je popolna prepoved oglaševanja, razstavljanja in promocije tobaka, tobačnih in povezanih izdelkov, uporabo dovoljenj za prodajo, prepoved prikazovanja tobačnih in povezanih izdelkov na televiziji in v okviru javnih nastopov (razen v filmih, nadaljevanjih in nanizankah).

Cilj vseh ukrepov, ki jih uvaja Zakon o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov je preprečiti začetek in nadaljevanje kajenja med otroki, mladostniki in mladimi odraslimi, spodbujati opuščanje kajenja, zmanjševati izpostavljenost tobačnemu dimu in posledično zmanjšati boleznost in prezgodnjo umrljivost ter družbene stroške zaradi rabe tobaka.

Tržni inšpektorat RS je pristojen za nadzor nad pogoji, ki jih morajo izpolnjevati tobak in tobačni izdelki (označevanje in embalaža), pogoji, ki jih morajo izpolnjevati elektronske cigarete (navodilo za uporabo, seznam sestavin, opozorilo), pogoji, ki jih morajo izpolnjevati zeliščni izdelki za kajenje; prepovedjo prodaje tobaka za oralno uporabo, prepovedjo sponzoriranja in oglaševanja tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov; prepovedjo prodaje (mladoletnim, iz avtomatskih naprav, preko interneta,..) in nad prodajo tobaka, tobačnih izdelkov in povezanih izdelkov brez dovoljenja.

Tržni inšpektorat RS je prvi koordiniran nadzor nad določbami Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov opravil v mesecu juliju, ko so v veljavo že stopile prehodne določbe glede označevanja tobačnih izdelkov (tobačni izdelki morajo biti označeni s predpisanimi zdravstvenimi opozorili) in tudi določbe, ki se nanašajo na

oglaševanje tobačnih izdelkov (ni več dovoljeno oglaševanje tobačnih izdelkov v obliki in podobi zaščitene blagovne znamke na izveskih prodajaln tobačnih izdelkov).

Nadzor se je izvajal na območju celotne Slovenije in je obsegal nadzor oglaševanja in označevanja tobaka in tobačnih izdelkov za kajenje. Skupaj je bilo opravljenih 182 pregledov in sicer pri prodajalcih tobaka in tobačnih izdelkov v klasičnih prodajalnah, na bencinskih servisih in trafikah.

Glede označevanja tobačnih izdelkov z zdravstvenimi opozorili (splošno opozorilo, informativno sporočilo in sestavljeno zdravstveno opozorilo), nepravilnosti niso bile ugotovljene. Tekom nadzora se je pojavilo vprašanje glede nalepk na štekih cigaret v prozorni foliji, nameščenih na stranskih površinah na katerih je navedeno ime cigarete, proizvajalec, količina, črtna koda in informativno sporočilo. Po pojasnilu pripravljalca predpisa, prozorni ovitki ne štejejo kot zunanja embalaža, na katerih morajo biti navedena zdravstvena opozorila, zato ukrepanje ni bilo potrebno.

Oglaševanje tobačnih izdelkov, predvsem v obliki in podobi zaščitene blagovne znamke, ki je bilo na izveskih prodajaln tobačnih izdelkov dovoljeno do 11. 6. 2017, ni bilo ugotovljeno.

V enem primeru je bilo ugotovljeno oglaševanje tobačne blagovne znamke na vžigalicah, kar ni dovoljeno. Izdana je bila upravna odločba s katero se je navedeno oglaševanje prepovedalo. Poleg tega je bil v eni od prodajaln tobak za pipe nameščen v prodajnem pultu pokritim s steklom, ločen od ostalih tobačnih izdelkov. Ker je bil umaknjen že v času trajanja nadzora, je prodajalcu izrečeno opozorilo.

Poleg koordiniranega nadzora se je nadzor oglaševanja tobačnih izdelkov izvajal na podlagi prejetih prijav.

Z uveljavitvijo novega zakona je bilo glede oglaševanja zaznanih bistveno manj kršitev, kot pri nadzorih v preteklem letu, vsi veliki trgovci so z uveljavitvijo zakonskih določb, ki prepovedujejo tudi oglaševanje na izveskih prodajaln, prenehali z oglaševanjem. Se pa posamezni trgovci oziroma proizvajalci poslužujejo bolj prikritih oblik oglaševanja oziroma pospeševanja prodaje tobačnih izdelkov kot na primer sponzoriranje, prikazovanje znamk in drugih znakov za označevanje tobaka na zunanjih pepelnikih pred gostinskimi obrati

Zaradi kršitev glede oglaševanja tobačnih izdelkov so tržni inšpektorji v letu 2017 izrekli 14 opozoril ZIN in izdali 10 upravnih odločb s katerimi so prepovedali nedovoljeno oglaševanje tobaka in tobačnih izdelkov. Zoper kršitelje je izrečenih 15 opozoril ZP-1, izdanih 6 opominov in 23 prekrškovnih odločb.

Zakon o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov prepoveduje prodajo tobačnih izdelkov osebam mlajšim od 18 let, tobačnih izdelkov pa ne smejo prodajati osebe mlajše od 18 let.

Tržni inšpektorat RS je, zaradi zaščite mladoletnih pred škodljivim vplivom tobaka in tobačnih izdelkov, tudi v letu 2017 izvajal nadzor nad prodajo tobačnih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let, prepovedjo, da osebe, mlajše od 18 let, prodajajo tobačne izdelke ter objavo prepovedi prodaje tobačnih izdelkov osebam, mlajšim od 18 let.

Skupno je bilo opravljenih 579 inšpekcijskih pregledov. Nedovoljena prodaja tobačnih izdelkov mladoletnikom osebam je bila s strani tržnih inšpektorjev ugotovljena v 2 primerih. Zoper kršitelje so tržni inšpektorji ukrepali prekrškovno z izrečenimi globami.

Pri tem je potrebno omeniti, da se nadzor prodaje tobačnih izdelkov mladoletnim osebam, izvaja oziroma ugotavlja z neposredno osebno zaznavo inšpektorja, kar pomeni, da mora inšpektor kršitev, prodajo tobačnih izdelkov, neposredno ugotoviti.

Zakon o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov, ki je začel veljati 11. 3. 2017, inšpektorjem pri nadzoru prodaje tobačnih in povezanih izdelkov mladoletnim osebam daje možnost sodelovanja z osebo mlajšo od 18 let. Te določbe Tržni inšpektorat RS v letu 2017 še ni izkoristil.

Nadzor nad določili Zakona o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov, ki so v pristojnosti nadzora Tržnega inšpektorata RS, bodo tržni inšpektorji izvajali tudi v bodoče, zlasti po uveljavitvi prehodnih določb, ki se nanašajo na vidnost in dostopnost tobačnih izdelkov na prodajanih mestih. Nadzor nad prodajo tobačnih izdelkov mlajšim od 18 let pa se bo po možnosti izvajal tudi v sodelovanju z mladoletnimi osebami.

5.11.2. Oglaševanje in prodaja alkoholnih pijač

Oglaševanje alkoholnih pijač ureja Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živil, ki v celoti prepoveduje oglaševanje alkoholnih pijač z več kot 15 volumenskimi odstotki alkohola, alkoholne pijače z manjšo vsebnostjo alkohola pa je dovoljeno oglaševati pod zakonsko določenimi pogoji. V primerih, ko se na nosilcih določenih v Zakonu o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z živil objavljajo le ime ali firma proizvajalca s katero gospodarska družba posluje na trgu oziroma je firma registrirana, ne gre za oglaševalsko sporočilo, ki bi moralo izpolnjevati pogoje iz 15.b člena.

Nadzor nad oglaševanjem alkoholnih pijač se opravlja vzporedno z nadzorom gostinske dejavnosti v gostinskih obratih in trgovinske dejavnosti v prodajalnah na podlagi osebne zaznave ter na podlagi prejetih prijav.

Kršitve, povezane z nedovoljenim oglaševanjem, so bile ugotovljene v 92 primerih in sicer pri oglaševanju alkoholnih pijač v gostinskih obratih, na spletnih straneh in tudi na facebook profilih posameznih poslovnih subjektov, v revijah in ob cesti. Najpogosteje ugotovljene kršitve so se nanašale na oglaševanje alkoholnih pijač, ki vsebujejo manj kot 15 volumenskih odstotkov alkohola in sicer na samo navajanje opozorila Ministra za zdravje in na velikost tega opozorila ter tudi na oglaševanje žganih pijač. Izdanih je bilo 6 upravnih odločb s katerimi se je prepovedalo nedovoljeno oglaševanje ter 44 upravnih opozoril ZIN, s katerimi se je naložila odprava nepravilnosti. Zaradi ugotovljenih kršitev je bilo izdanih tudi 35 opominov in 14 prekrškovnih odločb. Za pomanjkljivosti, katere so zavezanci nemudoma odpravili, je bilo izrečenih še 43 opozoril ZP-1.

Zakon o omejevanju porabe alkohola Tržnemu inšpektoratu RS nalaga nadzor nad prodajo alkoholnih pijač v prodajalnah osebam, mlajšim od 18 let, osebam, ki kažejo očitne znake opitosti od alkohola, kot tudi osebam, za katere se upravičeno domneva, da jih bodo posredovale osebam mlajšim od 18 let. Tržni inšpektorat RS na letni ravni izvede najmanj 4 akcije nadzora, ki so časovno vezane na tista obdobja, ko je zaradi družabne aktivnosti mladih največja verjetnost, da bi prišlo do nedovoljene prodaje alkoholnih pijač mladim (pred počitnicami, v času maturantske četvorke, pred zaključkom šolskega leta, v času božično-novoletnih praznikov). Načrtovane akcije se izvajajo istočasno na območju celotnega ozemlja RS. Obenem pa se nadzor izvaja tudi izven načrtovanih akcij (npr. razne prireditve za mlade). O svojih aktivnostih, zlasti v času medijsko odmevnih dogodkov (kot npr. maturantska parada) seznanja tudi širšo javnost preko svojih spletnih strani, obenem pa poziva tudi trgovce na dosledno spoštovanje zakonskih določil.

V letu 2017 so bile izvedene 4 skupne akcije (pred zimskimi počitnicami, v času maturantske četvorke, pred zaključkom šolskega leta in v času božično-novoletnih praznikov), obenem pa se je nadzor izvajal tudi izven načrtovanih akcij. Skupaj je bilo opravljenih 936 pregledov. Nedovoljena prodaja alkoholnih pijač, to je prodaja alkoholnih pijač mladoletnim osebam, je bila ugotovljena v 1 primeru. V letu 2017 je bila ugotovljena tudi nedovoljena prodaja alkoholnih pijač iz samopostrežnih naprav, kot tudi prodaja med 21. uro zvečer in 7. uro zjutraj. V vseh treh primerih nedovoljene prodaje, so bile kršiteljem izdane odločbe o prekršku. Zaradi pomanjkljivih obvestil o prepovedi prodaje alkohola je bilo izrečenih 29 opozoril ZP-1 in 1 opomin.

Kljub stalnemu nadzoru je prodajo mladoletnim osebam težko ugotoviti, saj mora biti inšpektor ob pravem času na pravem mestu. Prodaja alkohola mladoletnim osebam se namreč ugotavlja z neposredno osebno zaznavo inšpektorja, kar pomeni, da mora inšpektor kršitev, prodajo alkohola mladoletni osebi, neposredno ugotoviti.

Sprememba Zakona o omejevanju porabe alkohola, ki je bila sprejeta meseca junija 2017, inšpektorjem pri nadzoru prodaje alkoholnih pijač mladoletnim osebam, daje možnost sodelovanja z osebo mlajšo od 18 let. Te določbe Tržni inšpektorat RS v letu 2017 še ni izkoristil.

Z namenom zagotoviti čim večjo urejenost trga na tem področju, bo Tržni inšpektorat RS nadzore opravljal tudi v prihodnje tako v okviru koordiniranih akcij kot tudi na podlagi prijav. Zlasti pa se bo še naprej trudil, da bo s stalno prisotnostjo inšpektorjev na terenu in obveščanjem tako javnosti kot trgovcev pripomogel k uresničevanju cilja zakona, to je zaščiti mlade pred škodljivimi vplivi alkohola. Seveda pa so prvenstveno starši oziroma družina tisti, ki v tej smeri lahko naredijo največ.

5.11.3. Pranje denarja

Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma med drugim določa kot nadzorni organ tudi Tržni inšpektorat RS in opredeljuje zavezance (organizacije), pri katerih Tržni inšpektorat RS opravlja nadzor in sicer zastavljalnice ter pravne in fizične osebe, ki opravljajo posle v zvezi z dejavnostjo:

- dajanja kreditov oziroma posojil, ki vključuje tudi potrošniške kredite, hipotekarne kredite, faktoring in financiranje komercialnih poslov, vključno s forfetiranjem,
- finančnega zakupa (lizing),
- posredovanja pri sklepanju kreditnih in posojilnih poslov,
- prometa nepremičnin.

V letu 2016 je bil v mesecu novembru sprejet nov Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, ki poleg naštetih zavezancev dodaja tudi tiste, ki se ukvarjajo s prometom plemenitih kovin in dragih kamnov ter izdelkov iz njih.

Republika Slovenija je glede ukrepov na področju preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ocenjevana s strani Odbora strokovnjakov Sveta Evrope (MONEYVAL).

Inšpektorji Tržnega inšpektorata RS so v mesecu oktobru 2017 pregledali skupno 145 zavezancev na področju poslovanja z nepremičninami in prometa s plemenitimi kovinami. V 27 primerih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti, zato je bil postopek s sklepom ustavljen. V 6 primerih je bila izdana upravna odločba, zaradi ugotovljenih nepravilnosti oziroma pomanjkljivosti. Z namenom odprave nepravilnosti je bilo izrečenih 74 opozoril po Zakonu o inšpekcijskem nadzoru. Zavezancem je bilo izrečenih tudi 35 opozoril ZP-1.

Zavezanci, predvsem »zlatarji«, v večini niso bili pripravljeni na tovrsten nadzor in niso izpolnjevali zahtev po Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, saj jih do sedaj po teh vprašanjih ni nihče kontroliral, so pa takoj pristopili k reševanju zadeve. Na Tržni inšpektorat RS se je obrnila tudi Obrtno podjetniška zbornica s pojasnilom, da nameravajo zlatarji vestno izvajati zahteve zakonodaje, sekcija pa bo poskrbela tudi za dodatno izobraževanje glede pravnega izvajanja zakona. Hkrati so tudi zaprosili, da se jim da na voljo primeren rok za uskladitev tudi s smernicami.

Namen nadzora je bil seveda predvsem pri zlatarjih doseči ureditev skladno z zahtevami Zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma in ker jih po tem vprašanju do sedaj ni nihče nadziral, so jim bili dani tudi ustrezni roki za ureditev.

5.11.4. Kontrola prometa s pirotehničnimi izdelki

Promet s pirotehničnimi izdelki je urejen v Zakonu o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih, ki določa pogoje za proizvodnjo, promet, uvoz in izvoz eksplozivov in pirotehničnih izdelkov. Za nadzor tega predpisa je primarno pristojen Inšpektorat RS za notranje zadeve, poleg njega pa so kot nadzorni organi za posamezne člene določeni še Policija, Finančna uprava RS in Tržni inšpektorat RS.

V nasprotju s prepričanjem javnosti, je po zakonu prodaja pirotehničnih izdelkov dovoljena vse leto, razen pirotehničnih izdelkov, katerih glavni učinek je pok, katerih prodaja je dovoljena le od 19. do 31. decembra.

Ker je prodaja in tudi uporaba pirotehničnih izdelkov najbolj aktualna v mesecu decembru in v tem delu leta so trgovske police tudi bolj založene s tovrstnim blagom, vsi pristojni organi v tem mesecu opravljajo poostren nadzor. Ker se posamezne pristojnosti nadzora Tržnega inšpektorata RS in Inšpektorata RS za notranje zadeve prekrivajo, so se nadzori opravljali glede na dogovor med obema inšpektoratoma, v posameznih primerih pa tudi skupaj.

Tržni inšpektorji so pri trgovcih preverjali, ali so si za opravljanje prometa s pirotehničnimi izdelki pridobili ustrezno dovoljenje in ali izpolnjujejo posamezne varnostne zahteve (ustrezno nakladanje izdelkov, omejitve dostopa, opozorila, gasilni aparati ipd), poleg tega pa so preverjali tudi spoštovanje ostalih predpisov iz pristojnosti Tržnega inšpektorata RS, predvsem Zakona o varstvu potrošnikov, Zakona o trgovini, Zakona o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami in Zakona o davčnem potrjevanju računov.

Skupaj je bilo na tem področju v decembru 2017 opravljenih 93 pregledov (71 v letu 2017). Zaradi ugotovljenih kršitev so inšpektorji zavezancem izrekli skupaj Zaradi ugotovljenih kršitev so inšpektorji zavezancem izrekli 14 ukrepov, od tega 5 opozoril ZIN in 9 opozoril ZP-1.

Največkrat so inšpektorji ugotovili, da cene vseh izdelkov niso označene, nadalje je bilo ugotovljeno tudi, da prodajno mesto ni pod stalnim nadzorom prodajalca in da prodajno mesto ni označeno z vsemi predpisanimi opozorili. Ker so trgovci ugotovljene nepravilnosti odpravili že tekom nadzora, so bila trgovcem izrečena opozorila.

Kot vsa leta prej, se lahko tudi tokrat sklepa, da so se trgovci dobro pripravili na prodajo pirotehnik, saj je bilo ugotovljenih zelo malo kršitev, poleg tega so bile le-te manjše, vsi pregledani subjekti so imeli ustrezno dovoljenje za prodajo.

Ne glede na navedeno pa bo zaradi rizičnosti področja potrebno prodajo pirotehnik spremljati tudi v prihodnje, tudi zaradi dejstva, da je bilo v letu 2017 medijsko

izpostavljenih več hujših poškodb zaradi nepravilne uporabe pirotehnik. Zgolj z inšpekcijskimi nadzori ni mogoče preprečiti poškodb in materialne škode, ki nastane z uporabo pirotehničnih izdelkov, pač pa je treba spremeniti miselnost ljudi. Za to si prizadeva tudi Tržni inšpektorat RS, med drugim tudi z večkratno objavo obvestila v zvezi z omejitvami pri prodaji in uporabi pirotehnik ter pozivom javnosti k zmanjšanju uporabe pirotehnik in upoštevanju varnostnih navodil. Zaradi rizičnosti področja bo Tržni inšpektorat RS prodajo pirotehnik nadziral tudi v prihodnje.

5.11.5. Avtorske pravice

Tržni inšpektorat RS opravlja nadzor nad spoštovanjem avtorske in sorodnih pravic na podlagi naslednjih predpisov:

- Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP),
- Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP) in
- Zakona o pogojih za opravljanje reproduktivne video in avdio dejavnosti (ZPORVAD).

Tržni inšpektorji so tudi leta 2017 na podlagi Zakona o avtorski in sorodnih pravicah opravljali nadzor nad urejenostjo materialnih avtorskih razmerij na področju javnega predvajanja glasbe v gostinskih in podobnih lokalih ter pri uporabi računalniških programov. Pri tem je bilo na podlagi Zakona o avtorski in sorodnih pravicah opravljenih 2164 (2711 pregledov v letu 2016), na podlagi Zakona o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic pa 3 (4 pregledi v letu 2016). Zaradi ugotovljenih nepravilnosti je bilo po Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah izrečenih 157 opozoril ZIN (188 v letu 2016) in izdanih 115 upravnih odločb (130 v letu 2016) ter 349 opozoril ZP-1 (423 v letu 2016), 77 opominov (149 v letu 2016), 2 plačilna naloga (3 v letu 2016) in 27 prekrškovnih odločb (31 v letu 2016), po Zakonu o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic pa sta bili izdani 2 prekrškovni odločbi (1 v letu 2016).

Javno predvajanje glasbe v gostinskih in nastanitvenih obratih

Tržni inšpektorji so sočasno z nadzorom opravljanja gostinske dejavnosti izvajali tudi nadzor nad urejenostjo avtorske pravice pri javnem predvajanju glasbe v gostinskih in nastanitvenih objektih ter turističnih kmetijah.

V javnih lokalih se običajno s fonogramov ali s pomočjo radijskega ali televizijskega sprejemnika javno predvajajo avtorska dela, za katera morajo imeti uporabniki teh objektov urejene avtorske pravice s pristojnimi kolektivnimi organizacijami glede na določila Zakona o avtorski in sorodnih pravicah. Male avtorske pravice s področja glasbenih del ščitita kolektivni organizaciji SAZAS (glasbena dela) ter ZAMP (pripovedna dela s področja književnosti, znanosti in publicistike ter njihovih prevodov).

Tržni inšpektorji so leta 2017 opravili 2853 (2631 v letu 2016) inšpekcijskih nadzorov v gostinskih lokalih, nastanitvenih objektih in turističnih kmetijah, kjer se javnosti predvaja glasba. Od nosilcev dejavnosti so zahtevali dovoljenja oziroma pogodbe z ustreznimi kolektivnimi organizacijami, na podlagi katerih lahko le-ti zakonito javno predvajajo avtorsko glasbo ter pripovedna dela.

V 130 (prav toliko tudi v letu 2016) primerih se je gostinskim in nastanitvenim objektom z odločbo naložilo, da uredijo materialna avtorska razmerja za javno predvajanje glasbe s pristojno kolektivno organizacijo. Zaradi ugotovljenih kršitev se je tudi prekrškovno ukrepalo in sicer so inšpektorji izdali 40 (31 v letu 2016) prekrškovnih odločb, 109 (149 v letu 2016) opominov, 1 (3 v letu 2016) plačilni nalog ter izrekli 204 (423 v letu 2016) opozorila ZP-1.

Kot je mogoče ugotoviti iz zgoraj navedenih podatkov je Tržni inšpektorat RS na področju spoštovanja avtorskopravne zakonodaje v gostinskih lokalih, nastanitvenih objektih in turističnih kmetijah v letu 2017 opravil nekoliko več pregledov kot v letu prej, pri čemer pa je bilo ugotovljenih nekoliko manj nepravilnosti, kar je lahko znak, da so se uporabniki avtorskih del začeli zavedati, da je tudi za uporabo avtorskega dela potrebno plačati določeno nadomestilo. Tržni inšpektorat RS je tudi v letu 2017 na tem področju deloval v skladu s svojo strategijo in poslanstvom ter sledil svojemu cilju, t. j. urejenosti trga, zato je zavezancem, ki so takoj odpravili ugotovljene nepravilnosti, izrekal predvsem opozorila ZP-1.

Računalniški programi

Na področju prava intelektualne lastnine imajo računalniški programi vrsto posebnosti: postali so eden poglavitnih dejavnikov tehnološkega razvoja, po merilu investicijskega vlaganja gre za zelo drage in obsežne naložbe, z vidika kreativnosti pa so napredne kreacije, pri katerih so lahko angažirane cele skupine strokovnjakov. So zelo ranljivi, saj jih je preprosto reproducirati, shraniti in prenašati, s tem pa tudi ukrasti (piratstvo).

V skladu z določili Zakona o avtorski in sorodnih pravicah veljajo za računalniške programe naslednje avtorske pravice: pravica reproduciranja (avtorju podeljuje izključno pravico, da določi, pod kakšnimi pogoji se lahko računalniški program uporablja), pravica distribuiranja (avtorju podeljuje izključno pravico, da določi, na kakšen način se računalniški program lahko prodaja oziroma prenaša od uporabnika na uporabnika), pravica dajanja v najem (avtorju podeljuje izključno pravico dajanja računalniškega programa v najem) ter pravica dajanja na voljo javnosti (avtorju podeljuje izključno pravico, da se po žici ali brezžično, delo naredi dostopno javnosti na način, ki omogoča posameznikom dostop do njega s kraja in v času, ki ju sami izberejo ali da se delo pošlje posamezniku na podlagi ponudbe, ki je namenjena javnosti).

Glede nadzora spoštovanja avtorskih pravic na računalniškem področju je bil opravljen inšpekcijski pregled pri 62 subjektih. En subjekt ni dovolil, da se pri njem opravlja nadzor, pri vseh ostalih pa je bilo na 235 računalnikih po metodi naključnega izbora pregledanih in evidentiranih 1065 računalniških programov, ki so jih uporabniki pri svojem delu uporabljali. Izmed vseh evidentiranih programov posamezni subjekti niso dokazali (niso mogli predložiti ustreznih dokazil) zakonite uporabe za 40 (3,8 %) programov. Od 61 pregledanih subjektov je bila pri 17 subjektih (27,9 %) ugotovljena nezakonita uporaba vsaj enega računalniškega programa.

Zaradi ugotovljenih kršitev so inšpektorji v upravnem postopku izrekli 2 opozorili ZIN, na podlagi Zakona o prekrških pa so inšpektorji izrekli ali izdali 9 opozoril ZP-1, 6 opominov ter 2 prekrškovni odločbi.

Dolgoletni rezultati nadzora kažejo, da je povprečna stopnja nezakonito uporabljenih programov okoli 11 %, kar je precej več, kot je bilo ugotovljeno v letu 2017 (3,8 %). Dobre napovedi kažeta tudi trenda nezakonito uporabljenih programov in subjektov, ki uporabljajo vsaj en program nezakonito, ki sta v upadanju. Takšen rezultat je delno posledica tudi prakse, ki jo zadnjih nekaj let uporablja Tržni inšpektorat RS, to je, da se pred izvedbo nadzora na terenu večjemu številu subjektov, ki bi bili potencialni zavezanci za nadzor, pošlje vprašalnik na temo spoštovanja avtorskih pravic pri uporabi računalniških programov, v nadaljevanju pa se nato spoštovanje preveri še v praksi. Tržni inšpektorji na podlagi nadzorov na terenu namreč ugotavljajo, da si veliko zavezancev uredi avtorske pravice po prejemu vprašalnika.

5.11.6. Slovenski jezik in jezika narodnih skupnosti

Temeljna pravila o javni rabi slovenskega jezika kot uradnega jezika v Sloveniji ureja Zakon o javni rabi slovenščine, dodatno pa področje javne rabe slovenskega jezika na posameznih področjih javnega sporazumevanja glede na posebnosti posameznega področja podrobneje določajo tudi področni zakoni. V razmerju do potrošnika področje rabe slovenskega jezika tako ureja Zakon o varstvu potrošnikov, sicer pa so posamezna vprašanja (npr. oglaševanje, besedila ob prodajnih izdelkih) v obeh navedenih zakonih urejena na skoraj identičen način.

Nadzor nad določbami Zakona o varstvu potrošnikov vršijo Tržni inšpektorat RS in drugi inšpekcijski organi vsak na svojem področju dela, nadzor nad določbami Zakona o javni rabi slovenščine pa poleg Tržnega inšpektorata še Inšpektorat RS za kulturo in medije, Inšpektorat RS za delo in Inšpektorat RS za notranje zadeve.

Zakon o varstvu potrošnikov v zvezi z uporabo slovenskega jezika določa, da mora podjetje s potrošniki poslovati v slovenskem jeziku, na območjih italijanske in madžarske narodne skupnosti pa tudi v jeziku narodne skupnosti. Pri oglaševanju in označevanju izdelkov mora podjetje uporabljati jezik, ki je potrošnikom na območju Slovenije lahko razumljiv, pri čemer lahko za označevanje izdelkov podjetje uporablja tudi splošno razumljive simbole in slike. Zakon o javni rabi slovenščine dopušča, da podjetja na območju Slovenije poleg slovenščine, kadar je njihovo poslovanje in/ali oglaševanje namenjeno tudi tujcem, uporabljajo tudi tuji jezik, vendar pa pri oglaševanju različica s slovenščini ne sme biti manj poudarjena.

Nadzor nad spoštovanjem določb Zakona o varstvu potrošnikov in Zakona o javni rabi slovenščine je Tržni inšpektorat RS v letu 2017 vršil na podlagi prejetih prijav kot tudi v okviru koordiniranih nadzorov posameznih področij, npr. oglaševanja. Zaradi ugotovljenih nepravilnosti pri oglaševalskih sporočilih, ki morajo biti po Zakonu o varstvu potrošnikov v jeziku, ki je potrošnikom lahko razumljiv, so bile izdane 4 upravne odločbe, 18 opozoril ZP-1, 20 opominov in 3 globe. Poslovanje s strankami je bilo preverjeno v 698 primerih, v 618 primerih se je preverjalo označevanje in predstavljanje izdelkov in storitev, v 198 primerih se je preverjalo, ali so imena obratov, prodajaln, gostinskih in drugih lokalov ali drugih poslovnih prostorov v slovenskem jeziku, v 424 primerih pa se je preverjalo oglaševanje izdelkov in storitev. Zaradi ugotovljenih kršitev je bilo skupaj izdanih 9 upravnih odločb, v prekrškovnem postopku pa je bila v 4 primerih izrečena globa, v 24 primerih opomin, v 25 primerih pa opozorilo ZP-1.

Problematika uporabe tujega jezika na ozemlju Slovenije se sicer vse bolj izpostavlja, saj se trg vse bolj odpira, vedno več je tujih ponudnikov blaga in storitev, veliko je tudi turistov, katerim je uporaba tujega jezika namenjena. Pri tem pa se seveda ne sme pozabiti na slovenski jezik.

Pri uporabi jezika se je poleg samih predpisov potrebno zavedati tudi dejstva, da so turizem ljudje in ljudje so del neke kulture, kateri pripadajo. Del kulture pa je seveda tudi jezik, katerega uporabljajo in se z njim sporazumevajo. Slovenija je majhna dežela, ki pa je zelo raznolika in premore vse, od Panonske nižine, preko gričevja, jezer, Alp, vse do morja, zato jo radi obiščejo tudi tuji turisti, med katerimi se nekateri ustavijo le za trenutek, nekateri pa se radi tudi vračajo. Ta majhna, turistično zanimiva dežela, pa ima tudi svoj jezik, za katerega je prav, da se ohranja, ne nazadnje tudi s pomočjo tujih turistov. Ko tujec na tabli pred gostinskim lokalom, trgovino, hotelom, ponudnikom rekreativnih storitev vidi napis v jeziku, ki mu je blizu, poznan ali pa celo domač, je seveda zadovoljen, ker se ne rabi ukvarjati s pomenom besede. Po drugi strani pa, v kolikor je poleg tujega jezika, navedeno zapisano tudi v slovenskem jeziku, osvoji tudi kakšno novo besedo, ki jo lahko uporabi tudi tam, kjer ne najde zapisa v tujem jeziku, ali pa jo celo

ponese v svet. Prav je, da poslovni subjekti uporabljajo tudi tuje izraze in se na ta način približajo turistu, vendar pa je zakonodajalec določil, da so vsi napisi v prvi vrsti v slovenskem jeziku in nato poleg tega, po želji gostinca, trgovca in ostalih ponudnikov blaga in storitev, tudi v tujem jeziku. Tako namreč veleva tudi slovenska zakonodaja in sicer tako v Zakonu o varstvu potrošnikov kot tudi v Zakonu o javni rabi slovenščine.

Prav tako Zakon o gostinstvu oziroma Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih in o obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti določa, da mora biti označba vrste obrata v slovenskem jeziku, za označevanje gostinske ponudbe pa se lahko poleg slovenskega jezika uporabljajo tudi piktogrami ali napisi v drugih jezikih.

Tržni inšpektorat RS razume področje gostinstva in turizma, zato tudi na področju uporabe slovenskega jezika v tej panogi pri opravljanju nadzorov in izrekanju ukrepov pristopa racionalno. Kljub togim predpisom se namreč zaveda pomembnosti gostinsko turistične panoge, zato ne nasprotuje uporabi tujih izrazov, še posebej v turistični sezoni in na turistično bolj obljudenih območjih, kjer bi se morali tudi domačini zavedati, da imajo od tujih turistov tudi koristi. S podobnim problemom se srečujejo tudi v drugih državah EU, kjer posameznike zaradi uporabe tujega jezika v gostinstvu in turizmu skrbi za svoj jezik, ki pa seveda zaradi tega ne bo kar izginil. Letno prejme kar nekaj prijav občanov, ki so zelo občutljivi glede uporabe slovenskega jezika in jih motijo razni napisi v tujem jeziku, vendar na tem področju poskuša pristopati zelo racionalno.

Tržni inšpektorat RS pri svojih nadzorih, pa tudi preventivno, redno opozarja in osvešča zavezanke k doslednemu spoštovanju uporabe slovenskega jezika pri poslovanju s potrošniki.

Pri vsem tem pa ne gre prezreti dejstva, da so nekateri napisi tudi registrirane blagovne znamke in da se torej v taki obliki tudi smejo uporabljati.

Tako kot je v Sloveniji uzakonjena raba slovenskega jezika, je na območju narodnih skupnosti zakonsko določena tudi obvezna raba jezikov italijanske in madžarske narodne skupnosti. V skladu z Zakonom o varstvu potrošnikov mora podjetje s potrošniki poslovati v slovenskem jeziku, na območjih kjer avtohtono živita italijanska ali madžarska narodna skupnost pa tudi v jeziku narodne skupnosti. V katerih procesih poslovanja mora podjetje uporabljati tudi jezik narodne skupnosti je podrobneje določeno v Pravilniku o uporabi jezikov narodnih skupnosti v procesih poslovanja podjetij s potrošniki na območjih, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost.

Pravilnik določa, da mora podjetje poleg slovenskega uporabljati jezik narodne skupnosti:

- pri podajanju osnovnih informacij glede značilnosti, prodajnih pogojev, namembnosti, sestave in uporabe izdelka ali storitve,
- v cenikih, če so predpisani s posebnim zakonom (npr. po Zakonu o gostinstvu),
- v obvestilih o obratovalnih časih.

Z vidika zgoraj navedenih določil je bilo v letu 2017 na območjih, kjer živijo pripadniki madžarske in italijanske narodnostne skupnosti, opravljenih 35 nadzorov v gostinskih obratih. Ugotovljene so bile kršitve povezanih z neoznačitvijo obratovalnega časa in neoznačitvijo cenika storitve oziroma ponudbe v madžarskem oziroma italijanskem jeziku. Ker so kršitelji ugotovljene nepravilnosti nemudoma odpravili, so inšpektorji izrekli 18 opozoril ZP-1 in 2 opomina.

Na podlagi opravljenih pregledov Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da na področju uporabe jezikov narodnih skupnosti ni bilo zaznati večjih kršitev, ugotovljene kršitve pa so bile dejansko posledica nepoznavanja zakonskih zahtev in ne namernega izogibanja le-tem.

5.11.7. Gorski vodniki

Tržni inšpektorat RS je v letošnjem letu v sezoni gornišstva izvajal nadzor opravljanja dejavnosti vodenja oseb po gorskem svetu na podlagi Zakona o gorskih vodnikih.

Nadzor je bil usmerjen v preverjanje če se tovrstno vodenje izvaja na pridobiten način, ali takšno dejavnost izvajajo pravne osebe, samostojni podjetniki posamezniki ali društva v skladu s svojo registrirano oziroma priglašeno dejavnostjo, ter ali vodenje izvajajo ustrezno strokovno usposobljene osebe.

V času od avgusta do konca septembra je bilo opravljenih 8 pregledov vodenja po gorskem svetu. Nadzor se je vršil na območju Kamniško – Savinjskih Alp, Karavank in Julijskih Alp in sicer na izhodiščih za planinske in gorske vzpone, preko oglasov v medijih in na spletu, v agencijah in podobno.

V dveh primerih je bilo ugotovljeno, da dejansko izvajanje dejavnosti presega strokovno usposobljenost zavezancev, zato je bila v enem primeru že izdana upravna odločba in izrečen prekrškovni ukrep. V ostalih primerih nepravilnosti niso bile ugotovljene.

Namen nadzora je tudi preventivno delovanje, saj gre za varnostno zahtevnejše področje, česar se morajo izvajalci dejavnosti tudi zavedati.

5.11.8. Komunalne storitve

Od leta 2013, ko so se sprostile cen komunalnih storitev morajo izvajalci javnih služb varstva okolja, cene za storitve oblikovali v skladu z Uredbo o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja.

Nadzor na omenjenem področju je tako v letu 2017 potekal na podlagi prejetih prijav, število katerih se zadnjih nekaj leta konstantno znižuje, poleg tega so tržni inšpektorji v več primerih ugotovili, da se prijave nanašajo na kršitve določil uredbe, ki niso v pristojnosti Tržnega inšpektorata RS, kot npr. zajemanje podatkov o porabi vode, obračunavanje stroškov odpadkov, stroški toplotnega ogrevanja, zajemanje podatkov za letni obračun itd.

Opravljenih je bilo 11 inšpekcijskih pregledov. V okviru pristojnosti so tržni inšpektorji preverjali, ali so izvajalci javnih služb sledili določilom uredbe in svoje poslovanje primerno uskladili ter objavili s strani občine potrjene cene, na računu uporabnikom zaračunane postavke prikazali v skladu z zakonom ter objavljali porazdelitve količine dejansko opravljenih storitev javne službe.

Zaradi nespoštovanja določil uredbe, zlasti zaračunavanja storitev, ki niso bile zavedene na ceniku, je bila izdana 1 upravna odločba ter 2 prekrškovni odločbi za plačilo globe.

Glede na to, da zagotavljanje javnih storitev s področja varstva okolja predstavlja obvezno gospodarsko službo, nemalo izvajalcev pa svoja vodovodna omrežja in drugo infrastrukturo neprestano obnavlja ali celo širi, kar običajno predstavlja spremembo v ceni same storitve, bodo z nadzori nad izvajalci komunalnih storitev nadaljevali tudi v prihodnjih letih.

5.11.9. Dejavnost taksi prevozov

Tržni inšpektorji Tržnega inšpektorata RS so na podlagi sprejetega programa nadzorov za leto 2017 izvedli poostren nadzor, nad izvajalci taksi storitev na območju Slovenije. Pri

nadzoru se je poleg označevanja cen in upoštevanja označenih cen v skladu z določili Zakona o varstvu potrošnikov, preverjalo še izdajanje računov v skladu z določili Zakona o davčnem potrjevanju računov, uporabo taksimetra v skladu z določili Zakona o prevozih v cestnem prometu, kot tudi ustreznost registrirane dejavnosti upoštevajoč določila Zakona o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno.

V času od marca do julija je bilo na območju celotne Slovenije opravljenih 150 inšpekcijskih pregledov. Največ na območju Mestne občine Ljubljana.

Inšpektorji so nepravilnosti ugotovili pri davčnem potrjevanju računov in pri namestitvi obvestil o obveznosti izdaje računa in izročitve računa kupcu ter obveznosti kupca, da prevzame in zadrži izdani račun. V nekaterih ugotovljenih primerih potrošniku ni bil izdan račun. Ugotovljene so bile tudi nepravilnosti pri uporabi in overovitvi taksimetra.

Zaradi ugotovljenih nepravilnosti sta bila izdana 2 ukrepa zaradi ne-izdaje dveh računov za opravljeno storitev, 24 ukrepov zaradi ugotovljenih nepravilnosti na področju davčnega potrjevanja računov in 4 ukrepi zaradi ugotovljene nepravilnosti pri uporabi (overovitvi) taksimetra.

Pri nadzoru so bile ugotovljene tudi nepravilnosti iz pristojnosti drugih organov zlasti Finančne uprave RS in Urada za meroslovje RS, katerima so bile posredovane naše ugotovitve.

5.11.10. Zamude pri plačilih

Tržni inšpektorat RS je poleg Finančne uprave RS pristojen za nadzor nad spoštovanjem določenih določb Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, ki določa ukrepe za odpravo plačilne nediscipline in se uporablja za pogodbe, ki so sklenjene med gospodarskimi subjekti ali med gospodarskimi subjekti in javnimi organi, kadar mora ena stranka dobaviti blago ali opraviti storitev (upnik), druga stranka pa izpolniti denarno obveznost (dolžnik) ter sta upnik in dolžnik vpisana v Poslovni register Slovenije.

Zakon določa, da mora dolžnik po nastanku zamude denarno obveznost, s plačilom katere je v zamudi, elektronsko prijaviti v prvi krog obveznega večstranskega pobota pri upravljalcu, ki sledi mesecu nastanka zamude. Dolžnik navedenega ni dolžan storiti, kadar npr. gre za obveznost manjšo od 250 eurov ali če v zvezi s to obveznostjo poteka spor na sodišču ali izvršilni postopek

Nadzor se izvaja na podlagi prijav, podanih s strani upnikov v spletno aplikacijo eDavki, ki se vodi pri Finančni upravi RS.

V letu 2017 je Tržni inšpektorat RS obravnaval 5 prijav in zaradi kršitve 28. člena zakona izrekel 5 glob v skupnem znesku 1500 EUR.

Učinkovitost navedenega nadzora se težko ocenjuje, saj se dejansko kaznujejo gospodarski subjekti (sicer zaradi neprijave svojih obveznosti, s katerimi so v zamudi v prvi obvezni večstranski pobot, ki sledi mesecu nastanka zamude), ki zamujajo pri poravnavi svojih obveznosti iz takšnih ali drugačnih razlogov.

6. DRUGE DEJAVNOSTI

6.1. PREDLAGANE SPREMEMBE PREDPISOV

Tržni inšpektorat RS si že veliko let prizadeva, da bi sodeloval pri sooblikovanju nove ali spreminjanju obstoječe zakonodaje. Mnenja namreč je, da so inšpekcije tiste, ki iz prakse vedo, ali določena zakonodaja deluje ali ne in kako deluje oziroma kaj bi bilo dobro v zakonodajo vključiti ali izključiti, da bi bila še bolj učinkovita. Potrditev takšnega razmišljanja je dobil leta 2013, ko je Inšpekcijski svet sprejel Strateški načrt ukrepov Inšpekcijskega sveta, med katerimi je eden od ukrepov tudi sodelovanje inšpekcij pri spremembah zakonodaje. S tem dejanjem bi se še bolj okrepilo sodelovanje med ministrstvi in inšpekcijami. Predvsem v času priprave predpisov, kakor tudi v času izvajanja predpisov, saj je inšpekcijski sektor tisti, ki lahko pripravljavcem predpisov prinaša znanje s terena, torej praktično znanje, ki je baza za nastanek dobrega zakona. Inšpektorji prvi zaznajo, ali je zakon morda zastarel, so predpisane sankcije neprimerne, so posamezna področja prenormirana, zagrožene sankcije ne delujejo odvračalno, je sodna praksa neenotna ipd. Zato mora sodelovanje inšpekcij z ministrstvi potekati neprenehoma, informacije s terena, zapisane kot predlogi ministrstvu, pa morajo biti v čim večji meri upoštevani pri pisanju zakonov.

Nekaj primerov, kako Tržni inšpektorat RS uresničuje ta ukrep Inšpekcijskega sveta, je zapisanih v nadaljevanju.

6.1.1. Zakon o varstvu potrošnikov

V letu 2017 je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo pripravilo predlog novega Zakona o varstvu potrošnikov in ga posredovalo v javno obravnavo. Tudi Tržni inšpektorat RS je, ker nadzor z vidika veljavnega Zakona o varstvu potrošnikov predstavlja obsežen del nadzora organa, na oblikovani predlog zakona posredoval svoje pripombe in predloge.

Tržni inšpektorat RS je sicer že več let aktiven pri dajanju pobud za spremembo Zakona o varstvu potrošnikov in pri tem v svojih predlogih zastopa stališče, da se v zvezi z jamčevalnimi zahtevki iz 37. člena upošteva Direktiva 1999/44/ES, ki določa hierarhijo pri uveljavljanju zahtevkov. Tako lahko potrošnik najprej zahteva popravilo ali zamenjavo blaga. Če zahtevka za popravilo ali zamenjavo ni izpolnjen, pa lahko potrošnik zahteva znižanje ali vračilo kupnine. Poleg Slovenije le še nekaj držav članic ni uzakonilo hierarhije pri uveljavljanju zahtevkov. Prav tako Tržni inšpektorat RS zastopa stališče, da se obvezna garancija za blago ukine, ostane pa naj prostovoljna garancija. Posebej pa Tržni inšpektorat RS podpira odločitev pripravljalca predpisa, da se v novem predpisu natančneje določi pristojne inšpekcijske organe glede na njihovo stvarno pristojnost. Za nadzor Zakona o varstvu potrošnikov so po sedaj veljavni zakonodaji sicer pristojni tržni inšpektorat in drugi inšpekcijski organi v skladu s svojimi pooblastili, vendar pa drugi inšpekcijski organi trenutno tega zakona ne nadzirajo, saj naj v določbi 70. člena ne bi imeli zadostne podlage za določitev stvarne pristojnosti.

6.1.2. Zakon o gostinstvu

Tržni inšpektorat RS že več let pripravljalcu Zakona o gostinstvu predlaga spremembo tega zakona. V letu 2017 je aktivno sodeloval tudi pri dajanju pripomb na spremembo Pravilnika o minimalnih tehničnih pogojih in minimalnem obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti, ki je sprejet na podlagi Zakona o gostinstvu. Pravilnik je namreč

povzročal nemalo težav, saj se je dostikrat izkazal kot preobsežen in tudi neživljenjski. Tržni inšpektorat RS je tako že večkrat podal pobudo za spremembo le-tega, vse z namenom, da bi pravilnik še vedno zadostno urejal področje in bi ga bilo hkrati lažje nadzirati. Julija 2017 je bil tako sprejet nov Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih in o obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti, kjer je bilo upoštevanih kar nekaj pripomb in predlogov Tržnega inšpektorata RS. Prav tako je predvidena sprememba Pravilnika o kategorizaciji nastanitvenih obratov, saj naj bi prišlo do korenitih sprememb na področju kategorizacije. Tržni inšpektorat RS je aktivno sodeloval tudi pri spremembi Pravilnika o kategorizaciji nastanitvenih obratov, ki naj bi bil sprejet v letu 2017, vendar je Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo kot pripravljalec podalo informacijo, da naj bi bil pravilnik sprejet do pomladi 2018.

6.1.3. Zakon o poštних storitvah

Tržni inšpektorat RS od 1. 4. 2012 dalje opravlja tudi naloge inšpekcijskega nadzora nad izvajanjem Zakona o poštних storitvah, ki med drugim ureja tudi pravice in obveznosti izvajalcev in uporabnikov poštних storitev ter druga vprašanja, povezana s pošto dejavnostjo. Tržni inšpektorat RS nadzira določbe, ki se nanašajo na vročanje poštних pošiljk, hišne predalčnike, prepoved vročanja v predalčnike označene z nalepko agencije idr.

Največ težav pri nadzoru tržnim inšpektorjem povzroča določba, da je za namestitvev, označitev in vzdrževanje hišnega predalčnika odgovoren lastnik stanovanja oziroma poslovnega prostora. V praksi se namreč pogosto dogaja, da ima na določenem naslovu (večstanovanjski ali poslovni objekt) registriran sedež več poslovnih subjektov (pravne osebe, samostojni podjetniki, društva, zavodi, posamezniki, ki opravljajo dejavnost ...), ki na navedenem naslovu niso lastniki stanovanja ali poslovnega prostora, nimajo pa nameščenega hišnega predalčnika z označbo firme. Običajno zaradi velikega števila lastnikov tudi ni možno ugotoviti ali imajo za določen prostor sklenjeno najemno pogodbo, obstaja pa velika verjetnost, da je tudi nimajo. V takem primeru tržni inšpektor, ki opravlja nadzor na podlagi prijave (največ prijav prihaja od drugih inšpekcij, ki jim je bila pošiljka vrnjena z oznako »neznano«), nima možnosti ukrepanja. Navedeno je sicer osnova za predlog za izbris subjekta iz registra (po Zakonu o gospodarskih družbah), kar pa ni vedno v interesu pošiljatelja (npr. Inšpektorat RS za delo ne želi izbrisati subjekta iz registra, ker s tem oškodovani zaposleni izgubijo možnosti za uveljavljanje svojih zahtevkov do delodajalca; ni več možnosti izterjave zapadlega dolga; ni možnosti rešitve reklamacije; izdane garancije potrošnikom prenehajo veljati ...).

S težavami, s katerimi se tržni inšpektorji srečujejo na terenu, je bilo resorno ministrstvo, ki pripravlja spremembe zakona, že večkrat seznanjeno, nazadnje v aprilu 2017, ko so bile predlagane tudi konkretne rešitve, ki se nanašajo na kraj namestitve hišnih predalčnikov (na dostopnem mestu ob vhodu v objekt ali ob vhodu na zemljišče na način, da lahko dostavljavec neovirano opravi dostavo pošiljk v hišni predalčnik) in na osebo, ki je dolžna namestiti hišni predalčnik (lastnik stanovanja ali poslovnega prostora oziroma vsak poslovni subjekt mora zagotoviti namestitev, označitev in vzdrževanje hišnega predalčnika). Obenem so bile predlagane tudi spremembe, ki se nanašajo na konkretno razmejitev pristojnosti nadzora med Agencijo za komunikacijska omrežja in storitve ter Tržnim inšpektoratom RS.

Zaradi neustrezne zakonske določbe imajo inšpektorji težave pri izvajanju nadzora in učinkovitostjo le-tega, zato bi ustrenejša zakonska rešitev pripomogla k učinkovitejšemu nadzoru, saj se s problemom vročanja srečujejo vse inšpekcije. Vendar pa kljub večkrat dani pobudi za spremembo zakona sprememba ni bila uvrščena v normativni program.

6.1.4. Zakon o spodbujanju razvoja turizma

V letu 2017 je Tržni inšpektorat RS podal pripombe in predloge k spremembi oziroma sprejemu novega Zakona o spodbujanju razvoja turizma, ki je bil poslan v medresorsko usklajevanje. Pripombe so se nanašale predvsem na določitev posameznih izjem pri organiziranju in izvedbi izletov in večdnevni potovanj, ki ne bi bile podvržene licencam za izvajanje in prodajo turističnih aranžmajev. Zakon še ni bil sprejet.

6.1.5. Zakon o inšpekcijskem nadzoru

Tržni inšpektorat RS meni, da bi morala zakonodaja, ki določa inšpekcijske postopke, inšpektorjem omogočiti, da ne obravnavajo anonimnih prijav, razen če ocenijo, da so take prijave očitno utemeljene, resnične in služijo javnemu interesu. Prijave in pobude niso vloge v smislu Zakona o splošnem upravnem postopku in se o njih ne odloča, ta zakon pa v ničemer ne ureja tudi njihove vsebine niti postopka z njimi. Zato je Tržni inšpektorat RS predlagal, da se Zakon o inšpekcijskem nadzoru spremeni tako, da ima inšpektor na podlagi dejstev, ki so vsebovana v anonimni prijavi, pravico presoditi, ali je obravnava takšne prijave v javnem interesu ali ne ter se na podlagi tega odločiti, ali bo uvedel inšpekcijski nadzor ali ne.

6.1.6. Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja

Pri izvajanju nadzora po določitih Uredbe o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja, ki so tudi v delni pristojnosti Tržnega inšpektorata RS, se je ugotovilo določene pravne praznine. Tržni inšpektorat RS je z namenom, da se te pomanjkljivosti ustrezno odpravijo, o tem seznanil Ministrstvo za okolje in prostor, ki je nosilec uredbe.

6.2. SODELOVANJE TRŽNEGA INŠPEKTORATA RS

6.2.1. Sodelovanje z drugimi inšpektorati in inšpekcijskimi službami – Inšpekcijski svet

Za medsebojno koordinacijo dela in doseganje večje učinkovitosti 25 različnih inšpekcij je ustanovljen Inšpekcijski svet, katerega člani so glavni inšpektorji. Inšpekcijski svet vodi minister pristojen za upravo, ali oseba, ki jo minister pooblasti.

Inšpekcijski svet je pripravil Strateške usmeritve in prioritete Inšpektoratov oziroma inšpekcij v letu 2017. Namen usmeritev in prioritet dela inšpektoratov oziroma inšpekcij je zagotoviti večjo stopnjo sodelovanja oziroma vsebinskega povezovanja inšpekcij z ministrstvi in obratno. Kljub temu, da so inšpektorati večinoma organizirani kot organi v sestavi ministrstev, kar jim na eni strani zagotavlja višjo stopnjo samostojnosti pri izvajanju nadzorstvenih nalog, pa je treba na drugi strani zagotoviti njihovo usmerjeno delovanje skladno s strategijo, cilji in programom dela ministrstva in tudi vlade. Ministrstvo za javno upravo ocenjuje, da bo s sprejemom strateških usmeritev in prioritet vzpodbujena tudi javnost k zavedanju, da mora vsakdo spoštovati predpise in da osnovni namen inšpekcij ni izrekanje sankcij, temveč zagotavljanje zakonitosti in urejenosti področij, ki sodijo v pristojnost posamezne inšpekcije.

Za boljše delovanje inšpekcijskega sveta so bili ustanovljeni različni odbori in sicer:

- Odbor za pravno področje, ki rešuje pravna vprašanja, naslovljena na Inšpekcijski svet, zbira pripombe za pripravo sprememb krovnih predpisov s področja delovanja inšpekcij, nudi pravno pomoč pri težkih operativnih primerih in tolmači predpise, ki se v praksi različno razlagajo. Odbor za pravno področje vodi predstavnik Tržnega inšpektorata RS.
- Odbor za informacijsko podporo skrbi za medsebojno informacijsko povezanost inšpektoratov in standardizacijo aplikacij in podatkov. Odbor je zadolžen za pripravo informacijske podpore za enotno vstopno točko portala inšpekcijskih služb. Vodja tega odbora je tržni inšpektor.
- Odbor za merjenje uspešnosti, učinkovitosti in kakovosti dela inšpekcijskih služb pripravlja predloge in spremlja izvajanje meril in kriterijev za ugotavljanje uspešnosti inšpekcijskih služb in ugotavljanje boljše kvalitete dela inšpekcij. Član tega odbora je prav tako tržni inšpektor.
- Odbor za izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje organizira skupna izobraževanja in usposabljanja za vse inšpekcijske službe ter pripravlja gradiva s področij dela, kjer imajo vse inšpekcije skupni interes.

Tržni inšpektorat RS je skupaj z zunanjim izvajalcem za potrebe svojega dela razvil nov informacijski sistem, ki je v celoti plod znanja zaposlenih Tržnega inšpektorata RS. Z uporabo in funkcionalnostjo sistema so zadovoljni vsi zaposleni Tržnega inšpektorata RS, saj so se določeni postopki z njegovo uvedbo bistveno skrajšali in poenostavili. Informacijski sistem je v uporabi že od leta 2009 ter se stalno dopolnjuje in razvija. Zaradi zadovoljstva zaposlenih Tržnega inšpektorata RS z novim informacijskim sistemom, ga je le-ta pripravljen deliti tudi z ostalimi inšpekcijami, zato ga je v uporabo ponudil tudi njim. Do konca leta 2017 so k njegovi uporabi pristopile štiri večje inšpekcije, prav tako tudi vse upravne enote (samo v delu, ki se nanaša na vodenje prekrškovnih postopkov).

6.2.2. Sodelovanje v regijskih koordinacijah inšpektorjev

Za potrebe usklajenega delovanja inšpekcijskih organov pri nadzoru različnih področij so na posameznih teritorialnih območjih Slovenije ustanovljene t. i. regijske koordinacije inšpektorjev, katerih delovanje je določeno v poslovniku Inšpekcijskega sveta. V regijskih koordinacijah inšpektorjev sodelujejo vsi inšpektorati, ki jih zastopajo vodje območnih enot, po potrebi pa tudi drugi državni in javni organi ter ostale osebe, ki lahko podajo pojasnila v posamezni zadevi. Na teh sestankih se vodje območnih enot dogovarjajo za usklajen in enoten nadzor na tistih področjih in pri tistih subjektih, za katere ocenijo, da predstavljajo ali bi v bodočnosti utegnili predstavljati nevarnost za zdravje in varnost državljanov, organizacij ali okolja.

Regijsko koordinacijo inšpektorjev vodi vodja območne enote ene od inšpekcij. Regijska koordinacija se sestaja najmanj enkrat na vsake tri mesece ter o svojem delu poroča predstojniku posameznega inšpektorata ter Inšpekcijskemu svetu.

Tržni inšpektorat RS je imel leta 2017 dva predsednika regijske koordinacije inšpektorjev in sicer v Ljubljani in Murski Soboti.

6.2.3. Sodelovanje z drugimi deležniki

Tržni inšpektorat RS je v letu 2017 tesno sodeloval z gospodarskimi združenji kot so Gospodarska zbornica Slovenije, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije, Trgovinska zbornica Slovenije, Podjetniško trgovska zbornica ter raznimi združenji in sekcijami, kamor so bili na seminarje vabljeni predstavniki Tržnega inšpektorata RS. Ob tem so v

svojih predstavitev predstavil aktivnosti Tržnega inšpektorata RS glede zakonodaje in predpisov s področij inšpektorata, vsebinsko pa so bile prilagojene ciljni publiki. Predvsem so bila predavanja namenjena obrtnikom, mikro, malim ter srednje velikim podjetjem, saj je bil z njihove stani interes največji, ter po oceni posebej dobrodošel.

Tržni inšpektorat RS je na sedežu inšpektorata za srednješolce organiziral predstavitev svojih aktivnosti, s čemer je poskrbel za ustrezno vzgojo in preventivno osveščanje mladih potrošnikov in uporabnikov storitev, ter posledično morebitnih prihodnjih podjetnikov.

Tržni inšpektorat RS je vedno pripravljen za širjenje svojega znanja saj je poslanstvo Tržnega inšpektorata RS urejenost trga ter osveščanje potrošnikov.

6.2.4. Odnosi z javnostjo

Dostopnost in preventivno delovanje Tržnega inšpektorata RS

Z namenom preventivnega delovanja je Tržni inšpektorat RS dostopen javnosti ne samo preko spletnih strani, temveč tudi po elektronski pošti, po navadni pošti, po telefonu, lahko se zainteresirane osebe oglasijo tudi osebno, ne nazadnje pa tudi preko različnih tiskovnih konferenc in preko sodelovanja v različnih radijskih ali TV oddajah. Nanj se obračajo potrošniki v zvezi z njihovimi vprašanji, problemi, pritožbami in reklamacijami, novinarji z vprašanji glede delovanja inšpektorata oziroma glede točno določenega gospodarskega subjekta ali področja, ki sta medijsko aktualna v danem trenutku, v manjši meri pa druga zainteresirana javnost, ki si želi pridobiti informacije javnega značaja. Gospodarski subjekti pa se nanj obračajo zaradi svojih problemov in vprašanj - kako zakonito rešiti reklamacijo potrošnika, kaj morajo imeti oziroma storiti, preden se lotijo določene gospodarske dejavnosti, katere papirje, certifikate ali druge uradne dokumente si morajo zagotoviti, preden želijo v Sloveniji prodajati določen izdelek. Včasih pa prvi, drugi ali tretji samo podajo prijavo.

Zaradi večje dostopnosti Tržnega inšpektorata RS po telefonu ali osebnega obiska ima organizirano dežurno službo, kjer je na lokacijah na sedežu inšpektorata ter v krajih Ljubljana, Maribor in Celje dežurni inšpektor na voljo vsak dan od ponedeljka do četrтка med 9. in 15.30 uro, v petek pa med 9. in 14.30 uro, na vseh ostalih lokacijah pa vsak ponedeljek in sredo med 9. in 11. uro. V tem času so tržni inšpektorji osebno ali po telefonu odgovorili na 7523 vprašanj potrošnikov ali gospodarskih subjektov.

Poleg tega Tržni inšpektorat RS seznanja javnost s svojim delovanjem oziroma izvaja preventivno delovanje tudi preko tiskovnih konferenc ali drugačnih stikov z novinarji (pisni odgovori na zastavljena vprašanja, radijski in televizijski intervjuji, sodelovanje v kontaktnih oddajah). V radijskih in televizijskih oddajah se je tako posredno ali neposredno pojavil 17 krat, v različnih tiskanih in elektronskih medijih pa 54 krat. Poleg tega so na Tržnem inšpektoratu RS pisno odgovorili še na 220 novinarskih vprašanj in na 994 vprašanj različnih gospodarskih subjektov ali potrošnikov.

Spletna stran Tržnega inšpektorata RS

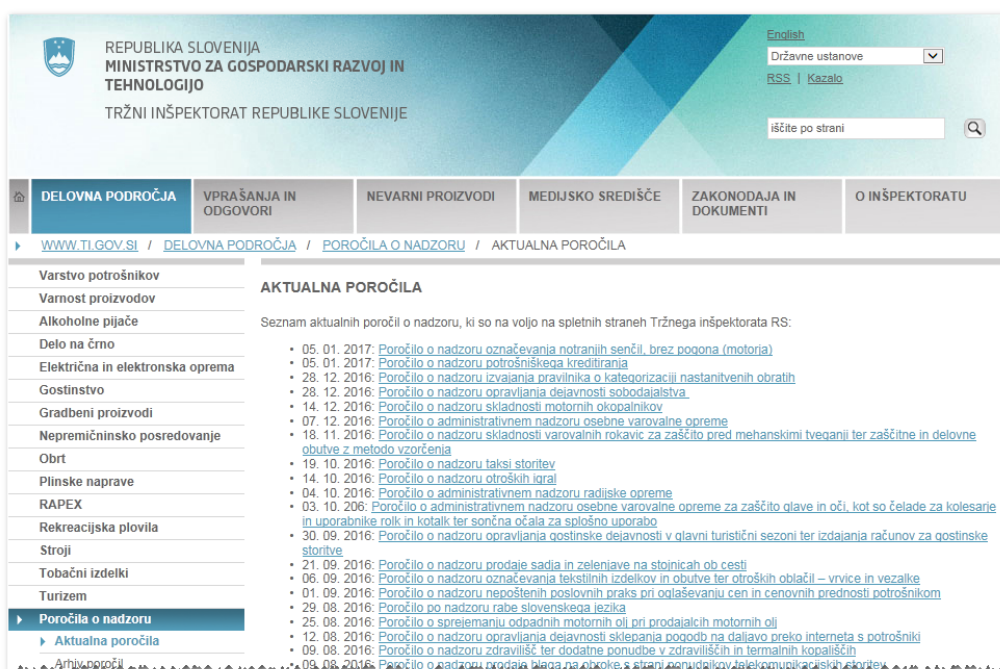
Javnost se lahko seznani z delom Tržnega inšpektorata RS tudi preko spletne strani www.ti.gov.si, katere vsebina se sproti spreminja in dopolnjuje.

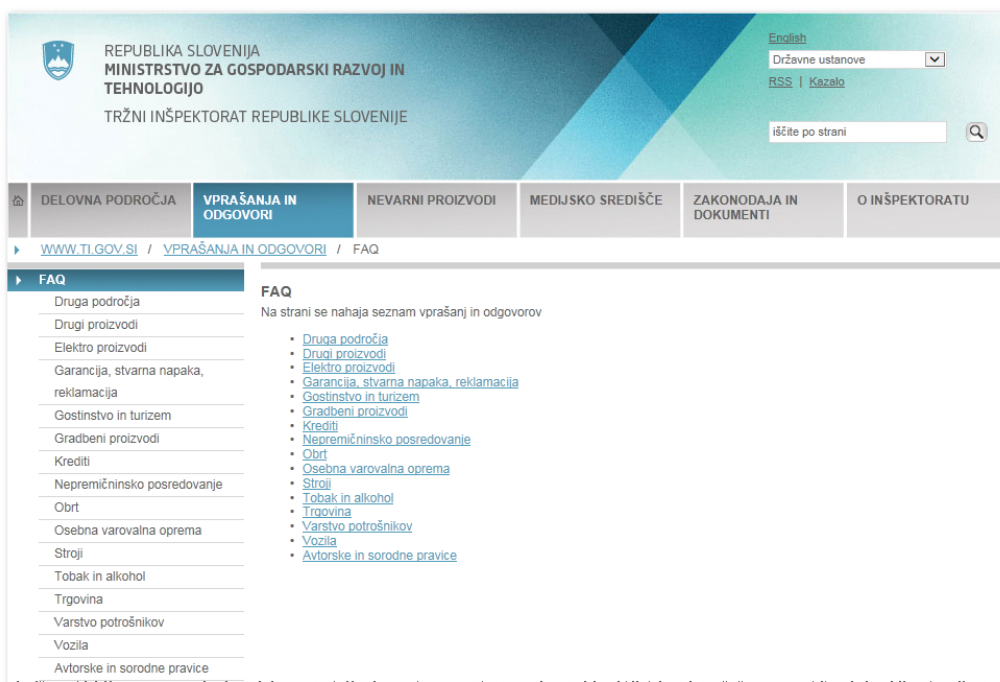
Slika 15: Domača stran Tržnega inšpektorata RS z aktualnimi novicami

Tržni inšpektorat RS daje posebno težo seznanjanju javnosti z opravljenim delom, predvsem preko svoje spletne strani, kjer so rubrike:

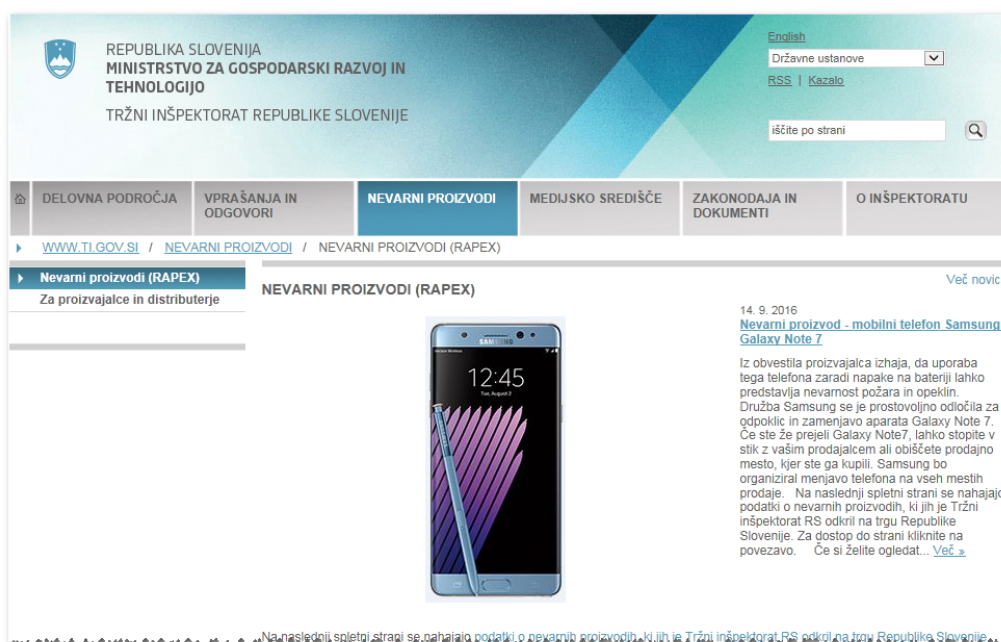
- Novice - objavljajo se najnovejše in najaktualnejše informacije glede delovanja Tržnega inšpektorata RS;
- Rotator aktualnih novic - v njem so objavljene novice Tržnega inšpektorata RS, ki so za javnost še posebej zanimive;
- Delovna področja - s čim se Tržni inšpektorat RS ukvarja, kjer se sproti objavljajo tudi poročila o rezultatih zaključenih akcij nadzora;
- Vprašanja in odgovori - za potrošnike in podjetja so objavljene najzanimivejše razlage določil zakonov, za katere nadzor je zadolžen Tržni inšpektorat RS;
- Nevarni proizvodi - objavljeni so vsi nevarni proizvodi, ki jih je Tržni inšpektorat RS našel na slovenskem trgu;
- Medijsko središče - objavljena so sporočila za medije, za gluhe in naglušne pa so pripravljene podnaslovljene in z znakovnimi znaki opremljene videi z nekaterih področij, katerih nadzor opravlja Tržni inšpektorat RS;
- Zakonodaja in dokumenti - objavljen je seznam vseh zakonskih in podzakonskih predpisov, za katere nadzor je zadolžen Tržni inšpektorat RS; objavljena sta tudi dvojezična obrazca v italijanskem in madžarskem jeziku za podajo prijave Tržnemu inšpektoratu RS kot tudi drugi dokumenti in obrazci;
- O inšpektoratu - nahajajo se vse informacije o Tržnem inšpektoratu RS: poslanstvo in vizija, naslovi, kontaktne informacije ter uradne in poslovne ure lokacij, kjer inšpektorat posluje.

Slika 16: Aktualna poročila o opravljenih nadzorih

Slika 17: Rubrika »Pogosta vprašanja«

Slika 18: Nevarni proizvodi

Za bolj transparentno delovanje Tržnega inšpektorata RS je na spletni strani vsako leto objavljeno tudi Poslovno poročilo o delu in ukrepih Tržnega inšpektorata RS.

6.3. MEDNARODNO SODELOVANJE TRŽNEGA INŠPEKTORATA RS

6.3.1. Sistem za izmenjavo podatkov nevarnih proizvodov (RAPEX)

Nacionalna RAPEX kontaktna točka

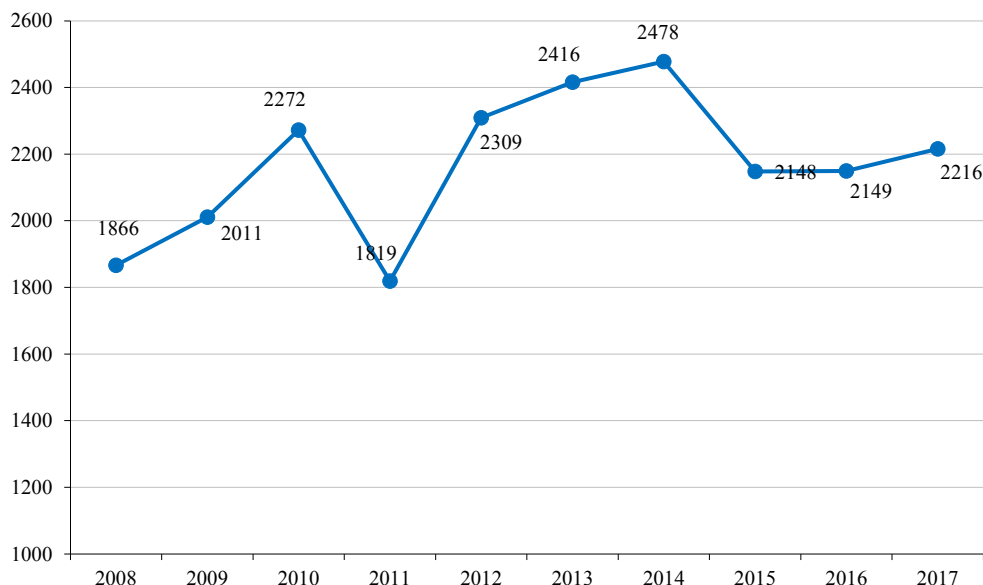
Uredba o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi določa način ukrepanja nadzornih organov v sistemu RAPEX in postopkih zaščitne klavzule.

V ta namen je vzpostavljena interna struktura na dveh ravneh, ki jo sestavlja nacionalna RAPEX kontaktna točka, katera Evropski komisiji pošilja in od nje prejema vse informacije, ki se izmenjujejo preko RAPEX sistema, in nacionalna mreža, ki vključuje vse organe, odgovorne za varnost proizvodov. V Sloveniji je kontaktna točka Tržni inšpektorat RS, nacionalno mrežo pa sestavljajo Finančna uprava RS - Carina, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Inšpektorat RS za infrastrukturo, Tržni inšpektorat RS, Urad RS za kemikalije, Inšpektorat RS za notranje zadeve in Zdravstveni inšpektorat RS.

Omenjeni organi slovenski kontaktni točki pošiljajo in od nje sprejemajo uradna obvestila in odzive.

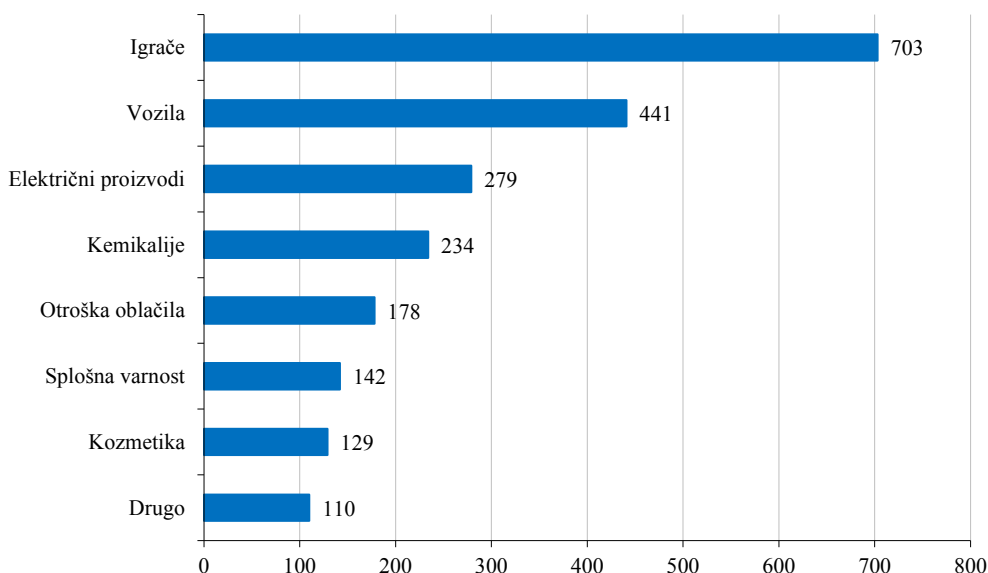
Leta 2017 je nacionalna RAPEX kontaktna točka prejela 2216 RAPEX obvestil, od tega 1872 obvestil o proizvodih, za katere so se sprejeli ukrepi, ki preprečujejo, omejujejo ali uveljavljajo posebne pogoje za trženje in uporabo proizvodov za potrošnike, ki predstavljajo resno tveganje za zdravje in varnost potrošnikov. Poleg tega je prejel še 194 obvestilo s pripombo »za informacijo« (to so obvestila predvsem v zvezi s proizvodom za potrošnike, ki resno ogroža zdravje in varnost potrošnikov in ima samo lokalne učinke) in

150 obvestil o proizvodih, za katere so nacionalni organi sprejeli ukrepe za omejitev dajanja na trg, ki pa ne predstavljajo resnega tveganja za zdravje in varnost potrošnikov.

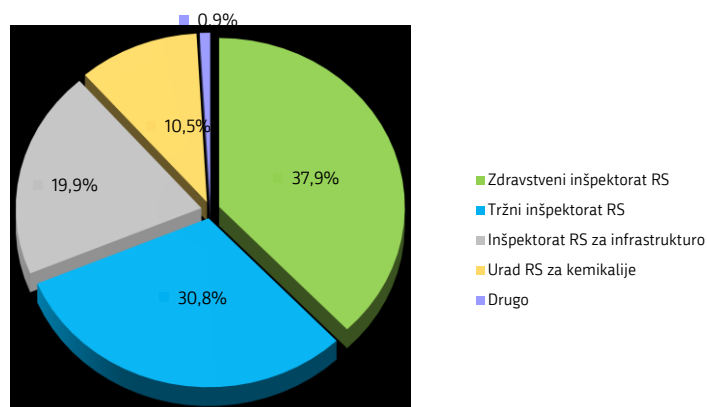
Slika 19: Število prejetih RAPEX obvestil v zadnjih 10 letih

Največ obvestil se je nanašalo na igrače (703) in vozila (441), nekaj manj na električne proizvode (279), proizvode s kemikalijami, ki ob predvideni uporabi predstavljajo resno nevarnost (234), sledijo otroška oblačila (178 – prisotnost vrvic in vezalk), proizvodi s področja splošne varnosti (142), ter kozmetika (129).

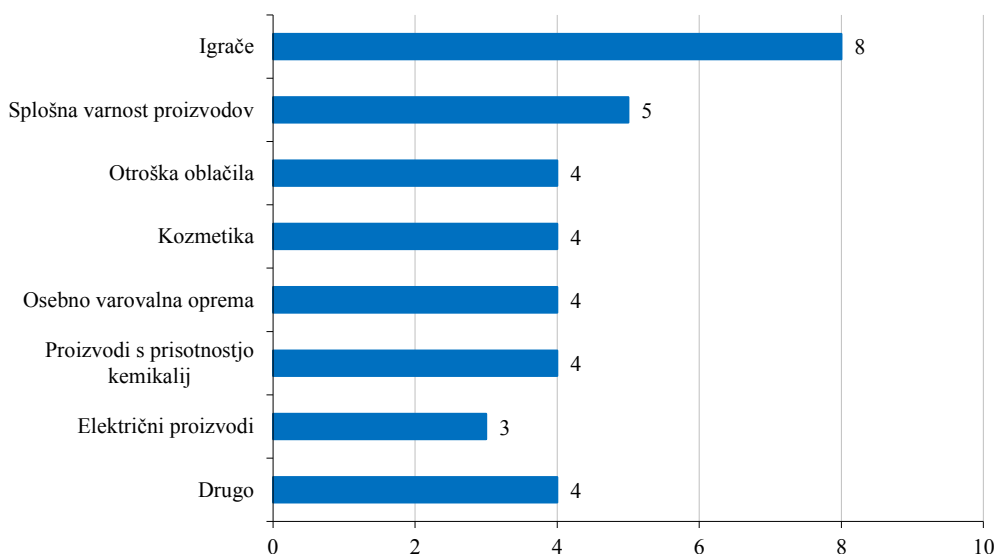
Slika 20: Število posameznih proizvodov v sistemu RAPEX

Od 2216 RAPEX obvestil jih je Tržni inšpektorat RS prejel 682 v pristojno reševanje, Zdravstveni inšpektorat RS 840, Urad RS za kemikalije 233, Inšpektorat RS za infrastrukturo 441.

Slika 21: Število RAPEX obvestil po pristojnih organih

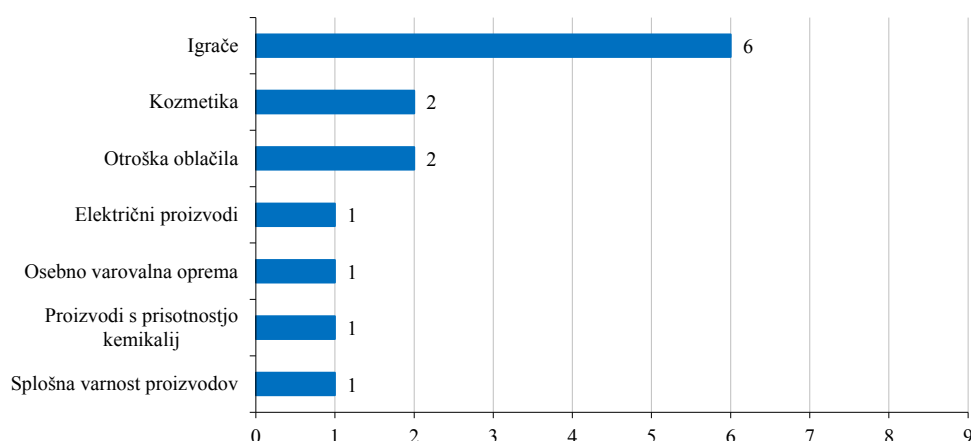
V Sloveniji so pristojne inšpekcije leta 2017 na podlagi poizvedb na trgu našle 238 proizvodov, ki so se nanašali na RAPEX obvestila. Od tega se je našlo 202 vozil, 8 igráč, 5 proizvodov iz splošne varnosti, 4 proizvodi s prisotnostjo kemikalij, ki ob predvideni uporabi predstavljajo resno nevarnost, 4 proizvode osebne varovalne opreme in 4 proizvode – kozmetika, 4 otroška oblačila, 3 električne proizvode, 2 stroja, 1 plovilo in 1 orožje. V vseh primerih so bili s strani proizvajalcev oziroma distributerjev izvedeni prostovoljni ukrepi za preprečevanje tveganja za potrošnike, ki so ga predstavljali proizvodi, s tem, ko so bili dani na trg.

Slika 22: Število najdenih proizvodov (brez vozil)

Od 238 proizvodov jih je Inšpektorat RS za infrastrukturo našel 202 proizvodov (vozil), Tržni inšpektorat RS 19, Zdravstveni inšpektorat RS 12, Urad RS za kemikalije 4, Inšpektorat RS za notranje zadeve 1.

Leta 2017 je Slovenija v sistem RAPEX priglasila 14 obvestil, 6 priglasitev se je nanašalo na igráč, 2 na otroški oblačila, 2 na kozmetiko, 1 na kemikalije, 1 na električni proizvod, 1 na proizvodov iz splošne varnosti, 1 na osebno varovalno opremo.

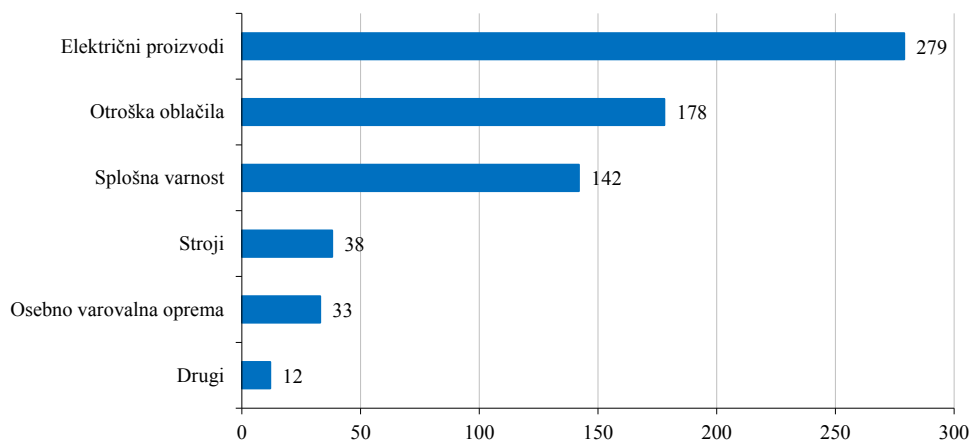

Slika 23: Število priglašениh vrst proizvodov

Od 14 priglašениh obvestil v sistem RAPEX jih je Tržni inšpektorat RS priglasil 5, Zdravstveni inšpektorat RS 8, Urad RS za kemikalije 1.

Tržni inšpektorat RS in aktivnosti, povezane s sistemom RAPEX

Leta 2017 je Tržni inšpektorat od nacionalne RAPEX kontaktne točke prejel v pristojno reševanje 682 obvestil. Največ obvestil se je nanašalo na električne proizvode 279, 142 na proizvode splošne varnosti, 178 na otroška oblačila – prisotnost vrvic in vezalk, 33 na osebno varovalno opremo, 38 na stroje, 12 drugo.

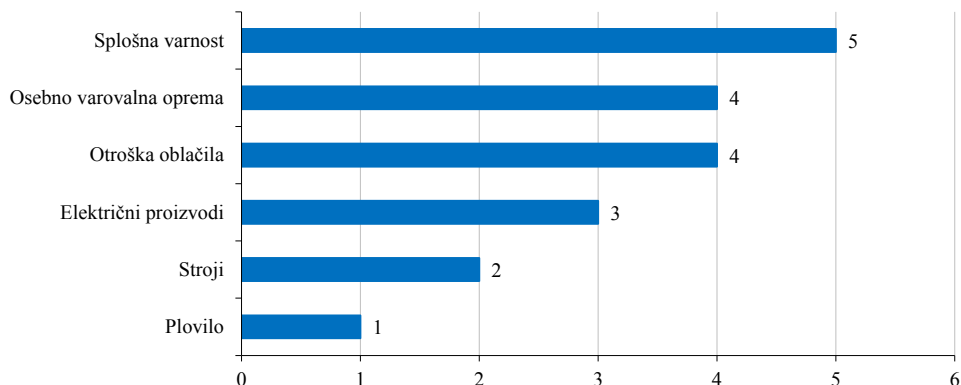

Slika 24: Število proizvodov iz RAPEX obvestil v pristojnosti Tržnega inšpektorata RS

Na podlagi prejetih RAPEX obvestil je Tržni inšpektorat RS opravil 24 poizvedb oziroma 525 pregledov pri gospodarskih družbah v prodajalnah. Prav tako so bile opravljene še druge poizvedbe: obveščanje določenih distributerjev z informacijami o proizvodih, ki predstavljajo resno tveganje za zdravje in varnost potrošnika in pregled trga na spletnih straneh.

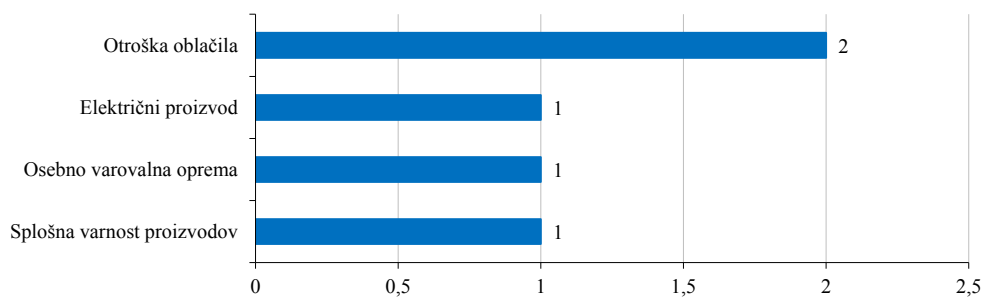
Glede na navedeno je Tržni inšpektorat našel 19 proizvodov, ki so se nanašali na RAPEX obvestila: 4 otroška oblačila, 3 čevlje (kot osebno varovalno opremo), 2 varovalni ograji za

otroke, 1 plavalni obroč, 1 električni oblič, 1 kotni brusilnik, 1 vodni skuter, 1 napajalnik za telefon, 1 LED reflektor, 1 električno napravo proti insektom, 1 kolo, 1 skiro in 1 stajico.

Slika 25: Število proizvodov iz RAPEX obvestil, ki jih je na trgu našel Tržni inšpektorat RS

V sistem RAPEX pa je prijavil 5 obvestil: 2 prijavitvi sta se nanašali na otroška oblačila, 1 na otroški pograd, 1 na svetlobni niz in 1 na rešilni jopič.

Slika 26: Število proizvodov, ki jih je v RAPEX prijavil Tržni inšpektorat RS

Slika 27: Proizvodi, ki jih je v RAPEX prijavil Tržni inšpektorat RS

6.3.2. Obvestila proizvajalcev po 12. členu Zakona o splošni varnosti proizvodov

Tržni inšpektorat RS je prejel preko t.i. Business Application 85 obvestil s strani proizvajalcev in distributerjev glede na določila 12. člena Zakona o splošni varnosti proizvodov, ki določa, da morajo proizvajalci in distributerji, če kot strokovnjaki na podlagi informacij, s katerimi razpolagajo, ugotovijo, da proizvod, ki so ga dali na trg, predstavlja nevarnosti, ki niso skladne s splošno varnostno zahtevo, o tem takoj obvestiti pristojno inšpekcijo. Obvestilo o nevarnem proizvodu je mogoče od leta 2009 naprej posredovati z uporabo prijavnega obrazca, ki ga je pripravila Evropska komisija in je dostopen tudi na spletnih straneh inšpektorata. Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu pa določa vsebino obvestila, ki ga morajo pristojni inšpekciji poslati proizvajalci in distributerji, če kot strokovnjaki na podlagi pridobljenih informacij, ki jih imajo, ugotovijo, da proizvod, ki so ga dali na trg, predstavlja nevarnosti, ki niso skladne s splošno varnostno zahtevo. Tržni inšpektorat RS je obravnaval 7 takih obvestil.

6.3.3. Sistem zaščitnih klavzul (SGC)

V primeru, ko pristojni organ izvede ukrep omejevanja ali prepovedi prometa s proizvodi, za katere je bilo ugotovljeno, da bi pri uporabi v skladu s svojim namenom lahko ogrozili varnost ali zdravje uporabnikov ali drugih oseb ali katerikoli drugi upravičen interes, zaščiten s predpisi, oziroma ugotovljenih pomanjkljivostih harmoniziranih standardov, katerih pravilna uporaba ne zagotavlja, da proizvodi, na katere se nanašajo, izpolnjujejo predpisane bistvene zahteve, mora ta preko kontaktne točke o tem obvestiti Evropsko komisijo.

Leta 2017 je prvo leto, ko je Tržni inšpektorat RS prejemal obvestila o zaščitnih klavzulah preko informacijskega portala ICSMS za proizvode, ki zapadejo tistim direktivam, ki to omogočajo. V tem letu je Tržni inšpektorat RS prejel obvestila o izvedbi zaščitne klavzule za 254 proizvodov. Večino obvestil je podala Finska za proizvode s področja Pravilnika o omogočanju dostopnosti električne opreme na trgu, ki je načrtovana za uporabo znotraj določenih napetostnih mej.

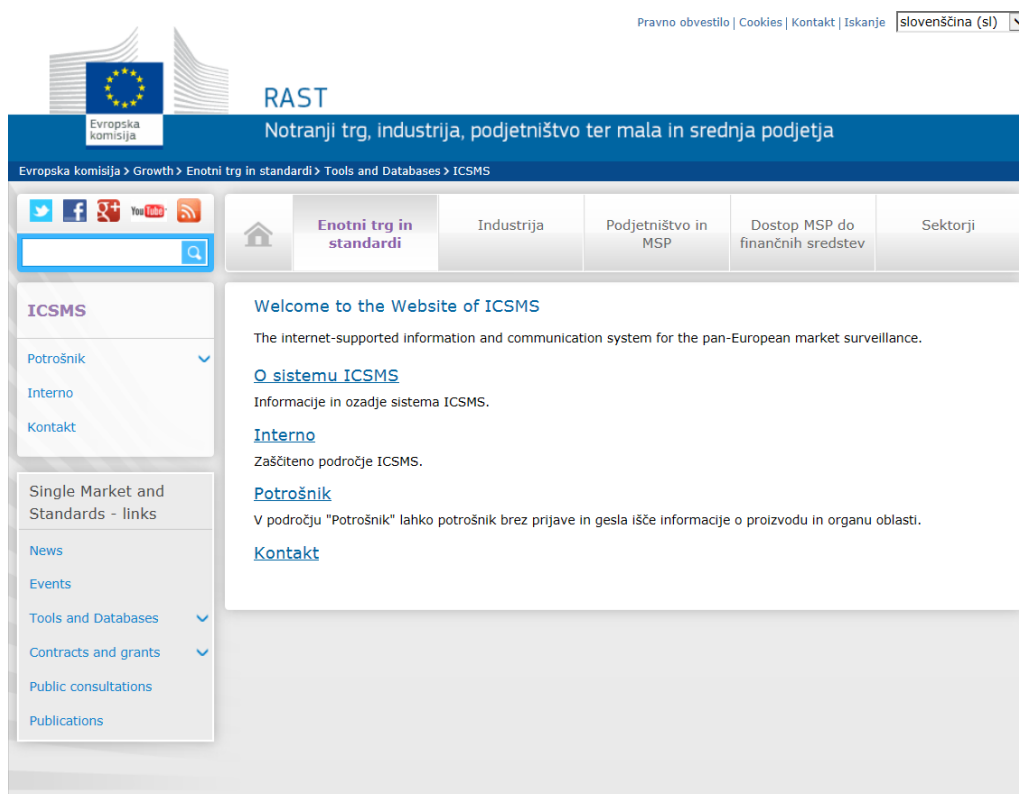
Tržni inšpektorat RS v skladu z Uredbo o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi o prejetih obvestilih še vedno obvešča Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo in Upravo za carine, čeprav so te

informacije vsem pristojnim organom dostopne preko informacijskega portala ICSMS, zato je bil Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo posredovan predlog, da se ta uredba spremeni tako, da bo upoštevala nov način pretoka informacij.

Glede na sprejete ukrepe omejevanja trženja proizvodov zaradi neizpolnjevanja predpisanih tehničnih zahtev je Tržni inšpektorat RS leta 2017, skladno z Uredbo o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi, ni posredoval Stalnemu predstavništvu Slovenije pri Evropski uniji nobene zaščitne klavzule, niti je ni podal preko informacijskega portala ICSMS.

6.3.4. Mednarodni sistem za izmenjavo podatkov o proizvodih (ICSMS)

Mednarodni sistem ICSMS (The internet-supported information and communication system for the pan-European market surveillance) je baza podatkov o proizvodih, ki so ali so bili predmet pregledov ali analiz glede izpolnjevanja predpisanih tehničnih zahtev in se uporablja za namene izvajanja 23. člena Uredbe (ES) št. 765/2008 ter omogoča pretok in izmenjavo informacij med pristojnimi organi za nadzor tehničnih proizvodov.

Slika 28: Spletna stran sistema ICSMS

Sistem je razdeljen v dva dela in sicer na del, ki je odprt za javnost in na del, ki je na razpolago le nadzornim organom, carinskim organom in Evropski komisiji. Del, ki je odprt za javnost, vsebuje predvsem informacije o proizvodu, ugotovljeni skladnosti, pristojnemu organu in ukrepih.

V bazo so se vnašali podatki o proizvodih, za katere se je izvedla izmenjava informacij v skladu z Uredbo o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi (postopek RAPEX, postopek SGC), podatki o proizvodih, predanih na tehnične analize, ne glede na rezultat preskusa, podatki o proizvodih, glede katerih so obvestili pristojni organ v drugi državi članici ter podatki o proizvodih, če je tako

določeno s posebnim predpisom. Tržni inšpektorat RS je v sistem ICSMS vnesel podatke o 95 proizvodih.

6.3.5. Sistem za sodelovanje med EU organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (CPCS)

Tržni inšpektorat RS, Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS, Informacijski pooblaščenec, Javna agencija RS za civilno letalstvo, Javna agencija RS za zdravila in medicinske pripomočke ter Uprava RS za pomorstvo so v Sloveniji pristojni organi za izvajanje evropske uredbe 2006/2004/ES, ki ureja sodelovanje med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov. Kot tak je Tržni inšpektorat RS tudi eden izmed uporabnikov sistema za sodelovanje na področju varstva potrošnikov (CPCS - Consumer Protection Cooperation System), preko katerega države članice podajajo zaprosila za informacije in ukrepanje pristojnim organom drugih držav članic. Zaprošeni organi o sprejetih ukrepih in njihovem učinku ter o tem, ali je kršitev prenehala, obvestijo organ države, ki jih je zaprosil, pristojne organe drugih držav članic in Evropsko komisijo. Postopki v posameznih zadevah in njihovo trajanje so tako odvisni predvsem od postopkov v posameznih državah članicah.

Na ravni celotne EU je bilo v letu 2017 v sistem CPCS vnesenih 160 obvestil in 23 opozoril, ki so se nanašala na ravnanje različnih podjetij oziroma ponudnikov na območju Evropske unije. Nobeno od navedenih obvestil/opozoril se ni nanašalo na podjetje s sedežem v Sloveniji.

Tržni inšpektorat RS je v letu 2017 preko sistema CPCS posredoval 3 zaprosila za informacije in 8 prošenj za ukrepanje pristojnim organom države članice, v kateri ima sedež podjetje, v zvezi s katerim je Tržni inšpektorat RS zaznal večje število prijav, pritožb ali vprašanj potrošnikov oziroma je sam zaznal morebitne možnosti kršitve zakonodaje. Zaposila so se nanašala npr. na pridobitev vseh potrebnih podatkov o podjetju s sedežem v Veliki Britaniji pri poslovanju preko spletne strani, ki ponuja izdelke slovenskim potrošnikom, za ukrepanje pa je Tržni inšpektorat RS organe v drugi državi članici zaprosil npr. v primeru hrvaškega podjetja in podjetja s sedežem v Veliki Britaniji, ki pri ponujanju blaga oziroma storitev preko spleta nista navedli vseh podatkov o ponudniku; v primeru češkega podjetja, ki je potrošnikom ponujalo parfume, za katere je obstajal sum, da gre za ponaredke; slovaškega podjetja, ki je v svoji spletni trgovini navajalo sumljivo visoke popuste na skoraj vse izdelke.

Hkrati je Tržni inšpektorat RS prejel eno zaprosilo za ukrepanje s strani Češke v zvezi s spletnim poslovanjem slovenskega podjetja, ki v svoji spletni trgovini ni navedlo vseh obveznih informacij, ki jih mora potrošnik prejeti pred nakupom, obstajal pa je tudi sum zavajajoče poslovne prakse glede navajanja lastnosti ponujenega izdelka, resničnosti objavljenih komentarjev zadovoljnih kupcev itd.

Z namenom zagotoviti učinkovitejši nadzor in sodelovanje med pristojnimi organi držav članic pripravlja Evropska komisija spremembo uredbe 2006/2004/ES, ki ureja sodelovanje med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov. S predvidenimi spremembami bodo pristojni organi pridobili večje pristojnosti v zvezi z izvajanjem nadzora, vlogo enotnega povezovalnega organa med pristojnimi organi posamezne države članice pa bo prevzel eden izmed pristojnih organov (sedaj vlogo enotnega povezovalnega organa izvaja poseben organ, v Sloveniji je to npr. Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo). Tržni inšpektorat RS vsekakor upa, da bo navedena sprememba uredbe pripomogla k večji učinkovitosti izvajanja nadzora podjetij, ki svoje poslovanje v razmerju do potrošnikov usmerjajo v druge države članice.

6.3.6. EU SWEEP 2017

EU Sweep je usklajena akcija, vodena s strani Evropske komisije, nacionalnih organov, pristojnih za izvajanje zakonodaje s področja varstva potrošnikov v državah članicah, na Norveškem in Islandiji. V določenem obdobju se vsako leto istočasno v vseh državah članicah preveri na stotine spletnih strani na določenem področju z namenom preveriti, ali se spoštujejo potrošnikove pravice oziroma zakonodaja s področja varstva potrošnikov. Če se ugotovi, da konkretne spletne strani ne izpolnjujejo potrošniške zakonodaje EU, pristojni nacionalni organi izvedejo vse ukrepe v skladu s svojimi pristojnostmi, da se zagotovi čim višji nivo varstva potrošnikov v vseh državah članicah EU.

Prvi EU Sweep je bil izveden v letu 2007. Od takrat so bila v okviru te usklajene akcije pregledana naslednja področja: ponujanje letalskih storitev preko spleta, prodaja elektronskih naprav preko spleta, ponujanje zabavnih vsebin za mobilne telefone preko spleta, prodaja vstopnic preko spleta, potrošniško kreditiranje preko spleta, ponujanje iger, e-knjig, videoposnetkov ali glasbe preko spleta, ponujanje/prodaja letalskih kart in/ali namestitvev preko spleta, spletna prodaja elektronskih naprav, spletne trgovine na splošno, uporaba t.i. primerjalnih orodij za primerjavo cen različnih turističnih storitev, v letu 2017 pa področje ponujanja telekomunikacijskih in drugih digitalnih storitev preko interneta.

Kot predstavnik Slovenije je do sedaj v vseh akcijah v okviru vsakoletnega EU Sweep sodeloval Tržni inšpektorat RS. Kot predstavnik Slovenije je do sedaj v vseh akcijah v okviru vsakoletnega EU Sweep sodeloval tudi Tržni inšpektorat RS. Sicer je Tržni inšpektorat RS le eden izmed pristojnih organov za izvajanje evropske uredbe 2006/2004/ES, ki ureja sodelovanje med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov. Ostali so še: Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS, Informacijski pooblaščenec, Javna agencija RS za civilno letalstvo, Javna agencija RS za zdravila in medicinske pripomočke ter Uprava RS za pomorstvo.

V letu 2017 je EU Sweep potekal v mesecu novembru, osredotočil pa se je na področje ponujanja telekomunikacijskih in drugih digitalnih storitev (predvsem prvih, drugih pa v primerih, ko se ponujajo v paketih z osnovnimi telekomunikacijskimi storitvami) preko interneta, pri čemer se je preverjalo predvsem zagotavljanje informacij o ponudniku, glavnih značilnostih izdelka oziroma storitve, ceni, izvedbi pogodbe, trajanju pogodbe in pogojih uporabe. Tržni inšpektorat RS je v okviru akcije pregledal 6 spletnih strani preko katerih se slovenskim potrošnikom ponujajo telekomunikacijske storitve različnih ponudnikov. V večini primerov so bile ugotovljene manjše pomanjkljivosti v zvezi z zagotavljanjem informacij potrošnikom pred sklenitvijo pogodbe (npr. ni bila navedena elektronska povezava na platformo za spletno reševanje potrošniških sporov), ob tem pa so inšpektorji ugotavljali tudi posamezne nepoštene pogodbene pogoje ponudnikov (npr. omejevanje višine odškodnine za povzročeno škodo na največ šestkratno vrednost zadnjega računa). Inšpekcijski postopki sicer še niso v celoti zaključeni.

6.3.7. Mednarodno sodelovanje z institucijami Evropske unije

6.3.7.1. [Izmenjava uradnikov](#)

V program izmenjave uradnikov za leto 2017 (Exchange of enforcement officials in the areas of Consumer Product Safety (GPSD) and Consumer Protection Cooperation (CPC)), katerega je objavila Agencija CHAFEA (Consumers, Health, Agriculture and Food Executive Agency), se je vključilo pet inšpektorjev Tržnega inšpektorata RS.

Izmenjave v Avstriji pri Bundesministerium für Arbeit, Soziales und Konsumentenschutz - Federal Ministry of Labour, Social Affairs and Consumer Protection se je udeležil en predstavnik inšpektorata. V okviru programa so bile predstavljene vsebine iz pristojnosti ministrstva, ki se nanašajo na nadzor trga s področja splošne varnosti proizvodov, delovanje RAPEX kontaktne točke, priprave programov nadzora trga, v nadaljevanju pa je bil organiziran obisk pristojnih institucij s področja zbiranja podatkov in obravnave nezgod ter obisk laboratorija in carinskega organa.

Štirje inšpektorji Tržnega inšpektorata RS so obiskali bolgarski organ za nadzor trga. Obisk je bil zelo uspešen, saj je Tržni inšpektorat RS dobil vpogled v način dela in težave, s katerimi se srečujejo sorodne inštitucije v Bolgariji.

Udeležba v programu izmenjave uradnikov se ocenjuje kot zelo uspešna, saj so udeleženci imeli možnost seznaniti se z načinom dela in težavami, s katerimi se srečujejo sorodne inštitucije v drugih državah članicah. Nekatere predstavljene prakse pri izvajanju nadzora, pa bo mogoče prenesti tudi v redno delo Tržnega inšpektorata RS.

6.3.7.2. ADCO za električno opremo (LVD ADCO)

Tržni inšpektorat RS se je udeležil dveh sestankov skupine ADCO, ki pokriva področje nizkonapetostne direktive. Na sestankih skupine se obravnava aktualna problematika ugotavljanja skladnosti električne opreme pri dajanju na trg, države članice pa predstavijo svoje primere ugotovljenih neskladnosti, ki so jih odkrile na podlagi opravljenih inšpekcijskih nadzorov. Od leta 2015 stroške potovanja za enega udeleženca po državi članici krije Evropska Komisija. V okviru skupine LVD ADCO je od leta 2016 v teku projekt administrativne in tehnične skladnosti LED reflektorjev, v katerem je Tržni inšpektorat RS sodeloval s tremi vzorci.

6.3.7.3. ADCO za elektromagnetno združljivost (EMC ADCO)

Tržni inšpektorat RS se je udeležil dveh sestankov skupine ADCO, ki pokriva področje elektromagnetne združljivosti električne in elektronske opreme. Na sestankih skupine se obravnava aktualna problematika pri dajanju električne in elektronske opreme na trg, države članice pa predstavijo svoje primere ugotovljenih neskladnosti, ki so jih odkrile na podlagi opravljenih inšpekcijskih nadzorov. Od leta 2015 stroške potovanja za enega udeleženca po državi članici krije Evropska Komisija. V okviru skupine EMC ADCO je od leta 2016 v teku projekt administrativne in tehnične skladnosti prenosnih indukcijskih kuhalnikov, v katerem je Tržni inšpektorat RS sodeloval z dvema vzorcema.

6.3.7.4. AdCo za radijsko opremo

Sestanki organov, ki nadzirajo skladnost radijske opreme na trgu, se organizirajo trikrat letno. Na sestankih se obravnavajo aktualne teme, zlasti s področja nadzora skladnosti radijske opreme.

Zaradi uveljavitve nove direktive o radijski opremi (RED) je bilo veliko truda vloženega v pripravo vodila za lažje razumevanje direktive. Prvo verzijo vodila je Evropska Komisija sprejela in objavila. Ta verzija še ne vsebuje pojasnil glede zahtev za kombinirano opremo. Usklajevanje dokumenta za to področje se bo nadaljevalo še na naslednjih sestankih.

Tržni inšpektorat RS je sodeloval tudi v primerjalni kampanji vnašanja podatkov v podatkovno zbirko ICSMS v področju, ki je posebej prirejen za radijsko opremo. To področje je za vse organe novo, zato je zelo dobrodošlo poenotenje načina vnosa podatkov. Trenutno je možen vnos podatkov za proizvode, ki izkazujejo skladnost z že razveljavljeno direktivo R&TTE, medtem ko podatkovna zbirka ICSMS še ni posebej prirejena za veljavno direktivo RED.

6.3.7.5. AdCo za gradbene proizvode

Tržni inšpektorat RS se je udeležil dveh sestankov skupine AdCo za gradbene proizvode v Sofiji in v Bruslju. Na sestanku so se obravnavali primeri Uredbe (EU) 305/2011 za gradbene proizvode, usklajevala se je dobra praksa organov nadzora posameznih držav članic, razpravljalo o tekočih vprašanjih za enotno tolmačenje določb Uredbe (EU) 305/2011 za gradbene proizvode in o poenotenju nadzorov v državah članicah, poročalo se o izvedenem delu in o ugotovitvah v zvezi z izvedenimi nadzori, o tekočih problemih, o poteku dela v različnih delovnih skupinah v okviru AdCo skupine.

Sestanki organov, ki nadzirajo skladnost gradbenih proizvodov na trgu se v okviru AdCo organizirajo praviloma dvakrat letno, pri čemer je vsako leto druga predsedujoča država članica- tokrat je predsedujoča Bolgarija.

Stroške za udeležbo zagotovi Evropska Komisija za enega predstavnika sodelujoče države članice, zaradi česar je prisotnost na sestankih v zadnjih letih številčnejša in je omogočeno aktivno sodelovanje in izmenjava informacij številčnejših prisotnih članov.

6.3.7.6. AdCo za stroje

Tržni inšpektorat RS je sodeloval na dveh sestankih skupine ADCO za stroje. Skupini je predsedovala predstavnica nadzornega organa iz Belgije. Sestanka sta potekala v Bruslju in Leuvnu v Belgiji, prvi v maju drugi oktobra tega leta. Obravnavana problematika na sestankih skupine poteka na podlagi prispevkov, ki jih posredujejo člani skupine ADCO stroji. Vedno na sestankih sodeluje tudi predstavnica EK DG GROWTH iz Bruslja, ki vedno tudi predstavi aktualno problematiko na področju strojev s katero se trenutno soočajo v tem organu pri EK. Ugotovljeno je, da še vedno ni mogoče podati zaščitne klavzule neposredno iz sistema ICSMS, vendar je bilo pojasnjeno, da bo to v kratkem možno, s tem pa bo odpadla obveza neposrednega pošiljanja zaščitnih klavzul na EK. Na sestankih je bila podana tudi predstavitev rezultatov skupnega projekta nekaterih članic te skupine na področju nadzora motornih verižnih žag in dvigal za servisiranje vozil. Rezultati so zaskrbljujoči, saj je bilo ugotovljeno večje število nevarnih proizvodov, za katere so bila podana tudi ustrezna RAPEX obvestila. Prav tako je Slovenija na teh sestankih predstavila zaključno poročilo projekta električna ročna orodja 1, organiziranega v sklopu skupne akcije držav članic organizacije PROSAFE. V sklopu tega projekta se je ugotavljala skladnost kotnih brusilnikov, ugotovljene pa so bile številne pomanjkljivosti. Skupno je bilo tako v sistem RAPEX nevarnih proizvodov priglašanih 38 obvestil. Soglasno je bilo tudi odločeno, da bo letu 2018 z vodenjem skupine ADC stroji nadaljevala predstavnica Belgije.

6.3.7.7. AdCo za plinske naprave

Tržni inšpektorat RS na evropski ravni sodeluje v AdCo skupini za plinske naprave, ki združuje nadzorne organe na področju plinskih naprav. Na sestankih te skupine, na katerem lahko sodelujejo vse države članice, se obravnavajo aktualna vprašanja nadzornih organov.

Organizirani so bili trije sestanki skupine AdCo za plinske naprave. Glavne teme na vseh sestankih so bile povezane s načrtovanim skupnim nadzorom plinskih naprav v letu 2018. Pri tem skupnem nadzoru se načrtuje, da bi se nadziralo terasaste grelnike za ogrevanje, enosobne premične plinske peči ter industrijske plinske grelnike.

6.3.7.8. AdCo za rekreacijska plovila

Predstavniki Tržnega inšpektorata RS se je udeležil sestanka AdCo za rekreacijska plovila, ki združuje nadzorne organe Evropske unije na področju rekreacijskih plovil, ki je bil organiziran v juniju na Malti.

Na tem sestanku se je največ razpravljalo v zvezi s posameznimi členi nove direktive 2013/53/EU o rekreacijskih plovilih, ki je začela veljati dne 18. 1. 2017 predvsem o identifikacijski številki plovila v povezavi z izvedbeno uredbo komisije 2017/1 o postopkih za identifikacijo plovila ter o pogonskih motorjih za plovila po preoblikovanju motorja, kjer se poveča pogonska moč motorja.

[6.3.7.9. AdCo za dvigala](#)

Tržni inšpektorat RS se je udeležil sestanka skupine ADCO dvigala, kateremu je predsedovala Nemčija v Münchnu. Sestanek te skupine se je Tržni inšpektorat RS letos udeležil že drugič, saj je kot nadzorni organ za varnostne komponente za dvigala na trgu zadolžen za ugotavljanje njihove skladnosti na trgu. Sestanek se je udeležil tudi predstavnik EK DG GROWTH in med drugim pojasnil, da se po sprejetju prenovljene direktive o dvigalih pripravlja nov priročnik za uporabo te direktive. Delo na priročniku bo dokončano do konca leta 2017, priročnik pa bo objavljen samo v angleškem jeziku in bo dostopen na spletnih straneh EK. S strani Norveške so bili podani rezultati nadzora na področju dvigal v članicah ES, ki so bili pridobljeni na podlagi vprašalnika, ki je bil posredovan posameznim nadzorim organom v ES. Rezultati kažejo na to, da je nadzor nad dvigali v skladu z zahtevami direktive urejen dokaj podobno, so pa večje razlike pri nadzorih dvigal, ki so že dalj časa v obratovanju in jih zahteve direktive o dvigalih ne zajemajo, saj zanje velja zakonodaja držav članic. Kljub temu je nadzor organiziran dokaj dobro in do večjih nesreč na strani uporabnikov ne prihaja tudi zahvaljujoč dobremu in organiziranemu delu priglasičenih organov za nadzor dvigal. Predsedovanje skupini ADCO dvigala je prevzel za leto 2018 predstavnik nadzornega organa iz Cipra.

[6.3.7.10. AdCo za tekstil](#)

Tržni inšpektorat RS se je udeležil dveh sestankov skupine AdCo za tekstil. Na sestanku skupine so se obravnavali primeri Uredbe (EU) št. 1007/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. 9. 2011 o imenih tekstilnih vlaken in s tem povezanim etiketiranjem in označevanjem surovinske sestave tekstilnih izdelkov ter razveljavitvi Direktive Sveta 73/44/EGS in direktiv 96/73/ES in 2008/121/ES Evropskega parlamenta in Sveta, za nadzor tekstilnih izdelkov. Stroške potovanja članov skupine pokriva Evropska Komisija.

[6.3.7.11. AdCo za Eco design in AdCo Labeling](#)

Tržni inšpektorat RS se je udeležil dveh sestankov AdCo za okoljsko primerno zasnovo proizvodov in energijsko označevanje. Sestanek sta si sledila drug za drugim, z istim predsedstvom, saj se problematika med obema področjema pogosto prepleta.

Na sestankih se obravnavajo aktualne teme, ki se nanašajo na razumevanje in nadzor uredb Evropske komisije s tega področja. Na dnevnem redu so bile tudi novosti, ki jih pripravlja Evropska komisija, posamezne države članice pa poročajo o problemih, s katerimi se srečujejo pri inšpekcijskem nadzoru na področju okoljsko primerne zasnove proizvodov in energijskega označevanja.

Udeležba na sestankih AdCo je koristna zlasti zaradi zbiranja informacij o aktualnih problemih pri nadzoru na večjih trgih, saj tam pogosto prej naletijo na določen problem, ki se pogosto nekaj kasneje pojavi tudi na trgu v Sloveniji.

[6.3.7.12. Mednarodno sodelovanje v projektu PROSAFE JA 2014 v aktivnosti »Električna ročna orodja 1« \(Power tools 1\)](#)

Tržni inšpektorat RS je zaključil sodelovanje in vodenje skupine 12 držav članic v sklopu skupne akcije PROSAFE JA 2014 »Električna ročna orodja 1«, ki je ugotavljala skladnost kotnih brusilnikov. Končni rezultati opravljenih analiz z metodo vzorčenja v priglasičenem

laboratoriju za stroje so pokazali, da so bili vsi pregledani vzorci kotnih brusilnikov neskladni. Na podlagi opravljenih ocen tveganj za preskušene kotne brusilnike, pa je bilo ugotovljeno, da gre v določenih primerih za nevarne proizvode, zato je bilo izdanih skupno 38 obvestil v sistemu RAPEX, nevarni proizvodi – kotni brusilniki pa so bili umaknjeni s trgov v ES. Rezultati skupine so bili predstavljeni na zaključni konferenci PROSAFE JA 2014 v Bruslju in na sestanku skupine ADCO stroji.

6.3.7.13. Mednarodno sodelovanje v projektu PROSAFE JA2015 v aktivnosti »Otroška igrišča« (Playgrounds)

Tržni inšpektorat RS sodeluje v skupnem projektu JA2015 za otroška igrišča, ki ga koordinira nevladna organizacija PROSAFE. V projektu sodelujejo predstavniki šestih držav članic (Belgija, Češka, Nemčija, Latvija, Slovaška in Slovenija). V Bruslju sta bila dva sestanka (21. marca in 24. oktobra), na katerih je Tržni inšpektorat RS predstavil stanje na področju otroških igralskih naprav, opravljeno delo, ugotovitve nadzora z uporabo enotnega kontrolnega lista in stanje notranjih igralskih naprav (januar in februar) in zunanjih igralskih naprav (maj do september).

Tržni inšpektorji so z izvedenimi nadzori v okviru projekta v letu 2017 izvedli 286 delovnih ur. Cilj projekta je na podlagi obstoječih standardov in prenosa dobrih praks pripraviti priročnik in kontrolni list za enotno usposobljenost inšpektorjev, ki bodo izvajali preskušanja in nadzore otroških igralskih naprav z namenom zagotoviti čim večje število varnih otroških igrišč.

6.3.7.14. Sodelovanje v projektu PROSAFE JA 2015 v skupini »Ocena tveganja« (Risk Assessment)

Tržni inšpektorat je sodeloval v projektu PROSAFE JA 2015 v sklopu skupine z delovnim naslovom »Ocena tveganja« (Risk Assessment), katere delo je zasnovano tako, da sodelujoče države članice s svojimi komentarji kar največ pripomorejo k iskanju rešitve določenega vprašanja, ki je predmet obravnave te skupine. Na koncu se naredi zaključek in dodeli določene naloge, ki so jih sodelujoči dolžni tako izpolniti do prihodnjega sestanka. Skupino je sestavljalo 14 držav članic vključenih v projekt skupne akcije JA 2015. Skupno so bili glede na pogodbeno obveznost projekta JA 2015 izvedeni 3 sestanki, od tega zadnji, zaključni, v januarju 2017. Skupina je tako svoje delo usmerila na izdelavo scenarijev za sestavo ocen tveganja za posamezne proizvode, ki so bili v preteklih skupnih akcijah predmet ugotavljanja skladnosti, prav tako pa je svoje delo predstavila tudi na posebnem sestanku organiziranem s sodelovanjem vodij aktivnosti v skupni akciji JA 2015. Usklajene ocene tveganja za posamezne proizvode so po končanem delu te skupine objavljene na spletnih straneh PROSAFE in tako dostopne vsakomur. Tržni inšpektorat RS je skupini posredoval ocene tveganja, ki jih je skupina električna ročna orodja 1 v sklopu JA 2014 izdelala na svojih sestankih za kotne brusilnike. Tržni inšpektorat RS ugotavlja, da je sodelovanje v skupini pomembno za širjenje znanja na področju izdelave ocen tveganja nevarnih proizvodov in zato za sodelujoče organe nadzora zelo koristno.

6.3.7.15. Mednarodno sodelovanje v projektih EEPLIANT in EEPLIANT2

Tržni inšpektorat RS je sodeloval v evropskem projektu skupnega nadzora energijskih nalepk in izpolnjevanja zahtev energijsko primerne zasnove proizvodov (projekt EEPLIANT). Ključni cilj projekta EEPLIANT je bil prispevati k izboljšanju skladnosti proizvodov na trgu glede energijskega označevanja in okoljsko primerne zasnove proizvodov. Projekt je koordinirala nevladna neprofitna organizacija PROSAFE, financiral pa se je iz podpornega mehanizma za raziskave in razvoj Evropske unije »Horizont 2020«.

Pristojni organi iz 13 držav so opravili usklajen nadzor s tehničnim preverjanjem skladnosti proizvodov. Nadzor je bil usmerjen zlasti na LED svetila, tiskalnike in grelnike prostorov. Tržni inšpektorat RS je sodeloval pri nadzoru skladnosti LED svetil. Vzorci sijalk so bili predani v laboratorij na celovito preverjanje skladnosti.

Poleg tehničnega preverjanja skladnosti s področja okoljsko primerne zasnove proizvodov in navajanja podatkov v energijskih nalepkah so bili v sklopu projekta zbrani primeri dobre prakse na področju nadzora okoljsko primerne zasnove proizvodov in navajanja podatkov v energijskih nalepkah.

Oktober 2017 se je s z uvodno konferenco v Bruslju začel nov projekt EEPLIANT2. Ključni cilj projekta je pomagati doseči predvidene gospodarske in okoljske prednosti direktiv EU o energijskem označevanju in okoljsko primerni zasnovi proizvodov s povečanjem stopnje skladnosti proizvodov na trgu z zahtevami glede energetske učinkovitosti.

To bo doseženo z usklajenimi dejavnostmi nadzora, preverjanja in ukrepanja 18 nadzornih organov za nadzor trga in nacionalne agencije. Ukrep bo imel čezmejni vpliv na enotnem trgu EU.

Projekt, ki ga financira Evropska unija v okviru Obzorja 2020, usklajuje PROSAFE. V projektu sodelujejo naslednje države: Avstrija, Bolgarija, Danska, Finska, Francija, Nemčija, Irska, Latvija, Litva, Malta, Nizozemska, Portugalska, Slovenija in Švedska.

V 30 mesecih trajanja projekta bodo udeleženci projekta preverili in preizkusili energijsko učinkovitost gospodinskih hladilnikov, profesionalnih hladilnih naprav in porabo energije naprav, priključenih v omrežje, v stanju pripravljenosti. Izdelki bodo vzorčeni na trgu po pristopu, ki temelji na oceni tveganja. V primeru ugotovljene neskladnosti bodo organi pristojni za nadzor trga izvedli ustrezne upravne ukrepe na svojih trgih.

EEPLIANT2 ni načrtovan samo za pomoč nadzornim organom pri preverjanju porabe energije pri stotinah specifičnih izdelkov, ki se najdejo na trgu EU, ampak tudi za izboljšanje sodelovanja z drugimi zainteresiranimi stranmi, kot so industrijska združenja, doseganju višje stopnje ozaveščenosti in večjo skladnost proizvodov z zahtevami zakonodaje EU.

6.3.8. Mednarodno sodelovanje s tretjimi državami

6.3.8.1. TAIEX študijski obisk delegacije iz Ukrajine

V letu 2017 se je začelo uresničevati sodelovanje med Slovenijo in Ukrajino, na podlagi podpisanega Memoranduma o soglasju o sodelovanju na področju varstva potrošnikov in nadzora trga med Tržnim inšpektoratom RS in Državno službo Ukrajine za varno hrano in varstvo potrošnikov. V ta namen je Tržni inšpektorat RS v času od 4. do 6. 7. 2017 gostil delegacijo iz Ukrajine na TAIEX študijskem obisku. Cilj študijskega obiska je bila predstavitev dobrih praks na področju varstva potrošnikov.

6.3.8.2. Udeležba glavne tržne inšpektorice na Poslovnem forumu v Kijevu

Glavna tržna inšpektorica se je kot članica uradne delegacije iz Slovenije, katero je vodil državni sekretar na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo, udeležila Poslovnega foruma v Kijevu v Ukrajini. Namen obiska, katerega se je udeležila tudi gospodarska delegacija iz Slovenije, je bil spodbujanje gospodarskega sodelovanja med Slovenijo in Ukrajino ter povečanje in krepitev blagovne in storitvene menjave med državama.

Glavna tržna inšpektorica je poleg udeležbe na drugih sestankih, imela bilateralni sestanek s predstavnikom Državne službe Ukrajine za varnost hrane in varstva potrošnikov. Na sestanku je tekla razprava v okviru podpisanega Memoranduma o sodelovanju na področju varstva potrošnikov in nadzora trga med Tržnim inšpektoratom RS in Državno službo Ukrajine za varnost hrane in varstva potrošnikov. Direktor državne službe je bil še posebej zainteresiran za izmenjavo dobrih praks na področju načrtovanja nadzorov in priprave letnih programov dela. Izpostavljena je bila potreba po nadaljnjem sodelovanju preko TAIEX-a, ki se je uspešno začela v septembru letos z obiskom treh inšpektorjev v Sloveniji.

6.3.8.3. Bilateralna tehnična pomoč Črni gori na področju prostega pretoka blaga

V okviru bilateralne podpore Slovenije pri pristopnih pogajanjih Črne gore za članstvo v EU, ki jo koordinira Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije, je Uprava za inšpekcijske zadeve Črne gore organizirala srečanje, ki je potekalo od 2. do 5. 10. 2017, katerega sta se udeležila glavna tržna inšpektorica in vodja sektorja za tehnično področje nadzora. Cilj projekta je bil prenos dobrih praks pri tržnem nadzoru v luči veljavne EU legislative.

Predstavljene so bile večletne izkušnje in način načrtovanja nadzorov, stopnjevanje ukrepov, izmenjavo informacij o proizvodih (RAPEX, zaščitna klavzula, ICSMS.), način jemanja vzorcev in njihove analize, sodelovanje inšpektorata s carino, seznanitev s predlogi za spremembo Uredbe (ES) št. 765/2008 in predstavitev PROSAFE, z namenom priprave pogajalskih izhodišč v okviru poglavja 1 Prost pretok blaga in storitev.

6.3.8.4. Udeležba glavne tržne inšpektorice na dogodku »Enforcement & Inspections«

Glavna tržna inšpektorica se je na povabilo OECD kot govorec udeležila dogodka na temo »Enforcement & Inspections Conference« v Parizu, na katerem je predstavila izkušnje Slovenije pri uvajanju reform na področju uveljavljanja zakonodaje in inšpekcij. Na konferenci so sodelovali strokovnjaki iz različnih držav s področja »better regulation«, ki so predstavili izkušnje svojih držav, predstavniki OECD pa so predstavil nove metode za oceno napredka pri razvoju nacionalnih sistemov inšpekcij in sistemov uveljavljanja zakonodaje.

7. SPLOŠNO

7.1. IZVAJANJE PRORAČUNA ZA LETO 2017

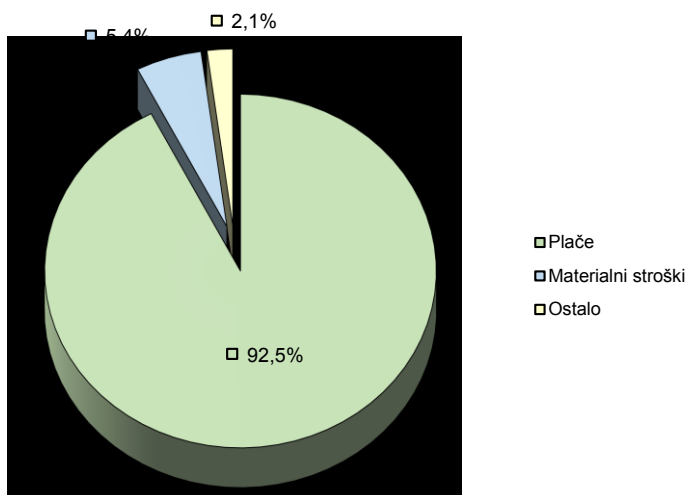
Za izvajanje svojih nalog je imel Tržni inšpektorat RS za leto 2017 veljavni proračun v višini 4.773.268,10 EUR. Zagotovljene pravice porabe so bile porabljene v višini 4.734.678,17 EUR oziroma 99,2 % glede na veljavni proračun. V primerjavi z realizacijo v letu 2016 so bili stroški v letu 2017 skupno za 1,4 % višji.

Poraba sredstev za delo Tržnega inšpektorata RS se evidentira preko proračunskih postavk:

- 176310 Materialni stroški,
- 177510 Analize vzorcev,
- 157110 Investicije,
- 187110 Plače,
- 892010 Prevozna sredstva - sredstva odškodnine,
- 936510 Stvarno premoženje - sredstva kupnin od prodaje stvarnega premoženja,
- 956800 Izmenjava uradnikov in
- 150017 Energijska učinkovitost električnih proizvodov.

Delež porabe sredstev v letu 2017 po posameznih postavkah je naslednji:

- 256.400,45 EUR ali 5,4 % na postavki 176310 Materialni stroški,
- 52.158,19 EUR ali 1,1 % na postavki 177510 Analize vzorcev,
- 34.824,86 EUR ali 0,7 % na postavki 157110 Investicije,
- 4.378.077,58 EUR ali 92,5 % na postavki 187110 Plače,
- 2.687,14 EUR ali 0,1 % na postavki 892010 Prevozna sredstva – sredstva odškodnin,
- 2.555,56 EUR ali 0,1 % na postavki 956800 Izmenjava uradnikov,
- 7.974,39 EUR ali 0,2 % na postavki 150017 Energijska učinkovitost električnih proizvodov.

Slika 29: Poraba proračuna Tržnega inšpektorata RS 2017

7.1.1. Materialni stroški

Materialni stroški, evidentirani na PP 176310, zagotavljajo sredstva za poslovanje sedeža Tržnega inšpektorata RS, 8 območnih enot in 4 inšpekcijskih pisarn.

Poraba sredstev za materialne stroške leta 2017 je bila v višini 256.400,45 EUR, kar predstavlja 93,0 % glede na veljavni proračun in za 112.109,78 EUR ali 30,4 % manj kot v preteklem letu.

V primerjavi z letom 2016 se je poraba sredstev znižala, saj so se na podlagi sklepa vlade o centralizaciji upravljanja z nepremičnim premoženjem pri pripravi poročila za leto 2017 in 2018, sredstva za plačilo obratovalnih stroškov in najem parkirišč prenesla na Ministrstvo za javno upravo, ki je postalo plačnik za te stroške. Tržni inšpektorat RS je v letu 2017 plačal le še stroške, ki so se nanašali na leto 2016 in so dospeli v plačilo v začetku leta 2017.

Materialni stroški so namenjeni pokrivanju tekočih izdatkov po skupinah namenov, kot jih določajo proračunski predpisi, in sicer za:

- ♦ pisarniški in splošni material in storitve,
- ♦ posebni material in storitve,
- ♦ energijo, vodo, komunalne storitve in komunikacije,
- ♦ prevozne stroške in storitve,
- ♦ izdatke za službena potovanja,
- ♦ tekoče vzdrževanje,
- ♦ najemnine parkirnih prostorov, drugih objektov in nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča,
- ♦ druge operativne odhodke (za stroške strokovnega izobraževanja, sodne stroške ...).

Pri materialnih stroških je bilo v letu 2017 največ porabe sredstev za gorivo in vzdrževanje vozil 67.551,28 EUR ali 26,3 %, komunikacijske storitve v višini 58.386,82 EUR ali 22,7 % in pisarniški material in storitve v višini 49.803,71 EUR ali 19,4 % od vseh materialnih stroškov. Za izobraževanje zaposlenih je bilo v letu 2017 porabljenih 11.967,04 EUR ali 4,7 % od vseh materialnih stroškov.

Tržni inšpektorat RS je leta 2017 iz naslova refundacij potnih stroškov (dnevnice, hotelske storitve in letalske karte) ter vračil cestne takse prejel na postavko materialnih stroškov sredstva v višini 13.939,94 EUR.

7.1.2. Analize vzorcev

Poraba sredstev za analize vzorcev in preizkuse skladnosti proizvodov se evidentira na PP 177510. Leta 2016 so bila porabljena sredstva za storitve analiz v višini 52.158,19 EUR ali 95,9 % glede na veljavni proračun. Poraba sredstev za analize vzorcev leta 2017 v primerjavi z letom 2016, ko je bila realizacija za analize vzorcev v višini 56.422,57 EUR, je nižja za 4.264,38 EUR ali 7,6 % zaradi prerazporeditve na postavko za materialne stroške.

Sredstva za analize vzorcev so bila v celoti namenjena za projekt Vzorčenja 2017, v okviru katerega je Tržni inšpektorat RS vzorčil in predal na analizo proizvode iz naslova:

- ♦ preverjanja izpolnjevanja zahtev skladnosti za varovalne rokavice za zaščito pred mehanskimi nevarnostmi, glede na določbe veljavnih predpisov o osebni varovalni opreml (8 proizvodov),
- ♦ preverjanja električne in elektronske opreme, glede na določbe veljavnih predpisov o elektromagnetni združljivosti naprav (5 proizvodov),

- preverjanja izpolnjevanja zahtev zajeralnih žag z varnostnimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o varnosti strojev (5 proizvodov),
- preverjanja izpolnjevanja zahtev električne opreme z varnostnimi zahtevami glede na določbe Pravilnika o omogočanju električne opreme na trgu, ki je načrtovana znotraj določenih napetostnih mej (10 proizvodov),
- preverjanja izpolnjevanja zahtev za energijsko označevanje gospodinjskih pečic in okoljsko primerne zasnove gospodinjskih pečic glede na določbe veljavnih predpisov (3 proizvodi)
- preverjanja skladnosti dveh prenosnih indukcijskih plošč glede izpolnjevanja zahtev o elektromagnetni združljivosti (emisije),
- preverjanja plinskih naprav z varnostnimi zahtevami glede na določila veljavnih predpisov o plinskih napravah (2 proizvoda).

Vsako leto so na postavki za analize vzorcev predvidena sredstva v višini 5.000,00 EUR za odkupe vzorcev, pri katerih laboratoriji ugotovijo, da so skladni in jih je potrebno plačati trgovcem ter za vzorčenje v izjemnih primerih, ko se za to pokaže potreba.

7.1.3. Investicije

Investicije in investicijsko vzdrževanje je evidentirano na PP 157110. Leta 2017 so bila porabljena sredstva za investicije v višini 35.519,40 EUR ali 97,3 % glede na veljavni proračun. V primerjavi z letom 2016 je bila poraba za investicije nižja za 12.702,37 EUR ali 26,7 %, kar je posledica prenosa upravljanja IT opreme na Ministrstvo za javno upravo kot realizacija projekta centralizacije vzdrževanja in upravljanja IT opreme v letu 2016.

Sredstva so bila porabljena za nakup 3 službenih vozil nižjega razreda v višini 25.000,00 EUR, gre rabljena vozila (letnik 2015 in 2016), 4.123,11 EUR za nakup in zamenjavo 6 kosov klimatskih naprav v Mariboru, 4.123,11 EUR za nakup 2 čitalcev in licenc za popis osnovnih sredstev, 2.192,16 EUR za nakup 18 kosov pisarniških stolov, 241,99 EUR za nakup 17 kosov GSM aparatov in 59,00 EUR za nakup prenosnega mikrofona.

7.1.4. Plače zaposlenih

Poraba sredstev za plače zaposlenih se evidentira na PP 187110. Poraba sredstev za plače zaposlenih je bila leta 2017 realizirana v višini 4.378.077,58 EUR ali 99,9 % glede na veljavni proračun za leto 2017. V primerjavi z letom 2016 je bila poraba sredstev višja za 198.012,67 EUR ali 4,7 %. Razlog za povečanje stroškov za plače je v sprostitvi napredovanj ter višjem regresu za letni dopust. Zaradi prenizko zagotovljenih pravic porabe s sprejetim proračunom je Tržni inšpektorat RS sam zagotovil sredstva za izplačilo plač z znižanjem načrtovanih sredstev na drugih postavkah.

Iz te proračunske postavke so sredstva namenjena za:

- osnovne plače in dodatke ter prispevke in davke,
- regres za letni dopust zaposlenih,
- povračila stroškov prehrane med delom,
- povračila prevoza na delo in z dela,
- delovno uspešnost iz naslova povečanega obsega dela,
- nadurno delo,
- druge izdatke zaposlenim (jubilejne nagrade, odpravnine in solidarnostne pomoči),
- premije kolektivnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Tržni inšpektorat RS je leta 2016 iz naslova refundacij bolezni in invalidnin ter iz naslova vračila stroškov prevoza prejel sredstva na postavko za plače v višini 61.512,98 EUR, kar je za 34,8 % manj kot je bilo refundacij v letu 2016.

7.1.5. Izmenjava uradnikov

Leta 2017 so bila na postavko PP 956800 za izmenjavo uradnikov prejeta sredstva od organizacije TAIX v višini 1.050,00 EUR za plačilo stroškov inšpektorata v zvezi z obiskom delegacije iz Ukrajine. Poraba sredstev na postavki za izmenjavo uradnikov je bila v višini 2.555,56 EUR, od tega za nakup pisarniškega materiala 1.510,82 EUR, za nakup knjig 389,60 EUR, za reprezentanco 347,14 EUR in 308,00 EUR za hotelske storitve v tujini. Postavka se s koncem leta 2017 zapre, ker se ne prejema več donacij, temveč samo refundacije in zaradi zaključka projekta za svetlobne nize št. 2123-08-0002, na katerega je bila vezana postavka.

7.1.6. Energijska učinkovitost električnih proizvodov

V letu 2015 se je Tržni inšpektorat RS prijavil za sodelovanje v projektu EEPLIANT 2014, ki se financira iz proračuna Evropske unije in sicer gre za izvajanje okvirnega programa »Horizont 2020«. Cilj projekta je bil zagotoviti gospodarske in okoljske koristi glede implementacije Direktive o okoljsko primerni zasnovi 2009/30/EU in Direktive o energijskem označevanju 2010/30/EU z okrepitvijo nadzora na trgu ter uveljavitev najboljših praks med organi za tržni nadzor. Tržni inšpektorat RS je eden od 15 udeležencev v delu projekta za LED svetila, za kar je bilo v projektu predvideno, da prejeme sredstva v skupni višini 57.050,00 EUR. V okviru tega projekta je Tržni inšpektorat RS sodeloval pri testiranju LED svetil. Odprt je bil poseben načrt razvojnega programa z naziv EEPLIANT-LED svetilke. Tržni inšpektorat RS je prejel akontacijo sredstev v višini 24.637,50 EUR oziroma v višini 45 % ocenjene vrednosti projekta. Na posebni postavki PP 150017 z nazivom Energijska učinkovitost električnih proizvodov-14-20 EU je Tržni inšpektorat RS v letu 2017 realiziral porabo za stroške službenih poti v višini 2.741,86 EUR, za odkup vzorcev 325,59 EUR in za stroške dela pri projektu v višini 4.906,94 EUR. Skupno je bilo porabljenih 7.974,39 EUR. Projekt je zaključen, pričakuje se samo še potrditev zaključnega poročila s strani EU.

7.1.7. Odškodnine

Sredstva od odškodnin se evidentirajo na PP 892010. Sredstva za to postavko so pridobljena s strani zavarovalnic in sicer gre za odškodnine v primeru poškodb avtomobilov pri prometnih nesrečah. Sredstva so namenska in se koristijo izključno za vzdrževanje, popravila in nadomestna vozila. Leta 2017 je bila poraba v višini 2.687,14 EUR, s tem da je bilo dejansko plačano samo 540,00 EUR, ostanek gre samo za knjiženje, plačnik je pa Zavarovalnica Sava. Ker gre za namenska sredstva, se bo ostanek sredstev na postavki za odškodnine v višini 899,60 EUR prenesel v proračun za leto 2018.

7.1.8. Stvarno premoženje

Skladno z letnim načrtom razpolaganja s stvarnim premoženjem države je Tržni inšpektorat RS leta 2017 realiziral prodajo štirih starih in dotrajanih osebnih vozil (letnik 2001) in nekaj stare in izrabljene računalniške opreme, v skupnem znesku 2.046,00 EUR. V letu 2017 ni bilo porabe sredstev na postavki za stvarno premoženje. Ostanek namenskih sredstev na postavki v višini 3.974,64 EUR se prenese v proračun za leto 2018.

7.2. TEHNIČNA OPREMLJENOST

7.2.1. Računalniška oprema

Leta 2016 je Tržni inšpektorat RS prenesel finančna sredstva za investicije in vzdrževanje informacijsko komunikacijske tehnologije na Ministrstvo za javno upravo. V letu 2017 je MJU tudi prevzel vsa osnovna sredstva - računalniško in komunikacijsko opremo.

Računalniška oprema, ki jo uporabljajo inšpektorji na terenu se stara in izrablja, kar močno otežuje delo saj oprema ni več zanesljiva. Menjava računalniške opreme poteka prepočasi, potreba po novi pa je zelo velika.

Po predvidenem načrtu informatizacije za leto 2017 bi Tržni inšpektorat moral sedem let staro računalniško opremo, kot so prenosni računalniki in prenosni tiskalniki, zamenjati z novo, vendar na žalost do realizacije ni prišlo. Tako je v uporabi še skoraj 50 % prenosnih računalnikov, starejših od 6 let, in le dobrih 20 % starih do 2 leti.

Velik problem inšpektorjev predstavlja tudi nošenje težke računalniške opreme na teren (prenosni računalnik in prenosni tiskalnik z vso potrebno opremo za napajanje ter dokumentacija na papirju, ki jo inšpektor potrebuje pri nadzoru).

V dveh tajništvih območnih enot so se zamenjali dotrajani namizni tiskalniki (HP 1505 letnik 2008) z novimi (Lexmark MS 510).

V drugi polovici leta 2017 se je v sodelovanju z Ministrstvom za javno upravo pričel izvajati projekt migracije računalniškega okolja inšpektorata v državni računalniški oblak (DRO). Projekt je zelo zahteven in kompleksen. Vse računalnike bo potrebno nadgraditi na operacijski sistem Windows 10, preseliti uporabnike v državno domeno, prilagoditi aplikacije, nadgraditi strežnike ter podatkovne baze in jih migrirati v DRO. Na začetku je bilo nadgrajeno le nekaj računalnikov in uporabnikov, da se je lahko novo okolje intenzivno testiralo, ugotovile nepravilnosti v delovanju in odpravile težave.

7.2.2. Opremljenost s prevoznimi sredstvi

Delo tržnih inšpektorjev poteka predvsem na terenu, zato je potreben ustrezen in dovolj velik vozni park.

Zaradi starosti vozil so stroški vzdrževanja visoki in se vsako leto še povečujejo. V nekaterih primerih že bistveno presegajo vrednost posameznega avtomobila.

Strošek	Znesek
Goriva in maziva	28.057 EUR
Vzdrževanja in popravila	16.368 EUR
Nadomestni deli za vozila (gume)	2.532 EUR
Pristojbine za registracijo	3.554 EUR
Zavarovalne premije	9.524 EUR
Stroški nakupa vinjet in urban	5.885 EUR
Najem vozil in selitveni stroški	1.512 EUR

Strošek	Znesek
Drugi prevozni in transportni stroški	120 EUR
SKUPAJ prevozni stroški in storitve	67.551 EUR

Tabela 30: Prevozni stroški in storitve

Povprečna starost vseh vozil Tržnega inšpektorata RS je po stanju konec leta 2017 tako malo manj kot 9 let. Kljub temu pa je v uporabi tretjina vozil starejših od 12 let.

Zaradi starosti in dotrajanosti vozil je ogrožena varnost inšpektorjev, ki svoje delo opravljajo na območju celotne Slovenije

Letnik	Število vozil	Model	Povprečno stanje km 31. 12. 2017
2000	1	Renault Kangoo	62694
2000	1	Renault Clio	81882
2001	4	Renault Clio	135757
2002	1	Renault Clio	92674
2005	5	Renault Clio	109162
2007	4	Renault Clio	103724
2008	2	Renault Clio	63407
2011	5	Renault Clio	75189
2011	1	Renault Laguna	201000
2013	1	Renault Clio	32838
2013	2	Opel Corsa	54280
2014	2	Renault Clio	45627
2014	1	Opel Corsa	59784
2015	1	Peugeot Partner	13911
2015	2	Opel Corsa	37171
2015	3	Škoda Fabia	22024
2016	1	Renault Clio	16502
2016	1	Opel Corsa	30096
SKUPAJ	38		

Tabela 31: Število vozil po letnikih in povprečno število prevoženih kilometrov

Tržni inšpektorat RS si je pred leti zadal cilj, da do konca leta 2016 nakupi toliko novih vozil, da bi nadomestil stara službena vozila letnikov 1999, 2000 in 2001. Zaradi zmanjšanja proračunskih sredstev je bil primoran prilagoditi zastavljeni cilj. Leta 2017 so bila kupljena tri rabljena vozila (Opel Corsa, letnik 2015-2016).

Prodanih je bilo štiri najbolj dotrajanih vozil letnik 2000. Konec leta je tako na razpolago ostalo 38 službenih vozil.

Pomladitev voznega parka z rabljenimi vozili do starosti 3 let se bo nadaljevalo tudi v letu 2018.

8. KAKO NAPREJ

Učinkovitost delovanja Tržnega inšpektorata RS, v pristojnosti katerega so predpisi iz različnih področji, je mogoče doseči zgolj z oblikovanjem prioritet, ki jih Tržni inšpektorat RS določi v okviru svojega vsakoletnega načrta dela. Pri tem glavni cilj delovanja Tržnega inšpektorata RS ni učinkovit inšpekcijski nadzor temveč urejenosti trga. S poudarkom na preventivnih dejanjih želi zavezanca spodbuditi k upoštevanju predpisov ter s tem preprečiti morebitne anomalije na trgu, zavarovati potrošnike ter ne nazadnje zavezancem omogočiti, da se zaradi morebitne nevednosti izognejo nepotrebnim globam.

Preventivna dejanja Tržni inšpektorat RS udejanja z informiranjem zavezancev in potrošnikov na svojih spletnih straneh (www.ti.gov.si), objavljanjem poročil o opravljenem delu, objavljanju informacij za javnost v obliki vprašanj in odgovorov ter drugih informacij s področja delovanja inšpektorata kot tudi preko organiziranja tiskovnih konferenc in drugih stikov z novinarji. S takšni informiranjem bo Tržni inšpektorat nadaljeval tudi v letu 2018. V letu 2017 se je začel odvijati tudi projekt »Pameten inšpektor«, katere aktivnosti se bodo nadaljevale v naslednjih nekaj letih. V okviru projekta bo narejena tudi aplikacija, ki bo brezplačno dostopna vsem podjetjem in gospodarstvenikom, s pomočjo katere se bodo lahko sami preverili, ali pri opravljanju dejavnosti upoštevajo vse predpise iz pristojnosti Tržnega inšpektorata RS.

Tržni inšpektorat RS je vse bolj vpet tudi v mednarodno okolje in sicer tako preko sklenjenih Memorandumov o sodelovanju s partnerskimi institucijami iz drugih držav kot tudi z neformalnim sodelovanjem v različnih mednarodnih forumih, tudi v OECD. Vse večja vpetost v mednarodno okolje kaže na dejstvo, da je bilo učinkovito delo inšpektorata prepoznano tudi izven Slovenije, zato bo na povabilo drugih državah in mednarodnih organizacijah s predstavitvijo dobrih praks nadaljevali tudi v prihodnje. Tako kot v preteklem letu bo, z namenom učinkovitega dela, tudi v prihodnje tesno sodeloval z ostalimi slovenskimi državnimi in drugimi organi, in sicer tako pri pripravi skupnih akcij, zbiranju predlogov za pripravo prihodnjih letnih načrtov ter drugih akcij in aktivnosti, katerih cilj bo predvsem informiran potrošnik, zakonito poslovanje zavezanca in posledično urejene razmere na trgu.

Ne nazadnje, Tržni inšpektorat RS vabi vse zainteresirane, da podajo svoje predloge oziroma pobude, ki bi jih lahko vključil v letni načrt dela v prihodnjem letu, in sicer na naslov gp.tirs@gov.si, s pripisom »Za letni načrt 2019«. Tržni inšpektorata RS bo predloge glede na svoje prioritete in razpoložljiva proračunska sredstva poskušal smiselno upoštevati. Prav tako vabi potrošnike, da s svojim proaktivnim pristopom in tudi obveščanjem Tržnega inšpektorata RS pomagajo k urejenosti slovenskega trga kot celote.

Z roko v roki je lažje vsem.

PRILOGA 1: Seznam zakonov in podzakonskih predpisov

Seznam zakonskih in podzakonskih predpisov, katerih nadzor sodi, v celoti ali samo delno, v pristojnost Tržnega inšpektorata RS

📖 Energetski zakon (EZ-1, Uradni list RS, št. 17/2014, 81/2015)

- Uredba o tehničnih zahtevah za okoljsko primerno zasnovo proizvodov, povezanih z energijo (Uradni list RS, št. 76/2014)
 - Uredba Komisije (EU) 2015/1189 glede zahtev za okoljsko primerno zasnov kotlov na trdno gorivo
 - Uredba Komisije (EU) 2015/1188 glede zahtev za okoljsko primerno zasnov lokalnih grelnikov prostorov
 - Uredba Komisije (EU) 2015/1185 glede zahtev za okoljsko primerno zasnov lokalnih grelnikov prostorov na trdno gorivo
 - Uredba Komisije (EU) 2015/1095 glede zahtev za okoljsko primerno zasnov profesionalnih hladilnih omar za shranjevanje, omar za hitro hlajenje in zamrzovanje, kondenzacijskih enot in procesnih ohlajevalnikov
 - Uredba Komisije (EU) 2015/1428 o spremembi Uredbe Komisije (ES) št. 244/2009 v zvezi z zahtevami za okoljsko primerno zasnov neusmerjenih svetil v gospodinjstvu in Uredbe Komisije (ES) št. 245/2009 v zvezi z zahtevami za okoljsko primerno zasnov fluorescenčnih sijalk brez vdelanih predstikalnih naprav, visokointenzivnostnih sijalk in predstikalnih naprav in svetilk za delovanje teh sijalk ter o razveljavitvi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/55/ES ter Uredbe Komisije (EU) št. 1194/2012 v zvezi z zahtevami za okoljsko primerno zasnov usmerjenih sijalk, sijalk s svetlečimi diodami in pripadajoče opreme
 - Uredba Komisije (EU) št. 1253/2014 z dne 7. 7. 2014 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnov prezračevalnih enot
 - Uredba Komisije (EU) št. 548/2014 z dne 21. 5. 2014 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede majhnih, srednjih in velikih transformatorjev
 - Uredba Komisije (EU) št. 66/2014 z dne 14. 1. 2014 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnov gospodinjskih pečic, kuhalnih plošč in kuhinjskih nap
 - Uredba Komisije (EU) št. 814/2013 z dne 2. 8. 2013 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnov grelnikov vode in hranilnikov tople vode
 - Uredba Komisije (EU) št. 813/2013 z dne 2. 8. 2013 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnov grelnikov prostorov in kombiniranih grelnikov
 - Uredba Komisije (EU) št. 666/2013 z dne 8. 7. 2013 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnov sesalnikov
 - Uredba Komisije (EU) št. 617/2013 z dne 26. 6. 2013 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnov računalnikov in računalniških strežnikov
 - Uredba Komisije (ES) št. 547/2012 z dne 25. 6. 2012 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnov vodnih črpalk

- Uredba Komisije (ES) št. 206/2012 z dne 6. 3. 2012 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano klimatskih naprav in komfortnih ventilatorjev
- Uredba Komisije (ES) št. 327/2011 z dne 30. 3. 2011 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano ventilatorjev, ki jih poganjajo motorji z električno vhodno močjo med 125 W in 500 kW
- Uredba Komisije (ES) št. 1016/2010 z dne 10. 11. 2010 o izvajanju Direktive 2009/125/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano gospodinjskih pomivalnih strojev
- Uredba Komisije (ES) št. 1015/2010 z dne 10. 11. 2010 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2009/125/ES v zvezi z zahtevami za okoljsko primerno zasnovano gospodinjskih pralnih strojev (popravek št. 1015/2010)
- Uredba Komisije (ES) št. 859/2009 z dne 18. 9. 2009 o spremembi Uredbe (ES) št. 244/2009 v zvezi z zahtevami za okoljsko primerno zasnovano glede ultravijoličnega sevanja neusmerjenih svetil v gospodinjstvu
- Uredba Komisije (ES) št. 643/2009 z dne 22. 7. 2009 o izvajanju Direktive 2005/32/ES Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano gospodinjskih hladilnih aparatov
- Uredba Komisije (ES) št. 642/2009 z dne 22. 7. 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano televizorjev (sprememba št. 801/2013)
- Uredba Komisije (ES) št. 641/2009 z dne 22. 7. 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano samostojnih obtočnih črpalk in obtočnih črpalk, namenjenih vgradnji v izdelke
- Uredba Komisije (ES) št. 640/2009 z dne 22. 7. 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano elektromotorjev
- Uredba Komisije (ES) št. 278/2009 z dne 6. 4. 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano za porabo električne energije zunanjih napajalnikov v stanju brez obremenitve in njihov povprečni izkoristek pod obremenitvijo
- Uredba Komisije (ES) št. 245/2009 z dne 18. 3. 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES v zvezi z zahtevami za okoljsko primerno zasnovano fluorescenčnih sijalk brez vdelanih predstikalnih naprav, visokointenzivnostnih sijalk in predstikalnih naprav in svetilk za delovanje teh sijalk ter o razveljavitvi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/55/ES (sprememba št. 347/2010)
- Uredba Komisije (ES) št. 244/2009 z dne 18. 3. 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES v zvezi z zahtevami za okoljsko primerno zasnovano neusmerjenih svetil v gospodinjstvu
- Uredba Komisije (ES) št. 107/2009 z dne 4. 2. 2009 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano enostavnih TV-komunikatorjev
- Uredba Komisije (ES) št. 1275/2008 z dne 17. 12. 2008 o izvajanju Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2005/32/ES glede zahtev za okoljsko primerno zasnovano za porabo energije pri električni in elektronski gospodinjski ter pisarniški opremi v stanju pripravljenosti in izključenosti (sprememba št. 801/2013)

- Uredba o označevanju proizvodov, povezanih z energijo, glede rabe energije in drugih virov (Uradni list RS, št. 65/2014)
 - Uredba (EU) 2017/1369 z dne 4. 7. 2017 Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvira za označevanje z energijskimi nalepkami in razveljavitvi Direktive 2010/30/EU
 - Delegirana Uredba Komisije (EU) 2017/254 z dne 30. 11. 2016 o spremembi delegiranih uredb (EU) št. 1059/2010, (EU) št. 1060/2010, (EU) št. 1061/2010, (EU) št. 1062/2010, (EU) št. 626/2011, (EU) št. 392/2012, (EU) št. 874/2012, (EU) št. 665/2013, (EU) št. 811/2013, (EU) št. 812/2013, (EU) št. 65/2014, (EU) št. 1254/2014, (EU) 2015/1094, (EU) 2015/1186 in (EU) 2015/1187 v zvezi z uporabo dovoljenih odstopanj pri postopkih preverjanja
 - Delegirana uredba Komisije (EU) št. 2015/1187 v zvezi z označevanjem kotlov na trdno gorivo in kompletov kotla na trdno gorivo, dodatnih grelnikov, naprav za uravnavanje temperature in sončnih naprav z energijskimi nalepkami
 - Delegirana uredba Komisije (EU) št. 2015/1186 v zvezi z označevanjem lokalnih grelnikov prostorov z energijskimi nalepkami
 - Delegirana uredba Komisije (EU) št. 2015/1094 v zvezi z označevanjem profesionalnih hladilnih omar za shranjevanje z energijskimi nalepkami
 - Delegirana uredba Komisije (EU) št. 1254/2014 z dne 11. 7. 2014 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z označevanjem stanovanjskih prezračevalnih enot z energijskimi nalepkami
 - Delegirana uredba Komisije (EU) št. 518/2014 z dne 5. 3. 2014 o spremembi delegiranih uredb Komisije (EU) št. 1059/2010, (EU) št. 1060/2010, (EU) št. 1061/2010, (EU) št. 1062/2010, (EU) št. 626/2011, (EU) št. 392/2012, (EU) št. 874/2012, (EU) št. 665/2013, (EU) št. 811/2013 in (EU) št. 812/2013 v zvezi z označevanjem izdelkov, povezanih z energijo, na internetu
 - Delegirana uredba Komisije (EU) št. 65/2014 z dne 1. 10. 2013 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z označevanjem gospodinjskih pečic in kuhinjskih nap z energijskimi nalepkami
 - Delegirana uredba Komisije (EU) št. 812/2013 glede energijskega označevanja grelnikov vode, hranilnikov tople vode ter kompletov grelnika vode in sončne naprave
 - Delegirana uredba Komisije (EU) št. 811/2013 glede energijskega označevanja grelnikov prostorov, kombiniranih grelnikov, kompletov grelnika prostorov, naprave za uravnavanje temperature in sončne naprave ter kompletov kombiniranega grelnika, naprave za uravnavanje temperature in sončne naprave
 - Delegirana uredba Komisije (EU) št. 665/2013 z dne 3. 5. 2013 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z označevanjem sesalnikov z energijskimi nalepkami (Popravek Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 665/2013)
 - Delegirana uredba Komisije (EU) št. 874/2012 z dne 12. 7. 2012 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z označevanjem električnih sijalk in svetilk z energijskimi nalepkami
 - Delegirana uredba Komisije (EU) št. 392/2012 z dne 1. 3. 2012 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z energijskim označevanjem gospodinjskih sušilnih strojev (Popravek Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 392/2012)
 - Delegirana uredba Komisije (EU) št. 626/2011 z dne 4. 5. 2011 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z energijskim označevanjem klimatskih naprav
 - Delegirana uredba Komisije (EU) št. 1062/2010 z dne 28. 9. 2010 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za

energijsko označevanje televizijskih sprejemnikov (Popravek Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 1062/2010)

- Delegirana uredba Komisije (EU) št. 1061/2010 z dne 28. 9. 2010 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z energijskim označevanjem gospodinjskih pralnih strojev
- Delegirana uredba Komisije (EU) št. 1060/2010 z dne 28. 9. 2010 o dopolnitvi Direktive 2010/30/EU Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z energijskim označevanjem gospodinjskih hladilnih aparatov
- Delegirana uredba Komisije (EU) št. 1059/2010 z dne 28. 9. 2010 o dopolnitvi Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2010/30/EU glede zahtev za energijsko označevanje gospodinjskih pomivalnih strojev
- Opomba: po uveljavitvi EZ-1 prenehajo veljati označeni predpisi, uporabljajo pa se do uveljavitve uredb Evropske komisije
- Pravilnik za energijsko označevanje gospodinjskih pralno-sušilnih strojev (Uradni list RS, št. 104/2001, 100/2006) - glej opombo
- Pravilnik o energetskega označevanju gospodinjskih električnih pečic (Uradni list RS, št. 89/2003) - glej opombo
- Odredba za energijsko označevanje žarnic in sijalk za uporabo v gospodinjstvu (Uradni list RS, št. 104/2001) - glej opombo

 Obrtni zakon (ObrZ, Uradni list RS, št. 40/2004-UPB1, 117/2006, 102/2007, 30/2013, 36/2013-popr.)

- Uredba o obrtnih dejavnostih (Uradni list RS, št. 63/2013)

 Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP, Uradni list RS, št. 16/2007-UPB3, 68/2008, 110/2013, 56/2015, 63/2016)

- Uredba o zneskih nadomestil za privatno in drugo lastno reproduciranje (Uradni list RS, št. 103/2006)
- Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del (Uradni list RS, št. 29/1998)
- Pravilnik o honorarjih za uporabo avtorskih del iz repertoarja združenja ZAMP, prečiščeno besedilo (Uradni list RS, št. 111/2000)
- Začasna tarifa za dajanje zaščitene repertoarja Združenja SAZAS na voljo javnosti v okviru funkcij časovnega zamika programa in osebnega omrežnega snemalnika (Uradni list RS, št. 68/2013)
- Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji motorističnih društev (Uradni list RS, št. 105/2013, 111/2013 popr., 97/2015)
- Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji mladinskih centrov (Uradni list RS, št. 110/2013, 97/2015)
- Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe, ki jih organizirajo in izvedejo godbe in big bendi (Uradni list RS, št. 12/2014, 97/2015)
- Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji študentske organizacije Slovenije in študentskih klubov oziroma zavodov (Uradni list RS, št. 107/2013, 97/2015)
- Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe na turističnih prireditvah (Uradni list RS, št. 3/2014, 97/2015)
- Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru kulturne dejavnosti, ki jo izvajajo kulturna društva in upokojenske kulturne skupine (Uradni list RS, št. 6/2014, 97/2015)
- Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru dejavnosti, ki jo izvajajo Zveze prijateljev

mladine in društva prijateljev mladine - članice Zveze prijateljev mladine Slovenije (Uradni list RS, št. 22/2015, 97/2015)

- Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja Sazas v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru deficitarne dejavnosti kulturnih domov in ustanov Slovenije (Uradni list RS, št. 103/2013, 97/2015)
- Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja združenja SAZAS v televizijskih programih v Republiki Sloveniji št. 2014 (Uradni list RS, št. 4/2014)
- Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v organizaciji občin Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 18/2014, 1/2016)
- Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja Združenja SAZAS v lokalnih in regionalnih radijskih programih posebnega pomena v Republiki Sloveniji št. 2015 (Uradni list RS, št. 2/2015)
- Skupni sporazum o reproduciranju avtorskih del prek obsega iz 50. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah v vrtcih in šolah v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 54/2016)

 Zakon o blagovnih rezervah (ZBR, Uradni list RS, št. 96/2009-UPB2, 83/2012)

 Zakon o davčnem potrjevanju računov (ZDavPR, Uradni list RS, št. 57/2015, 69/2017)

- Pravilnik o izvajanju Zakona o davčnem potrjevanju računov (Uradni list RS, št. 60/2015, 75/2015, 90/2015)

 Zakon o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevozi (ZDCOPMD, Uradni list RS, št. 45/2016-UPB7, 62/2016-popr.)

 Zakon o dimnikarskih storitvah (ZDimS, Uradni list RS, št. 68/2016)

- Sklep o določitvi najvišje dovoljene cene izvajanja dimnikarskih storitev (Uradni list RS, št. 40/2017)
- Pravilnik o časovnih normativih za posamezne storitve in sklope dimnikarskih storitev in podrobnejši vsebini cenika ter višini potnih stroškov (Uradni list RS, št. 48/2017)

 Zakon o dvojnem označevanju cen v tolarjih in evrih (ZDOCTE, Uradni list RS, št. 101/2005)

- Pravilnik o načinu dvojnega označevanja cen blaga in storitev v tolarjih in evrih pri posameznih vrstah in načinih ponujanja blaga in storitev (Uradni list RS, št. 20/2006)

 Zakon o društvih (ZDru-1, Uradni list RS, št. 64/2011-UPB2)

- Pravilnik o vsebini, obliki in načinu vodenja registra društev, registra podružnic tujih društev in evidence društev v javnem interesu (Uradni list RS, št. 5/2007, 56/2008, 64/2011)

 Zakon o eksplozivih in pirotehničnih izdelkih (ZEPI, Uradni list RS, št. 35/2008, 19/2015)

- Uredba o posebnih zahtevah za objekte, v katerih so eksplozivi ali pirotehnični izdelki (Uradni list RS, št. 124/2008, 70/2012, 90/2012)

 Zakon o elektronskem poslovanju na trgu (ZEPT, Uradni list RS, št. 96/2009-UPB2, 19/2015)

- 📖 Zakon o enotni ceni knjige (ZECK, Uradni list RS, št. 11/2014)
- 📖 Zakon o gorskih vodnikih (ZGV, Uradni list RS, št. 99/2004-UPB1, 59/2010)
- 📖 Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1, Uradni list RS, št. 65/2009-UPB3, 33/2011, 91/2011, 32/2012, 57/2012, 44/2013-Odl. US, 82/2013, 55/2015, 15/2017)
- 📖 Zakon o gostinstvu (ZGos, Uradni list RS, št. 93/2007-UPB2, 52/2016)
 - Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih in o obsegu storitev za opravljanje gostinske dejavnosti (Uradni list RS, št. 35/2017)
 - Pravilnik o merilih za določitev obratovalnega časa gostinskih obratov in kmetij, na katerih se opravlja gostinska dejavnost (Uradni list RS, št. 78/1999, 107/2000, 30/2006, 93/2007)
 - Pravilnik o načinu vpisa sobodajalcev v Poslovni register Slovenije (Uradni list RS, št. 112/2007)
 - Pravilnik o kategorizaciji nastanitvenih obratov (Uradni list RS, št. 62/2008, 115/2008, 72/2009)
 - Pravilnik o registru nastanitvenih obratov (Uradni list RS, št. 70/2016)
- 📖 Zakon o gradbenih proizvodih (ZGPro-1, Uradni list RS, št. 82/2013)
 - Seznam slovenskih standardov, ki povzemajo harmonizirane standarde, objavljene v Uradnem listu EU (objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo)
 - Uredba (EU) št. 305/2011 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi usklajenih pogojev za trženje gradbenih proizvodov in razveljavitvi Direktive Sveta 89/106/EGS
 - Seznam harmoniziranih standardov za gradbene proizvode
 - Izvedbena Uredba Komisije (EU) št. 1062/2013 z dne 30. 10. 2013 o obliki evropske tehnične ocene za gradbene proizvode
 - Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 157/2014 z dne 30. 10. 2013 o pogojih za objavo izjave o lastnostih gradbenih proizvodov na spletnem mestu
 - Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 568/2014 z dne 18. 2. 2014 o spremembi Priloge V k Uredbi (EU) št. 305/2011 Evropskega parlamenta in Sveta glede ocenjevanja in preverjanja nespremenljivosti lastnosti gradbenih proizvodov
 - Delegirana Uredba Komisije (EU) št. 574/2014 z dne 21. 2. 2014 o spremembi Priloge III k Uredbi (EU) št. 305/2011 Evropskega parlamenta in Sveta o vzorcu, ki se uporablja za pripravo izjave o lastnostih gradbenih proizvodov
- 📖 Zakon o grbu, zastavi in himni Republike Slovenije ter o slovenski narodni zastavi (ZGZH, Uradni list RS, št. 67/1994)
- 📖 Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (ZIMI, Uradni list RS, št. 94/2010 -UPB1, 50/2014, 32/2017)
- 📖 Zakon o izvensodnem reševanju potrošniških sporov (ZIsRPS, Uradni list RS, št. 81/2015)
- 📖 Zakon o javni rabi slovenščine (ZJRS, Uradni list RS, št. 86/2004, 8/2010)
- 📖 Zakon o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic (ZKUASP, Uradni list RS, št. 63/2016)
- 📖 Zakon o kontroli cen (ZKC, Uradni list RS, št. 51/2006-UPB1)
 - Odredba o pošiljanju obvestil o spremembi cen (Uradni list RS, št. 9/2015)

- Uredba o listi blaga in storitev, za katere se uporabljajo ukrepi kontrole cen (Uradni list RS, št. 80/2000, 17/2004)
- Uredba o določitvi najvišjih cen prevoza potnikov po železnici v notranjem potniškem prometu (Uradni list RS, št. 26/2016)
- Uredba o oblikovanju cen učbenikov (Uradni list RS, št. 22/2017)
- Uredba o oblikovanju cen naftnih derivatov (Uradni list RS, št. 69/2016)
- 📖 Zakon o medicinskih pripomočkih (ZMedPri, Uradni list RS, št. 98/2009)
- 📖 Zakon o nepremičninskem posredovanju (ZNPosr, Uradni list RS, št. 72/2006-UPB1, 49/2011)
- 📖 Zakon o odvetništvu (ZOdv, Uradni list RS, št. 18/1993, 24/1996, 24/2001, 111/2005, 54/2008, 35/2009)
- 📖 Zakon o omejevanju porabe alkohola (ZOPA, Uradni list RS, št. 15/2003, 27/2017)
- 📖 Zakon o omejevanju uporabe tobačnih in povezanih izdelkov (ZOUTPI, Uradni list RS, št. 9/2017, 29/2017)
 - Pravilnik o zdravstvenih opozorilih za tobačne izdelke (Uradni list RS, št. 23/2017, 53/2017)
- 📖 Zakon o pogojih za opravljanje reproduktivne video in avdio dejavnosti (ZPORVAD, Uradni list RS, št. 42/1994, 50/1994, 1/1995, 69/2006)
- 📖 Zakon o pogojnem dostopu do zaščitene elektronske storitve (ZPDZES, Uradni list RS, št. 43/2004)
- 📖 Zakon o pogrebnih in pokopaliških dejavnostih (ZPPDej, Uradni list RS, št. 62/2016)
 - Pravilnik o minimalnih standardih in normativih za izvajanje pogrebne dejavnosti (Uradni list RS, št. 42/2017)
- 📖 Zakon o poštnih storitvah (ZPSto-2, Uradni list RS, št. 51/2009, 77/2010, 81/2015)
- 📖 Zakon o potrošniških kreditih (ZPotK-1, Uradni list RS, št. 59/2010, 77/2011, 30/2013, 81/2015) - uporablja se do 2. 3. 2017
 - Pravilnik o poročanju dajalcev kreditov o sklenjenih kreditnih pogodbah (Uradni list RS, št. 13/2011, 109/2011)
- 📖 Zakon o potrošniških kreditih (ZPotK-2, Uradni list RS, št. 77/2016) - uporablja se od 3. 3. 2017 naprej
 - Pravilnik o vsebini predhodnih informacij in obrazcih za predhodne informacije o potrošniških kreditih (Uradni list RS, št. 7/2017)
 - Pravilnik o poročanju dajalcev kreditov (Uradni list RS, št. 7/2017)
 - Sklep o pogojih za posredovanje potrošniških kreditov za bančnega kreditnega posrednika (Uradni list RS, št. 9/2017)
 - Pravilnik o pogojih, ki jih mora izpolnjevati kreditni posrednik (Uradni list št. 11/2017)
 - Pravilnik o pogojih za opravljanje storitev potrošniškega kreditiranja (Uradni list RS, št. 11/2017)
 - Povprečne efektivne obrestne mere potrošniških kreditov bank in hranilnic (Uradni list RS, št. 110/2010, 50/2011, 109/2011, 50/2012, 106/2012, 55/2013, 1/2014, 50/2014, 98/2014, 48/2015, 107/2015, 46/2016, 88/2016, 41/2017)

- Zakon o preprečevanju dela in zaposlovanja na črno (ZPDZC-1, Uradni list RS, št. 32/2014)
- Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (ZPPDFT-1, Uradni list RS, št. 68/2016)
 - Pravilnik o izvajanju notranje kontrole, pooblaščenca, hrambi in varstvu podatkov, strokovnem usposabljanju ter upravljanju evidenc pri zavezancih (Uradni list RS, št. 54/2017)
- Zakon o preprečevanju zamud pri plačilih (ZPreZP-1, Uradni list RS, št. 57/2012)
 - Pravilnik o rokih, vsebini, obliki in načinu izmenjave podatkov, ki so potrebni za postopek izvzema obveznosti iz sistema obveznega večstranskega pobota (Uradni list RS, št. 28/2011) - velja do izdaje ustreznih predpisov po ZPreZP-1
- Zakon o prevozi v cestnem prometu (ZPCP-2, Uradni list RS, št. 6/2016-UPB7)
- Zakon o Radioteleviziji Slovenija (ZRTVS-1, Uradni list RS, št. 96/2005, 109/2005, 105/2006, 26/2009, 9/2014)
- Zakon o Rdečem križu Slovenije (ZRKS, Uradni list RS, št. 7/1993)
- Zakon o socialnem podjetništvu (ZSocP, Uradni list RS, št. 20/2011)
 - Uredba o določitvi dejavnosti socialnega podjetništva (Uradni list RS, št. 54/2012, 45/2014)
- Zakon o splošni varnosti proizvodov (ZSVP-1, Uradni list RS, št. 101/2003)
 - Uredba o načinu mednarodne izmenjave informacij o ukrepih in dejanjih, ki omejujejo trgovanje s proizvodi (Uradni list RS, št. 79/2011)
 - Odredba o seznamu standardov, ob uporabi katerih se domneva, da je proizvod varen v skladu z Zakonom o splošni varnosti proizvodov (Uradni list RS, št. 22/2016)
 - Pravilnik o obliki in vsebini obvestila o nevarnem proizvodu (Uradni list RS, št. 33/2005)
 - Uredba o izvajanju Odločbe Komisije o zahtevi, da države članice sprejmejo ukrepe za zagotovitev, da se dajo na trg samo vžigalniki, ki so varni za otroke, in za prepoved dajanja neobičajnih vžigalnikov na trg (Uradni list RS, št. 98/2006, 56/2007, 57/2008, 36/2009, 37/2010, 34/2011, 35/2012, 40/2013, 33/2014, 35/2015, 35/2016)
 - Uredba o prepovedi dajanja rezalnih priključkov s cepci za prenosne ročne obrezovalnike grmičevja na trg (Uradni list RS, št. 42/2012)
- Zakon o spodbujanju razvoja turizma (ZSRT, Uradni list RS, št. 2/2004, 57/2012, 17/2015)
- Zakon o storitvah na notranjem trgu (ZSNT, Uradni list RS, št. 21/2010)
 - Pravilnik o zagotavljanju informacij prejemnikom storitev (Uradni list RS, št. 10/2011)
- Zakon o tehničnih zahtevah za proizvode in o ugotavljanju skladnosti (ZTZPUS-1, Uradni list RS, št. 17/2011)
 - Odločba o priznanju veljavnosti certifikatom o skladnosti plinskih naprav (Uradni list RS, št. 76/2001)
 - Pravilnik o aerosolnih razpršilnikih (Uradni list RS, št. 96/2009, 21/2014, 56/2017)
 - Pravilnik o elektromagnetni združljivosti (Uradni list RS, št. 39/2016)

- Seznam harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o elektromagnetni združljivosti (objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo)
 - Pravilnik o emisiji hrupa gospodinjskih strojev (Uradni list RS, št. 13/2001, 43/2005)
 - Seznam standardov, katerih uporaba ustvarja domnevo o skladnosti s pravilnikom o emisiji hrupa gospodinjskih strojev (Uradni list RS, št. 13/2001)
 - Pravilnik o emisiji hrupa strojev, ki se uporabljajo na prostem (Uradni list RS, št. 106/2002, 50/2005, 49/2006)
 - Pravilnik o emisiji plinastih onesnaževal in delcev iz motorjev z notranjim zgorevanjem, namenjenih za vgradnjo v necestne premične stroje (Uradni list RS, št. 54/2011, 28/2014)
 - Pravilnik o enostavnih tlačnih posodah (Uradni list RS, št. 39/2016)
 - Pravilnik o omogočanju dostopnosti električne opreme na trgu, ki je načrtovana za uporabo znotraj določenih napetostnih mej (Uradni list RS, št. 39/2016)
 - Seznam harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o električni opremi, ki je namenjena za uporabo znotraj določenih napetostnih mej (objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo)
 - Pravilnik o osebni varovalni opremi (Uradni list RS, št. 29/2005, 23/2006, 76/2011)
 - Seznam harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o osebni varovalni opremi (objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo)
 - Pravilnik o označevanju materialov, ki se uporabljajo za glavne sestavne dele obutve, namenjene prodaji potrošnikom (Uradni list RS, št. 26/2000, 96/2003, 21/2004, 55/2009)
 - Pravilnik o plinskih napravah (Uradni list RS, št. 105/2000, 28/2002, 60/2003)
 - Seznam standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o plinskih napravah (Uradni list RS, št. 50/2009)
 - Pravilnik o plovilih za rekreacijo (Uradni list RS, št. 2/2016)
 - Pravilnik o pomorski opremi (Uradni list RS, št. 1/2017)
 - Pravilnik o proizvodih iz kristalnega stekla (Uradni list RS, št. 110/2007)
 - Pravilnik o radijski opremi (Uradni list RS, št. 3/2016)
 - Izvedbena uredba Komisije (EU) 2017/1354 z dne 20. 7. 2017 o navedbi informacij iz člena 10(10) Direktive 2014/53/EU
 - Seznam harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o radijski opremi (objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo)
 - Pravilnik o tlačni opremi (Uradni list RS, št. 66/2016)
 - Pravilnik o varnosti dvigal (Uradni list RS, št. 25/2016)
 - Pravilnik o varnosti strojev (Uradni list RS, št. 75/2008, 66/2010, 74/2011)
 - Seznam harmoniziranih standardov, katerih uporaba ustvari domnevo o skladnosti proizvoda z zahtevami Pravilnika o varnosti strojev (objavljen na spletni strani Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo)
- 📖 Zakon o trgovini (ZT-1, Uradni list RS, št. 24/2008, 47/2015)
- Pravilnik o minimalnih tehničnih pogojih za opravljanje trgovinske dejavnosti (Uradni list RS, št. 37/2009)
- 📖 Zakon o Triglavskem narodnem parku (ZTNP-1, Uradni list RS, št. 52/2010, 60/2017)
- 📖 Zakon o trošarinah (ZTro, Uradni list RS, št. 97/2010-UPB8)
- 📖 Zakon o uvedbi eura (ZUE, Uradni list RS, št. 114/2006)

 Zakon o varstvu okolja (ZVO-1, Uradni list RS, št. 39/2006-UPB1, 49/2006-ZMetD, 66/2006-odl. US, 33/2007-ZPNačrt, 57/2008-ZFO-1A, 70/2008, 108/2009, 108/2009-ZPNačrt-A, 48/2012, 57/2012, 92/2013, 56/2015, 102/2015, 30/2016)

- Uredba o odpadni električni in elektronski opremi (Uradni list RS, št. 55/2015)
- Uredba o ravnanju z baterijami in akumulatorji ter odpadnimi baterijami in akumulatorji (Uradni list RS, št. 3/2010, 64/2012, 93/2012, 103/2015)
- Uredba o odpadnih oljih (Uradni list RS, št. 24/2012)
- Uredba o ravnanju z biološko razgradljivimi kuhinjskimi odpadki in zelenim vrtnim odpadom (Uradni list RS, št. 39/2010)
- Uredba o informacijah o varčnosti porabe goriva, emisijah ogljikovega dioksida in emisijah onesnaževal zunanjega zraka, ki so na voljo potrošnikom o novih osebnih avtomobilih (Uradni list RS, št. 24/2014)
- Uredba o varstvu samoniklih gliv (Uradni list RS, št. 57/1998)
- Uredba o načinu, predmetu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe izvajanja meritev, pregledovanja in čiščenja kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov zaradi varstva okolja in učinkovite rabe energije, varstva človekovega zdravja in varstva pred požarom (Uradni list RS, št. 129/2004, 57/2006, 105/2007, 102/2008, 94/2013, 106/2015)
 - Sklep o ceniku dimnikarskih storitev (Uradni list RS, št. 57/2010)
- Uredba o odpadkih (Uradni list RS, št. 37/2015, 69/2015)
- Uredba o metodologiji za oblikovanje cen storitev obveznih občinskih gospodarskih javnih služb varstva okolja (Uradni list RS, št. 87/2012, 109/2012)
- Uredba o predelavi biološko razgradljivih odpadkov in uporabi komposta ali digestata (Uradni list RS, št. 99/2013, 56/2015)
- Uredba o emisiji snovi v zrak iz malih in srednjih kurilnih naprav (Uradni list RS, št. 24/2013, 2/2015, 50/2016)
- Uredba o uporabi fluoriranih toplogrednih plinov in ozonu škodljivih snoveh (Uradni list RS, št. 60/2016)
- Uredba o ravnanju z embalažo in odpadno embalažo (Uradni list RS, št. 84/2006, 106/2006, 110/2007, 67/2011, 68/2011–popr., 18/2014, 57/2015, 103/2015, 2/2016–popr., 35/2017)

 Zakon o varstvu potrošnikov (ZVPot, Uradni list RS, št. 98/2004-UPB2, 114/2006, 126/2007, 86/2009, 78/2011, 38/2014, 19/2015, 55/2017-ZKoliT)

- Pravilnik o obrazcih v zvezi z uveljavljanjem pravice do odstopa od pogodbe, sklenjene na daljavo ali zunaj poslovnih prostorov (Uradni list RS, št. 43/2014)
- Pravilnik o načinu označevanja cen blaga in storitev (Uradni list RS, št. 63/1999, 27/2001, 65/2003)
- Pravilnik o blagu, za katero se izda garancija za brezhibno delovanje (Uradni list RS, št. 14/2012)
- Pravilnik o uporabi jezikov narodnih skupnosti v procesih poslovanja podjetij s potrošniki na območjih, kjer živita italijanska in madžarska narodna skupnost (Uradni list RS, št. 78/2008)
- Pravilnik o obrazcih za informacije o pogodbah o časovnem zakupu, o dolgoročnem počitniškem proizvodu, o nadaljnji prodaji in o zamenjavi ter o obrazcu za odstop od pogodb (Uradni list RS, št. 100/2011)
- Pravilnik o načinu vpisa in pogojih za vpis potrošniških organizacij v register (Uradni list RS, št. 8/2012)

 Zakon o varstvu potrošnikov pred nepoštenimi poslovnimi praksami (ZVPNPP, Uradni list RS, št. 53/2007)

 Zakon o varstvu pred diskriminacijo (ZVarD, Uradni list RS, št. 33/2016)

- Zakon o zadrugah (ZZad, Uradni list RS, št. 97/2009-UPB2)
- Zakon o zdravilstvu (ZZdrav, Uradni list RS, št. 94/2007, 87/2011)
- Zakon o zdravstveni ustreznosti živil in izdelkov ter snovi, ki prihajajo v stik z žvili (ZZUZIS, Uradni list RS, št. 52/2000, 42/2002, 47/2004)

Podzakonski predpisi, ki so sprejeti na podlagi drugih zakonov

- Uredba o izvajanju Uredbe (EU) o imenih tekstilnih vlaken (Uradni list RS, št. 54/2012)
 - Uredba (EU) št. 1007/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. 9. 2011 o imenih tekstilnih vlaken in s tem povezanim etiketiranjem in označevanjem surovinske sestave tekstilnih izdelkov ter razveljavitvi Direktive Sveta 73/44/EGS in direktiv 96/73/ES in 2008/121/ES Evropskega parlamenta in Sveta
- Uredba o izvajanju Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta (ES) o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov (Uradni list RS, št. 118/2005, 28/2012, 6/2014)
 - Uredba (ES) št. 2006/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. 10. 2004 o sodelovanju med nacionalnimi organi, odgovornimi za izvrševanje zakonodaje o varstvu potrošnikov
- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/2004, 96/2008, 36/2009, 102/2011, 15/2014)
- Uredba o izvajanju Uredbe 1177/2010/EU o pravicah potnikov med potovanjem po morju in celinskih plovni poteh (Uradni list RS, št. 49/2013)
 - Uredba (EU) št. 1177/2010 (pravice potnikov med potovanjem po morju in celinskih plovni poteh ter sprememba Uredbe (ES) št. 2006/2004)
- Uredba o izvajanju Uredbe (ES) o zaščiti živali pri usmrtnitvi (Uradni list RS, št. 5/2017)
 - Uredba (ES) št. 1099/2009 (zaščita živali pri usmrtnitvi)
- Uredba o izvajanju Uredbe (EU) o ukrepih za izpolnjevanje obveznosti uporabnikov iz Nagojskega protokola o dostopu do genskih virov ter pošteni in pravični delitvi koristi, ki izhajajo iz njihove uporabe, v Uniji (Uradni list RS, št. 22/2017)

Seznam predpisov Evropske unije, ki se neposredno uporabljajo v Sloveniji pri nadzoru Tržnega inšpektorata RS

- Uredba (ES) št. 764/2008 (določitev postopkov za uporabo nekaterih nacionalnih tehničnih pravil za proizvode, ki se zakonito tržijo v drugi državi članici, in o razveljavitvi Odločbe št. 3052/95/ES)
- Uredba (ES) št. 765/2008 (določitev zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitve Uredbe (EGS) št. 339/93)

PRILOGA 2: Primerjava števila pregledov in ukrepov Tržnega inšpektorata Republike Slovenije v letih 2008-2017

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Pregledi	18305	19980	20749	19282	20129	21593	20445	16982	17764	16487
Opozorila ZIN	1588	1754	1682	1493	2595	2662	3358	3785	4380	4498
Upravne odločbe	2144	2023	1759	1506	1394	1382	1437	1359	834	754
Opozorila ZP-1	2252	2792	2579	2441	3656	3559	3912	4171	5044	4923
Opomini	948	954	998	927	1059	1004	1000	1280	1247	1500
Plačilni nalogi	1222	1147	938	880	777	931	798	676	411	289
Odločbe o prekršku	460	546	529	741	752	808	1002	820	593	522
Obdolžilni predlogi	17	13	12	27	18	10	18	3	1	3

OPOMBE (prostor za opombe bralca)

Gradivo so pripravili:

Pri pripravi prispevkov in oblikovanju poročila so sodelovali vsi zaposleni Tržnega inšpektorata Republike Slovenije.

Naslov:

Poslovno poročilo Tržnega inšpektorata Republike Slovenije za leto 2017

Izdal:

Tržni inšpektorat Republike Slovenije, Dunajska cesta 160, Ljubljana

Odgovorna oseba:

Glavna tržna inšpektorica Andrejka Grlić

© Uporaba in objava podatkov dovoljeni le z navedbo vira.